

SOLNI CVET L'AFIORETO

Lokalno glasilo Občine Piran - Brezplačen izvod za vsako gospodinjstvo

Drage občanke in občani,

želim Vam vesele božične praznike ter obilico sreče, osebnega zadovoljstva, zdravja in izpolnjenih želja v novem letu. Naj bodo vaša dejanja pogumna, vaše življenje iskriivo, ustvarjalo in polno lepih trenutkov.

Bodimo strpni in razumevajoči do vseh, ki svet vidijo nekoliko drugače od nas, pomagajmo tistim, ki jim ne gre dobro in niso srečni.

Naj bo čas, ki prihaja, prepleten s pozitivnimi mislimi in dobrimi dejanji.

Vesele božične in novoletne praznike vam želim.

Gentili concittadine e concittadini,

vi auguro un Buon Natale e tanta felicità, soddisfazione personale, salute e desideri esauditi nel nuovo anno.

Lasciate che le vostre azioni siano coraggiose, la vostra vita vivace, creativa e piena di momenti felici. Cerchiamo di aver comprensione ed essere tolleranti nei confronti di tutti quelli che vedono il mondo in un modo un po' diverso rispetto a noi, aiutiamo coloro che non stanno bene affinché possano essere felici. Lasciate che il tempo che sta per venire sia intrecciato con pensieri positivi e buone azioni.

Buone feste di Natale e Capodanno.

Župan občine Piran/ Il Sindaco del Comune di Pirano

Peter Bossman

December, 2015

št. 37

simobil
Povej nekaj lepega

Pooblaščen prodajalec
TPC LUCIJA
Obala 114, 6320 Portorož

Telefon **040 410 742**
Pon - pet od 9 do 20
Sobota od 9 do 13

Spoštovane občanke, cenjeni občani,

spet se približujejo praznični dnevi, ko bodo lepe misli in dobre želje vsaj za nekaj časa pregnale vsakodnevne skrbi in bojazni. Razveseljevali nas bodo široki nasmehi in tople besede, novoletne in božične lučke pa nam bodo razkrile tisti najbolj privlačen obraz Pirana.

Kot običajno bodo najlepši del leta v najlepši občini preživeli tudi številni gostje. Portorož jih bo pričakal v vsem svojem razkošnem sijaju, z bogato ponudbo in pestrim dogajanjem. Naši požrtvovalni turistični delavci bodo znova naredili vse, da se bodo gostje pri nas izvrstno počutili in se tudi vračali.

A slika piranskega turizma še zdaleč ni tako svetla, kot jo bodo pričarali piranski mojstri gostoljubja.

Nobena skrivnost ni, da so posamezni lastniki turistične infrastrukture v občini prezadolženi, svoje izgube in poslovne napake, ki so jih naredili drugje, pa pokrivajo in prikrijevajo s prihodki, ki jih

ustvarjajo v naši občini. Denarja, ki ga ustvarja turizem v Piranu, ne namenjajo za razvoj turizma v Piranu, temveč za poplačilo dolgov, ki niso nastali v Piranu. Ta odliv sredstev hromi naš razvojni korak in nas izčrpa.

Prišli smo do točke, ko so se interesi posameznih lastnikov turistične infrastrukture povsem odmaknili od interesa lokalne skupnosti in v nekaterih primerih prišli celo v navzkrižje. Zato sem zelo ponosen na odločitve svetnic in svetnikov Občinskega sveta Občine Piran, ki so na svoji zadnji seji sprejeli vse moje predloge za zaščito naše občine in jasno povedali, da jim je dovolj poskusov izsiljevanja, izkoriščanja in plenjenja naše lokalne skupnosti in turistične destinacije.

Eden izmed takšnih poskusov je zagotovo tožba, ki so jo proti občini vložili Hoteli Bernardin. Od nas terjajo več kot dva milijona evrov za cesto, ki vodi v mesto Piran. Pri tem pa, seveda, pozabijo navesti, da bi morali zemljišče, na katerem je zgrajena cesta, občini vrniti, pa tega niso storili.

Občina se je na ta poskus izsiljevanja že ustrezno odzvala z nasprotno tožbo in sklepom občinskega sveta o začetku postopka za sprejem prostorskega akta cesta Bernardin. To, seveda, ne pomeni, da bo Občina Piran začela graditi cesto ob morju. Želimo si, da cestna povezava mesta Piran s svetom ostane natanko takšna, kot je. Moramo pa biti pripravljeni tudi na morebitne nerazumne odločitve lastnikov Hotelov Bernardin. Zato je prav, da so jim svetnice in

svetniki poslali nedvoumno sporočilo: če boste zapirali sedanjo cesto v Piran, boste morali odpreti cesto skozi svoj kompleks. Če pa v zvezi s cesto prek hriba ne boste naredili ničesar, tudi Občina Piran v zvezi s cesto ob morju ne bo naredila ničesar.

Upamo, da bo zdrav razum kmalu premagal nebrzdan pohlep, za katerega se zdi, da je postal temeljno vodilo posameznih turističnih podjetij. Drugače si je težko razložiti, kako lahko na naš naslov priroma predlog Marine Portorož za odkup zemljišča v lucijskem Parku Sonce v višini kar 3,6 milijona evrov. Naj ob tem povem, da je Občina Piran ta park uredila v dogovoru z Marino Portorož, in sicer na podlagi osnutka OPPN za Center Lucije, ki ga je pripravila v sodelovanju z Marino Portorož, in zakupne pogodbe, ki jo je sklenila z Marino Portorož.

Verjeli smo, da bo Marina Portorož naš partner pri urejanju središča Lucije, a se je izkazalo, da so njihovi načrti drugačni, da želijo svoje premoženje prodati, ne pa vanj investirati. Razumemo sicer, da mora biti gospodarska družba pripravljena čez noč spremeniti svoje odločitve, če tako terjajo okolščine. Vendar pa prostorski načrti Občine Piran temeljijo na dolgoročni strategiji razvoja in viziji, ki jo moramo zaščititi pred tistimi, ki se smejo premisliti čez noč. Občinski svet Občine Piran je tako sprejel sklep o zaključku sodelovanja z marino pri prostorskem urejanju središča Lucije in sprejel odločitev, da začasno parkovno ureditev na tem območju s prostorskim aktom

spremeni v stalno. Park Sonce se je izkazal kot pridobitev, ki nedvoumno viša kakovost bivanja vseh prebivalcev in prebivalcev občine Piran in ki jo moramo brezpogojno zavarovati.

Kot človek, ki verjame v moč dogovora in je vedno pripravljen vložiti dodatni napor v iskanje konsenza, z obžalovanjem sprejemam zadnje enostranske odločitve turističnega gospodarstva. Prepričan sem, da bi s sodelovanjem veliko lažje našli precej boljše rešitve od teh, s katerimi smo bili soočeni.

Zato bo Občina Piran pod mojim vodstvom ostala vedno pripravljena na sodelovanje, tudi s tistimi, ki se doslej niso izkazali za najbolj verodostojne partnerje. Opozarjam pa vse, ki menijo, da smejo svoje težave reševati z izčrpanjem občine Piran, da se bodo grdo opekli. Še zlasti tisti, ki so v Portorož prišli včeraj in bodo po vsej verjetnosti od tu že jutri odleteli. Občina Piran jim ni dolžna niti centa.

V novo leto bomo vstopili tako, kot se poslavljamo od starega: ponosno, samozavestno in odločno. V letu, ki se izteka, smo si znova dokazali, da zmoremo veliko. Kdor koli nas je obiskal letos spomladi ali poleti, se je pri nas spet počutil kot v starih dobrih časih. In še boljši prihajajo. V to sem prepričan.

Vse najboljše in srečno novo leto, dragi občanke in občani!

Vaš župan
Peter Bossman

Lokalno glasilo Občine Piran
Solni cvet - L'Afioreto 37

Izšlo:
V Piranu, Decembra 2015

Izdajatelj:
Občina Piran, Tartinijev trg 2, 6330 Piran

Avtor fotografije na naslovnici:
Manuel Kalman

Vse nepodpisane fotografije:
Arhiv občine Piran

Odgovorna urednica:
Slavica Tucakov

Oblikovanje in prelom:
Emigma d.o.o.

Vsa nepodpisana besedila:
Slavica Tucakov in Nina Trampuš

Tisk:
Tiskarna Vek

Lektura:
Petra Jordan

Naklada:
8.000 izvodov

Kazalo

3	AKTUALNO
22	POLETNI UTRINKI
25	ZGODBE LJUDI
33	DRUŠTVA
40	KULTURNA DEDIŠČINA
52	VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE
64	ITALIJANSKA SKUPNOST / COMUNITÀ DEGLI ITALIANI
66	OKOLJE
68	ZDRAVJE
72	SOLINE
75	UMETNOST
84	ŠPORT

Odločno zoper poskus izsiljevanja, izkoriščanja in plenjenja

Bossman: »Cestne povezave skozi Bernardin si ne želim«

V četrtek, 26. novembra 2015, se je v dvorani Domenica Tintoretta v občinski palači na 9. redni seji sestal Občinski svet Občine Piran. Na dnevnem redu je bilo poleg prve obravnave Odloka o proračunu za leto 2016 še nekaj pomembnih točk, ki jih je župan Občine Piran Peter Bossman uvrstil na sejo, saj je želel, da se svetnice in svetniki opredelijo do nekaterih odločitev turističnega gospodarstva, »ki jih sam označujem za poskus izsiljevanja, izkoriščanja in plenjenja naše lokalne skupnosti in turistične destinacije,« je bil odločen župan.

Svetnice in svetniki so sprejeli predlog Odloka o proračunu Občine Piran za leto 2016 v prvi obravnavi in ga bodo s pripombami drugič obravnavali na decembrski seji.

Brez glasu proti so svetnice in svetniki sprejeli Sklep o zaključku priprave Občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) za območje Lucija center in Sklep o začetku priprave Občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) Park Sonce. Kot je obrazložil župan, je Občina Piran Park Sonce lani uredila v dogovoru z lastnikom dela zemljišča v parku, Marino Portorož, in sicer na podlagi osnutka OPPN za Center Lucije, ki ga je občina pripravljala v sodelovanju z Marino Portorož, in zakupne pogodbe z Marino Portorož, v okviru katere se je občina zavezala, da bo zemljišča ustrezno uredila v javni park. »Ocenjujem namreč, da gre za parkovno ureditev, ki je v javnem interesu in nedvomno viša kakovost bivanja vseh prebivalcev občine Piran in je med krajankami in krajani, občankami in občani ter obiskovalkami in obiskovalci izjemno dobro sprejeta,« je pojasnil župan. Pred obravnavo Odloka o začasnih ukrepih za zavarovanje območja urejanja prostora na podlagi sklepa o začetku priprave Občinskega podrobnega prostorskega načrta Park Sonce, ki so ga svetniki namesto po skrajšanem postopku obravnavali v prvi obravnavi, je opozoril, da »v tem trenutku namere Marine Portorož v zvezi z zemljišči, na katerih je urejen park, predstavljajo utemeljeno nevarnost, da bi bila brez sprejema začasnih ukrepov predvidena prostorska ureditev močno otežena ali celo onemogočena oziroma se bodo bistveno zvišali stroški njene izvedbe, predlagam tudi, da začasno ureditev zavarujemo s prepovedjo gradnje in parcelacije.«

Ob naslednji točki je občinski svet obravnaval predlog Odloka o koncesiji za upravljanje pristanišča Marine Portorož (prva obravnavna). Župan je uvodoma pojasnil, da predlog odloka nikakor ni povezan z drugimi odprtimi vprašanji med Marino Portorož in Občino Piran. »Kot boste videli kasneje, gre za zapleteno pravno vprašanje in Občina Piran je želela pred sprejemom tega odloka počakati na vzpostavitev sodne prakse. Iz odločitve sodišča v primeru pristanišč v Izoli in Kopru je postalo jasno razvidno, da Občina Piran sme in mora sedanje stanje uskladiti z veljavno zakonodajo, saj trenutni upravljavec pristanišča nima podeljene koncesije, kot jo predvideva Pomorski zakonik,« je povedal župan in dodal, da »reakcija trenutnega upravljavca pristanišča v Portorožu na predlog našega odloka ne preseneča, saj je zelo podobna reakciji upravljavca pristanišča v Izoli, ko se je znašel v zelo podobni situaciji. Dejstvo pa je, da so bili v izolski marini po dolgih letih pravičnega na koncu povsem zadovoljni s sklenitvijo koncesijske pogodbe. Prepričan sem, da bodo s tem odlokom na koncu zadovoljni tudi v Marini Portorož in upam, da bodo kmalu došli, da občina počne le tisto, kar ji nalaga zakon. Sklenitev posebne koncesijske pogodbe po Pomorskem zakoniku pa je nekaj, o čemer sta se občina in Marina že dogovorili v okviru obstoječega pogodbenega razmerja in čas je, da se ta dogovor tudi uresniči.« Občinski svetniki in svetnice so predlog odloka v prvi obravnavi sprejeli.

Svetniki in svetnice so nato obravnavali in sprejeli predlog Sklepa o začetku priprave Občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) Cesta Bernardin. Ker je bilo izrečenih in objavljenih že toliko zavajajočih konstruktorov, je župan Peter Bossman uvodoma predstavil določena dejstva. Hoteli Bernardin, d. d. so septembra vložili tožbo zoper Občino Piran v višini nekaj več kot dva milijona evrov, in

sicer zato, ker Občina Piran na papirju ni lastnica zemljišč, na katerih je bila zgrajena cesta v mesto Piran. V tej tožbi pa, seveda, ne navajajo, kako je prišlo do tega, da so Hoteli Bernardin danes vknjiženi kot lastnik teh nepremičnin. Pravni predhodnik Hotelov Bernardin in Občina Piran sta namreč leta 1971 sklenila pogodbo o prenosu zemljišč, ki jih je takratni investitor potreboval za pridobitev kredita za izgradnjo hotelskega kompleksa. Cestna povezava v mesto Piran je bila zgrajena izključno zaradi možnosti razvoja turističnega naselja Bernardin in se je pred tem cestna povezava Portoroža in Pirana nahajala ob morju, v delu, kjer je sedaj kolesarska in javna pešpot. »Stranki sta se dogovorili, da bodo Hoteli Bernardin plačali odškodnino samo za zemljišča, ki bodo v zazidalnem načrtu predvidena za gradnjo hotelskega kompleksa, ostala zemljišča, ki ne bodo predvidena za gradnjo, pa bo vrnil Občini Piran,« je

pojasnil župan in dodal, da je »dejstvo, da Hoteli Bernardin teh zemljišč nikoli niso vrnilo občini, kar pa, seveda, ne pomeni, da je zemljišče, na katerem je zgrajena cesta, njihova last. Zemljišče izven kompleksa, ki ga Bernardin ni potreboval za svojo dejavnost, je že 1. 7. 1972 po samem zakonu o razpolaganju z nezazidanim stavbnim zemljiščem postalo last Občine Piran. Žal pa ta sprememba do danes ni bila vnesena v zemljiško knjigo,« je pojasnil župan in dodal, da je s predstavniki Hotelov Bernardin vprašanje ureditve lastništva zemljišča, na katerem je zgrajena cesta, odprl večkrat, vendar so reševanje tega vprašanja odlagali do dneva, ko so proti občini vložili tožbo. »Občina Piran bo sedaj na sodišču dokazala, da so zemljišča njena, in sicer z nasprotno tožbo, ki smo jo vložili ta mesec,« je povedal župan in dodal, da je predlog sklepa o začetku priprave OPPN Cesta Bernardin eden izmed načinov, kako se pripraviti na nepredvidljive sodne odločitve. »Naj ob tem takoj zavrnem očitke, da si želim cestne povezave ob morju. Tega si nikakor ne želim. Gre za slabo prometno in prostorsko rešitev, ki bi lahko prišla v poštev le v primeru, če ne bi bilo nobene druge možnosti,« je bil jasen župan in sklenil, da »če Hoteli Bernardin v zvezi s cesto prek hriba ne bodo naredili ničesar, tudi Občina Piran v zvezi s cesto ob morju ne bo naredila ničesar.«

Naslednjih pet let bo Obalne galerije Piran vodila Jelka Pečar

Občinski svet Občine Piran je na 9. redni seji na mesto ravnateljice Obalnih galerij Piran za mandatno obdobje petih let imenoval Jelko Pečar, ki je od 10. junija Obalne galerije Piran vodila kot v. d. ravnateljice. Svetnikom in svetnicam je predstavila, kaj vse je javni zavod v 5-mesečnem obdobju pod njenim vodstvom naredil. Izpostavila je imenovanje strokovnega kolegija, ki je po treh srečanjih podal predlog programa za leto 2016, izpeljali so načrtovani program za leto 2015 in uspešno zaključili pomembne projekte, kot so Ex-tempore Piran, mednarodni simpozij Forma viva, Piranski dnevi arhitekture s projektom stojnic ter Gledga. V tem času so uredili pogodbe trem delavcem, ki so jim te potekle leta 2012, prvič so delavci opravili redni zdravniški pregled, zavarovali so stalno zbirko likovnih del, ki ni bila zavarovana, ravno tako opremo, vzpostavili varovanje vseh objektov, česar do sedaj ni bilo, prvič pregledali strelovođe, kupili ognjevarno omaro, ki je doslej ni bilo, lastniki galerije v Benetkah so v celoti poravnali dolgove ter 80 % dolga do mednarodnega kulturnega združenja Adria art v Italiji. V zadnjih petih mesecih so preuredili upravne prostore, prebelili in temeljito očistili prostore na stari policijski postaji in uredili okolico. Trenutno se ukvarjajo z novim aktom o sistemizaciji, novimi pogodbami za delavce, vračilom 20-odstotnega dolga do združenja Adria art ter vračilom kustosinji Aurori Fonda, ki ji dolgujejo dveletno najemnino za stanovanje. Med drugim so s soglasjem ministrstva za kulturo razpisali delovno mesto za kustosa pedagoga, a postopek še ni zaključen. Pečarjeva je občinskim svetnikom in svetnicam predstavila tudi program razvoja zavoda za obdobje trajanja mandata, čemur je sledilo glasovanje občinskega sveta ter s tem tudi zaupanje in priznanje za dosedanje delo. Pozitivno mnenje k imenovanju so dali tudi Svet zavoda Obalnih galerij Piran in zaposleni v tem javnem zavodu.

Dan pobratenih občin in obisk iz ameriškega Indianapolisa

Piše in foto · Janez Mužič

Piranska prijateljstva

Občina Piran ima sklenjena prijateljstva z enajstimi mesti po svetu. Sodelovanje z njimi je zelo pestro, saj poteka na področju izobraževanja, kulture, gospodarstva, turizma, športa in kulturne dediščine. Na to so ob dnevu pobratenih občin, 2. oktobra, na Tartinijevem trgu z glasbenimi, pevskimi in igral-skimi nastopi spomnili učenci ter dijaki osnovnih in srednjih šol občine Piran. Da prijateljstvo ne pozna meja, so dokazali tudi s stojnicami, na katerih so otroci ponujali tipične jedi iz pobratenih mest. Tema letošnjega dneva prijateljstva je bila namreč hrana – seveda še zlasti slaščice, ki so jih pripravili otroci sami.

Kot so domiselno pokazali, sega njihovo prijateljstvo od Valette na Malti, Visa na Hrvaškem, Mangalie v Romuniji, Ogleja, Castel Gofredda, Acqualagne in Porana v Italiji, Bjungna na Norveškem, Karsiyake v Turčiji, Ohrida v Makedoniji in preko Atlantskega oceana vse do Indianapolisa v Združenih državah Amerike.

Dogajanje so poimenovali z mavrico prijateljstva, ki so ga pričarali z nastopom pevke Beverly Šuštar in združenega pevskega zbora piranskih učencev. Nastopili so otroci iz Centra za usposabljanje Elvira Vatovec Strunjan, Osnovne šole Sečovelje, Osnovne šole Cirila Kosmača Piran, Osnovne šole Vincenzo e Diego de Castro Pirano, Centra za korekcijo sluha in govora Portorož, Glasbene šole koper – združnice Piran in Osnovne šole Lucija. Na odru so predstavili enajst zgodb o prijateljstvu, ki jih Pirančani pletejo s pobratenimi mesti. Z nastopi so predstavili zgodovino, tradicijo, jezik, zanimivosti in bogastvo kulture ter dediščine pobratenih mest. Mlade je pozdravil tudi župan Peter

Bossman, ki je poudaril, da je bil Piran skozi vso svojo zgodovino odprto mesto. »Naša posebna identiteta je nastala na temelju prepletanja in sožitja različnih kultur in narodov. Tudi danes ni nič drugače. Naš najpomembnejši vir blaginje so obiski gostov z različnih koncev sveta. Zavedamo se pomena in prednosti mednarodnega sodelovanja, ki ga skrbno negujemo. Pobratenja in prijateljstva smo sklenili s kar enajstimi mesti oziroma občinami po svetu. Naši stiki nas bogatijo, naša zaveznitva krepijo,« je med drugim dejal župan.

Obisk iz Indianapolisa

Letos mineva 14 let, odkar se je na pobudo Slovencev iz Indianapolisa Občina Piran pobratila s tem glavnim mestom ameriške države Indiana. Po ocenah z obeh strani mesti zgledno sodelujeta na kulturnem področju in z izmenjavo študentov, kot kaže, pa bosta kmalu sodelovali še pri okoljskih projektih. Tudi o tem je namreč med drugim tekla beseda ob septembrskem dvodnevem obisku delegacije Indianapolisa v Piranu. Vodil jo je župan tega skoraj milijonskega mesta Gre-

gory A. Ballard.

Gregory A. Ballard si v svojem mestu prizadeva za uvajanje trajnostnih oblik mobilnosti in zato zelo podpira uporabo električnih avtobusov in avtomobilov. Tako se iz njihovih izkušenj Piran s svojimi prometnimi zagatami morda lahko marsikaj nauči. O tem sta se med drugim pogovarjala s piranskim županom Petrom Bossmanom, ko sta načrtovala nadaljnje sodelovanje. Župana sta izmenjala primere dobrih praks in ocenila, da imata mesti kljub razlikam kar nekaj podobnosti. Dogovarjala sta se še o nadaljnjem sodelovanju na že ustaljenih področjih, pa tudi o vzajemni promociji obeh mest.

Ker je bil župan Gregory A. Ballard prvič v Sloveniji, so zanj pripravili ogled Krajinskega parka Sečoveljske soline, kjer je izvedel več o tamkajšnji tradicionalni pridelavi soli. Obiskal je terme Lepa Vida in Tartinijevo hišo, kjer se je srečal s predstavniki italijanske skupnosti ter spoznal Tartinijevo družino in si ogledal njegovo spominsko sobo. Njegovo delegacijo so peljali tudi na Fakulteto za turistične študije - Turistico, kjer so se srečali z vodstvom, obiskali pa so še cerkev sv. Jurija in Osnovno šolo Cirila Kosmača Piran.

Ob obisku šole se je udeležil videokonference med njenimi učenci in učenci šole Franklin Central iz Indianapolisa, ki redno komunicirajo prek spleta. Tokrat so si v živo izmenjali vtise iz poletnih počitnic. V konferenci je sodeloval tudi Ballard, ki je ob tem izrazil veselje, da se mladi obeh pobratenih občin spoznavajo, kar lahko prispeva k njihovim željam, da nekoč odpotujejo tudi na izmenjavo.

Občina Piran ima sklenjena pobratenja in prijateljstva z mesti oziroma občinami:

- 1973** – VIS (Hrvaška)
- 1977** – OGLEJ (Italija)
- 1981** – OHRID (Makedonija)
- 1985** – BJUGN (Norveška)
- 1993** – CASTEL GOFFREDO (Italija)
- 2001** – INDIANAPOLIS (ZDA)
- 2002** – VALLETTA (Malta)
- 2003** – ACQUALAGNA (Italija)
- 2012** – MANGALIA (Romunija)
- 2012** – PORANO (Italija)

2. oktobra smo se nekateri učenci in učiteljice OŠ Sečovelje udeležili Dneva pobratenih občin v Piranu. Letošnja tema je bila prijateljstvo. Prireditev sta vodila učenca naše šole, Urban Žibret in Nežka Kuzmin Delgiusto.

Naša šola je predstavila pobrateni mesti Ohrid in Porano. Na ta dogodek smo se pripravljali kar nekaj časa, izdelovali smo reklamni material, nekaj materiala so nam poslali kar iz pobratenih mest. Z vsem tem smo obogatili naši stojnici.

Ponujali smo tudi makedonsko slano pecivo, banico, in italijanske rižve miške ter mortadeline slane polžke (it. lumachelle). Vse to smo na naši šoli pripravili sami in s pomočjo naših pridnih kuharic.

Mavrico prijateljstva smo pričarali z različnimi nastopi in z združenim pevskim zborom učencev šol piranske občine. Naši osmošolki, Spasenija in Katja, sta predstavili mesto Ohrid v slovenskem in v makedonskem jeziku. Spasenija je bila oblečena v makedonsko narodno nošo. Četrtošolci pa so zaigrali igrice v italijanskem jeziku.

Imeli smo se zelo lepo in komaj čakamo na naslednje leto in na nov dan pobratenih občin.

Sanja Špeh, OŠ Sečovelje

Župana Ballard in Bossman sta si izmenjala primere dobrih praks

Foto · Ariana Buzleta in Martin Bobič

Piran je gostil župana pobratenega Indianapolisa

Piran in Indianapolis (glavno mesto države Indiana, ZDA) sta pobrateni mesti že od leta 2001. Ob 14. obletnici pobratenja, ki je nastalo na osnovi pobude slovenske skupnosti v Indianapolisu, je Občina Piran v Piranu gostila župana Indianapolisa Gregoryja A. Ballarda s soprogo, Jane Gehlhauzen, zadolženo za kulturno in mednarodno sodelovanje, in odvetnico Melisso Proffitt s soprogom.

Gostitelj, župan Občine Piran Peter Bossman, je župana Ballarda z delegacijo v torek, 8. septembra 2015, sprejel v občinski palači, kjer so potekali pogovori o nadaljnjem sodelovanju, ki je v zadnjem času zgledno, predvsem na področju izobraževanja.

Tako je v času obiska potekala videokonferenca (preko skype) med učenci Osnovne šole Cirila Kosmača Piran in učenci Franklin Central High School iz Indianapo-

lisa. Učenci obeh šol, ki redno komunicirajo, so si prek videa v živo izmenjali vtise poletnih počitnic. Sodeloval je tudi župan Indianapolisa Ballard in bil zelo vesel, da se mladi obeh pobratenih občin spoznavajo, in izrazil željo, da nekoč pride tudi do izmenjave.

Župan Gregory A. Ballard, ki je prvič v občini Piran in Sloveniji, si

je z delegacijo v dveh dneh ogledal precej, saj je obiskal Krajinski park Sečoveljske soline, kjer je izvedel več o pridelavi soli na tradicionalen način, terme Lepa Vida, obiskal Tartinijevo hišo, se srečal s predstavniki italijanske skupnosti ter spoznal solinarsko in Tartinijevo družino, si ogledal Tartinijevo spominsko sobo, obiskal Fakulteto za

turistične študije Turistico, kjer se je srečal z vodstvom, obiskal cerkev sv. Jurija ter Osnovno šolo Cirila Kosmača Piran.

"Ponosen sem, da smo pobrateni s tako čudovito občino. Prvič sem tu in že razmišljam, da se vrnem, saj je na majhnem koščku ozemlja toliko zanimivih stvari in lepot, da se ne morem nagledati. Tudi ko ne bom več župan, si bom prizadeval, da naši mesti sodelujeta, sam pa bom prihajal zasebno," navdušenja ni skrival župan Ballard in dodal, da je ta košček sveta res neodkrit biser za mnoge Američane. Župana Ballard in Bossman sta si izmenjala primere dobrih praks ter ugotovila, da imata mesti kljub razlikam kar nekaj podobnosti, denimo prizadevanja za trajnostne oblike mobilnosti, ter se pogovarjala o nadaljnjem sodelovanju na področju izobraževanja, kulture ter vzajemne promocije obeh mest.

Od 23. 12. 2015 do 6. 1. 2016

Piše in foto · Nataša Fajon

Tartinijeva tržnica postala stalni spremljevalec praznikov

Tržnice so bile od nekdanj kraj, kjer so se ljudje srečevali, sklepali prijateljstva in navsezadnje tudi navezovali poslovne stike. Ob stojnicah je bilo vedno veselo, saj je bil to čas za pogovor, hudomušno izmenjavo zadnjih novic, v ospredju pa je bila seveda ponudba dobrot, pridelanih na domači zemlji. Tržnice so s svojo ponudbo pritegnile tako meščane kot obiskovalce, ki so si na bogato obloženih stojnicah s pomočjo prijaznih prodajalcev izbrali kakovostno hrano ter kakšno darilce ali spominček.

Da bi vrvež, značilen za tržnice, znova našel svoj prostor v središču mestnega dogajanja, so si v Društvu meščanov mesta Piran omislili Tartinijevo tržnico. Z njo že četrto leto ob vsakem večjem prazniku popestrijo dogajanje na Tartinijevem trgu v Piranu. Na stojnicah se predstavljajo razstavljalci iz Pirana in zaledja slovenske Istre, nekaj pa jih prihaja tudi iz notranjosti Slovenije.

Zaščitni znak Tartinijeve tržnice so domače dobrote lokalnih pridelovalcev, ki jih že od nekdanj navdihuje bogato istrsko zaledje. S sprehodom ob bogato obloženih stojnicah tako obiskovalci doživijo pravi pridih Istre. Poleg jedi iz domače kuhinje ponujajo še izdelke domače in umetnostne obrti, primerne za »dušo in telo« ali obdarovanje bližnjih.

S projektom želijo pridelovalcem in obrtnikom ponuditi nov distribucijski kanal za trženje produktov, domačinom in obiskovalcem pa omogočiti dostopnejšo in prijaznejšo oskrbo z izdelki, značilnimi za istrsko regijo.

Tržnica je vsekakor tudi obogatitev turistične ponudbe mesta, saj lokalni izdelki pred-

stavljajo pomemben turistični potencial. Obiskovalci se pri razstavljalcih oskrbijo z lokalno tipičnimi spominčki, ki jih odnašajo s seboj in promovirajo Piran v svetu, degustacija domačih dobrot in prijaznost pa jih vsekakor tako očarata, da je njihov ponovni obisk zagotovljen. Tržnica je v štirih letih delovanja dobila svoj prostor na turističnem zemljevidu Pirana, ponudbo pa bo še naprej bogatila in širila.

Tartinijeva tržnica bo ponovno oživela v decembru in popestrila božične ter novoletne praznike. Torej ne pozabite peljati brbončic na potep. Pri vedno nasmejanem Gracijanu Periču se boste lahko posladkali z vinom in njegovimi stranskimi proizvodi, ki jih prideluje na svoji domačiji Grondali v Abitanti. Med srkanjem še posebej sladkega refoškovega likerja vam bo to čudovito vasico predstavil s takim žarom v očeh, da se boste še isti dan odpravili na izlet. In ne bo vam žal.

Z vinom boste lahko pobozali brbončice še pri stojnici Vin Montis, kjer boste lahko izbirali med avtohtonimi vrstami klasične ali ekološke linije, ki jih pridelujejo na posestvu v Montinjanu, za vse zaljubljenice pa so pripravili posebno poslastico, liker Amor.

Istra pa ni znana samo po dobri kapljici, temveč tudi po okusnem oljčnem olju. Če želite v svoji kuhinji preizkusiti nekaj edinstvenega, vam priporočamo postanek pri Zvonku Bažiki, ki na svoji stojnici ponuja oljčno olje pod mednarodno blagovno znamko Demeter. To podeljujejo živilskim izdelkom najvišje kakovosti, pridelanim v skladu s smernicami biodinamičnega kmetovanja. Svojo ponudbo Zvonko dopolnjuje še z doma-

čim tropinovcem, slivovko ter akacijevim in cvetličnim medom znamke Leon.

K žlahtni kapljici se poda tudi dober prigrizek, za kar se je specializiral Jože Roštohar, ki na svoji stojnici ponuja domače suhomesne izdelke Kmetije Roštohar.

Za ženske bodo najbolj zanimive stojnice z unikatnim, ročno izdelanim nakitom za vse priložnosti in okuse. Zapestnice, uhane, prstane in ogrlice si boste lahko ogledali na stojnicah Maje Antolovič, Nade Kosi, Jane Prinčič, Tanje Misija Špiler in Rebeke Nachtigal. Rebeka je sicer mojstrica za pletenje in kvačkanje, zato boste v njeni ponudbi našli kvačkane uhane in zapestnice, poleg njih pa še druge priročne izdelke, kot so prtčki, prijemalke za posodo, otroški copatki in majčke.

Za likovni oddelek Tartinijeve tržnice sta zadolžena Dragan Banda in Daša Košuta Šoštarčič, ki vam bosta priskočila na po-

moč pri okraševanju vaših sten. Pri Draganu boste našli slike v tehniki olja in akrila, Daša pa vas bo očarala s svojimi čudovitimi akvareli. Oba pri ustvarjanju najraje uporabljata motive, povezane s Piranom, morjem, tradicijo in prazniki.

Istrska motivika prevladuje tudi pri Marjeti Vrunč in Ateljeju VeLa, ki na tržnici skrbita za oddelek keramike, kamna in lesa. Pri Marjeti boste občudovali najrazličnejše ročno oblikovane in poslikane izdelke iz keramike, Atelje VeLa pa vas bo prevzel s simpatičnimi obešalniki, ki jih krasijo poslikani kamenčki in les, ter drugimi poslikanimi figurami, kot so svetilnik, benčanka in priročne škatlice za vse priložnosti.

Prijazni razstavljalci vas pričakujejo, zato ne odlašajte in pridite v njihovo družbo tudi ob zaključku letošnjega leta.

Projekt je sofinanciran s strani Občine Piran.

Božična tržnica, kuhano vino in penine

Piše · Lea Šuligoj, Turistično združenje Portorož; foto · Manuel Kalman

Praznično vzdušje v Portorožu in Piranu

Praznično dogajanje v Portorožu se bo začelo v petek, 4. decembra, z odprtjem božično-novoletne tržnice v parku hotela Kempinski Palace Portorož. Župan Občine Piran Peter Bossman bo slavnostno prižgal praznično osvetlitev, sledil pa bo zabavni program za otroke in odrasle. Tržnica z bogato ponudbo domačih izdelkov, kot so oljčno olje, piranska sol, sir, marmelade, med, zelišča, naravni kozmetični izdelki in izdelki umetnostne obrti, bo odprta ob petkih, sobotah in nedeljah (vključno s četrtkom, 31. decembra) vse do 3. januarja 2016. Poleg nakupa izvirnih darilic pa se bodo obiskovalci lahko posladkali s palačinkami in pogreli s kuhanim vinom ali čajem.

Po božiču se bomo začeli aktivno pripravljati na silvestrovanje. Nedelja, 27. december, bo tako v znamenju mehurčkov. V razkošju Kristalne dvorane hotela Kempinski Palace Portorož se bodo namreč na Festivalu penin predstavljali slovenski in italijanski peničarji, vitezi vina pa bodo razglasili najboljšo penino Portoroža 2015. Večer bodo z glasbenim nastopom v parku pred hotelom popestrili prvovrstni tenorji iz tria Eroika, za piko na i pa bo nebo razsvetlilo 1.000 letečih lampijonov.

Poleg božično-novoletne tržnice v Portorožu bo praznična tržnica organizirana tudi na Tartinijevem trgu v Piranu. Za otroke

bodo v Avditoriju Portorož in v piranskem gledališču organizirane številne plesne in gledališke predstave, piranske cerkve pa bodo znova ponudile že tradicionalno razstavo jalslic. Silvestrovali bomo na Tartinijevem trgu v Piranu, ognjemet pa bomo kot običajno obču-

dovali 1. januarja popoldan v Portorožu. Za še posebej odličen začetek novega leta pa ne zamudite Novoletnega skoka v morje. Množica pogumnih se bo na portoroški plaži zbrala 1. januarja ob 14. uri. Več v koledarju prireditev na www.portoroz.si.

Vrsta dogodkov in aktivnosti ob svetovnem dnevu turizma

Foto · Turistično združenje Portorož

Grb odličnosti turističnemu vodniku Miranu Ibrahimagiču

Ob svetovnem dnevu turizma je v Avditoriju Portorož potekala prireditev, na kateri je župan Občine Piran Peter Bossman podelil Grb odličnosti v turizmu 2015. Priznanje za vrhunske rezultate, ki so pomembno prispevali k razvoju turistične dejavnosti in prepoznavnosti občine Piran kot ene najodličnejših turističnih destinacij v Sloveniji in svetu, je letos prejel Miran Ibrahimagič. Izkušeni turistični vodnik je eden najaktivnejših v našem kraju, v turizmu pa je prisoten že od leta 1978.

»Turizem je odnos med gostiteljem in gostom; odnos med ljudmi, ki znajo ponuditi in uživati gostoljubje. Seveda drži, da so turizem ljudje, a je prav, da si priznamo tudi, da za delo v turizmu nismo vsi ljudje. Da se vsi nismo sposobni odreči pravici do slabega dne in biti vsak trenutek pripravljeni pokazati naj-

lepši obraz naše skupnosti. Da so med nami posebni ljudje, ki znajo s svojimi nasmehi ublažiti hlad dežnih kapelj, ki te vedno znova očarajo s svojim znanjem in prijaznostjo. Ljudje, zaradi katerih naš čudoviti Piran vidno izžareva tudi notranjo lepoto,« je ob predaji grba odličnosti dejal piranski župan Peter Bossman.

V sklopu svetovnega dneva turizma je Turistično združenje Portorož pripravilo vrsto dogodkov in aktivnosti. Organizirali so brezplačne vodene ogledje Pirana in izlete v zaledje z degustacijami lokalnih dobrot. Brezplačni pa so bili tudi vsi avtobusni prevozi na relaciji Piran–Lucija. Ves konec tedna si je bilo mogoče po zelo ugodnih cenah ali celo brezplačno ogledati številne razstave, muzejske zbirke in piranski akvarij.

V Strunjanu se zaključuje celovita ureditev ribiškega pristanišča

Pišeta · Gregor Čok in Andrej Mlakar

Od systemskega projekta EU do realizirane prostorske ureditve

Naložbo delno financirata:

Evropski sklad za ribištvo: za trajnostni razvoj ribištva

V Strunjanu so v maju začeli gradbeni dela za ureditev ribiškega pristanišča. Interes za sanacijo tega območja je bil prisoten že vrsto let, vendar sta dokončna prostorska rešitev in proces njene izdelave dozorela v okviru nedavnega projekta EU, ki je bil namenjen razvoju integralnega načrtovanja v obalnem pasu. V naši praksi še vedno beležimo relativno malo podobnih projektov, ki s svojo teoretično naravnostjo v zaključni fazi spodbudijo nastanek konkretne rešitve.

Projekt metodološkega značaja (SHAPE – Shaping an Holistic Approach to Protect the Adriatic Environment between coast and sea/ Oblikovanje celostnega pristopa k zaščiti morskega okolja in obal Jadrana) je bil usmerjen v problematiko trajnostnega razvoja na območju Jadrana, natančneje v krepitev institucionalne podpore za varstvo in upravljanje naravnih in kulturnih virov. Temeljni cilj na sistemski ravni je bil vzpostavitev večnivojskega in medsektorskega sistema upravljanja obalnih območij, ki bo usmerjen v racionalno rabo prostora in sposoben reševanja konfliktov med različnimi interesi. Izveden je bil ob finančni podpori IPA Adriatic. V njem je sodelovalo 13 partnerjev z obeh obal Jadrana (iz 7 italijanskih jadranskih regij ter Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Črne gore in Albanije). Za območje slovenske Obale se je izvajal pod okriljem RRC Koper s sodelovanjem Občine Piran, Občine Izola in Krajinskega parka Strunjan.

Slovenski partnerji so v okviru SHAPE

izdelali pilotni projekt »Idejna zasnova krajinsko-urbanistične ureditve za Strunjan in idejne rešitve posameznih prostorskih ureditev«. Namenjen je bil prepoznavanju obstoječih karakteristik planiranja in načrtovanja v obalnem pasu na lokalni ravni ter posledično oblikovanju izhodišč za integracijo načrtovanja na morju in na kopnem, kot tudi razvoju modela integralnega upravljanja tega prostora.

V treh avtorskih skupinah so bile simulacijsko izdelane posamezne urbanistične in arhitekturne rešitve za konkretne situacije. Skupina, ki je obdelovala obalni pas na območju Stjuže (avtorji: Gregor Čok, u. d. i. a., Andrej Mlakar, u. d. i. a., Andreja Skubic, u. d. i. a., Mateja Segulin, u. d. i. a.), je izdelala idejni predlog za ureditev: a.) platoja in parkirišča pred hotelom Krka; b.) obstoječe plaže med hotelom in Lambado; c.) ribiškega pristanišča (mandrača); in usklajen režim plovnih koridorjev in pristajalnih pomolov.

V tem območju predstavlja mandrač ključno prostorsko torišče, kjer se srečujejo

različni gospodarski, turistični in varstveni interesi. Pri tem je treba poudariti, da so bila za prostorsko rešitev izvedena številna usklajevanja med vsemi pristojnimi institucijami in uporabniki tega prostora. Ker je bila rešitev podrobno dodelana in usklajena z različnimi deležniki, sta po zaključku projekta občina Piran in krajinski park Strunjan v njej prepoznala potencial za kandidacijo za pridobitev evropskih sredstev. Občina jo je uvrstila na seznam investicij in za njeno realizacijo uspešno pridobila sredstva Evropskega sklada za ribištvo in državnega proračuna.

Projekt dokazuje, da je z ustreznimi pristopom tudi v okviru strogih varstvenih režimov, obstoječe zakonodaje in veljavnih prostorskih dokumentov mogoče načrtovati in realizirati ureditve v obalnem pasu. Gre za primer dobre prakse sodelovanja upravnih in varstvenih institucij, projektantov in interesne javnosti, kar se zrcali v končni realizaciji projekta, ki bo prispeval k večji ureditvi tega prostora in njegovi prepoznavnosti v širšem regionalnem merilu.

Primer dobre prakse

Pišeta · Alenka Popič (Krajinski park Strunjan) in Karmen Pines (Občina Piran)

Projekt »Ribiško pristanišče Strunjan« dobiva končno podobo, ki je rezultat dobre sodelovanja administrativnih in lokalnih ustanov, naravovarstvenih institucij ter podpore javnosti in lokalne skupnosti. Glavna akterja Občina Piran in Krajinski park Strunjan uspešno zaključujeta evropski projekt celovite ureditve Ribiškega pristanišča Strunjan z izboljšanjem pogojev za varno plovbo in pretovor ribiških proizvodov ter obenem vzpostavitev ugodnega stanja življenjskih prostorov za živali in rastline v občutljivem območju krajinskega parka.

Ureditev pristanišča v Strunjanu se je začela s prijavo Krajinskega parka Strunjan in Občine Piran na javni razpis za sofinanciranje projektov Programa Norveškega finančnega mehanizma v začetku leta 2014, katerega namen je bila izgradnja oziroma obnova javne infrastrukture za spodbujanje okolju prijaznega dostopa obiskovalcev do naravne vrednote morske lagune Stjuža s Strunjanskimi solinami. Čeprav prijava ni bila uspešna, je pridobivanje dokumentacije za omenjeni projekt odigralo ključno vlogo pri začetku sanacije ribiškega pristanišča v Strunjanu. V rekordnih štirih mesecih je bila narejena investicijska dokumentacija, pridobljeno kulturno-varstveno in naravovarstveno soglasje, sklenjen sporazum z državo glede vzdrževanja morskega obrobja, evidentirane meje med Občino Piran in Krajinskim parkom Strunjan na eni in državo na drugi strani, izravnani del meje ter narejena parcelacija za potrebe projekta in ne nazadnje pridobljeno gradbeno dovoljenje.

Z vso pridobljeno dokumentacijo je Občina Piran ocenila, da se lahko uspešno prijavi na razpis Evropskega ribiškega sklada in prejme do 866.000 evrov nepovratnih sredstev. Za prijavo je bilo treba skleniti še

služnostno pogodbo med Občino Piran in Krajinskim parkom Strunjan, pridobiti vodno pravico od Agencije RS za okolje ter gradbeno dovoljenje za ureditev pristanišča in obalnega zidu na ustju kanala Stjuža. Zaradi uspešnega usklajevanja vseh akterjev je bila prijava na razpisu uspešna in dela so se lahko sredi maja začela.

Projekt ureditve ribiškega pristanišča s seboj nosi kar nekaj primerov dobrega prostorskega načrtovanja, racionalizacije stroškov in dobrega sodelovanja vseh akterjev. Izkopni material iz poglobitve plovne poti, katerega odvoz na deponijo bi sicer predstavljal velik strošek, je bil uporabljen za utrditev brežin lagune Stjuža in ureditev nadomestnih habitatov za redke rastlinske vrste. Notranje nasipe v laguni so namreč že dalj časa načenjali erozijski procesi, zato so bili z odlaganjem mulja izdelani nasipi oziroma položi na brežinah lagune po vzoru iz Škocjanskega zatočka, ki bodo izpostavljeni plimovanju in služili kot prostor za razvoj t. i. slanoljubnih rastlin.

Drugi tak primer je preureditev gradbiščne poti, ki je bila zgrajena za izvajanje del na robu urejenega kopališča. Po končanju del bo že utrjena pot služila kot nadomestna pot za motorna vozila, tako za potrebe ribičev kot gostov restavracije na koncu kopališča. Cesta skozi kopališče pa bo, po večletnih prizadevanjih predvsem domačinov, končno zaprta in namenjena kopališču.

V projektu je načrtovan tudi nov skalomet v dolžini 30 metrov, ki bo preprečeval nanose mulja na plovni poti, s čimer bodo bistveno izboljšali plovni pogoji za ribiče zlasti ob oseki, ko zaradi plitvega dna plovba doslej ni bila možna. Vzdlž obale bo urejen tudi zaščitni skalomet, ki bo območje ščitil pred valovanjem, s čimer se bo izboljšala tudi plovna varnost solin in njenih habitatov.

Stare neurejene bregove smo sanirali z izgradnjo novih kamnitih obalnih zidov, ki bodo ščitili obalo in ribičem omogočali varne priveze. Z novim ribiškim pristaniščem se bodo bistveno izboljšali pogoji za ribiče, saj bodo ob privezih urejeni delovni platoji, znižan podest za raztovor ter leseni podesti za lažje dostopanje do ribiških plovil ob oseki. Na voljo bo 13 priveznih mest za plovila, registrirana za gospodarski ribolov in dolžine od šest do osem metrov, ureditev ter dodaten bočni privez začasnega značaja za nato-varjanje in raztovarjanje, in sicer za plovila dolžine do 18,5 metra. Ribiči bodo z novim pristaniščem pridobili tudi tri manjše objekte za spravilo ribiške opreme s prostorom za ledomat in urejenim ekološkim otokom, za potrebe oskrbe ribiških plovil pa bodo na voljo tudi instalacijske omarice z elektriko in vodo.

Izvajalec del Adriaing, d. o. o., Koper, izbran na podlagi odprtega postopka javnega naročanja, objavljenega na Portalu javnih naročil, bo dela končal novembra.

Z novo podobo Ribiškega pristanišča Strunjan sta Občina Piran in Krajinski park Strunjan naredila velik korak pri smotrnem skupnem prostorskem načrtovanju. Projekt je dokaz, da lahko s premišljenim načrtovanjem izboljšamo infrastrukturo in obenem vzpostavimo ugodnejše stanje za naravo.

Projekt je dokaz hitrega in učinkovitega pridobivanja sredstev EU ter sodelovanja vseh akterjev v občutljivem naravnem okolju – investitorja Občine Piran, sofinancerja Ministrstva za kmetijstvo RS, Krajinskega parka Strunjan, Zavoda RS za varstvo kulturne dediščine, Zavoda RS za varstvo narave, Krajevne skupnosti Strunjan, ribičev, predstavnikov turističnega gospodarstva Krke – zdravilišča Strunjan, izvajalcev, projektantov, nadzornika in bodočega upravljalca JP Okolje Piran.

Iz Pirana je šla v svet znamka s tradicionalnim slovenskim zajtrkom, ki diši po medu

Piše in foto · Janez Mužič

Tartinijev trg v znamenju medu

»Piran ni le fotogenično mesto, ampak je tudi mesto, ki se trudi na področju lokalne samooskrbe, zelenih produktov in zelenih tehnologij. Pozdravljamo pobudo Tradicionalnega slovenskega zajtrka, ki ga imamo tudi v naših šolah in nad katerim so naši otroci navdušeni,« je na predstavitvi nove in sila inovativne slovenske znamke povedala piranska podžupanja Meira Hot, ki ni skrivala zadovoljstva, da so v Pošti Slovenije in Čebelarški zvezi Slovenije za njeno pot v svet izbrali prav Piran.

Na znamki z napisom Tradicionalni slovenski zajtrk, ki so jo predstavili 22. septembra na Tartinijevem trgu, so upodobljeni jabolko, kozarec mleka in kos kruha z maslom ter medom. Tako poudarja tradicijo tega našega starega in seveda zdravega jutranjega obroka. Zanimiva pa je tudi po svoji tehnologiji, saj diši po medu. Ob tem je predsednik Filatelistične zveze Slovenije Peter Suhadolc z nemalo ponosa poudaril, da je Pošta Slovenije z njo po inovativnosti v sodobnem svetu znamk spet v svetovnem vrhu. Omenil je še štiri znamke z motivi morskih rib, na katere je nanesena piranska sol in so jih prav tako predstavili v Piranu. Slednje je tako kot znamko, ki diši po medu, oblikoval mojster oblikovanja znamk Matjaž Učakar.

Piran je pospremil znamko na pot v svet z živahnim dogajanjem na Tartinijevem trgu, ki je bilo v znamenju medu in tradicionalnega slovenskega zajtrka. Potekale so ustvarjalne delavnice, na katerih so otroci izde-

lovali medene kruhke, lectova srca, glinene in papirnate čebelice ter podobno. Obiskovalci so lahko na številnih stojnicah s pestro ponudbo čebeljih pridelkov poskušali različne vrste medu in izvedeli vse o čebelarstvu. Ponujali so propolis, razne mešanice za krepitev imunskega sistema, medenjake, medene kruhke, izdelke iz voska in ne nazadnje celo vrsto medenih pijač.

Na stojnici se je predstavilo tudi Obalno čebelarstvo društvo Koper. Predsednik društva Klavdijo Babič je povedal, da so s 126 člani in okoli 3.000 čebe-

lji družinami eno močnejših društev v Sloveniji. Če je dobra letina, pridelajo do 25 kg medu na panj, v glavnem akacijevega.

Znamka se vklaplja v vse-slovenski projekt Tradicionalni slovenski zajtrk, ki ga na dan slovenske hrane (vsako leto je to tretji petek v novembru) od leta 2006 izvajamo v osnovnih šolah in vrtcih, vse bolj pa tudi doma. Projekt spodbuja zavedanje o pomenu in prednostih lokalne samooskrbe, domače pridelave in predelave hrane, čebelarstva, zajtrka ter zdravega načina prehranjevanja. Kot je na predstavitvi znamke povedal minister

za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan, se je samo lani tradicionalnega zajtrka udeležilo 154.000 otrok po 429 šolah. »Na ta dan povprečno v vrtcih in šolah za zajtrk pojejo oziroma popijejo 18.000 kg kruha, 2.600 kg masla, 52.000 l mleka, 3.100 kg medu in 34.000 kg jabolk,« je dejal in poudaril pomembno promocijo slovenske hrane na znamki.

Kot kaže, projekt Tradicionalnega slovenskega zajtrka že rojeva sadove. Tako je Tea Kordiš iz Nacionalnega inštituta za javno zdravje povedala, da čezmerna hranjenost naših otrok vendarle pada in da vedno več otrok zajtrkuje. Kljub temu pa je opozorila: »Žal še vedno opažamo, da če otroci izpustijo kak obrok, potem je to najpogostejše zajtrk, in da starejši ko so mladostniki, bolj opuščajo ta obrok.«

Na predstavitvi je bil tudi priznani slovenski etnolog dr. Janez Bogataj, ki je dejal, da smo bili že v preteklosti pomembni oblikovalci svetovne čebelarke kulture. Spomnil je na Antona Janšo (1734–1773), ki je avtor svetovno priznanih čebelarških strokovnih knjig in je deloval kot učitelj v čebelarški šoli na dunajskem dvoru. Tudi Bogataja je znamka navdušila. Kot je dejal, je ne nazadnje sredstvo komuniciranja, ki nagovarja najširši krog ljudi. »Upam, da se bo slišalo, da se je zgodba o tradicionalnem slovenskem zajtrku začela pri nas. Mnoge stvari nam namreč zaradi površnosti uidejo in si jih pripisujejo drugi,« je poudaril in spomnil na kranjsko klobaso.

15. Praznik kakijev obiskalo 30.000 ljudi

Foto · Nataša Fajon

Občina Piran Rihardu Knezu podelila posebno priznanje

Sredi novembra je v Strunjaniu potekal 15. Praznik kakijev, ki ga je v treh dneh obiskalo več kot 30.000 ljudi, ki so kupili več kot 50 ton tega čedalje bolj priljubljenega sadja.

Ob tej priložnosti je Občina Piran domačinu Rihardu Knezu podelila posebno priznanje za življenjsko delo ter izjemne dosežke in prispevke

na področju leposlovja, raziskovanja zgodovine, turizma ter gojenja mediteranskih kultur, ki so pomembno zaznamovali gospodarski razvoj in kulturno življenje celotnega kraja in občine. Priznanje je Rihardu Knezu na odprtju praznika kakijev, v petek, 13. novembra 2015, izročil podžupan Občine Piran Bruno Fonda.

Učinkovito pridobivanje evropskih nepovratnih sredstev

Tri nove pohodne in konjeniške poti v piranskem zaledju

Občina Piran je v Okviru projekta Revitas II iz programa SLO-HRV 2007-2013 uredila tri pohodne in konjeniške poti v Sv. Petru, Padni in Novi vasi ter uredila kal v Novi vasi.

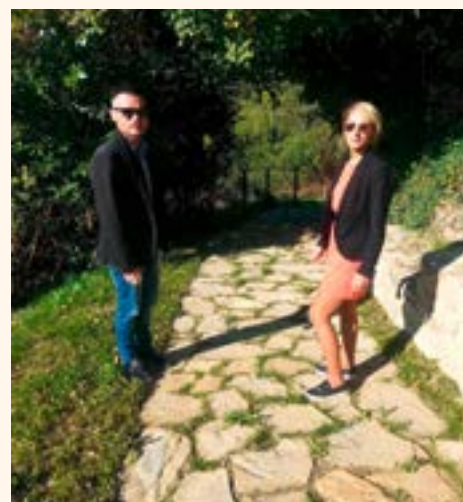
Občina Piran je ena izmed tistih slovenskih občin, ki so izjemno učinkovite pri pridobivanju evropskih nepovratnih sredstev, zelo uspešna pa je tudi pri čezmejnem sodelovanju v programu Slovenija – Hrvaška.

"Ponosni smo na to, kako uspešno črpamo sredstva, s katerimi prenavljamo podeželje. Na ta način krajankam in krajanom dokazujemo, da spoštujemo njihovo domače okolje, da skrbimo za naravno dediščino, s katero so odraščali, ter jim dajemo možnost, da svoje življenje, izdelke in pridelke ponudijo obiskovalkam in obiskovalcem, ki jih v zadnjih letih vse pogostejše srečujemo v naših podeželskih vaseh," je na današnji novinarski konferenci povedala podžupanja Občine Piran Meira Hot. "Z vsako uspešno prijavo na razpis izpeljemo vsaj tri projekte in tako z izvedenimi investicijami uspešno obnavljamo naše podeželje. S temi na novo urejenimi potmi v Sv. Petru, pod vasjo Padna in v Novi vasi, po katerih se bomo danes sprehodili, se

revitalizacija zaledja z naše strani še zdaleč ni zaključila. Tudi v proračunu za naslednje leto imamo rezervirana sredstva, s prihodnjimi projekti pa bomo nadgrajevali obstoječe stanje," je sklenila podžupanja Hot.

Namen investicije je bila ureditev treh pohodnih in konjeniških poti v skupni dolžini 1400 m ter ureditev enega kala, ki se nahaja ob poti, s ciljem obnove naravne dediščine.

»Sama ureditev je bila nujno potrebna, ker so bile poti zaradi vremenskih razmer in rasti dotrajane. Izvedli smo vzdrževalna dela, in sicer strojna ter ročna dela in škarpiranje na obstoječih nekategoriziranih poteh,« je povedala Jasna Softič, vodja projekta iz Urada za gospodarstvo in turizem Občine Piran.

Celotna vrednost investicije znaša 48.579,06 €.

Plačilo položnic brez provizije

Piranska občinska blagajna odslej na Poštni banki Slovenije

Junija leta 2013 je Občina Piran v sodelovanju z Novo KBM začela s projektom Občinska blagajna, ki je občankam in občanom omogočal plačevanje položnic brez provizije. Že v prvem mesecu so občani tam plačali 293 računov, nato pa vsak mesec od 600 do 800. Marca letos se je številka povzpela že do 806. 31. julija letos je Občina Piran na pobudo Nove KBM projekt začasno prekinila in začela z iskanjem nove banke, ki bi občankam in občanom omogočala tovrstno storitev.

S ponedeljkom, 7. septembra 2015, se je projekt vrnil, skupaj s Pošno banko Slo-

venije, d. d. in Pošto Slovenije, d. o. o. pa ga je občina še nadgradila. »Pogodbenima partnerjema se zahvaljujemo za sodelovanje in verjamemo, da bo projekt voden tako, da bodo naši občanke in občani zadovoljni,« je ob sklenitvi nove pogodbe povedal župan Občine Piran Peter Bossman.

Na izpostavah Pošte Slovenije v Piranu, Portorožu, Luciji in Sečovljah občanke in občani lahko plačujejo položnice brez plačila provizije za storitve, ki jih izvajajo šole, vrtci, plačilo najemnin za stanovanja v lasti Občine Piran, zakupnin za zemljišča ter dobavo vode, elektrike in odvoza smeti.

Pošta Slovenije, d. o. o. strankam omogoča plačevanje plačilnih nalogov vsak delovni dan najmanj štiri ure in najmanj dve uri ob sobotah.

6. Festival evropskega in mediteranskega filma

Piše in foto · Janez Mužič

Festival, ki v Piran pripelje dober film

Piran je od 6. do 10. oktobra gostil 6. Festival evropskega in mediteranskega filma, ki ponuja ogled najkakovostnejših filmov evropske in mediteranske produkcije. Z njim v mesto prihajata kanček glamurja in obujanje časov Vibinega studia, ko je Piran tudi sicer nudil kuliso številnim filmom.

Na otvoritvi, ki je potekala pod pokroviteljstvom župana Petra Bossmana, je bila prikazana domača celovečerna črna komedija Jana Cvitkoviča Šiška Deluxe, nato pa je bilo v gledališču Tartini in Media domu Pyrhani mogoče videti še 30 filmov, med katerimi ni manjkalo nagrajenih z največjih svetovnih festivalov v Berlinu, Cannesu, Benetkah, Torontu,

Karlovih Varih in Sarajevu.

Predvsem Pirančanom in drugim ljubiteljem filma z Obale se je tako ponujala cela vrsta kakovostnih filmov. Ti so rezultat filmskih ustvarjalcev iz 31 držav, letos pa so dali poseben poudarek francoski filmski produkciji. Po besedah predsednika festivala Matjaža Javšnika in organizatorjev Zavoda FEMF ter Fivia je njihov namen, da opozorijo na presežke evropske kinematografije, ki na drugih filmskih festivalih pri nas ostajajo prezrti.

V tekmovalnem delu je bilo predvajanih 14 filmov, v netekmovalnem 6, poleg tega pa so zavrtili še tri prvence, 5 avtorskih filmov in 4 francoske filme. Posebna pozornost je bila v dopoldanskem programu namenjena otrokom

in mladini, ki so si lahko med drugim ogledali sinhronizirane filme Mumini na Azurni obali, Prdoprašek doktorja Proktorja, Nevidni fant in najstniško dramo Panama. Projekcije so spremljala srečanja z avtorji in strokovnjaki s področij, ki se jih tematsko lotevajo nekateri filmi. Tako so na primer ob filmu Sredozemlje, ki govori o aktualni problematiki preseljevanja beguncev prek Sredozemskega morja, ponudili tudi pogovor na temo migracij.

Ena od sekcij festivala je bila namenjena režiserkam. Videli smo lahko filme petih avtoric, med njimi dva prvenca (Ti mene nosiš Ivone Juka ter Zaprisežena devica Lavre Bispuri). Na okroglo mizo o enakih možnostih v filmski industriji so povabili podpredsednico Evropske filmske zveze za ženske Alexio Muinos Ruiz. S takimi dogodki v spremljevalnem programu festival vsekakor dobiva še širši pomen.

Festival je bil že ob ustanovitvi leta 2010 zasnovan v spomin na direktorja fotografije Vilka Filača, zato so tudi letos v program uvrstili tri filme (Pod električnimi oblaki Alekseja Germana, Victoria Sebastiana Schipperja in Sredozemlje Jonasa Carpignana), ki so že bili nagrajeni za fotografijo.

V tekmovalnem programu je filme ocenjevala žirija, v kateri so bili filmska kritičarka in prevajalka Neva Mužič, direktor fotografije Radovan Čok in režiser Ubald Trnkoczy. Ta je na sklepni slovesnosti v Gledališču Tartini in

ob nastopu Tinkare Kovač podelila nagrado za najboljši film islandskemu filmu Dobrodušni velikan režiserja Dagurja Karija. Za najboljšega režiserja so razglasili Rusa Alekseja Germana za film Pod električnimi oblaki, nagrado Vilko Filač za najboljšega direktorja fotografije je prejel Danec Sturla Brandth Grovlen za film Viktorija, za najboljši prvenec pa je bil nagrajen film Naše vsakdanje življenje Ines Tanović iz Bosne.

Nagrado za ustvarjalni prispevek na področju svetovne kinematografije je prejel Slavko Štimac, ki je v kulturnih jugoslovanskih filmih zaslovel z vlogami otrok in mladostnikov. Priznanje mu je izročil piranski župan Peter Bossman.

Medkulturno povezovanje

Piše · doc. dr. Neva Čebbron; foto · Konfucijeva učilnica

V Piranu obeležili dan spoznavanja kitajske kulture in običajev

V Piranu se je v soboto, 26. 9. 2015, odvila prireditev Dan spoznavanja kitajske kulture in običajev z naslovom »Dan medkulturnega povezovanja« oziroma »Kuawenhua guanxi ri – 跨文化关系日«, ki jo je priredila Konfucijeva učilnica Koper Univerze na Primorskem v sodelovanju z matičnim Konfucijevim inštitutom v Ljubljani in Občino Piran. Čeprav je prireditev že tradicionalna, pa je to pot prvič potekala na Obali. Dogodka se je udeležilo skoraj 200 učencev z osmih osnovnih šol iz Pirana, Lucije, Kopra, Ljubljane in Nabrežine pri Trstu.

Dogodek so s svojim obiskom in nagovorom počastili kitajski ambasador, njegova ekscelenca Ye Hao, rektor Univerze na Primorskem, prof. dr. Dragan Marušič, in župan občine Piran, gospod Peter Bossman. V nagovoru zbranim na prireditvi so vsi trije poudarili, da upajo na čim boljšo povezanost in sodelovanje med Piranom oziroma Obalo in LR Kitajsko na področju gospodarstva

in turizma ter pomembnost novih stikov Univerze na Primorskem z visokošolskimi ustanovami na Kitajskem. Udeležence sta pozdravili tudi direktorica Konfucijevega inštituta, mag. Danijela Voljč, in direktorica Konfucijeve učilnice Koper, doc. dr. Neva Čebbron.

Prireditev so popestrili člani društva Qi Lab, ki so prikazali tradicionalni veščini taj čí in čí gong. Nastopili so tudi učenci OŠ Trnovo iz Ljubljane in udeleženci Poletne šole kitajskega jezika, ki jo je Konfucijeva učilnica Koper organizirala konec letošnjega julija na Debelem rtiču. Oboji so zapeli nekaj kitajskih pesmi, ki so se jih naučili v okviru tečajev kitajščine.

V popoldanskem času so se učenci posvetili spoznavanju različnih vidikov kitajske kulture. V petih delavnicah so jim kitajske učiteljice ob pomoči študentov Univerze na Primorskem predstavile več tradicionalnih ročnih spretnosti. Znanje kitajskih pismenk so utrdili na delavnici kitajske kaligrafije, svojo umetniško

plat pa so izrazili pri kitajskem slikanju. Tisti z malo več ročnimi spretnostmi so se posvetili izdelovanju papirnatih lampijonov, prav tako pa so svoje prste lahko razmigali z izdelovanjem papirnatih rezank najrazličnejših oblik. Pozornost učencev je pritegnila tudi delavnica barvanja mask iz tradicionalne pekinške opere.

Dvournemu ustvarjanju v delavnicah je sledil vrhunec prireditve: izdelovanje Velikega zidu mednarodnega povezovanja iz več kot 500 kartonastih škatel. Učenci, razdeljeni v skupine, so se ob tem zelo razživeli, obenem pa sta se sprostili njihova ustvarjalnost in domišljija. Nekatere skupine so gradile cele stolpe in slavoloke. Nadobudni graditelji Velikega zidu mednarodnega povezovanja so posamezne odseke oblepili s svojimi izdelki iz delavnic: risbami, maskami, rezankami, lampijoni in kaligrafskimi umetninami. Nagrado za izviren del zidu so prejeli vsi učenci, še posebno lep izdelek pa je ustvari-

la skupina z Osnovne šole Cirila Kosmača Piran.

Na prireditvi so se lahko vsi obiskovalci okrepčali s kitajskim čajem in preizkušali različne dobrote kitajske kulinarike.

Ker je bil to tudi predvečer praznika prve jesenske lune, ki je na Kitajskem eden od pomembnejših praznikov, so udeleženci ob koncu prireditve Dan spoznavanja kitajske kulture in običajev spuščali svetleče papirnate lampijone v večerni veter. Poleteli so nad Piranskim zalivom in s tem na simbolni ravni poudarili pomembnost medsebojnega prijateljstva ter sožitja med ljudmi in kulturami.

Za sodelovanje in pomoč pri organizaciji dogodka se želimo zahvaliti vsem sponzorjem, še posebej pa uslužbencem piranske občinske uprave in komunale ter gasilcem.

Več utrinkov z dogodka si lahko ogledate na spletni strani Konfucijeve učilnice Koper Univerze na Primorskem: <http://www.kuk.upr.si>.

HartiS www.hartis.si

Kupcem in poslovnim partnerjem
se zahvaljujemo za izkazano zaupanje
ter želimo lepe praznike
in srečno 2016!

Odprtje Mediadoma Pyrhani

Foto · Nataša Fajon

Piran je bogatejši za nov multimedijški muzej in kulturno središče

Ob občinskem prazniku Občine Piran je 11. oktobra 2015 vrata slovesno odprl Mediadom Pyrhani, multimedijški muzej in kulturno središče Pirana, ki se nahaja na Kumarjevi ulici 3 v Piranu (bivši godbeni dom).

Mediadom Pyrhani vzpostavlja nove trende v kulturni ustvarjalnosti, izboljšuje dostopnost do informacij kulturnega značaja in spodbuja vseživljenjsko učenje kot osnovo medgeneracijskega dialoga.

»Nova infrastruktura za kulturno dejavnost bo spodbujala in gostila vse oblike človekove ustvarjalnosti. Omogočala bo učinkovito in prijazno povezovanje mesta s kulturo in ustanovami, ki se ukvarjajo z dediščino, naši gostje pa se bodo lahko prek vrhunske medijske razstavne poti odpravili tudi na potepanje po Piranu iz preteklih stoletij. Zagotovo pa bo našo bogato kulturno dediščino tudi v prihodnje najbolj učinkovito varovalo naše bogato kulturno življenje,« je na odprtju povedal župan Občine Piran Peter Bossman in dodal, da ga veseli, da bo »z našo novo pridobitvijo upravljala Zveza kulturnih društev Karol Pahor Piran, ki že dolga leta izvrstno povezuje in organizira kulturne dejavnosti v mestu. Prepričan sem, da se bo izkazala tudi pri novih nalogah, povezanih z mreženjem kulturne ponudbe Pirana.«

Občina Piran je prostore izjemnega arheološkega pomena v celoti namenila kulturnemu programu javnega značaja s poudarkom na prepletanju in interakciji različnih kulturnih vsebin in področij v povezavi s turizmom ter razvoju novih kulturnih potencialov, sodelo-

vanje z obstoječimi kulturnimi akterji in ustanovami ter bogato samostojno produkcijo razstav, festivalov, premiernih uprizoritev itd.

Programsko vsebino Mediadoma Pyrhani sestavljajo trije sklopi:

- vrhunska medijska razstavna pot, ki Piran skozi zgodovino prikazuje z novimi pristopi, kot sta 3D tehnologija, animirani film, interaktivne pedagoške igre, idr.
- mreženje kulturne ponudbe v Občini Piran s postavitvijo Centra za povezovanje različnih kulturnih dejavnosti, vsebin in področij, ki omogoča razvoj novih kulturnih potencialov, sodelovanje z obstoječimi kulturnimi akterji in ustanovami ter bogato samostojno produkcijo razstav, festivalov, premiernih uprizoritev itd.
- sodobno opremljena infrastruktura za kulturno dejavnost, ki je namenjena različnim ciljnim skupinam.

Mediadom Pyrhani je Občina Piran prenovila z nepovratnimi sredstvi, ki jih je večinsko zagotovila Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, delno Ministrstvo za kulturo iz proračuna RS Slovenije, približno 5 odstotkov pa Občina Piran. Mediadom Pyrhani je bil najboljši projekt izmed vseh 57, ki so bili prijavljeni na razpis ministrstva RS za kulturo iz leta 2013.

Celotna investicija je znašala 1.100.000 €.

Mediadom Pyrhani se nahaja v objektu nekdanjega

Godbenega doma Piran, ki ga je občina začela prenavljati že leta 2007 z namenom ureditve prostorov za glasbeno šolo. Med odstranjevanjem starega tlaka so bile nepričakovano odkrite podzemne strukture, ki so postale predmet arheoloških raziskovanj. Objekt je tako v več ločenih etapah gostil arheologe. Izvedeni so bili sondažni izkopi na širšem tlorisnem območju objekta. Še zlasti zanimivi so bili nepričakovano odkriti do tedaj zakopani podzemni kamniti obokani prostori. Arheološka odkritja so gradnjo zavlekla in Občina Piran je na podlagi novih arheoloških dejstev pridobila nov konservatorsko-restavratorski projekt, na podlagi katerega je bila na novo narejena projektna dokumentacija in novo gradbeno dovoljenje. Iz prvotno predvidenih prostorov za glasbeno šolo smo tako prav zaradi arheologije spremenili namen objekta v interaktiven multimedijški muzej.

Gradnjo je izvajal na javnem razpisu izbrani izvajalec Planinvest, d. o. o. iz Porto-

roža, ki je najprej izvedel sanacijo in utrjevanje temeljev z obetoniranjem ter injektiranje zidov. Zidovi so proti vlagi dodatno zaščiteni s hidrofolno zaščito, pri čemer se zidove napoji s snovmi, ki preprečujejo kapilarni dvig vlage iz vlažne zemljine. Objekt je dobil novo stropno ploščo, preko občutljive arheologije pa je položena kovinska konstrukcija, po kateri poteka lesena razstavna pot, ki s steklenimi vložki opozarja na pomembnejše arheološke najdbe.

Poleg gradbincev so bili med gradnjo stalno prisotni konservatorji restavratorji, ki so skladno z navodili zavoda za varstvo kulturne dediščine Piran in arheologi natančno restavrirali ostaline. Pritlični in zlasti kletni prostori so v celoti ohranili originalne materiale. Restavratorski center iz Ljubljane je poskrbel, da je v objektu svoje mesto dobil originalni sramotilni steber, ki je bil restavriran in prenešen z Ribiškega trga pri Akvariju, kjer je nameščena replika originalnega stebra iz 13. stoletja.

Gradbeno restavratorskim posegom je sledila sodobna multimedijška oprema, ki obiskovalcem približa kulturo in nastanek kraja skozi zgodovinska območja pa vse do danes. Na multimedijških zaslonih tako lahko spremljamo zgodbo o nastanku obzidja, o solinah, mnogih kulturnih in sakralnih spomenikih preko krajevnih legend. Iz pritličja nas pot skozi meglico fog screena in multimedijške projekcije po-

pelje v nadstropje, kjer poleg zaslonov obiskovalce pričaka 3D film Pirana od nekoč do danes, otroci pa interaktivno z gibi rok s pomočjo kinect tehnologije računalniške igrice spoznajo najpomembnejše kulturne spomenike.

Od kod ime Mediadam Pyrhani?

Ime smo izbrali skupaj s pokojnim poznavalcem zgodovine tega območja Albertom Pucerjem iz Pokrajinskega mu-

zeja. Mediadam v imenu poučarja multimedijške sodobne tehnologije, ki bodo v pomoč obiskovalcem pri odkrivanju zgodovine, arheologije in arhitekture razvoja mesta Piran, dom pa odprtost do različnih kulturnih vsebin, ki se bodo v objektu lahko predstavile. Ime Pyrhani pa izhaja iz historičnega imena mesta Piran.

Ime Mediadam Pyrhani tako odraža vsebino objekt samega, ki povezuje zgodovi-

no in sodobno multimedijško prezentacijo, zanimivo za vse generacije.

V uradnem delu programa, ki ga je režiral Igor Jelen Iggy, so nastopili Nuška Drašček, Anika Horvat in Jure Lesar, FB Acrobatics ter plesalka in pantomimika Plesnega teatra Igen Celje. Prireditve je povezoval Iztok Gustinčič.

Več fotografij na: www.facebook.com/BossmanPeter

Dobitnik Zlatega grba Občine Piran je piranski župnik Zorko Bajc

Foto: Nataša Fajon

»Z veseljem sem ujet v čas in it's my way!«

V nedeljo, 18. oktobra, je v Avditoriju Portorož potekala osrednja slovesna prireditev ob občinskem prazniku z naslovom Ujeti v čas.

»Letos 15. oktober ni bil le datum na koledarju, temveč pravi praznik, ko smo se lahko s ponosom ozrli na prehojeno pot, si čestitali in pogumno stopili na pot novih izzivov. Delali smo dobro in pošteno ter ustvarili pogoje, da bomo uspešni tudi v prihodnje,« je zbrane nagovoril župan Občine Piran Peter Bossman. Ob tej priložnosti je podelil občinsko priznanje Zlati grb Občine Piran: »V Piranu lahko prav vsak, ki želi prispevati k razvoju skupnosti, to tudi naredi. Ne glede na kraj rojstva, jezik, ki ga govori, barvo kože ali veroizpoved. Danes je priložnost, da se zahvalimo in podelimo priznanje enemu izmed tistih

posameznikov, ki so v Piran prišli še ne tako daleč nazaj, za blaginjo našega Pirana pa prispevali več, kot bi od njih smeli pričakovati.«

Letošnji dobitnik Zlatega grba Občine Piran je piranski župnik Zorko Bajc, priznanje pa je prejel za številne dolgoletne uspehe, ki jih kot nadvse prizadeven skrbnik beleži pri prenovi piranskih

cerkva in obenem za izjemne kulturne ter druge projekte, s katerimi kot pomemben pobudnik ter soustvarjalec prispeva k ohranjanju kulturnozgodovinske dediščine in tradicije mesta Piran, h krepitvi pripadnosti domačinov mestu ter s tem k promociji naše kulturne dediščine, mesta in Občine Piran kot celote. Ob prejemu priznanja

je bil ganjen: »V petnajstih letih sem očitno postal del Pirana, zagotovo pa je Piran postal del mene. Za opis mojih čustev pa si bom izposodil dva naslova z današnje prireditve: z veseljem sem ujet v čas in it's my way!«

Prireditve, nad katero je bila navdušena polna dvorana Avditorija Portorož, je režirala Mojka Mehora Lavrič, nastopili pa so Neven Stipanov, Plesna skupina Metulj, Art dance studio Portorož, Plesno-akrobatska in gledališka skupina Flip, Mladinski pihalni orkester Piran, Župnijski mešani pevski zbor Georgios in Štefica Stipančević - Steffy, Melita Jugovac, Taša Šinkovec in Rea Štrukelj Pahović (Umetniška gimnazija Koper) in OŠ Cirila Kosmača Piran, Podružnična šola Portorož.

Elmarkt d.o.o.

Ekonomski, finančni in investitorski inženiring

Bralcem Solnega cveta voščimo vesele praznike in srečno v novem letu!

V Piranu že 33. Piranski dnevi arhitekture

Drzne ideje razvoja našega prostora so razstavljene v Galeriji Hermana Pečariča

Gledališče Tartini je letos gostil že 33. mednarodno konferenco Piranski dnevi arhitekture, ki je tokrat potekala pod častnim pokroviteljstvom predsednika vlade RS dr. Mira Cerarja. Udeleženci so prisluhnili sedmim predavanjem in osmim predavateljem, ob 20.00 pa se je v razstavišču Monfort v Portorožu konferenca sklenila s slovesno podelitvijo priznane mednarodne arhitekturne nagrade Piranesi 2015, ki jo je prejel arhitekt Dinko Peračić za projekt Tržnica in ribarnica v Vodicah, Hrvaška.

Ob tej priložnosti so občankam in občanom ter obiskovalkam in obiskovalcem na ogled ponudili šest spremljevalnih razstav. V Galeriji Hermana Pečariča je v soboto, 21. novembra, potekalo odprtje razstave Vizije prostora: z drobnimi koraki med morjem in oblaki, ki jo je na pobudo Občine Piran pripravil Andraž Starčič. Razstava predstavlja vizije razvoja našega prostora in prikazuje možnosti, ki jih lahko naredimo že z drobnimi koraki. Vizije, ki so nastale na študentskih delavnicah, z natečaji, variantsnimi rešitvami in evropskimi projekti, so bile pripravljene po naročilu in s sodelovanjem Občine Piran, obiskovalcem pa so predstavljene po območjih, ki jih označujejo različne barve vrvic, na katerih visijo izdelani projekti.

Odprtja se je udeležila tudi podžupanja Občine Piran Meira Hot, ki je prepričana, da smo v Piranu odprti za vse umetnosti, živimo in dihamo s kulturo, pri inovacijah in spremembah našega prostora pa se med prebivalce pogosto prikra-dejo določene bojazni: »Prav vsi se namreč zavedamo, kako dragocen je Piran. Zato je želja vseh, da lepota, ki jih ljudje že stoletja prelivajo na platna ali lovijo v fotoaparate, nikoli ne bi okrnili. Vsi, ki smo kdaj hodili po piranskih ulicah, vemo, da smo lahko prav na vsakem koraku očarani nad arhitekturnimi presežki, ki smo jih dolžni ohraniti za prihodnje

generacije. To pa ne pomeni, da moramo biti ujetniki časa. S to razstavo, ki je nastala na pobudo Občine Piran, bi vam radi pokazali, da inovacije in spremembe prinašajo svežino. Z našim življenjskim slogom in napredkom pa se mora razvijati tudi okolje, v katerem živimo.«

S pregledno postavitvijo boste lahko podrobneje preučili projekte, ki so bili izdelani za podeželje, Strunjan, Fieso, Piran, Beli Križ in Portorož, in se prepričali, da je Občina Piran odprta za drzne ideje oziroma jih celo spodbuja. Prav rešitve in možnosti, ki pridejo z različnih vetrov, so tiste, ki pripomorejo h končni odločitvi.

Morda bo kateri izmed projektov, ki si jih boste v Galeriji Hermana Pečariča lahko ogledali do 6. decembra, v prihodnosti tudi uresničen, pri tem pa Občina Piran kot organizator in pobudnik razstave od obiskovalk in obiskovalcev pričakuje aktivni ogled. Prav vsak namreč lahko odda svoj predlog, na kakšen način bi z uresničevanjem vizij lahko oplemenitili naš skupni prostor in z drobnimi koraki oblikovali boljšo in lepšo prihodnost.

Naš prostor je omejen, a to ne pomeni, da morajo biti omejene tudi naše ideje.

Investicijsko-vzdrževalna dela na vходу v Piran

Uspešno zaključena dela na Dantejevi ulici

Občina Piran je dne 30. 10. 2015, uspešno zaključila z izvedbo investicijsko vzdrževalnih del na delu Dantejeve ulice v Piranu. V sklopu nalog iz naslova investicijskega vzdrževanja smo obnovili spodnji ustroj cestišča, preplastili celotno cestišče v dolžini 110m, zamenjali poškodovane robnike in obnovili talno signalizacijo. Vsem občankam in občanom se zahvaljujemo za razumevanje, ki so ga izkazali v času gradnje.

Le 25 € mesečno za parkiranje v Garažni hiši Fornače

Vsi imetniki abonmajev, ki že imajo pravico parkiranja v Piranu in imajo z Javnim podjetjem Okolje Piran sklenjeno pogodbo o uporabi abonmajske kartice, lahko z doplačilom samo 25 € mesečno parkirajo v GH Fornače. Abonmaje za GH Fornače uredite na JP Okolje Piran.

Do kopalne sezone nova plaža

Občina Piran z razpisom išče izvajalca ureditve obale na Fornačah

Občina Piran je v torek, 24. novembra 2015, na portalu javnih naročil in svoji spletni strani objavila javno naročilo za ureditev obalnega pasu na Fornačah, namerava z izvedbo tega projekta celovito urediti in povezati območje med Bernardinom in Piranom.

Na delu obale ob Morski biološki postaji, ki ga je jeseni 2013 močno poškodovalo neurje, smo predvideli večnivojsko ureditev obalnega pasu. Prvi

pas ob morju bo delno prodnat, delno betonski, z urejenimi dostopi v morje. Namenjen bo sprehajalcem in vsem, ki bi prostor želeli izkoristiti za počivanje in sončenje. Zanje bomo uredili lesene ležalne površine, nekoliko nad njimi pa bo pas zelenice z drevoredom pinij, ki bo obiskovalce v vročih poletnih dneh varoval s senco.

Projekt predvideva tudi tlakovano promenado, ki se bo navezovala na promenado

Bernardina in že urejeno promenado Fornač, vzdolž katere je predvidena tudi kolesarska steza. Promenada bo nekoliko širša na območju, kjer se približa gostinskemu lokalom, tako da bo dovolj prostora za gostinske vrtove in razgledna počivališča s klopcami.

Ves obalni pas bo sprehajalcem prijazen, z novimi klančinami pa bomo dostop v neposredno bližino morja olajšali tudi gibhalno oviranim in

mamicam z otroškimi vozički. To območje bomo opremili s takšno urbano opremo, ki bo omogočila kakovostno uporabo prostora v vseh letnih časih.

Javni razpis za izbor izvajalca je objavljen na Portalu javnih naročil in spletni strani Občine Piran. Rok za prejem ponudb je 14. december 2015. Predvidamo, da bo izvajalec z deli pričel že konec januarja in jih zaključil pred glavno kopalno sezono.

Sanirana tudi konstrukcija zapuščenega vodnjaka

Na Belem križu dodatnih 110 metrov pločnika

V začetku septembra je Občina Piran zaključila z ureditvijo odseka Belokriške ceste med spomenikom in gostilno Beli križ, in sicer je na južnem delu ceste na novo uredila pločnik v dolžini 110 metrov in ga razsvetlila z varčnimi svetilkami.

Na prenovljenem odseku ceste je zdaj nova talna in vertikalna prometna

signalizacija, v okviru gradbenih del pa je potekala tudi sanacija konstrukcije zapuščenega vodnjaka. Občina je uredila stropne plošče zbiralnika in izdelala novo kapo oziroma dostop do zbiralnika.

Celotna investicija je znašala dobrih 39 tisoč evrov brez DDV.

Center za socialno delo Piran že 10 let vodi program za brezdomne

Piše in foto · Janez Mužič

Svetovni dan brezdomstva

Ob svetovnem dnevu brezdomstva, ki ga obeležujemo 10. oktobra, so v Centru za socialno delo Piran povabili na vrsto dogodkov. Ti so imeli dodaten pomen, saj so potekali ob 10. obletnici vzpostavitve njihovega programa za brezdomne na območju občine Piran. Brezdomni, ki se družijo v sprejemališču in zavetišču za brezdomne Kažun, so kljub slabemu vremenu povabili na piknik na Kažunov vrt na Arzah, kar je bila dodatna priložnost za tkanje vezi med brezdomci, prostovoljci in vsemi, ki se ukvarjajo s to problematiko oziroma jim ni vseeno za stiske ljudi okoli nas, ki so ostali brez strehe nad glavo.

Poleg tega so v okviru programa celovite skrbi za brezdo-

mne v prostorih Območnega Rdečega križa v Piranu pripravili dan odprtih vrat, ki je potekal pod geslom »Si se tudi ti že kdaj počutil nevidnega?«. Na njem smo lahko prisluhnili pripovedim brezdomnih in spoznali razsežnosti te problematike. V prostorih Apollonijeve palače so potekale kulturno-umetniške ustvarjalne delavnice, na katerih so udeleženci razbijali mite in predsodke o brezdomnih, v predverju Dnevnega centra za brezdomne pa so odprli še Kažunovo promocijsko stojnico.

»Obeležujemo 10 let delovanja našega programa za brezdomne, saj je bil oktobra leta 2005 v Centru za socialno delo Piran zaposlen prvi delavec na tem področju. Do danes smo

razvili dobre programe, ki so pomembni za to, da preprečimo najhujše stiske, ki jih preživljajo ljudje brez doma. Ugotavljamo, da jih je vedno več in ti ljudje živijo med nami,« je ob tej priložnosti povedala Ingrid Ličen, ki deluje v programu. Med drugim je omenila delo dnevnega centra Sprejemališče in zavetišče

za brezdomne Kažun, ki lahko sprejme do 14 oseb, in Kažunov vrt, ki je ne nazadnje priložnost za brezdomne, da nekaj ustvarjajo in spremenijo odnos do sebe.

V Piranu je registriranih okoli 90 brezdomcev. Toliko jih poišče pomoč. V Centru za socialno delo Piran redno skrbijo za 40 do 50 ljudi.

Piše · Ingrid Ličen

Upamo, da smo s svojo aktivno prisotnostjo v javnosti naredili korak dlje in skupaj prispevali k večjemu in boljšemu razumevanju pomena skupnostne skrbi v boju proti brezdomnosti, socialni revščini in družbeni otopelosti za stiske in potrebe drug drugega v naši skupnosti.

Ponosni smo, da se program, ki ga izvajamo, razvija pod okriljem Centra za socialno delo Piran.

Hvaležni smo, da sta Občina Piran in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti prepoznala vrednost

vsebin programa in ga vseskozi podpirala z rednim financiranjem in zagotavljanjem nujno potrebnih prostorov, brez katerih bi vse naše dejavnosti le s težavo preživele in zaživele v takšnem obsegu, kot jih v okviru programa celovite skrbi za brezdomne Kažun Piran izvajamo danes.

Za solidarnost, donacije in finančno podporo se zahvaljujemo Pekarni Mlinček Lucija, Društvu tabornikov Sergej Mašera Piran, Rdečemu križu Piran in drugim humanitarcem, Društvu Anbot, GEPS Piran in njenim dijakom, JP Okolje Piran, Luki Koper ter

vsem sodelavcem in sodelavkam ter solidarnim ljudem, ki ste vsak na svoj način prispevali in nas podprli.

Hvala prostovoljkam in prostovoljcem: Anastazija, Andrej, Cvetka, Dizeli, Flavia, Franci, Ljubo, Majda, Maša, Mohamed, Rado, Robi, Tanja, Taška, Tiha, Uroš in še mnogi drugi.

Dobrodošli vsi, ki nas želite obiskati, spoznati, sodelovati, podpreti naše aktivnosti. V predprazničnih decembrskih dneh se med sprehodom po Župančičevi ulici in v popoldanskih urah čez Zelenjavni trg v Piranu ustavite

pri naši že tradicionalni Kažunovi tržnici.

Pokličite nas ali nas obiščite v prostorih dnevnega centra: Aljoša Golubič: 051 246 315, Antica Erlič: 051 340 543, Ingrid Ličen: 051 250 940.

Brezdomstvo in socialna izključenost je dejstvo, ki prizadene – nas, vas, njih, vsakogar.

Odzivajmo se na stiske, ki jih zaznavamo.

Bodimo humani in solidarni ljudje, drugih namesto nas ni – spoštujemo to!

Občinski praznik

Spominska slovesnost v počastitev padlih partizanskih pomorščakov

Občina Piran svoj praznik obeležuje 15. oktobra, kot spomin na ustanovitev prvega Mornariškega odreda Koper leta 1944. V soboto, 17. oktobra 2015, je na Trgu prekomorskih brigad v Portorožu potekala Spominska slovesnost v počastitev padlih partizanskih pomorščakov.

»Poskusi prevrednotenja par-

tizanskega boja niso le poskusi razkroja slovenske države, temveč zaušnica evropski ideji«, je opozoril župan Peter Bossman in poudaril, da prihodnost Slovenije temelji na sodelovanju. »Sodelovanje je pripomoglo k temu, da so padli obrambni zidovi na mejah evropskih držav in le s sodelovanjem je mogoče zrušiti tudi obrambne zidove v glavah

državljanek in državljanov, ki se še niso uspeli spraviti s seboj in svojo preteklostjo. Takoj, ko se sodelovanje ustavi, zrastejo novi zidovi,« je še posvaril.

Ministrica za obrambo Andreja Katič, predvidena slavnostna govornica, se prireditve zaradi nujnih državnih obveznosti ni mogla udeležiti.

V kulturnem programu so nastopili Mladinski pihalni orkester Piran pod vodstvom dirigenta Iztoka Babnika, Komorni pevski zbor Karol Pahor Piran pod umetniškim vodstvom Maria Bruna Petvarja, ter Zorica Mužinič in Bojan Sumrak iz Gledališke skupine Cuker teater Portorož.

Spominska slovesnost s polaganjem vencev

V Kučibregu obeležili spomin na bitko

Ob 71. obletnici bitke pri Kučibregu so se številni obiskovalci iz Slovenije, Hrvaške in Italije s polaganjem vencev in spominsko slovesnostjo poklonili borcem, ki so leta 1944 v Kučibregu padli za svobodo. Pred komemoracijo so se na pokopališču v Hrvojih združili predstavniki združenj protifašistov, borcev za vrednote NOB iz vseh treh držav, pridružilo se jim je še 24 pohodnikov.

Na slovesnosti so zbrane nagovorili župan Buj Edi Andrejašič, župan Milj Nerio Nesladek, predsednik Združenja antifašističnih borcev Hrvaške Franjo Habulin, predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Piran Bojan Česnik, ki je prebral govor Tita Turnška, predse-

dnika Zveze borcev Slovenije, in podžupanja Občine Piran Meira Hot. Slednja je trenutno izkoristila za opozorilo: »Tiste, ki se vedno bolj glasno kitijo s ksenofobijo in svoje sovraštvo razglašajo za patriotizem, opozarjam, da pravi domoljubi verjamemo v vrednote, ki jih slavi slovenska himna. Dobro želimo vsem narodom, ne le svojemu, naša želja pa je svet miru, ne prepira,« je zbrane opomnila podžupanja. V nadaljevanju se je spomnila tudi trenutne situacije na mejah: »Vsem tistim, ki želijo zgraditi nove zidove na mejah Evrope, priporočam, da najprej porušijo tiste zidove v svojih glavah, ki jim zastirajo pogled na madeže, s katerimi so njihovi somišljeniki pred več

kot sedmimi desetletji oskrnili narodni ponos. Niti tisoč maš sprav ne bo spralo sramote izdajalcev, ki so iz rok okupatorja vzeli orožje in ga uperili v svoje rojake.«

Komemoracijo je obogatil pester kulturni program, navzočim pa je srce ogrela tudi učenka OŠ Cirila Kosmača Piran Minka Lavrič, ki je zapela pesmi Šivala je deklica zvezdo in Jutri gremo v napad.

Skupna vrednost investicije je znašala dobrih 11 tisoč evrov

Zaključena energetska sanacija podružnične šole Vincenzo e Diego de Castro v Luciji

Občina Piran se je v akcijskem načrtu Lokalnega energetskega koncepta obvezala, da bo energetske prenovila vse manjše objekte v svoji lasti in s tem zagotovila zmanjšanje tekočih stroškov ter večje bivalno ugodje otrok, šolarjev in zaposlenih.

V letošnjem letu je tako izključno z lastnimi finančnimi sredstvi zamenjala dotrajano stavbno pohištvo v podružnični šoli Vincenzo e Diego de Castro v Luciji. Zamenjala je vhodna in servisna vrata objekta ter vsa okna v pritličju na severni, vzhodni in zahodni fasadi objekta. Skupaj z okni je zamenjala tudi okenske police in vstavila notranje lamelne žaluzije.

Skupna vrednost investicije je znašala dobrih 11 tisoč evrov. Dela je izvedlo podjetje Spial, d. o. o. iz Isole, ki je bilo izbrano kot najugodnejše med sedmimi pozvanimi podjetji. Dela so iz-

vedli pred dogovorjenim rokom, kar pomeni, da delovni in učni procesi v tem objektu niso bili moteni.

Za podružnično šolo Vincenzo e Diego de Castro v Luciji je Občina Piran že pred leti izdelala energetske pregled, ki je pokazal slabo energetske stanje objekta. Z energetske sanacije je občina tako želela doseči predvsem znižanje tekočih stroškov obratovanja objekta (toplota, elektrika). V ta namen bo znova naročila izdelavo novelacije energetskega pregleda objekta, ki bo podlaga za izdajo novelirane energetske izkaznice. Na Občini Piran pričakujejo, da se bodo z izvedeno energetske sanacije stroški ogrevanja nekoliko znižali, natančnejše podatke o pridobljenih prihrankih energije oziroma zmanjšanju izpustov v okolje pa bo pokazala pravkar prihajajoča kurilna sezona.

Sveti Peter

Piše in foto · Petra Špeh, predsednica KS Sv. Peter

Dvorana kulturnega doma je trenutno neprimerna za uporabo

Vesetje, dobro voljo in vsakodnevno druženje ob raznih dejavnostih, ki se v dvorani KD v Sv. Petru odvijajo že leta, so morali člani sveta Krajevne skupnosti Sv. Peter začasno ukiniti, in sicer zaradi nastalih večjih poškodb na stavbi. Zaradi zagotavljanja varnosti je dvorana do nadaljnjega neuporabna.

Vzrok za nastale poškodbe se pripisuje nepravilnostim pri gradnji najnovejšega prizidka ob dvorani kulturnega doma. K realizaciji prizidka, v sklopu katerega so urejene garderobe in sanitarije za nastopajoče, je KS Sv. Peter pristopila leta 2003.

Člani sveta KS Sv. Peter s pomočjo Občine Piran rešujejo nastalo situacijo. Po pridobljenem mnenju izvedenca gradbene stroke bodo glede na njegove ugotovitve in predloge nadaljevali z nadaljnjimi postopki, v katerih se bo ugotavljalo dejansko stanje in nastala škoda.

»Štiriletni mandat smo s člani sveta KS Sv. Peter prevzeli z veliko pozitivnosti, predvsem pa z veliko novimi idejami, s katerimi želimo obogatiti naš čudoviti kraj. Na žalost se trenutno soočamo s situacijo, ki je nismo

pričakovali, ideje in projekti, ki smo jih želeli realizirati, pa bodo začasno ostali v ozadju,« je povedala predsednica sveta KS Sv. Peter Petra Špeh. »Trenutno je prioriteta ureditev nastale situacije, kar pomeni začasno ukinitve družabnega življenja v kraju. V dvorani kulturnega doma namreč že leta vadita dve sekciji KD Sloga Sv. Peter, Špičikuc orkestra in Folklorna skupina Šaltin, z namiznim tenisom se rekreirajo člani Športnega društva Sv. Peter, vsakole-

tno se tu odvijajo razne prireditve, krajanji pa lahko dvorano uporabljajo tudi za osebna praznovanja. Upam, da bodo nadaljnji postopki reševanja kar se da hitro stekli in da bodo iz dvorane v kratkem spet odmevali glasba, petje in ples, predvsem pa dobra volja in druženje.

Špehova se je ob tem županu in ostalim sodelavcem z Občine Piran zahvalila za pomoč in pravilno usmerjanje pri reševanju situacije.

LAS Istre

Novice s podeželja Istre

Na novo ustanovljeni LAS Istre je nastal kot plod povezovanja aktivnosti med NVO, kmeti, podjetniki, fizičnimi osebami, ribiči in drugimi akterji, in sicer s ciljem skupnega nastopa pri vzpostavljanju strategije in delovanju, saj je naše istrsko podeželje do sedaj veljalo za bolj "pasivno". Eno glavnih besed na ustanovni skupščini je imela t. i. koalicija Mreže za preporod Istre.

Tako je na ustanovni skupščini LAS Istra, ki je potekala 18. septembra 2015, nastopila enotno in dosegla pomemben premik k zagotovitvi, da bo imel teren večji vpliv na upravljanje LAS-a Istre in da bo delovanje LAS-a skladno s potrebami lokalnega okolja. Enotno je bil za predsednika LAS-a Istre izbran Andrej Medved (predstavnik NVO), za podpredsednika pa Mitja Petrič (predstav-

nik ribičev). Prvič je tako na čelu LAS Istra predstavnik NVO.

Po vzoru 3. Slovenskega podeželskega parlamenta (SPP), ki se je med 7. in 8. oktobrom letos odvijal v Termah Olimje (Podčetrtek) in na katerem je bila sprejeta deklaracija, kot priporočilo vladi RS, ki so jo akterji slovenskega podeželja izoblikovali med delavnicami, se je v Marezigah 30. septembra 2015 zgodil 1. Istrski podeželski parlament. Gre za prvi tovrstni dogodek v Sloveniji, ki je bil organiziran na lokalni oziroma regionalni ravni, izveden s pomočjo finančnega mehanizma EGP, na pobudo Mreže za preporod Istre in Zavoda Eko-Humanitatis, v sodelovanju z LAS Istra, Društvom za razvoj slovenskega podeželja, Središčem Rotunda in KS Marezige. Dokaz, da se podeželje Istre prebujata in da si prebivalci po-

deželja Istre želimo večjega vpliva na načrtovanje razvoja, je polna dvorana KS Marezige (zbralo se je okoli 100 ljudi). Med udeleženci so bili predstavniki društev in nevladnih organizacij, kmetje, turistični ponudniki, podjetniki, fizične osebe in tudi predstavniki občin ter javnih zavodov. Dogodek je bil povezan s pripravo SLR LAS Istra, in sicer so bile izvedene tri tematske delavnice (turizem, kmetijstvo in varovanje narave/okolja). Kot ključna razvojna potenciala za podeželje Istre sicer izstopata turizem v povezavi z gastronomijo ter kulturno in naravno dediščino in (ekološko) kmetijstvo v povezavi s predelavo in razvojem novih kratkih verig prodaje. Pri tem je bila izpostavljena komponenta varovanja narave, zato lahko govorimo o 'eko' viziji Istre, ki je hkrati tudi socialno in

ekonomsko trajnostna, lokalnim prebivalcem pa prinaša večje pozitivne učinke. Dobra praksa iz Istre je bila predstavljena tudi na 3. SPP v Podčetrtku.

Vsebinsko sprejete deklaracije 3. Slovenskega podeželskega parlamenta, s katero se je seznanil državni vrh, najdete na spletni strani Društva podeželje.

Od 3. do 7. novembra 2015 se je v avstrijskem Schaerdingu odvijal 2. Evropski podeželski parlament, na katerem je bilo okoli 250 delegatov iz 40 držav. Slovensko delegacijo so zastopali predstavniki Društva za razvoj slovenskega podeželja, Zadrugne zveze Slovenije in Mreže za podeželje (MKGP). Slovenski prevod manifesta, sprejetega na 2. Evropskem podeželskem parlamentu v Schaerdingu, prav tako najdete na spletni strani Društva podeželje.

Uspešna organizacija mednarodnega dogodka

Foto · arhiv Hotela Piran

Nemški avtomobilski velikan v Piranu

Slovenija se je na svetovni zemljevid gostiteljic mednarodnih avtomobilskih predstavitev uvrstila tudi z znamko Mercedes-Benz. Po uspešni predstavitvi pred le nekaj leti v Portorožu so se v letošnjem oktobru v našo občino, tokrat v Piran, vrnili največji svetovni mediji, ki so pospremili predstavitev učinkovitosti največjega modela tovornega vozila Actros.

Vozniki so lahko njegove zmožnosti preizkušali na cesti od Ljubljane do Obale, kjer so vozila postavili na ogled v Luciji, nato pa obiskali Piran.

Organizatorji so za mesto promocije izbrali Piran z namenom, da na svoje goste naredijo odličen vtis. In prav to se je tudi zgodilo, saj je Nebeška terasa Hotela Piran ponudila diha jemajoče vedute ter izkušnjo, ki je na več kot 360 uveljavljenih novinarjih z vsega sveta pustila močan pečat.

»S celotno ekipo Hotela Piran in tudi z drugimi lokalnimi partnerji in oblastmi smo odlično sodelovali, Piran je čudovito mesto in zelo smo bili veseli, da nam je uspelo celoten dogodek izpeljati tukaj. Tudi za nas, ki organiziramo dogodke na različnih svetovno

znanih lokacijah, je bila to unikatna izkušnja,« je povedal g. Frank Wolf, predstavnik organizacijskega odbora Mercedes-Benz Trucks – Driving Experience Slovenia 2015.

Predstavniki in novinarji so si bili enotni, da je destinacija Portorož & Piran odlična kulisa za orga-

nizacijo mednarodno zahtevnih in izpostavljenih dogodkov, ki zahtevajo najvišjo raven profesionalnosti, kar pojasni odločitev koncerna Mercedes-Benz, da izpelje zanje tako pomemben dogodek prav na piranskih tleh.

V Novi vasi nad Dragonjo častijo česen

Piše in foto · Janez Mužič

Pravijo, da je njihov najboljši

V Novi vasi nad Dragonjo so tako ponosni na svoj česen, da so sredi julija že četrto leto zapored pripravili dvodnevni Praznik česna in vina. Z njim izvirno bogatijo svojo turistično podobo, saj zatrjujejo, da je avtohtoni istrski česen pri njih od nekdaj doma in da je najboljši daleč naokoli. Praznik organizirata Turistično združenje Portorož in Krajevna skupnost Nova vas, na otvoritvi pa so poleg predsednika KS Davorja Kolenca slavo česnu z nagovori izkazale tudi piranska podžupanja Meira Hot, nedavna vinska kraljica slovenske Istre Sara Pfeifer Pelicon in predstavnica TZ Portorož Petra Rebec.

Za obiskovalce so pripravili pester kulturno-zabavni program, v katerem ni manjkalo obujanja vaških običajev in kulturne dediščine Istre. Med drugim so nastopili folklorno društvo Šaltin, moški pevski zbor Pergula, KD Šavrini in anka Šavrinke, klapa Castrum Veneris in skupini Roxie ter Sixx

packk, tako da vesele, še zlasti večerne zabave ni manjkalo. Dogajanje je popestrilo srečanje predstavnikov iz Novih vasi, saj ima v Sloveniji to ime kar nekaj naselij. Tisti, ki jim je kaj do rekreacije, so se podali še na Boškarinov pohod od Nove vasi do Krkavč.

Kar 16 domačij je obiskovalcem po istrsko gostoljubno odprlo svoja vrata in ponujalo domače izdelke iz česna in jedi z njim po starih izvirnih istrskih receptih. Ponujali so česnovе namaze, kruh, juho, omake za k mesu in testeninam, pa tudi v peskovem štrudlju, palačinkah in drugih jedeh ga ni manjkalo. Nekatere gospodinje so spekle česnove bombete, večina pa jih je bila prav domiselna še zlasti pri namazih, saj so ponudile na primer feferone s česnom in oljčnim oljem, česen z rukolo in pinjolami, baziliko s česnom, oljčnim oljem in parmezanom ter česen, skuhan v mleku in posoljen, s

sardoni.

Kot so povedali domačini, so letos česen zaradi suše pobrali konec junija, torej nekoliko prej kot prejšnja leta. Zaradi suše tudi morda nima tako velikih glavic kot lani, vendar je po okusu in »moči« izvrsten. Ker je cenjen, s prodajo nimajo težav.

Piše in foto · Nataša Fajon

Piran je bil drugi dom mladih glasbenih mojstrov

Piran je bil od 13. do 27. julija letos drugi dom nadobudnih mladih glasbenikov, ki jih je k nam pripeljala novoustanovljena Mednarodna akademija Giuseppe Tartini, ki je plod sodelovanja Benjamina Izmajlova in Društva meščanov mesta Piran.

Na letošnjih mojstrskih tečajih se je predstavila svetovno priznana akademija Voce e violino. Deluje pod umetniškim vodstvom prof. Ljube Kazarnovske, ki je bila znana solistka največjih opernih hiš po

svetu, danes pa je ena najbolj prepoznavnih ruskih televizijskih osebnosti. Poleg skupine opernih pevcev, ki jih je poučevala operna diva, so se na intenzivnih tečajih pri profesorici violine

Alviji Vandiševi izpopolnjevali tudi mladi violonisti, nekaj udeležencev pa je poučeval še Benjamin Izmajlov. Več kot trideset mladih glasbenikov, večinoma iz Rusije, pa tudi Armenije, Uzbekistana in

Srbije, je tako dva tedna urilo svoje znanje v objemu idiličnega Pirana in z njihovo pomočjo je v njem bilo ponovno čutiti pridih preteklosti, ko so se v marsikaterem kotičku mesta slišali zvoki violine,

klavirja in petje. Poleg vsakodnevnih vaj so se udeleženci predstavili na šestih vrhunskih koncertih, ki so številne obiskovalce privabili na Tartinijev trg, v Gledališče Tartini, Tartinijevo hišo, Križni hodnik

Minoritskega samostana ter PKC Georgios. Posebej odmevni sta bili uprizoritvi Verdijevega Rekviea in scen iz Puccinijeve opere La Boheme.

Piran je tako dobil novo glasbeno akademijo, ki nadaljuje delo velikega piranskega skladatelja in njegove »Sole narodov«. Tartinijevo šolo, ki velja za eno najslavnejših v 18. stoletju, so namreč obiskovali študenti iz vseh evropskih držav, maestrove pedagoške metode pa so ohranile sloves

in predstavljale temelj dobrega poučevanja violine še daleč v 19. stoletje. Tudi Akademija Giuseppe Tartini si bo prizadevala postati uspešen partner pri razvoju mladih talentov in o njej bomo zagotovo še veliko slišali.

Piše in foto · Nataša Fajon

Tudi letošnji Kino pod zvezdami navdušil obiskovalce

Poletno dogajanje v Piranu so tudi letos popestrili filmski večeri pod zvezdami. Ves julij in avgust je namreč potekal letošnji že tradicionalni Kino pod zvezdami, ki sta ga četrtič organizirala Župnija Piran in Društvo meščanov mesta Piran ob pomoči številnih lokalnih sponzorjev.

Prijeten ambient vrta Pastoralno kulturnega centra Georgios, ki ob mraku dobi pravljico podobo, je tudi tokrat privabil ljubitelje filma, prizorišče pa je očaralo tudi gosta uvodnega filma To so gadi, Demetra Bitenca, ki je v njem odigral eno izmed

svojih številnih vlog. Z legendo slovenskega filma se je pogovarjal Dušan Mrdakovič, v pogovoru pa sta razkrila marsikatero zanimivost iz filmskega sveta.

Uvodni projekciji so tako sledili še islandski film Globina, španski Med volkovi, italijansko-francoski Ime mi Li, indijski Okus po ljubezni, ameriška uspešnica Citizenfour, francoska drama Preteklost, britansko-ameriška zgodba o glasbeni legendi Marley, filmsko potepanje pa je zaključila ruska drama Kako sem preživel to poletje.

Piše in foto · Nataša Fajon

Mladi plesalci so v Piranu izpopolnjevali plesne korake

V okviru letošnjega Poletnega festivala Piran je v prostorih osnovne šole Cirila Kosmača Piran pod okriljem Društva baletnih umetnikov Slovenije potekal mednarodni baletni in plesni seminar Danc's Piran. Na njem je več kot sedemdeset mladih plesalk in plesalcev iz različnih držav, Slovenije, Japonske, Madžarske, Nizozemske in Avstrije, izpopolnjevalo svoje znanje pod vodstvom priznanih mednarodnih in domačih baletnih pedagogov. Udeleženci seminarja Danc's Piran 2015 so dvakrat

nastopili na velikem odru Tartinijevega trga in publiko očarali s pridobljenim znanjem.

Na odru festivala so nastopili tudi mladi profesionalni baletni plesalci najmlajšega slovenskega baletnega ansambla "Mladega slovenskega baleta". Najbolj so občinstvo prevzeli s predstavama celovečernega baleta Carmen in s premiero baleta za otroke Ratatouille, predstavili pa so se še z baletoma Let's have a joke in Štiri poslednje pesmi.

Pripovedovanje zgodb ob slikah

Piše · Janez Mužič; foto · Zapik

Smo prestolnica kamišibaja

Piran je od 21. do 23. avgusta že tretje leto zapored gostil Festival kamišibaj gledališča. Z njim se je ponovno dokazal kot slovenska prestolnica te oblike pripovedovanja zgodb ob slikah na malem lesenem odru. Mini gledališče ima korenine na Japonskem, a danes pridobiva veljavo in se širi po vsem svetu. Na predstavah se namreč med občinstvom in izvajalcem ustvari posebna povezava, ki vznemirljivo poveže različne umetniške oblike v eno, predvsem pa ustvarja svojevrsten svet umetnosti in domišljije.

Organizator festivala je Društvo Zapik, ki vodi gibanje kamišibaja v Sloveniji. Z njim smo dobili še eno zanimivo piransko dogajanje, ki se odvija v sodelovanju z ZKD Karol Pahor Piran in ob finančni podpri Občine Piran ter Javnega sklada za kulturne dejavnosti RS. Ob tem je razveseljivo, da prijetno oživlja še zlasti vse prevečkrat prezrt Židovski trg. Poleg tega je letos pozornost pritegnil še kamišibaj

na kolesih, s katerim so se nekaj večerov pred festivalom ustvarjalci potikali po Piranskih ulicah in trgih ter mimoidoče nagovarjali s svojimi zgodbami, šalami ali ugankami.

Predstave so bile zanimive tako za staro kot za mlado. Najpomembnejši del so bile tekmovalne uprizoritve, ki so prikazale izbor najboljšega, kar je letos nastalo pri nas na področju te vrste gledališča. Predstavili so se tudi najmlajši ustvarjalci iz Notranske, Primorske in Bele krajine, sodelovali pa so še učenci lucijske osnovne šole s svojimi narisanimi zgodbami. Poleg slovenskih izvajalcev so se s svojimi igrami predstavili še umetniki kamišibaja s Komorskih otokov in iz Srbije. Občinstvo je lahko spremljalo kar dve zgodbi iz piranske zgodovine: legendo o svetem Juriju in zabavno zgodbo o figovem topu.

Piše in foto · Nataša Fajon

Druga izvedba Poletnega festivala Piran

Prvo polovico avgusta je tudi letos zaznamoval Poletni festival Piran, ki je s šestnajstimi večeri glasbe, plesa in baleta dodobra zadovoljil najrazličnejše okuse in privabil številno občinstvo.

Na festivalu so se v šestnajstih dneh širšemu domačemu in tujemu občinstvu predstavili tako priznani umetniki kot tisti, ki so na začetku svoje poti. Poleg udeležencev plesnega seminarja ter Mladega slovenskega baleta so na odru zaplesali še Romana Fičur in Siniša Bukinac, Tijuana Križman Hudernik, Prisca Zeisel in Urška Gutnik, Folklorna

skupina Tine Rožanc, Ana Pandur Predin ob spremljavi Vesne Zornik ter duet Gregor Luštek in Rosana Hribar. Občinstvo se je množično odzvalo tudi na glasbene večere, za katere so poskrbeli Katarina Mala & band, Lili Žigo, Roberto Buljevič, Mario Petvar, Piero Pocceco & band, Primorski fantje, Pihalna godba Colma iz Avstrije, Big band Hrošči ter Kvartet 7 plus. V okviru festivala so že tradicionalno okronali miss turizma Slovenije, premierno pa je bila predstavljena še glasbeno-gledališka predstava WiGi projecta z naslovom Steps.

Piran idea

Piše in foto · Janez Mužič

Dragan Sakan je postavil Piran na svetovni zemljevid kreativnosti

Piran se je tudi to poletje spomnil Dragana Sakana (1950-2010), velikega prijatelja mesta, ki je bil s svojo agencijo New Moment New Ideas Company tudi ustanovitelj pirskega festivala Idea Campus. Na njegovo življenje in delo v Piranu spominja skulptura, ki obuja njegov duh in naprej spodbuja kreativno življenje v mestu. Postavljena je ob morju pred gledališčem Tartini, kjer se je rad zadrževal.

To, da je prav on pripeljal mlade kreativce v Piran, je v svojem otvoritvenem nagovoru ob letošnjem

festivalu opozoril tudi župan Peter Bossman in se za nadaljevanje očetovega dela zahvalil njegovemu sinu ter predsedniku festivala Žarku Sakanu.

Festival je potekal konec avgusta. Do sedaj se ga je udeležilo že več kot 1.000 udeležencev. Na letošnjega so prišli iz 15 držav Srednje in vzhodne Evrope, predavali pa so jim najbolj eminentni strokovnjaki iz vseh področij kreativnega življenja. To, da ima tudi promocijski pomen, je pokazala razstava dosedanjih plakatov festivala, ki so jo odprli na ploščadi pred gledališčem Tartini.

Šahovski spektakel na Tartinijevem trgu

Piše in foto · Janez Mužič

Piran je en dan živel s šahom

Tartinijev trg je v nedeljo, 23. avgusta, gostil veličasten šahovski dogodek, ki so ga organizatorji iz Šahovskega društva Piran in Šahovskega kluba Ljubljana označili za prvo večjo tovrstno šahovsko prireditev pod milim nebom pri nas. Na popoldanski in večerni turnir z bogatim nagradnim skladom je prišlo kar 70 igralcev, med njimi tudi več velemojstrov in mednarodnih mojstrov. Nastopili so trenutno najboljši slovenski šahist Luka Lenič, velemojstra Matej Šebenik in Jure Borišek, iz sosednje Hrvaške pa sta prišla nekdanji mladinski svetovni prvak Ognjen Cvitan in velemojster Marin Bosiočić.

Ob precejšnjem zanimanju domačinov in turistov so izvedli tudi simultanko, na kateri se je 35 igralcev pomerilo z našima najboljšima mladima šahistkama Lauro Unuk in Ivano Hreščak. Poseb-

nost simultanke je bila, da sta se proti soigralcem pomerili istočasno, tako da sta se v partijah izmenjevali z vsako drugo potezo.

Poleg tega je bil na trgu postavljen velik vrtni šah, na katerem so se lahko pomerili mimoidoči, in tudi sicer je z drugim pestrim dogajanjem turistični Piran dan preživel s šahom. Mnogi domačini in turisti so zaradi atraktivnega dogajanja turnir spremljali s precejšnjo mero radovednosti. Za to, da se je šah dogajal na prostem in da je izžvenel v veliko popularizacijo te igre, gredo organizatorjem vse pohvale. Mnogi si želijo, da bi se dogodek še ponovil. S strani občine Piran imajo seveda vso podporo, kar je ne nazadnje s prvo potezo v partiji Ognjen Cvitan – Vladko Brečević pokazal tudi župan Peter Bossman.

Piše in foto · Nataša Fajon

Festival Sete Sois Sete Luas spodbuja kulturno izmenjavo med državami

Piran je bil tudi letos eno izmed mest, ki so gostili mednarodni festival sredozemske glasbe Sete Sois Sete Luas. Na dveh koncertih, 18. in 19. julija, so se na Tartinijevem trgu predstavile zasedbe s Sicilije, iz Portugalske in z Zelenortskih otokov. Festival, ki se v slovenskem prevodu imenuje Sedem sonc, sedem lun, organizirajo kulturne mreže 33 mest v 13 državah: v Braziliji, na Zelenortskih otokih, Hrvaškem, v Franciji, Grčiji, Izraelu, Italiji, Maroku, na Portugalskem, v Romuniji, Sloveniji, Španiji in Tu-

niziji. Festival poteka že 23., Občina Piran pa se mu je pridružila pred tremi leti. Cilji festivala so medkulturni dialog, mobilnost umetnikov in ustvarjanje novih, izvirnih oblik umetnosti.

V tretjem letu gostovanja so se pirskega občinstvu predstavile tri zasedbe, skupina Lorimest s Sicilije, 7.luas.cordas.orkestra z Zelenortskih otokov in portugalska zasedba Pe na terra. Oba večera je na Tartinijevem trgu odmevalo ploskanje navdušenih obiskovalcev, ki so festival očitno vzeli za svojega.

Mladi mojster Aljaž Dermastja

Piše in foto · Janez Mužič

Zopet imamo čevljarja

Mesto Piran že kar nekaj let nima čevljarja, tako da je bil najbližji v Luciji. Ta je pred leti zbolel, prenehal z obrtjo, tako da delavnica na Obali 111 v čakanju na novega mojstra osem mesecev ni obratovala. Priložnost je zagrabil Aljaž Dermastja iz Ljubljane in čevlarske storitve so v občini spet na voljo.

V družini Dermastja je čevljarstvo sila star poklic, saj sta ga opravljala že njegova ded in praded, pa tudi 25-letni Aljaž se ga je izučil pri svojem očetu. Ker je v Ljubljani že veliko ekspresnih čevlarskih popravilnic, je pogumno zagrabil izziv, da pride v Lucijo in začne svojo obrtniško pot. »Rad sem tu in zdaj ne bi šel nikamor drugam,« pravi v s čevlji in drugimi usnjenimi izdelki, ki potrebujejo popravilo, natrpani delavnici. Ob tem je tudi vesel, da se je kot za športne

avtomobile navdušen mlad fant odločil, da je namesto v kak BMW svoje prihranke raje vložil v stroje in drugo čevlarsko opremo za zagon delavnice.

Mojster pa ne popravlja samo čevljev, ampak tudi usnjeno konfekcijo, pasove, torbe in drugo galanterijo, zamenja zadrge, izdeluje copate ter brusi nože. Čeprav bi rad, čevljev zaenkrat še ne izdeluje, saj ima glede na to, da nima pomočnika, dovolj drugega dela. Tako tudi pravi: »Hudo mi je, ker včasih stranki ne morem česa narediti do naslednjega dne. Sila rad bi in tudi druga naročila niso ovira za to. Težava je, da kakega za popravilo potrebnega materiala tukaj ne dobim. Ponj moram v Ljubljano ali v Italijo, za kar pa potrebujem čas. Vsekakor pa se rad potrudim, da so stranke zadovoljne.«

Dobrodelnost priznanih piranskih gostilničarjev

Piše in foto · Valentina Klemše, OZ RK Piran

Novoletno darilo krajanom že v začetku veselega decembra

Lastniki znane piranske Restavracije Pavel in Pavel 2 – družina Pavla in Julijane Lovrečič – v letošnjem letu obeležujejo pol stoletja uspešnega poslovanja.

Lovrečičeva sta se zglasila na piranskem Rdečem križu (OZ RKS) z izvirno, predvsem pa zelo plemenito idejo, da bi ob novem letu za svoje sokrajane podarila najnovejši avtomatski defibrilator, vreden 3.000 EUR. Namesto prepogosto brezglavega potrošniško usmerjenega obdarovanja za najbližje, prijatelje in poslovne partnerje, ki smo se mu pripravljani podrediti v času božiča in novega leta, sta zakonca denar raje namenila za reševanje življenj.

Defibrilator »govori« slovensko in angleško ter je v taki kombinaciji pravšnji za potrebe

Pavel in Julijana Lovrečič pred svojo restavracijo z darilom – napravo AED (avtomatskim defibrilatorjem).

domačinov in turistov, torej nepogrešljiv za turistično občino, kot je naša. Naprava z govorom vodi vsakogar, ki pomaga bolniku, tako da nihče ne more zgreši-

ti, saj je uporaba zelo enostavna.

Naprava bo v začetku decembra nameščena na Prešernovo nabrežje v Piranu, na zunanji zid stavbe med Restavracijo Pa-

vel in Restavracijo 3 vdove. Defibrilator bo na voljo za potrebe slehernega, ki bi ga potreboval, 24 ur na dan.

Da omenjena družina pogosto daruje za humanitarne namene, smo na Rdečem križu že vajeni. Ne le da je pogosto nahranila lačne posameznike, tudi donacije za različne bolnišnične aparate ji nikakor niso bile in niso tuje.

Za zaključek ponovno nasvet za pogum: najslabše, kar lahko naredite, je, da ničesar ne naredite. Seveda imamo v mislih uporabo pravkar pridobljenega darila mestu s strani družine Lovrečič.

V letu, ki prihaja, vam želimo, da defibrilatorja sploh ne bi bilo treba uporabiti. Če pa že, naj bo to čim manjkrat.

Razstava Tomosovih izvenkrmnih motorjev, ki so osvojili svet

Piše in foto · Nataša Fajon

Spomin na Umberta ne bo nikoli ugasnil

Decembra bo minilo že leto dni, odkar smo se poslovili od pedagoga, dirigenta, glasbenika, predvsem pa velikega človeka in Pirančana, Umberta Radojkoviča, ki je s svojim delom pustil neizbrisen pečat v primorskem, slovenskem ter nekdanjem jugoslovanskem prostoru.

Njegovo slovo ob koncu minulega leta je užalostilo ves Piran ter vse prijatelje in znance od drugod, ki so spomin nanj obujali skozi vse leto, tako da so mu namenili marsikatero prireditve.

Pred poletjem se je njegov učenec, hornist Metod Tomac, odločil organizirati koncert v njegov spomin, tako kot so to počeli ob praznovanju njegovega rojstnega dne in drugih obletnic. Tomac je namreč prve korake na svoji glasbeni poti uspešno osvajal ravno v Umbertovem spremstvu in v varnem zavetju njegove predanosti glasbi to ni bilo težko.

Na koncertu v Križnem hodniku Minoritskega samostana so nastopili priznani slovenski glasbeniki iz Slovenske filharmonije, SNG Opere in baleta Ljubljana, Orkestra Slovenske vojske ter ljubljanskega in mariborskega konservatorija za glasbo in balet. Ker so bili med njimi tudi Metodovi učenci, bi

lahko rekli, da so Bertu zaigrali njegovi glasbeni vnuki.

Umberta je ravno glasba pripeljala v Piran, saj je davnega leta 1957 iz rodnega Pulja pripotoval na slovensko Obalo prav na povabilo Staneta Luzarja in Slavka Loboda, da bi sodeloval pri takratni Mestni godbi. Leta 1981 je oblikoval nov sestav, ki se je imenoval Mladinski pihalni orkester, vanj pa so se vključili učenci piranske glasbene šole. Na piranski šoli je poučeval vse do upokojitve, prav tako je dolgih dvajset let vodil pihalni orkester, ki je pod

njegovo taktirko beležil izjemne dosežke, tako na domačih kot mednarodnih tekmovanjih. V času svojega delovanja je poučeval mnoge mlade nadobudneže, ki so svojo pot nadaljevali doma in v tujini. Tako je na pot pospremil marsikaterega danes priznanega glasbenika. Njegovo dirigentsko delo je nadaljeval Benjamin Makovec, od leta 2009 pa orkester vodi njegov učenec Iztok Babnik, ki je navedel občinstvo pred pričetkom koncerta.

Berto, kot so mu rekli prijatelji, je veljal za energičnega in

dinamičnega človeka, ki je bil vedno nasmejan in zgovoren. S šalami, pripravljenimi v vsakem trenutku, kot bi jih stresal iz rokava, je ljudi rad spravljaj v dobro voljo in smeh. Tudi Metod ima nanj prelepe spomine. Najbolj se ga spominja po njegovi predanosti, veliki ljubezni do glasbe. Vaje so imeli pod njegovim vodstvom na petek in svenek, pripravljali in trudili so se kar naprej, kar je v današnjem času, kot sam opaža kot učitelj, skorajda nepojmljivo.

“Bil je skrajno zagnan, delaven, zelo energičen, imel je prave poglede na glasbo, strokovnost je bila takrat na precej drugačni ravni kot danes, ampak njegov odnos do glasbe, zvoka, trobil je bil zelo dragocen. Kljub majhnosti piranske glasbene šole je bil znan po celotni nekdanji Jugoslaviji,” je o častitljivem učitelju povedal Tomac.

Do zadnjega kotička zasedeni Križni hodnik je vsekakor dokaz, da Berto še vedno živi v spominu vseh nas, ki smo imeli srečo, da smo ga poznali, njegova bogata zapuščina, kot so ljubezni do glasbe, delavnost, veselje do življenja in ljudi, pa bo s prenašanjem na mlajše rodove živela večno.

HIDROGRADNJA

CELOVITE GRADBENE REŠITVE

HIDROGRADNJA, Robert Križman s.p.
Liminjanska cesta 111C, 6320 Portorož
tel: 05 6776747
fax: 05 6776746
hidrogradnja@siol.net

((+386 41 628 308))

25
let

HVALA ZA ZAUPANJE

Umetnost komunikacije

Piše · dr. Marjeta Ritchie

Kako izboljšati medsebojne odnose

Nič nas ne prizadene bolj, kot občutek, da nas ljudje, ki nam v življenju največ pomenijo, ne slišijo oziroma ne prepoznajo naših občutij in želja. Potreba po medsebojni komunikaciji in izmenjavi občutij je prisotna vse življenje. Nikoli namreč ne prerastemo potrebe po izmenjavi lastnega izkustvenega sveta z izkustvenim svetom druge osebe. Zato je medsebojno razumevanje tako pomembno, saj je kompas v dinamiki medčloveških odnosov.

Moje dolgoletne izkušnje pri delu na področju klinične psihologinje potrjujejo ugotovitve raziskav, da največ težav v medsebojnem sporazumevanju izvira iz dejstva, da se pravzaprav "ne slišimo".

Kolikokrat se zavemo, da prekinemo sogo- vornika, preden zares razumemo, kaj nam želi sporočiti? Čeprav sebe dojemamo zelo individualno, se moramo zavedati, da smo vpeti v mrežo odnosov, ki nas definirajo in nam nudijo potrebne mehanizme za naš obstoj. Naša občutja lahko definiramo le, ko jih podelimo z ljudmi, ki so nam blizu in so nas v tistem trenutku pripravljeni poslušati.

Prehiter tempo vsakdanjega življenja nam otežuje kvalitetno sporazumevanje. Ko v mikrovalovni pečici grejemo obrok za kosilo, smo v mislih že pri naslednji dnevni obveznosti. Vse prevečkrat nam zmanjka časa za pozorno posvečanje sogovorniku, ne glede na to, kako blizu smo si z osebo.

Zakaj si torej ne vzamemo časa, da bi si prisluhnili? Raziskave povedo, da poslušanje, ta umetnost komunikacije, ni tako enostavno.

Za boljše razumevanje "Kako izboljšati medsebojne odnose" se bom osredotočila na pojme, kot so čustva, čustvena reakcija in poslušal za sočloveka.

Čustva so duševni procesi, ki izražajo človekov vrednostni odnos do sveta in do samega sebe. Prisotna so že pri rojstvu in se razvijajo celo življenje. So zbirka spominov, telesnih občutkov in misli, ki vplivajo drug na drugega.

Treba se je zavedati, da s čustvi ne reagiramo na situacijo kot tako, ampak na pomen, ki smo ji ga pripisali. Ta je odvisen od naših vrednot, izkušenj, ciljev ... Če situaciji podelimo pozitiven pomen, doživljamo prijetne občutke in obratno. Če situaciji podelimo negativen pomen, doživljamo neprijetna čustva.

Kaj je pravzaprav čustvena reakcija? Zamislite si, da zazvoni telefon, vi pa ste ravno pod prho. Z vso naglico stečete iz kopalnice, da ulovite klic. Na drugi strani zaslišite neznan glas, ki prodaja nek izdelek ali vas zaprosi za sodelovanje v telefonski anketi. Vi pa ste pričakovali klic ljubljene osebe! Razburjeni in pretreseni bi najraje zabrisali telefon skozi okno. To je emocionalna reakcija. Kognitivno jo lahko ocenimo tako: doživljamo občutek jeze, saj dogodek ni potekal v skladu z našimi željami.

Naj omenim še primer iz svoje prakse: k meni je prišla mati petnajstletnice, zasvojene s prepovedanimi drogami in alkoholom. Hčerko so policijski organi ujeli pri protizakonitih dejanjih. Mati je vse svoje moči usmerila v to, da hčerko prepusti organom oblasti, zato je prekinila vsak kontakt z njo. Ni doumela, da mora hčeri najprej prisluhniti, saj bo le tako lahko prepoznala razloge, ki njeno hči vodijo v samouničevalne navade. Če bi bila opremljena s temi informacijami, bi ji lahko zares pomagala in jo prevzgojila. Ker se je preveč predala občutkom prizadetosti in razočaranja, pa temu ni bila kos.

Če sogovornik kriči, ne slišimo besed oziroma vsebine sporočila, zaznamo le njegovo močno čustvo. S tem pa v nas izziva čustveno stanje jeze, strahu ali prizadetosti. V takih trenutkih se je treba spomniti, da oseba v čustveni stiski, ki je razburjena, jezna ali prizadeta, od nas potrebuje pozornost, posluš in priznanje lastne vrednosti, kljub vsem svojim napakam. Naše vrednostne sodbe o sogovornikovem ravnanju morajo takrat "stopiti v ozadje".

Najslabša lastnost čustvene reakcije je v tem, da je nalezljiva. Ko jeza preskoči od tistega, ki govori, k tistemu, ki posluša, se stopnjuje, kar lahko vodi tudi do tega, da naredimo rez v komunikaciji – v nekem trenutku se odmaknemo ali osebo celo povsem izključimo iz svojega življenja, kot se je zgodilo v primeru matere, ki ni želela slišati ničesar več o svoji hčeri, kaj šele stopiti v kontakt z njo.

Ko boste naslednjič priča prepiru dveh oseb, ki se ne poslušata, bodite pozorni, na kakšen način si eden ali drugi prizadeva imeti "zadnjo besedo." Prepri se lahko konča le, ko se ena od oseb odloči, da preneha. To pa lah-

ko dosežemo, ko razumemo, da smo mi edini, ki usmerjamo svoje življenje in nadzorujemo dogodke.

Kje so v resnici razlogi, da se ne slišimo? Ko sem bila še študentka, sem vodila klinično psihološki intervju s pacientko, ki so ji postavili diagnozo depresija. Na vsako moje vprašanje je pacientka odgovorila in nato čakala, da ji zastavim novo vprašanje. Ta intervju je potekal kot odbijanje teniške žoge. Vprašanje – odgovor, vprašanje – odgovor. Bil je zelo površinski, saj ni posegel v srž problemov, ki so jo pripeljali v slabo duševno stanje. Ko sem začela razmišljati o tem, kaj je vzrok, da najina komunikacija ni pripeljala do odkritja problema, sem ugotovila, da nič ni bilo narobe z mojo tehniko vodenja psihološkega intervjuja. Ugotovila sem, da se bolj ukvarjam s strokovno platjo vodenja pogovora (ali sem "dober" klinični psiholog) kot z vzpostavljanjem iskrenega stika s pacientko. Ta izkušnja me je naučila, da je bistvo uspeha pristno zanimanje za osebo, ne brezhibno izvajanje tehnike. Da pa nas oseba zanima kot človek, ne kot predmet, se moramo naučiti, kako iz stanja JAZ – ONO preiti v stanje JAZ – TI.

Posluš za drugega je umetnost. Za to potrebujemo empatijo, ki gradi mostove med ljudmi. Pasivna pozornost ne prinese rezultatov. Kaj nas naredi netolerantne? Sprijazniti se moramo z veliko ironijo razumevanja – mi sprejemamo druge le toliko, kolikor sprejemamo sami sebe. Drug drugega lahko razumemo šele, ko se naučimo prepoznavati lastne obrambne reakcije in odzive ter se zavežemo k učenju in iskanju boljših načinov komuniciranja. Naša naloga je oblikovanje osebne odgovornosti za ustvarjanje pravilnega, pozitivno naravnanega odnosa do ljudi.

Znanje je moč. Prepoznavanje čustev je najpomembnejši del nebesedne komunikacije. Osredotočimo se na dejstvo, da z nekontroliranimi negativnimi občutki škodujemo sebi in drugim. Uporabljajmo besede z zavedanjem, ne avtomatično, saj je kontrola za naše odzive le v nas. Le tako bomo gradili odnose, ki bodo polni medsebojnega upoštevanja in spoštovanja. Zato je vrlina učinkovitega poslušanja najboljša možna pot medsebojnega učenja in osrečujočih stikov z drugimi ljudmi.

Naj povzamem: največje bogastvo leži v naših odnosih in pravo bogastvo je sočutje, iskreno občutenje z drugo osebo. Varno in učinkovito izražanje občutkov je pomembna socialna spretnost, ki ima velik vpliv na kvaliteto našega življenja. Torej, bogatimo se tudi na takšen način!

Pogovor z avtorico razstave

Piše: Špela Pahor

Fotografska razstava Nataše Fajon »V Istri ni nikoli dolgčas«

Z Natašo Fajon se je pogovarjala Špela Pahor iz Mestne knjižnice Izola, kjer je bila na ogled fotografska razstava.

Nataša, doma si iz Izole. Tu si končala osnovno in srednjo šolo, potem pa doštudirala psihologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Kako pa je vse to povezano s Piranom in fotografijo?

Moram popraviti, študija še nisem zaključila, par izpitov me že dolgo ločuje od cilja. V Ljubljano sem odšla z osemnajstimi leti, tam več kot desetletje delala v oglaševalski agenciji Pristop, nato pa sem pred šestimi leti spoznala bodočega moža, ki se je takrat ravno naseлил v Piranu. Torej me je v Piran pripeljala ljubezen. O povezavi med psihologijo in fotografijo nisem nikoli razmišljala, mislim pa, da imata veliko skupnega. Zanimanje za svet, ljudi, za podrobnosti, posebnosti. Za kakšno globljo povezanost bi bila najbrž potrebna samoanaliza, psihologi pa smo znani po tem, da veliko raje analiziramo druge kot sebe ...

Kaj te v Piranu in na istrskem podeželju najbolj pritegne?

Piran je pač posebno mesto, tega nihče ne more zanikati. Nikoli nisem pomislila, da bom enkrat pristala med njegovimi ozkimi, včasih utesnjenimi ulicami. Moram priznati, da mu pridih preteklosti, ki ga je moč čutiti skoraj na vsakem koraku, daje tisti čar, zaradi katerega se marsikdo zaljubi vanj.

Osebnost mi je istrsko podeželje bližje ravno zaradi tega pridiha. Zdi se mi namreč, da tam ljudje še danes živijo v skladu z njim. Vsaj veliko bolj kot v mestih. Stare, kamnite hiše, katerih zidovi skrbno čuvajo številne spomine na drugačne čase, prijazni ljudje, ki kljub moderni nenaklonjenosti do

podeželskega načina življenja še vedno vztrajajo pri njegovem ohranjanju, ki te odprtih rok sprejmejo medse in s posebnim žarom v očeh pripovedujejo zgodbe o svojih prednikih, minulih časih, ti ponudijo doma pridelano žlahtno kapljico in dobrote domačega ognjišča. Človek dobi občutek, da se je tam čas ustavil ali pa vsaj teče počasneje.

Za svojo prvo razstavo si izbrala praznično Istro. Rada praznuješ? Kateri so tvoji najljubši prazniki?

Praznično Istro sem izbrala, ker je tema letošnjih Dnevov evropske kulturne dediščine, v okviru katerih bo razstava tudi

predstavljena, praznovanje. Pod tem pojmom si poleg tistih običajnih praznikov, ki jih praznujemo vsi, predstavljam še marsikaj. Zato je rdeča nit razstave ta, da so vse fotografije nastale na različnih praznikih v Istri, s katerimi obujajo stare običaje in ohranjajo kulturno dediščino tega področja. Sama najraje obeležujem najrazličnejše obletnice. Možno je kar dolgo le debelo gledal, ko sem mu skoraj vsak mesec čestitala za kakšno. Zdaj se je že navadil, pa tudi staram se in kdaj na to celo pozabim ...

Na razstavljenih fotografijah si ujela bolj drobce, utrinke s praznikov kot neko širšo sliko. Si načrtno fotografirala take de-

tajle ali si te motive izbrala prav za razstavo v izolski knjižnici?

Detajli so najpogostejši motiv mojih fotografij. Zdi se mi, da velikokrat povedo več o celoti. Roke o človeku, list o drevesu, okno o hiši ... Spodbujajo domišljijo in miselni tok.

Se motim ali si hotela prikazati, kako lahko življenje slavijo in praznujejo tudi cvetoča češnja, labodi v objemu, muca na dvorišču?

Tako je. Ko se češnja odene v cvetove, praznuje pomlad, živali prav tako slavijo medsebojno naklonjenost, muca ... od saj umazana muca z razstave pa je življenje slavila dobesedno, saj sem jo ujela po požaru, ki je prizadel škver v Seči. Življenje in nov začetek. Skušala sem prikazati praznovanje z zelo različnih zornih kotov.

Nekaj fotografij je s praznikov v Piranu, druge so ujele dogajanje v zaledju. Lahko poveš, katere vasi si obiskala in katerih praznikov si se udeležila?

Uf, veliko jih je bilo. Vse fotografije niso pristale na razstavi, ker bi jih bilo preveč. Poleg solinarskega praznika, na katerem fotografiram, odkar sem prišla v Piran, sem se z objektivom potepala še po slovenskem zaledju ter hrvaški Istri in obiskala Subotino v Buzetu, Legendfest v Pičanu, Praznik vina in česna v Novi vasi, Praznik olja in bledeža v Padni, Praznik oljk, vina in rib v Izoli, ex-tempore v Grožnjanu, Festival obzidja v Piranu, praznik tartufov v Gradinu, krajevne praznike v Abitanti, Motovunu, Pazinu. Lahko bi še dolgo naštevala ...

Dokumentirala si tudi glasbene dogodke. Imaš rada glasbo in kako je tvoje življenje povezano z glasbo?

V mojem življenju je igrala veliko vlogo. Mislim, da jo pri vseh nas, le da se eni bolj, drugi

manj zavedamo njene prisotnosti. Zame je predstavljala tisti skriti, intimni svet, kjer sem bila vedno na varnem. Brez nje bi veliko težje odraščala, vztrajala in trmarila v odločilnih trenutkih, gotovo bi naredila tudi več neumnosti, kot sem jih ...

Glede na to, da sem poročena z glasbenikom, bi lahko rekli, da mi je prinesla celo ljubezen. Ne vem, zakaj nikomur še ni padlo na pamet, da jo vključi med nasvete za zdravo življenje. Vsaj toliko, če ne še bolj, je pomembna kot vsakodnevna telovadba, zdrava prehrana in podobno, pa še ne redi in ne terja napora.

Fotografirala si tudi ljudi pri delu: kovača pri nakovalu, ženske pri pletenju nogavic, ribiča pri šivanju mrež. So bili ti ljudje le del prazničnega dogajanja, kjer so prikazali svoje veščine kot turistično in folklorno zanimivost? Ali so morda ta opravila še vedno del njihovega vsakdanjega življenja?

Prikazi starih opravil so bili večinoma del prazničnega programa, na srečo pa sem spoznala in fotografirala tudi nekaj ljudi, ki podobna dela še vedno opravljajo na tradicionalni način ter svoje znanje prenašajo na mlajši rod. Upam, da to ne zamre. Če se vsaj ena od mnogih napovedi črnih scenarijev uresniči, nam bodo marsikatero stare veščine še kako prav prišle.

Prikazala si tudi družabne igre, kot so karte in mora. Lahko poveš kaj o tem?

Raje opazujem kot igram. V otroštvu in mladosti so bile te igre stalnica preživljanja prostega časa, a sem bila vedno preveč občutljiva na povišane glasove, ko je kdo naredil napačno potezo, tako da sem se jim, če je le bilo mogoče, izognila. Moro giapponese pa sem rada igrala. Ker sem jo odlično obvladala in vedno zmagovala.

Baletko si ujela v trenutku, ko je naredila obrat v zraku. Kako ti je to uspelo?

Hvala za to vprašanje. Dokazuje namreč, da fotografija ponuja različne interpretacije, kar je bil tudi njen namen.

Ob vodnjaku sredi vasi je zbrana gruča ljudi, ki pozorno poslušajo dekle s klobukom na

glavi. Si ujela njeno pripoved? Kje se je to dogajalo?

Pripovedovanja pravljic sem se udeležila v okviru festivala legend, ljudskih zgodb in mitov Istre v čudovitem mestecu Pićan na Hrvaškem. Legendfest organizirajo že deseto leto, na njem pa skozi predstave prikazujejo zgodbe o štrigah in štrigonih, zmajih, velikanih in drugih pravljичnih bitjih. Zgodba, ki jo je pripovedovalo dekle s klobukom, je govorila o dveh bratih, hudobnem in dobrem, ki sta se borila za nasledstvo. Kot se za pravljico spodobi, je dobro premagalo zlo. V pripoved je Maja vključila tudi občinstvo in za vlogo sivega volka izbrala mojega moža. Vsi smo se smejali, ko je moral vsakih nekaj minut na vse štiri in ponuditi hrbet različnim jezdecem.

Na nekaterih fotografijah pa so prikazani kar arhitekturni detajli. Tako je ob stare škuře postavljen rdeč cvet ... Praznujejo tudi hiše?

Ko fotografiram stare hiše, mi v oči najprej padejo okna. Skoraj vsaka hiša ima svoja, drugačna od drugih hiš. Nekatera so tako posebna, da v njih vidim neko simboliko. Na tej fotografiji so škuře zaprte, nanje je pribita deska, poleg njih pa cveti vrtnica. Morda čaka, da jih nekdo odpre. Šele potem bo praznovala ...

Na eni od fotografij je razpelo s Križanim. Kaj ti pomeni?

Razpelo je povezano z mnogimi prazniki, ki so jih slavili nekoč in jih slavijo še danes. Nekateri križi zaradi svoje estetikе pritegnejo mojo pozornost in pristanejo na fotografiji. Razpelo na razstavi pa se je dobro znilo v kompozicijo z Rambom Amadeusom in Chrisom Jaggerjem. Interpretacija je prepuščena gledalcu.

Nekatere fotografije so črno-bele, večina je barvnih. Si se načrtno tako odločila in zakaj?

Črno-bele fotografije imam najraje. Barve so zvite, velikokrat te "okrog prinesejo", hitro zavedejo. Barvna fotografija je bolj zasičena, zato lahko gledalcu veliko stvari uide. Pri črno-beli pa igra svetlobe in sence motiv tako poudari, da opazimo več podrobnosti. Ker so se take fotografije delale v preteklosti, pa nosijo s seboj tudi občutek nostalgije in hrepenenja, kar nehote vzbuja neko simpatijo.

Izbrala si tudi kar velik format. To je gotovo povezano z velikimi stroški. Načrtuješ še kakšno razstavo v prihodnosti?

Večje je boljše ali kako že pravijo ... Strošek ni bil zane-marljiv, a za kavo in cigarete je v družinskem proračunu menda še ostalo. Naslednja razstava naj

bi bila v Piranu. Da se ne bi večna vojna med krajema ponovno zaostrila ...

Kaj pa, če bo hotel kateri od obiskovalcev kupiti kakšno fotografijo?

Lahko se zmenimo za popust na količino ... Vabim bodoče kupce, da se množično oglasijo prek e-maila, na naslov natasa@studiosf.org.

Nataša, ti tudi pišeš za različne časopise. Lahko ugibam, da je tvoja najljubša tema Istra?

Vedno rada pišem o stvareh, ki me pritegnejo. Pritegnejo pa me zelo različne zgodbe. Če so le pozitivne. Obrabljena fraza, vem, a če bo tale intervju predolg, ga ne bo nihče prebral ...

Kako pa se bo nadaljevala Avantura v zaledju Istre?

Težko rečem. Naš "band" je razpadel zaradi Igorjevih (Igor Bizjan) zdravstvenih težav, vožnja po vaških strminah pa je tudi uničila »auspuh« našega avantur-mobila. Izpušna cev je zamenljiva, novega člana pa še nismo uspeli najti, ker je Igor zaradi svojih edinstvenih lastnosti zelo težko nadomestljiv.

Nataša, hvala za pogovor in čudovito razstavo. Naj ji sledi še veliko drugih!

Iskrena hvala za povabilo.

1965–2015

Pišejo · Duša Krnel Umek, Tatjana Lesják Klun, Vojka Štular; foto · Olga Černe

50. obletnica prvih maturantov Gimnazije Piran

Pisalo se je leto 1961, ko smo v prvi letnik dislociranega oddelka Gimnazije Koper vstopili kot prva generacija bodoče slovenske Gimnazije Piran. Prostore je gimnazija dobila v stari Ribiški šoli v neposredni bližini Križnega hodnika Minoritskega samostana v Piranu. Že v naslednjem letu smo se preselili v prostore nekdanje Srednje pomorske šole, nad današnji akvarij.

V šolskem letu 1963/64 je Gimnazija Piran postala samostojna srednja šola, ki so jo republiške šolske oblasti leta 1966 verificirale. Ali je to pomembno ali ne, takrat nismo vedeli. Danes, po 50 letih, se stvari kažejo drugače, zlasti glede kulturnega, izobraževalnega in narodnostnega pomena. Gimnazija Piran je v svojem okolju pustila dovolj pomemben razvojni pečat. Njeni maturanti so uspešno pridobivali akademske nazive, se razvijali v strokovnjake na različnih področjih in s svojim delom prispevali h gospodarskemu, kulturnemu in znanstvenemu razvoju okolja, in sicer v lokalnem, republiškem in svetovnem merilu.

Postopoma so profesorji in dijaki dvignili raven izobraževalnega in pedagoškega življenja, da je gimnazija postala primerljiva s podobnimi ustanovami in nekatere celo preseгла.

Številne obšolske dejavnosti so se presenetljivo pestro razvijale. Proslave ob 8. februarju so potekale tudi v Tartinijevem gledališču, produkcije v glasbeni šoli, potekal je fakultativni pouk latinščine, na rokometnih tekmovanjih,

Na fotografiji (od leve proti desni): Borut Kolšek, Duša Krnel Umek, Magda Klobas Volk, Vlado Kavšek, Tatjana Lesják Klun, Tatjana Rodica Dumas, Tita Polak Kuželj, Ivan Žigon, Vojka Semolič Štular, Julija Del Giusto, Danica Flisek, Franci Brezovec, Tatjana Sotlar, Silva Lapajne Petretič, Žare Guzej, Matija Štular, Stane Černe, sedi razredničarka Karmen Furlan.

vse do republiškega nivoja, so sodelovali nadarjeni športniki, radi smo obiskovali plesne vaje in še mnogo drugega. 14-dnevni maturantski izlet po nekdanji Jugoslaviji smo financirali pretežno sami, z izkupičkom od dela na različnih delovnih akcijah.

Gimnazija Piran je bila dobra šola!

Maja 1965 smo pred maturitetno in verifikacijsko komisijo, ki ji je predsedoval prof. dr. Ferdo Gestrin iz Filozofske fakultete v Ljubljani, opravljali in opravili maturo. Dvajset nas je bilo in podali smo se na študijsko in poklicno pot. Maturanti te generacije smo

si izbrali zelo različne poklice. Med nami sta dve doktorici znanosti, dva doktorja medicine – kirurg in kardiolog, dva univerzitetna diplomirana inženirja gradbeništva, nekaj osnovnošolskih in srednješolskih učiteljic, pravnik, predavateljica in lektorica na dveh fakultetah, diplomirana bibliotekarka, defektologinja in komercialistka.

Gimnazije, ki smo jo obiskovali, danes ni več. Z uvedbo usmerjenega izobraževanja so leta 1984 ukinili gimnazije, tudi piransko. Piran je bil oropan in z njim mi vsi, ki smo jo obiskovali. Obliž na nikoli zaceljeno rano je bila leta 1993

vnovič ustanovljena Gimnazija Piran, ki je danes skupaj s Srednjo pomorsko in elektro šolo prerasla v šolski center. Upamo, da se zgodovina z ukinitvijo gimnazije ne bo nikoli več ponovila.

Nikoli ne bomo pozabili ravnateljev prof. Petra Martinca, prof. Božidarja Jevševarja in vseh profesorjev, ki so nas učili, bodrili in s svojim pozitivnim življenjskim zgledom pripravljali na prve samostojne korake in odločitve.

Tokrat smo se zbrali ob 50. obletnici mature, ki smo jo praznovali skupaj z razredničarko, prof. Karmen Furlan.

80. rojstni dan priljubljene upokojene piranske učiteljice

Piše · Karmen Kodarin, Mestna knjižnica Piran; foto · arhiv Mestne knjižnice Piran

Srečanje s Tončko Senčar

Ob občinskem prazniku smo v Mestni knjižnici Piran pripravili letošnje drugo srečanje v sklopu prireditev Srečanja v Piranu/Incontri a Pirano, ki jih od leta 2007 izvajamo z željo, da bi naši obiskovalci ob prijetnem druženju spoznali krajanke, ki pomembno oblikujejo in bogatijo lokalno skupnost.

Naša gostja je bila spoštovana občanka Antonija Senčar, ki je letos praznovala osemdeseti rojstni dan. Ob tej priložnosti jo je družina obdaruila s knjižico njenih kratkih zgodb – spominskih utrinkov na taboriščna leta z naslovom *Svilena oblekica*. V pogovoru s Ksenijo Petaros Kmetec nam je pripovedovala o življenju in izkušnjah slovenskih izgnancev, o pomenu pripovedovanja zgodb in aktivnostih za ohranjanje piranske kulturne dediščine.

Tončka Senčar, z dekliškim priimkom Glogovšek, je bila rojena 4. julija 1935 v kmečki družini v vasi Zgornji Obrež pri Artičah blizu Brežic. V družini so bili trije otroci, poleg Tončke še dva brata. Ko je bila stara šest let, so Nemci družino odpeljali v delovna taborišča v Šlezijo, kjer je preživela štiri leta. Po končani vojni so se vrnili domov. Imela je deset let in začela je hoditi v drugi razred osnovne šole. Razrede je preskakovala in v devetih letih končala osnovno šolo, nižjo gimnazijo in učiteljske v Novem mestu.

Leta 1954 je prišla v Piran, kjer si je ustvarila družino in rodila dva otroke, Gorazda in Polono. Najprej je osem let poučevala v Zavodu za korekcijo sluha in govora, potem je bila tri leta upravnica piranskega vrtca, nato pa petindvajset let učiteljica podaljšanega bivanja v Dnevnom domu v Piranu. Ob delu je bila aktivna

kot prostovoljka: vodila je občinski odbor Društva prijateljev mladine, bila predsednica Rdečega križa, vzpostavila je več desetletij trajajoče sodelovanje s slovenskim društvom Drava iz Augsburga. Za svoje delovanje je prejela številna priznanja in odlikovanja.

Že v Dnevnom domu je začela s pripovedovanjem pravljic, ki so se ji zdele pomembne za razvoj otrokovih čustev, kot pomoč pri premagovanju bralnih težav in spodbuda za učenje. Pripovedovala je pravljice o Cefizlju, o Jakcu in Mihcu, Črni roki, pa tudi take, ki si jih je sproti izmi-

šljevala. Ko je postala babica, jih je pripovedovala vnukom, danes jih pripoveduje na različnih prireditvah. Leta 2011 je v avstrijskem St. Pöltnu pri Dunaju pred navdušenim občinstvom nastopila na mednarodnem festivalu pripovedovalcev zgodb, ki ga že vrsto let organizira avstrijski pisatelj Folke Tegetthoff.

Ukvarja se še z mnogimi stvarmi: piše pesmi in spomine na življenje v taboriščih, organizira izlete, bila je aktivna pri Združenju borcev za vrednote NOB, je predsednica krajevnega odbora Društva izgnancev Slovenije in članica

društva Meščani Pirana.

Zavest o pomenu turizma za razvoj občine vodi njene dejavnosti tudi na tem področju. S celostno izkušnjo in vključevanjem lokalnih posebnosti se skupaj z družino trudi za stalni dvig kakovosti turističnih storitev. Zadnja leta si zelo prizadeva za oživitve piranskega svetilnika na Punti.

Med njene zanimive naloge sodi tudi medgeneracijsko povezovanje: z obujanjem spominov na šolo nekoč učencem, dijakom in študentom odkriva in posreduje izkušnje iz preteklosti, ki jih želi ohraniti in kot vrednote prenesti v prihodnost.

Leta 2011 je sodelovala na prireditvi Mestne knjižnice Piran "Spomini na ukradeno otroštvo", leta 2014 pri dokumentarnem filmu "Piran, luč na koncu vedute" iz serije Obrazi z Jadrana. Leta 2015 je soustvarjala projekt OŠ Cirila Kosmača iz Pirana "Druga svetovna vojna: naša skupna zgodovina", ki je prejel nacionalno nagrado "zlati kabel" za kakovostno opravljeno delo na področju mednarodnih sodelovalnih projektov na daljavo, ki se izvajajo v okviru akcije eTwinning.

Številnim generacijam poznana in priljubljena upokojena piranska učiteljica, ki s svojo vedrino, resnicoljubnostjo, zanesljivostjo in organizacijskimi sposobnostmi očara vsakogar, je tudi ena redkih slovenskih izgnank, ki je z vnukom obiskala vsa štiri taborišča na Poljskem, kjer je preživela vojno.

Tončka živi v mestu, za katerega pravi, da ji bije srce. Ker diši po morju in tradiciji. Tončka živi v srcih ljudi, ki jih srečuje na svojih poteh. Ker žari človečnost.

Iz dnevnika prostovoljke

Piše: Nina Ribarič, prostovoljka RK Piran

Misel dneva: humanost in hvaležnost

Begunska kriza je trenutno najbolj aktualna tema v naši državi in EU. Z zelo velikim zanimanjem jo spremljajo tudi drugod po svetu. Še pred nekaj več kot pol leta je bila večina mojih zanimanj prepletena z zaključno maturo in mladostno brezskrbnostjo, zato se mi je vse to zdelo nekako neosebno in daleč. Sicer sem sledila novicam na spletnih portalih, vendar je bilo vse videno podobno občutku neke nove filmske uspešnice, ki jo doživiš nekako "v oblakih". 7-mestna števila ljudi, ki bežijo v upanju na boljše življenje, revščina, lakota in vojna so bili zame nepoznani pojmi. In lahko bi trdila, da so še vedno. V 45 urah dela na terenu sem občutila le del njihovega novega vsakdanjika.

Streznitev je bila takojšnja. Ob prihodu v Dobovo sem osupla stala pred množico več tisoč ljudi, vonj po zažgani plastiki in prizori neizmerne žalosti in bede

so name naredili izjemen prvi vtis. Takoj zatem me je preplaval val adrenalina, ki ni popustil niti takrat, ko se je naša 18-urna izmena končala.

Če jo na hitro opišem:

Start izpred humanitarnega skladišča Rdečega križa Piran. V izposojenem gasilskem kombiju, nabitem s hrano, vodo, sanitetnim materialom, higienskimi pripomočki in ostalo najnujnejšo pomočjo, se vozimo proti Dobovi.

Izmena se je začela, bolničarji prostovoljci pomagamo ostalim prostovoljcem razdeliti hrano, vse delamo čim bolj avtomatizirano. V kriznem centru je namreč približno 2500 ljudi. Nas ne zanima, ali so med njimi pravi begunci, ki bežijo od vojne, ali ekonomski migranti. Delamo po načelih Rdečega križa, nepristranskost je v takih razmerah na prvem mestu.

V spremstvu policistov tečemo od

migranta do migranta, pregledujemo, obvezujemo rane in lajšamo bolečine. Ko podrobneje vidim njihovo zdravstveno stanje, se začnem spraševati, kako bo ekipa petih prostovoljnih bolničarjev RK rešila toliko ljudi. Vendar so pomoči potrebni ljudje situacijo racionalizirali in za žulje, odrgnine in manjše rane niso iskali pomoči. Nekateri so si dobro pomagali med seboj.

Tako minevajo ure, vmes smo poleg vsega dela v šotorišču tri sinove peljali k materi v bolnišnico v Brežice, pregledali stanje ljudi na meji v Rigoncah in odslovili veliko namišljenih bolnikov, ki so želeli z lažjo priti prej na vlak, ki pelje v Avstrijo.

Oči smo zatisnili le za 40 minut, ko nas je zbudil klic, da prihaja novih 1500 ljudi. Spanec smo premagovali s humorjem, obilnimi količinami kave in vnetim delom. Nismo se ustavili, dokler ni prišla druga ekipa bolničarjev RK in nas zamenjala.

Po poti nazaj sem razmišljala o kaotičnem stanju, ki tam vlada. O ljudeh, ki so takšni, kot povsod – dobri in slabi, in kako srečni smo lahko, da imamo, kar imamo.

Zaključni misli dneva sta bili: HUMA-NOST in HVALEŽNOST.

Medtem ko to pišem, mi skoraj neprekinjeno zvoni telefon. Prostovoljni bolničarji Območnega združenja Rdečega križa Piran v sodelovanju s podobno ekipo prve pomoči iz Kopra znova skupaj odhajamo na teren. Tokrat na 12-urno nočno izmeno v Vrhniko. Rada bi poudarila, da je bilo to pričevanje moja osebna izkušnja. Govorim le v svojem imenu. In da mi brez tako dobre ekipe enotnih, nesebičnih in spoštovanja vrednih sodelavcev – kolegov prostovoljcev prve pomoči ne bi uspelo.

PRINT
STUDIO

DAGAL

Vesele praznike in
srečno 2016!

040 942 932 | info@dagal.si | Šolska ulica 16, 6320 Portorož

Številni mednarodni klubski pokali in druga tekmovanja

Piše · Janez Mužič; foto · Janez Mužič in Vladimir Assejev

Za športnimi ribiči je pestro poletje

Piranski športni ribiči so v zadnjih mesecih veliko tekmovali. Tako so izvedli tudi 16. Pokal RPD Piran in 19. Pokal Oradele. Pokal RPD Piran, ki ga tradicionalno pripravijo ob piranskem občinskem prazniku, je bil 11. oktobra in se ga je udeležilo 12 ekip oziroma 24 tekmovalcev iz 9 društev. Da so imeli zaradi slabega vremena ribiči težke pogoje, se je pokazalo tudi pri tehtanju ulova na terasi Delikatese na Zelenjavnem trgu. Zmagovalec letošnjega pokala je bil RD Menola iz Izole.

RPD Piran je 3. oktobra izpeljal še odprto mednarodno prvenstvo Primorske v podvodnem ribolovu, ki je je štel za tretji in zaključni krog državnega prvenstva Slovenije za leto 2015. Udeležilo se ga je 11 tekmovalcev. Ob tehtanju rib so tekmovalci pred piranskim Akvarijem za slab ulov krivili močno deževje pred tekmo. Z izjemo številnih ugorjev so ujeli le nekaj cipljev, brancinov, volpin, kavalov in škarpen. Zmagal je Sašo Moškon iz RČD Porporela, drugi je bil Tomaž Cepek iz Trtitona, tretji pa Dušan Krajnik iz RPD Piran. Ker je bila to zaključna tekma v podvodnem ribolovu za leto, so po njej razglasili letošnjega državnega prvaka. To je bil Sašo Moškon. Drugi je bil Robert Podgoršek iz RPD Piran, tretji pa Tadej Špeh iz RČD Porporela.

Sila množičen je bil 7. novembra Pokal Oradele. V Piran je prišlo 37 ekip oziroma 74 tekmovalcev, kar se zgodi le na redkih tekmovanjih. Ekipno sta zmagala domačina Milorad Škrokov in Denis Loboda iz RD Oradela, druga sta bila Bruno Steffe in Sergio Gelleni iz SPSD BN Marinaresca Muggia, tretja pa Damjan Vrhovnik in Andrej Kristan iz ŠRD KIT Kranj. Na pokalu najboljše točkovanih oradel je bilo le za vzorec. Največ jih je ujel Milorad Škrokov, najve-

čjo, ki ji je tehtnica pokazala 318 g, pa Sergio Gelleni iz Milji.

»Kot vedno so poleg naših ribičev prav radi prišli prijatelji iz Italije, Nemčije, Avstrije, Hrvaške in Črne gore. Še zlasti smo veseli, da sta tu kluba iz Avstrije in Nemčije, ki sta v teh državah edina registrirana za morski ribolov, in da imamo tri ženske ekipe ter še dve mešani,« je bil vesel predsednik Oradele Branko Černac. Po mnenju mnogih je pokal eno največjih in najbolj družabnih ribiških tekmovanj na Jadranu, za kar gredo organizatorju vse pohvale. Kot se je pokazalo letos, z najrazličnejšimi oblikami sponzorstva to ceni tudi primorsko gospodarstvo. Ker športni ribolov postaja ena od pomembnih oblik piranske turistične ponudbe, ga rada podpira Občina Piran. Tako se ribičem z veseljem pridruži tudi vedno hudomušno razpoloženi župan Peter Bossman. Letos mu to ni uspelo, saj je bil ob svoji okrogli obletnici na obisku v Gani.

Odmevna je bila tudi mednarodna tekma za pokal ribiškega društva Arbun iz Münchna.

Nemško društvo je 3. oktobra ob velikih prizadevanjih predsednika Arbuna in prijatelja piranskih ribičev Tonija Fellnerja izpeljalo svojo prvo tovrstno tekmo pri nas. Pri tem so ga z navdušenjem in s pomočjo pri organizaciji podprli v vseh ribiških društvih na Obali. Tekmovanja se je udeležilo 36 tekmovalcev iz Nemčije, Avstrije in Slovenije. Kot se za pokal Arbun spodobi, so riboni šteli več kot druge ribe in z njihovim ulovom so bili vsi zadovoljni. To je pokazala tudi dobra volja na razglasitvi rezultatov, podelitvi številnih nagrad in na druženju v piranski restavraciji Delikatesa. Zabava seveda ni minila brez z bavorskimi dobrotami obloženih miz.

Zmagala je ekipa RD Solinar Strunjan, v kateri sta bila Beno Martinčič in Darko Kranjc. Druga sta bila Denis Loboda in Milorad Škrokov iz ekipe RD Oradela Piran 1, tretja pa Vinko Mojšker in Tomaž Rus iz ekipe PLK Koper 2. Najtežjega ribona je ujel Denis Patrčec iz RPD Piran. Tehtnica mu je pokazala 250 g.

Pred tem je bil 6. junija Piranski zaliv prizorišče medsebojnega obračuna športnih ribičev RD Oradela. Na njem sta se že peto leto zapored pomerili ekipi njihovih članov iz Pirana in tistih, ki so prav tako njihovi člani, a prihajajo iz notranjosti Slovenije. Tekmo, ki je znana kot Primorci : Celinci, so tokrat dobili Primorci, tako da ti po dosedanjih spopadih vodijo s 3 : 2.

Med zadnjimi piranskimi ribičijami vsekakor ne moremo mimo septembrskega druženja in priložnostne tekme v trnkarjenju iz zasidranega čolna v spomin na Umberta Radojkoviča. Maestra Radojkoviča, med prijatelji Berta, ki je umrl konec lanskega leta, pozna ves Piran. Med drugim je bil zagret in uspešen športni ribič ter soustanovitelj piranskega RD Oradela. Ribiškega tekmovanja v njegov spomin se je udeležilo 31 tekmovalcev iz RD Oradela, RPD Piran in ŠRD Mainar Kranj, pa tudi Bertova hčerka Radojka Radojkovič ter njegovi vnuki in vnučkinje. Zmagal je Marko Oblak pred Vesno Perez in Tomažem Kogovškom. Slednji je tudi ujel najtežjo ribo – 1.072-gramskega brancina.

Delfini

Piše · Nina Uratarič; foto · Ana Hace in Tjaša Obrulek

Uspešno raziskovalno poletje društva Morigenos

V letošnjem juniju se je pričelo sodelovanje med društvom Morigenos in inštitutom Earthwatch – v okviru programa Tracking Dolphins in the Adriatic Sea (<http://eu.earthwatch.org/expeditions/tracking-dolphins-in-the-adriatic-sea>) smo v Piranu izvedli pet desetdnevni raziskovalni odpravi,

ki so se jih udeležili prostovoljke in prostovoljci iz Združenih držav Amerike, Avstralije, Velike Britanije in Nemčije. Udeležence iz tujine so lepote mesta Piran resnično očarale, navdušili pa so jih tudi gostoljubnost domačinov, pestrost ponudbe in nasploh prijetno vzdušje.

Poleg tega je dvakrat potekal

tudi program desetdnevne polne raziskovalne šole, ki je namenjena predvsem udeležencem iz Slovenije in jadranske regije in je zasnovana kot usposabljanje na področju morskih sesalcev, znanosti in varstvene biologije za mlade.

Vsi udeleženci so bili izjemno motivirani za delo in jih

nista ustavila ne vročinski val ne dež. Zabeležili smo kar 52 opazanj delfinov, videli pa smo tudi morske želve in rače. Slabo vreme smo izkoristili za analize posnetih fotografij in vnašanje podatkov s terena, kar je prav tako pomembno za kakovostno raziskovalno delo.

V oblačilih prvih portoroških turistov

Piše in foto · Janez Mužič

Pet let Rosa Klementine

Ob petletnici delovanja Društva za ohranjanje kulturne dediščine oblačil Portorož Rosa Klementina, ki so jo konec avgusta obeležili v parku hotela Kempinski Palace, je Irena Dolinšek povedala: »Ob 100-letnici Palacea so leta 2010 prvi člani našega društva pred tem hotelom s svojimi oblačili spontano pokazali željo, da bi lahko pogosteje obujali spomin na čas Avstro-Ogrske, saj je tudi to naša zgodovina. Takrat za to še ni bilo toliko posluha kot danes, zato se lahko prvim članicam in članom društva zahvalimo za pogum. Časi so se spremenili, društvo deluje s pomočjo Občine Piran in sodeluje z vsemi, ki si to želijo. Kamor koli nas povabijo, pa naj bo to v Portorož, Piran, Ljubljano ali kam drugam, prinesemo košček tistega glamu-

roznega Portoroža, ki ostaja v lepem spominu.«

Članom društva sta se v parku pridružila še dva para v srednjeveških oblekah iz časov Giuseppeja Tartinija. Tudi v Skupnosti Italijanov Piran namreč 11 članov podobno goji spomin na še starejšo, srednjeveško kulturo

oblačenja. Skupina se je nedavno predstavila na milanskem Expu. Sodelovanja je bil vesel tudi župan Peter Bossman, ki seveda ni manjkal na prireditvi v parku hotela. Pirančani so namreč z obujanjem kulturne dediščine oblačil ob podpori občine našli lepo prilžnost za turistično promocijo.

Po besedah predsednika društva Mateja Peljhana imajo 13 članov, od katerih jih ima nekaj po več oblačil. »Gre za replike oblek iz tistega obdobja, ki se nahajajo v muzejih. Vsako prilagodimo željam in meram člana, način njihove izdelave pa je drugačen, kot je sicer današnji. Delamo za društvo, ljubiteljsko, to nam je v velik izziv,« pravi krojaški mojster Peljhan.

Društvo je vse bolj prepoznavno po Sloveniji in v tujini. Še zlasti so zanimivi za tuje turiste in vabijo jih na vse več prireditev. Na teh gostovanjih tudi pripovedujejo zgodbe in opisujejo navede takratnega časa. Sicer pa vabijo še zlasti mlade, ki jih zanimata moda in društvo Rosa Klementina, da se jim pridružijo

Medgeneracijska prireditiv

Piše · Nives Vogrič, prostovoljka

Dan starejših občanov

Oktober je mesec različnih aktivnosti, lahko rečemo. Pri Društvu upokojencev vsako leto posvečamo posebno pozornost starejšim občanom. Letos smo že sedmo leto izpeljali Dan starejših občanov, ki smo ga vključili tudi v okvir praznovanja tedna občine Piran. Tokrat so morda imeli prednost Pirančani, saj jim je bila prireditev v gledališču Tartini najbolj približana.

Prireditiv, ki je potekala v četrtek, 22. oktobra, je povezala mlade in stare, namenjena pa je bila predvsem starejšim občanom, ki so se je udeležili v velikem številu, saj se je prireditve udeležilo preko 200 ljudi. Med nastopajočimi so bili otroci iz vrtca Mornarček, otroški pevski zbor OŠ z italijanskim učnim jezikom, plesna skupina Twirling in mažoretini klub Lucija, OŠ Lucija, plesna skupina Metulj (nastopilo

je 100 otrok), pevski zbor Pergola, folklorna skupina Val seniorji. Povezoval je kot vsako leto Aljoša, naš vsakoletni sodelavec. Vsi nastopajoči so sodelovali prostovoljno in vsi so poželi velik aplavz in pohvale.

Osrednja tema je bila predstavitve Društva za pomoč žrtvam kaznivih dejanj »Beli obroč«, ki deluje

na Obali in na državni ravni. Iz prve roke smo izvedeli, kako in v katerih primerih lahko društvo pomaga pri nasilju nad starejšimi.

Posebno veseli smo bili obiska dveh članov narodnega ansambla »Štirje kovači«, Franca in Hermine Stegovca, dolgoletnih prijateljev našega društva. V znak prijateljstva

sta napisala himno našemu društvu, ki jo je prvič zapel moški pevski zbor Pergola. To je bil izjemen dogodek in bili smo počaščeni nad tako pozornostjo.

Prireditvi je prisostvovala podžupanja Meira Hot, ki je pozdravila prisotne in povedala nekaj spodbudnih besed o delu našega društva. Med gosti je bil tudi Marjan Pavlič, predsednik DU Izola, drugi vabljeni so se opravičili.

Prireditiv smo izpeljali s podporo občine Piran in Avditorija Portorož ter z donacijo Hotela Piran, ki je s svojimi prispevki pokazal izredno gostoljubnost. Hvala vsem!

Velika zahvala gre aktivnim članicam in članom društva upokojencev Piran za njihovo prostovoljno delo, brez katerega te prireditve ne bi bilo.

PGD Sečovlje

Piše in foto · Boštjan Trbižan, PGD Sečovlje

Regijsko gasilsko tekmovanje

V soboto, 3. oktobra, se je Prostovoljno gasilsko društvo Sečovlje udeležilo regijskega gasilskega tekmovanja v izvedbi trodelnega napada v Sežani. Tekmovanja so se iz sečoveljskega društva udeležile štiri ekipe; starejše gasilke so zasedle 2. mesto, članice B tretje, člani B in člani A pa 2. mesto.

S temi rezultati so se vse ekipe uvrstile na državno tekmovanje. Čestitke!

Slovinci v hrvaški Istri podirajo turistične rekorde

Piše in foto · Franc Krajnc – Slovenski utrip

Člani Histrie obiskali Vrsar in Rovinj

Člani Društva istrskega prijateljstva HISTRIA so v nedeljo, 25. oktobra 2015, obiskali več krajev v hrvaški Istri in si ogledali tudi nekatere zgodovinske znamenitosti, med drugimi cerkev Sv. Eufemije v Rovinju in sarkofag ter podobe o mučenju svetnice. Kot nam je povedal turistični vodnik gospod Matijaš, ki nas je popeljal po Rovinju, so Eufemio obsodili na smrt; najprej so jo nameravali sežgati na grmadi, a je ogenj ugasnil, nato so jo dali na kolo, a se je to zlomilo. Ni jim bilo dovolj. Vrgli so je k levom, a so ti le ljubkovalno lizali njeno svetniško kožo. 13. 7. 800 se je na obali pred Rovinjem znašel 15-tonski sarkofag, ki je sedaj turistom in vernikom na ogled v cerkvi. Sicer pa je Rovinj

v 15. in 16. stoletju, ko je tudi v Istri morila kuga, imel srečo, ker jim je ta strašna bolezen, ki so jo v glavnem prenašale podgane, prizanesla. Ogledali smo si tudi Vrsar, park dinozavrov – Dinopark Funtana, malo mestece Bale, nadvse zanimiv pa je bil ogled zapuščene obrambne kamnite utrdbe Fort Forno, nedaleč od kampa Barbariga. Svoje celodnevno potovanje z avtobusom podjetja Batana smo zaključili v Konobi Bali 3 na odlični večerji ob še bolj odlični glasbi.

Naši prijatelji v hrvaški Istri so letos nadvse zadovoljni tudi s turističnim obiskom, a tako kot pri nas v Sloveniji zaznavajo, da so letos turisti precej bolj varčni. Samo v Rovinju bodo našli okoli 60.000 obiskovalcev.

V severni Istri prevladujejo slovenski turisti, v srednji in južni pa nemški. Slovenci bomo tudi letos na Hrvaškem poželi rekord okoli dva milijona turističnih prenočitev ali 10 odstotkov več

kot v lanskem letu. Histria tudi v prihodnjem letu načrtuje več srečanj in pogovorov s podobnimi društvi v hrvaški Istri in tudi prednovoletno srečanje.

Aktivno preživljanje prostega časa

Piše in foto · Tomaž Mikeln

Z otroki na morje, z družinami v gore

Kamp Valkanela pri Vrsarju in taborni prostor ob Soči v dolini Lepena sta kraja, kjer je Zavod za aktivno preživljanje prostega časa Naše poti to poletje našel prostor za svoja tradicionalna tabora: sedmi tabor za otroke, poimenovan Mala šola življenja, in deseti planinski tabor za družine.

Tokrat smo odlično nastanitev za otroke, ki so se udeležili našega tabora, našli v mobilnih hišicah kampa Valkanela. 31 otrok, ki so večinoma iz piranske občine, starih od sedem do 16 let, je pet dni preživel ob kopanju in igri, predvsem pa ob vsakodnevnih nujnih opravilih. Vsi udeleženci so, razdeljeni v po starosti heterogene skupine in ob pomoči mentorja, sami skrbeli za svojo prehrano: od načrtovanja do nakupovanja, priprave obrokov in končnega pomivanja posode. Ves teden so otroci spoznavali, da je pot od želje po kosilu do polnega krožnika bistveno daljša

od tega, kar so navajeni. »Najprej delo, potem zabava,« je bil rek, ki tukaj ni bil vezan na običajno spodbujanje k opravljanju šolskih obveznosti, ampak na bolj primarne, življenjske naloge. Če bi kdo vprašal, kaj smo pa počeli na tem taboru, bi lahko rekli: »Ja, kopali smo se, a ne? A pred tem je bilo treba pomiti posodo, še prej skuhati kosilo, še pred tem iti v trgovino, najprej pa smo se morali zmeniti, kaj bomo sploh jedli.

Drugače smo se pa samo kopali, kaj pa drugega.«

Tabor za družine pa je povsem druga zgodba. Poleti leta 2006 se je povabilu na tabor v Planinskem učnem središču Bavšica, v Posočju, sedem kilometrov od Bovca, odzvalo šest družin iz Pirana in drugih krajev po Sloveniji.

Leta so nas vodila po različnih lokacijah po dolinah in planotah našega gorskega sveta.

Vsako leto se tabora udeleži kakšna nova družina, letos so bile takšne tri. Skoraj vsako leto tudi »stalne« družine doživijo kakšno spremembo, takšno ali drugačno dopolnitev in izpopolnitev. Razmere se tako vsako leto spremenjajo. Nekateri odraščajo, drugi postajajo bolj zreli, nekateri se starajo, na družinskem taboru celo kdo shodi. Podnevi hodimo po hribih in dolinah, ponoči kartamo; v tednu dni naredimo tudi orientacijski pohod, ogledamo si kakšne lokalne naravne ali kulturne znamenitosti, pojemo ob večernem ognju, pečemo hrenovke, igramo badminton, običajno najdemo kakšen primeren prostor za kopanje, letos pa smo šli celo v kino.

Slovo je na nek način vedno naporno. Resda smo nekoliko utrjeni, a vendar vemo, da se večina med nami celo leto ne bo več srečala. Do snidenja na prihodnjem taboru.

Avto-moto društvo "PINKO TOMAŽIČ"

Piše in foto · AMD Piran

Ob evropskem tednu mobilnosti

V okviru evropskega tedna mobilnosti je Avto-moto društvo "PINKO TOMAŽIČ" Piran učencem in mentorjem piranskih osnovnih šol s slovenskim in italijanskim učnim jezikom na parkirišču Osnovne šole Sečovelje predstavilo kolesarski poligon za spretnostno vožnjo. Društvo se je šolam v piranski občini ponudilo, da jim kolesarski poligon, ki so ga kupili v sodelovanju z AMZS, pripele in postavi brezplačno.

Odziv šol je bil izreden, navdušenje učencev pa je dokaz in priznanje za pravilno in

nesebično odločitev za nakup kolesarskega poligona, ki je edini tak v občini Piran. Dogodka so se udeležili tudi ravnatelji in mentorji piranskih osnovnih šol, predsednik Sveta za preventivo v cestnem prometu Občine Piran Rok Humar ter starši in stari starši učencev naših šol.

Cilj in namen pridobitve kolesarskega poligona je prispevati k večji varnosti otrok v cestnem prometu, v sodelovanju s Svetom za preventivo in osnovnimi šolami pa med drugim tudi organizirati kolesarska tekmovanja.

Društvo invalidov občine Piran

Piše in foto · Društvo invalidov občine Piran

Aktivnosti za kvalitetnejše življenje invalidov

Društvo invalidov občine Piran vsako leto organizira izlet za težke invalide. 28. avgusta so organizirali ogled Muzeja slovenskih filmskih igralcev v Divači in Pivke jame pri Postojni. Udeležili so se ga tudi ostali člani društva. Izlet je bil izredno zanimiv, saj sta muzej in rojstna hiša igralke Ite Rine zelo lepo predstavljena in urejena. Turistično naselje pri Pivki jami v svetlem gozdu pa je bilo idealno za sprehod in družabne igre.

23. oktobra je društvo v sklopu občinskega praznika organiziralo turnir balinanja na Belem križu. Sodelovalo je 15 ekip vseh društev invali-

dov Obalno-kraške regije. Potekalo je v prijetnem vzdušju in se zaključilo s 3. mestom za žensko in 2. mestom za moško ekipo Društva invalidov občine Piran.

Pevski zbor društva je sodeloval na Reviji Primorska poje ter Reviji pevskih zborov društev delovnih invalidov Slovenije v Slovenski Bistrici, pa tudi na drugih prireditvah v občinskem merilu.

Izdelke članic, ki so nastali v ustvarjalnih delavnicah, so razstavili v Zdravilišču Čatež.

Dejavnost društva je živahna in pisana, novi člani pa so vedno dobrodošli!

SREČNO

2016

UPRAVLJANJE

PIRAN

Medgeneracijsko druženje v Dnevnom centru Školjka

Iz družinskih albumov Pirančanov

Na Centru za socialno delo Piran se zavedamo, da je v naši družbi treba razvijati medgeneracijsko sodelovanje. Mladi se lahko ogromno naučijo od starejših, največja vrednota pa je spoštovanje do starejše populacije.

Dnevni center »Školjka« pod okriljem CSD Piran in v sodelovanju z Občino Piran deluje že od leta 2003. Namenjen je vsem starejšim in dolgotrajno bolnim, ki iz različnih razlogov (bolezen, invalidnost, odsotnost družinskih članov) potrebujejo pomoč in oskrbo in ne morejo biti sami doma, a so v takšnem zdravstvenem stanju, da zmorejo samostojno ali ob spremstvu dnevno prihajati in odhajati domov. Z namenom razvijanja medgenera-

cijskega povezovanja vsak četrtek organiziramo medgeneracijske delavnice, kjer ponujamo aktivnosti, ki pomagajo kvalitetno preživljati prosti čas, in dejavnosti, ki krepijo psihosocialne sposobnosti. V želji, da bi povezali generacije, se je v mesecu juniju zgodil dogodek Medgeneracijsko druženje: » Iz družinskih albumov Pirančanov«.

V prostorih Dnevnega centra Školjka smo razstavili fotografije, ki so nam jih za ta dogodek odstopili piranski občani. K projektu smo povabili tudi otroke iz Osnovne šole Cirila Kosmača Piran. S pomočjo učiteljic in otrok smo pripravili nove fotografije na istih lokacijah, kot so bile posnete fotografije piranskih občanov.

Skupaj smo obujali spomine, se veselili ob druženju generacij, prisluhnili glasbeni točki osnovnošolskih otrok in se posladkali s poudarjenimi dobrotami.

Ob tem se vsem sponzorjem in posameznikom zahvaljujemo za njihovo prijaznost, pozornost in donacije. Zahvala gre učiteljicam in otrokom Osnovne šole Cirila Kosmača Piran ter podjetjem Color Foto Laboratory Quicklab Portorož, Valkarton Embalažni servis Koper, KZ Agraria Koper, Mlinotest Koper in Dar Koper.

Prav posebna zahvala gre gospodu Borisu Bertoniju iz Pirana, ki nam je s svojim prostovoljnim delom in nasveti pomagal pri postavitvi razstave.

Počastili ples jesenskih barv

Z lepoto paleto vseh barv je k nam prišla zlata jesen oziroma druga pomlad, kot je zapisal A. Camus: »Jesen je kot druga pomlad, njegove cvetlice so jesenski listi.«

V počastitev plesa jesenskih barv smo si v Školjki naredili lep dan in iz jesenskih listov iz-

delali okvirje vseh barv, barvali buče iz papirja, lepili, sestavljali, okraševali in se pri tem veselili. Naše gospe in udeleženke brezplačnih četrtkovih jesenskih delavnic so ustvarile sovce, slike in okvirje.

Na skupinski sliki: Milica, Stana, Nives, Rozina ...

Kamišibaj s Špelo Pahor

Na pobudo gospe Sabine Kravos nas je v Dnevnom centru Školjka obiskala gospa Špela Pahor. Z velikim zanimanjem

smo ji prisluhnili, ko nam je ob pripovedovanju istrskih zgodbic s pomočjo Kamišibaja pričarala pravljico v ozdušje.

Družabno srečanje krajanov, starih nad 75 let

Dragi Portorožanke in Portorožani, leto se počasi izteka in to je pravi razlog, da december začnemo veselo in družabno. Članice Krajevnega odbora Rdečega križa Portorož smo v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Portorož za vas pripravile družabno srečanje krajanov, starih nad 75 let.

Vljudno vas vabimo na čajanko s krajšim zabavnim programom in srečelovom, ki bo v torek, 1. decembra, ob 16. uri v Oštariji ob portoroški krajevni skupnosti. Pričakajmo december v veseli družbi.

Vstop je prost, dobra volja pa zagotovljena.

Vabita Krajevni odbor Rdečega križa Portorož in Krajevna skupnost Portorož.

Praznik kostanja

Piše in foto · Mirjam Kastelič, predsednica RD Stena

V Dragonji je dišalo

Dišave po pečenem kostanju, palačinkah in tripah ter ostalih dobrotah so na otroško igrišče v Dragonji privabile željne zabave in druženja. Letošnji kostanj je bil odličen, sladek in brez črvičkov, palačinke so bile slastne kot običajno, posebnost Kostanjevega praznika pa je bilo tekmovanje v kuhanju trip.

Vsaka od tekmovalnih osmih ekip je hotela dokazati, da je najboljša. Prišla je ekipa Druge pomoči iz Nove vasi, par iz Pirana, ki si je nadel ime Vampka, prav tako ekipa dveh iz društva Histria ter ekipa z imenom Malvazija iz Sečovelj, ekipi Šavri in Stena – Šupeter iz Sv. Petra, ekipa Žuta osa iz Portoroža in ekipa TD Kurešček s Kureščka nad Igom pri Ljubljani.

Pričakovanja nastopajočih so bila velika, zato tudi razočaranj po objavi rezultatov ni manjkalo.

Strokovna komisija je prvo

mesto dodelila "fureštom" oziroma ekipi s Kureščka. Ogromno presenečenje za domačine, a kot pravita pregovora "vsake oči imajo svojega malarja" in "de gustibus non est disputandum" ali "o okusih se ne razpravlja". Je pa to bila tema, ki je ob rujni kapljici mladega in zorenega vina ter piva spodbujala veselo druženje do noči. To bo "kost za glodanje" še dolgo časa, verjetno do naslednje jeseni, ko se bo treba ponovno pripraviti na tekmo. Ekipa "Stena – Šupeter" je z zmago v vlečenju vrvi le nekoliko ublažila "rane" domačinov.

Pri izpeljavi dogodka so RD Stena iz Dragonje pomagali posamezni člani društva, posamezni krajanje Dragonje, kmetiji Bažec in Mahnič, pivovarna Emonec iz Kopra, okrepčevalnici K(P)APICA iz Ljubljane ter Na postajci iz Dragonje, PGD in KS Sečovelje ter Občina Piran.

V pričakovanju objave rezultatov

Vabilo k vpisu

Folklorna skupina »Istra« Piran ter klapa Bevanda medse vabita vse, ki imate radi hrvaške in slovenske pesmi ter ples, dobro družbo in potovanja. Za vse dodatne informacije smo dosegljivi na številki 070 997 457, e-naslovu hkd.istra.piran@gmail.com ter Facebook strani HKD Istra Piran.

Vljudno vabljeni!

MRO DADA

Piše · Zalika Cener

Romski večer v Piranu

Medobčinsko romsko društvo Primorske je na Tartinijevem trgu v Piranu že petič zaporedoma pripravilo romski večer z naslovom Romi skozi 50. leta.

Nastopali so plesalci društva Romano Jilo iz Dolge vasi pri Lendavi, za glasbo pa so poskrbeli Gitano band iz Gomilice. Društvo je poskrbelo za temperamentne ritme in romsko kulturo vnovič pokazalo v vsej njeni lepoti.

Prireditve je pri domačinih in turistih tudi letos pustila

velik pečat ter vzbudila ogromno zadovoljstva, Tartinijev trg pa se je ovil v temperamentno glasbo in ples. Predsednica društva Zalika Cener se je ob koncu dogodka vsem nastopajočim in gostom zahvalila za prisrčnost ter ogromno dobre volje: »Predvsem pa bi se rada zahvalila delavcem ter vodji gostinskega lokala Mestne kavarne Piran za odlično postrežbo, dobro voljo in potrpljenje, saj so nas stregli z vseh strani,« je še dodala.

Zalika Cener je 20. junija izdala svojo drugo knjigo z naslovom *Bela Rominja*, predstavitev pa je potekala v Mestni kavarni Piran. V kratki prozi avtorica opisuje soočanje z domačini in prijatelji o svojem projektu. Pri izdaji knjige je sodelovalo društvo Udruga Roma Istre iz Pule, ki se je na dogodku prikazalo s točko romskega plesa. Nadvse uspešne predstavitve sta se udeležila tudi direktor za narodnost Stane Baluh ter sekretarka Sveta romske skupnosti Nataša Horvat.

Dnevi evropske kulturne dediščine

Piše · Janez Mužič; foto · Janez Mužič, Nataša Fajon in Maja Mavrič

Zavzeto smo obujali praznovanje starih običajev

V piranski občini ima obeleževanje Dnevov evropske kulturne dediščine že dolgo tradicijo, saj ob njih vsako leto pripravimo celo vrsto dogajanj. Njihova letošnja tema je bilo praznovanje oziroma iskanje vzporednic med proslavljanjem nekoč, danes in jutri, pa naj gre za posameznika, družine ali skupnosti.

Tako je bilo 25. septembra sila živahno v skladišču Monfort, kjer so otroci in mladi ob otvoritvi piranskih Dnevov evropske kulturne dediščine predstavljali različne načine izražanja veselja ter praznovanja. Na to so se navdušeni pripravljali več tednov. Otroci iz Vrtca Morje Lucija so peli šavrinske pesmi in izštevanki, otroci Vrtca Mornarček Piran so predstavili načine praznovanja na Gorenjskem, kako praznujejo na Dolenjskem, so pokazali varovanci Centra za korekcijo sluha in govora Portorož, praznovanje v Prekmurju pa so predstavili učenke in učenci Osnovne šole Sečovelje. Šege in navede ob praznikih na Notranjskem so preučili dijakinja in dijaki GEPŠ Piran, učenke in učenci Osnovne šole Lucija pa so se seznanili s tradicionalnim obeleževanjem praznikov na Koroškem. Plese in pesmi, ki jih ob praznikih izvajajo v Beli krajini, so prikazali učenci Osnovne šole Cirila Kosmača Piran, kako se veselijo na Štajerskem, vedo v Gimnaziji Antonio Sema Piran, primorske tradicionalne pesmi in ples

ter načine praznovanja pa so predstavili učenke in učenci Osnovne šole Vincenzo e Diego De Castro Piran.

»Zelo ponosen sem, da so Dnevi evropske kulturne dediščine obiskali Piran in nas tako opomnili, da Evropa niso le skrbi in prepri, ampak tudi praznovanja in iskreno veselje, da je Evropa lahko prijazna in topla, odprta za vse ljudi dobre volje in velikega srca,« je sodelujoče in obiskovalce v Monfortu pozdravil župan občine Piran Peter Bossman. Tam je bila tudi predstavnica Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območne enote Piran, Dani-

ela Milotti Bertoni, ki je ob tej priložnosti spomnila: »V Piranu imajo DEKD že lepo tradicijo, več kot desetletno. Eno izmed osnovnih vodil dnevov je, da povezujejo.« V imenu koordinatorske slovenskih prireditelj Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije se je zahvalila vsem, ki sodelujejo na prireditvah, in Občini Piran, ki je povezala vse organizatorje dogajanja.

Učenke in učenci so v Monfortu preživeli prijeten kulturni dan, ki so ga dopolnili z obiskom Obalnih galerij Piran, Pomorskega muzeja Sergej Mašera Piran in novega multimedijskega

muzeja Mediadoma Pyrhani. Otroci so si v sklopu odprtja Dnevov evropske kulturne dediščine muzejske in galejske zbirke ogledali brezplačno.

Poglejmo še druge dogodke: člani solinarske družine iz Skupnosti Italijanov Giuseppe Tartini Piran so na Tartinijevem trgu prikazali šege v času martinovanja in z degustacijo obudili tradicijo praznovanja sv. Martina v mestu ter njegovem zaledju. Skupina Inventastorie (otroci od 4. do 12. leta) pa je v sodelovanju s še drugimi skupinami, ki delujejo v okrilju italijanske skupnosti, predstavila projekt

Ohcet некоč (»Le nozze di una volta«). Zbirali so stare fotografije, bombonjere, vabila, originalna svatbena oblačila, videoposnetke, recepte in podobno.

V Mestni knjižnici Piran je potekala predstavitev z diaprojekcijo Praznik sv. Jurija v Piranu, legende in pričevanja, ki jo je knjižnica pripravila v sodelovanju s Pomorskim muzejem Sergej Mašera Piran. Slednji je vabil tudi v Monfort, kjer je bila na ogled razstava Tomos, zunajkrmni motorji, ki

so osvojili svet, in na vodstvo po razstavi Rog: prva slovenska čezoceanska ladja in njen poveljnik Baldomir Podgornik, sledil je ogled filma Galebi iz piranskega gnezda.

V soboto, 26. septembra, je bil na Tartinijevem trgu dan za poroko »od anbot«. Člani Anbota so dopoldne skupaj z otroki iz Vrtca Mornarček Piran na ustvarjalnih delavnicah izdelovali vse potrebno, da je poročni dan potekal tako, kot zahtevajo stari običaji. Sledila sta

poročni sprehod ženina in neveste s številnimi v stara praznična oblačila oblečenimi svati ter sredi trga seveda tudi poročna pojedina. Anbotovci znajo vedno navdušiti, pa naj gre za prikaz in vzbujanje zanimanja obiskovalcev za njihove dejavnosti ali za srčnost, s katero se lotevajo ohranjanja piranske dediščine.

Pred poroko so na stojnicah povezali prikaz dejavnosti svojih krožkov z obredom: izdelovali so poročne šopke iz vrtnic in za okrasitev miz girlande iz bršljana, ki prinaša srečo v zakonu. Dokončevali so izvezena oblačila, posteljnino in perilo za nevestino bogato založeno skrinjo z doto in ne nazadnje so posebno pozornost namenili iskanju godovnih imen ter njihovem izvoru. »Včasih je bil god mnogo pomembnejši praznik kot rojstni dan. Tako danes tu obujamo godovna imena in pravila o tem, kako so včasih izbrali ime. Vsak lahko na naši stojnici izve, kdaj lahko glede na rojstni dan goduje, in nato mu naša kaligrafska Marina Kurtin tudi izpiše njegovo ime,« je povedala predsednica Anbota Natalija Planinc.

Na eni od stojnic si je vsak lahko izdelal svoje glasbilo »nunalc«, za poročno glasbeno spremljavo pa je sicer

skrbela Marjetka Popovski. Vse je presenetila tudi lepo okrašena svatovska miza, ki se je raztezala čez Tartinijev trg. Ob njej so bili najrazličnejši stoli, ki so jim življenje obudili člani Anbotovega restavratorskega krožka, na njej pa na ročno izvezenih prtihi pogrinjki iz starih servisov, ki so jih prav tako od doma prinesli vsi člani društva.

Seveda je po tem, ko je poročna povorka z deklamacama, ki sta za srečo delili konfete, na čelu obhodila trg, na mizo prišla tudi poročna pojedina. Ker je ta del poroke v Istri običajno potekal bolj skromno, so svatom, pa tudi mnogim obiskovalcem postregli s tradicionalno klobaso s kislim zeljem in s kruhki z ribjim in drugimi namazi, kroštolami, istrsko potico, jabolčnim zavitkom, breskvicami, sadjem in še čim, kar so doma pripravile članice Anbota.

In kdo sta bila ženin in nevesta? Poročila sta se Natalija Planinc in Polde Belec, ki je kot restavrator zaslužen za rojstvo Anbota. Po hudomušnih besedah župana in svata Petra Bossmanna sta se začela spogledovati že davno, ko sta leta 2003 sklenila zvezo, imenovano Anbot – Društvo ljubiteljev kulturne dediščine Piran.

Učenci osnovne šole Sečovelje predstavili Prekmurje

Piše · Irena Rupena

Na prireditvi so sodelovali učenci 3.a in 3.b razreda ter vsi učenci, ki obiskujejo otroški pevski zbor. Vsaka šola je poleg točke na odru pripravila stojnico s tradicionalnimi in kulturnimi značilnostmi. Naša prekmurska stojnica je bila bogato založena, saj smo ponujali okusno prekmursko gibanico in ržen kruh s zaseko, kar so pripravili v šolski kuhinji. Ob stojnici smo imeli razstavljene tipične značilnosti Prekmurja: štokljo v gnezdu, buče, sončnice, slamo v balah, tunko, recepte tipičnih prekmurskih jedi, slike prekmurskih noš, hiše s slamo, mlin na Muri, rezanke – pirhe ter prekmursko-slovenski slovar. Prireditev se je zaključila, kot se za praznovanje spodobi – s slovenskim ljudskim plesom. Rašplo so zaplesali vsi nastopajoči in obiskovalci prireditve, skupaj s svojimi mentorji in učitelji.

Običajna školjka neobičajnih dimenzij

Piše in foto · Jan Simič

Muzej školjk z zanimivimi najdbami

Muzej školjk počasi, a vztrajno pridobiva prepoznavnost in je ena izmed petih največjih atrakcij na Obali. Da so na ogled tako lepi in dragoceni primerki, se moramo zahvaliti tudi našim obiskovalcem, ki se vedno bolj zavedajo pomena muzeja in nas pogosto presenetijo z zanimivimi redkimi primerki, ki so jih našli ob čiščenju svojih domov. Raje kot da se jim na pozabljenih spominih nabira prah, jih nekateri podarijo muzeju, kjer bodo na ogled mnogim prihodnjim rodovom.

Tako smo dobili običajno školjko – ostrigo (*Ostrea edulis*) – neobičajnih dimenzij. Prinesel nam jo je potapljač Davorin Zupanc. Našel jo je na 30 metrih globine, rastočo na mreži v bližini Hvara. Školjka je večja od dlani odraslega človeka – meri več kot 17 cm – in zaenkrat večje v Jadranu še nismo videli. Zares lepa najdba, ki si zasluži častno mesto v našem muzeju.

Če boste ob čiščenju kleti našli lupine polžev, školjk, rakov, zvezd, fosilov, jih ne zavržite – lahko jih podarite muzeju. Vsekakor nas obvestite na svet.skoljk@gmail.com, lahko nam pošljete tudi fotografije svojih najdb. Mogoče se bo prav vaš primerek znašel v muzeju na ogled vsem.

Včasih pa nas presenetijo najdbe iz našega morja.

V sredini oktobra so nas obvestili, da se je v mrežo ribiča Robija ujel nenavaden polž, veliko večji od drugih, ki jih ujamejo ribiči. Sprva smo po opisu mislili, da gre za priseljeno rapano (*Rapana venosa*), vrsto polža, ki je z balastnimi vodami iz Japonske prišla tudi v Tržaški zaliv in je pri nas precej pogosta. Ko pa smo si ga ogledali, smo ugotovili, da gre dejansko za velikega sodca (*Tonna galea*), vrsto, ki je pri nas izjemno redka! Muzej školjk je polža odkupil, piranski Akvarij pa nam je za raziskavo primerka posodil bazen. Postavili smo ga v miren bazen, prekrit s peskom, kjer smo ga fotografirali in opazovali njegovo obnašanje.

Ko je bil polž ulovljen, smo opazili, da ima na sebi debelo plast sluzi in dlačic, ki je s časom postajala vse tanjša. Razlog za to bi lahko bile ribe, ki so to plast počasi grizle. Polž se je premikal ponoči in takrat se je dalo videti njegovo široko črno-belo nogo, čez dan pa se je skrival v svoji hišici v kotu akvarija, iz odprtine je molel samo sifon.

Veliki sodec je na jugu Italije in v Grčiji zelo pogost, živi na 10 do 120 metrih globine, pri nas pa je izjemno redek. Nekaj časa bo še v piranskem Akvariju, potem pa ga bomo označili in spustili nazaj v morje. Ko je sodec še mlad, sploh ne leze, ampak s pomočjo štirih izrastkov

plava. Taki stopnji ličinke pravimo veliger. Prav zaradi vztrajnih plavajočih veligerjev lahko isto vrsto najdemo v Sredozemlju, Tihem oceanu in v Afriki, saj s tokovi prepotujejo neverjetne razdalje. Tako sodca najdemo tudi v 8.000 kilometrov oddaljeni Severni Karolini (ZDA). Preteči mora nekaj tednov ali mesecev, da veligerji polžev in školjk odvržejo svoja jadra, se spustijo in začnejo življenje na morskem dnu.

Ali gre za osamljen primerek, ki je prelezel velikanske (za polža) razdalje in prišel v slovensko morje, ali bo teh polžev v prihodnje še več, bo pokazal čas. Dejstvo pa je, da bomo v Muzeju školjk spremljali vsa nenavadna pojavljanja vrst, ki bodo zašle v naše morje ali njegovo bližino.

Muzej podvodnih dejavnosti je navdušil rekorderja v globinskem potopu

Piše · Janez Mužič; foto · Doris Delgiusto

Junak morskih globin v Piranu

Piranski Muzej podvodnih dejavnosti s starimi skafandri, modeli podmornic in ne nazadnje s številnimi zgodbami iz morskih globin je edinstven daleč naokoli. To, da predstavlja svetovno zgodovino potapljanja, njegov razvoj na Jadranu in na naši obali, je pritegnilo k obisku celo Švicarja Hannesa Kellerja. Ta je soustvarjalec zgodovine potapljanja, saj se je 3. decembra 1962 skupaj z britanskim novinarjem Petrom Smallom pri Katalinskih otokih v Kaliforniji prvi spustil na 300 metrov globine. Postavil je do tedaj nepojmljiv svetovni rekord v globinskem potopu na odprtem morju. Po mnenju mnogih je šlo za dogodek, primerljiv s prvim korakom Armstronga na Luni sedem let kasneje.

»Kellerjev podvig je na široko odprl vrata za podvodna dela na naftnih ploščadih, saj prej potapljači niso mogli delati na tako velikih globinah. To je danes, ko se človek po meni znanih podatkih lahko potopi tudi 500 m globoko, vsakodnevna praksa,« ocenjuje njegov podvig legenda našega potapljanja in izvrsten podvodni fotograf Marjan Richter.

Kot je povedal Keller, se je odločil za obisk Pi-

rana prav zaradi Muzeja podvodnih dejavnosti. Še posebej je bil navdušen nad opremo avstro-ogrske C. K. vojne mornarice, ki si jo je lahko prvič ogledal v živo. Prav tako so ga prevzele dogodivščine bratov Ivana in Dušana Kuščerja, ki veljata za začetnika našega športnega potapljanja. Že leta 1937 sta se potapljala z doma narejeno potapljaško opremo.

Tako muzej tudi v mednarodnem merilu v strokovnih krogih opravlja pomembno funkcijo promocije Slovenije in njene pomorske zgodovine. Zato si vodja muzeja Žarko Sajič prizadeva, da bi mu tako lokalna skupnost kot tudi država namenjali več podpore. Muzej je namreč deležen številnih pohval laične in strokovne javnosti, pred leti pa je celo prejel prestižno mednarodno priznanje za muzej leta.

V muzeju podvodnih dejavnosti so izjemno ponosni na zadnje pridobitve: redko in dokaj dobro ohranjeno potapljaško čelado. Ta predstavlja najpomembnejši del potapljaškega kompleta, ki so ga konec 19. oziroma v začetku 20. stoletja uporabljali prvi potapljači na Jadranu. Potapljaška čelada znamke HAG je nemške proizvodnje,

a so jo uporabljali pripadniki avstro-ogrske C. K. vojne mornarice. »Zadnje čase intenzivno pregleujemo in urejamo našo še ne razstavljen, a že zbrano opremo in orodje, ki so ju nekoč uporabljali za nabiranje spužev, koral in školjk. To je zanimiva stara oprema, ki se je skozi čas razvijala skupaj s potapljaštvom, a doslej še nikjer ni bila razstavljena,« napoveduje nove muzejske projekte Sajič.

Dober posel s polenovko so prvi pred petsto leti zavohali Benečani

Piše in foto · Janez Mužič

Slastni bakala se je rodil s postom

Iz polenovke so še zlasti na Primorskem včasih pripravljali celo vrsto tradicionalnih jedi. Z zamrzovalniki in hladilniki se pomen te posušene ribe iz severnih morij zmanjšuje, vsekakor pa ostaja namaz bakala na belo še naprej priljubljen. Dela se iz polenovke oziroma iz posušene trske (*Gadus morhua*), ki jo marsikdo povezuje s Sredozemljem. A z njim nima nič skupnega, saj so na primer v Jadranskem morju nekatere ribe iz te družine manjše in neprimerne za sušenje.

Zgodbo o tem, kako je ta riba prišla na krožnike Mediterana, je sredi maja Pirančanom razkril Franko Cossutta iz Društva Ribiški muzej tržaškega primorja iz Križa pri Trstu. V Pomorskem muzeju Sergej Mašera Piran so ljubitelji kulinarike in tisti, ki jih zanima ribolov, lahko prisluhnili njegovemu predava-

nju o bakalaju. Franko Cossutta je ladijski inženir, tako da ga poslovne in prijateljske vezi večkrat занесajo na Norveško, ki je znana po izvrstnih pomorcih in ribičih, saj je tesno povezana z morjem. Imel je tudi priložnost sodelovati v tradicionalnem lovu na trsko v otočju Lofoti na norveški zahodni obali, od koder po prepričanju mnogih prihaja najkakovostnejša polenovka na svetu.

Kot je med drugim povedal, trske lovijo okoli Skandinavije, Anglije, Škotske, Islandije in Kanade, Benečani pa so zanje prvič izvedeli pred skoraj 600 leti. Tja jo je s trgovskega popotovanja prvi prinesel beneški plemič, trgovec in ladjar Pietro Querini. Leta 1432 je njegovo ladjo na severu Španije zajelo neurje, po katerem so tokovi en rešilni čoln zanesli vse do današnje Norveške. Tam je spoznal trsko

oziroma način njene priprave v polenovko. Nekaj polenovek je prinesel domov, a je bila nato skoraj pozabljena do dobrih 100 let kasneje, ko so cerkveni dostojanstveniki na koncilu (v letih od 1545 do 1563) sprejeli dekret o postnih dneh. Ribe so s tem postale zapovedana jed med pepelnico in veliko nočjo (40 dni), ob petkih in dan pred velikimi cerkvenimi prazniki. A rib za tako zapoved, sploh v notranjosti Evrope, v rekah in jezerih, ni bilo dovolj. Tako so se Benečani spomnili polenovek in prvi zaslutili velik trgovski posel z njo. Ta posušena riba je brez odvečne teže vode obstojna in je lahko v nasprotju s hitro pokvarljivimi svežimi ribami že takrat prepotovala stotine kilometrov. Ker ni mastna in je bogata z beljakovinami, je bila sila primerna za to, da je v postnih dneh nahranila množice.

Cossutta je povedal, da trsko lovijo od januarja do aprila s posebnimi mrežami na globini kakih 70 m. Da so primerne za predelavo, morajo biti stare 5 ali 6 let, ko zrastejo v dolžino tudi do 2 m in tehtajo od 30 do 40 kg. Opozoril je tudi na zmešnjavo, ki se vrti okoli tega, kaj je bakala in kaj polenovka. En način njene predelave je, da trsko filetirajo in posolijo. Temu Španci oziroma Portugalci rečejo bakala. Ta postopek konzerviranja so namreč uporabljali predvsem na ladjah, s katerimi so lovili trske, saj jih tam niso mogli sušiti. Beseda bakala se je tako v Benetkah in pri nas prišla tudi za polenovko, ki pa je nekaj drugega. To je počasi sušena trska, iz katere pripravimo jed, ki ji pravimo bakala. Tudi v tem primeru trski odrežejo glavo in očistijo drobovje, nato pa jo zavežejo za rep in obesijo na neke vrste kozolec. Tako se na prostem suši dva do tri mesece, nato jo dajo še za dva meseca v temen prostor.

Kuhar Sergio Vuk je v piranski restavraciji La Bottega Dei Saporì, ki že z imenom nakazuje italijansko kuhinjo, ob predavanju za sladokusce pripravil degustacijo. Seveda je najprej postregel z bakalajem na belo s popečenim domačim kruhom, nato pa še z bakalajem »in tocio« s polento in z bakalajem s krompirjem »in tecia«.

Revitalizacija istrskega podeželja

Sejem starih obrti v Svetem Petru

V soboto, 29. avgusta, je v Sv. Petru potekal sejem čezmejnih starih obrti. Na raznolikih stojnicah so se obiskovalci lahko seznanili s tradicionalnim mletjem žita ter potekom izdelave starih glasbil, predmetov iz kanel, košar in različnih lesenih izdelkov. Razstavljalci so prišli iz slovenske Istre ter hrvaške Marčenegele in Buzeta, na stojnicah pa je potekala tudi pokušina tipičnih istrskih jedi in pijač.

Sejem je spremljal pester kulturni program, ki ga je odprla folklorna skupina Oljka iz kulturnega društva

Hrvatini, ki že vrsto let med ljudi prenaša istrsko kulturno dediščino. Obiskovalcem je s plesom in petjem ter ljudsko glasbo predstavila del istrskega izročila. Delček istrskega izročila iz hrvaškega govornega območja je predstavila ena izmed najdlje delujočih in najbolj prepoznavnih istrskih zasedb – trio Šaltin iz Grožnjana. Slovensko Istro je glasbeno predstavil Kvartet Izola, ki je publiko s tremi harmonikami in kontrabasom popeljal po tradicionalnih istrskih melodijah.

»V času, ko se nam na bogato

obloženih trgovskih policah ponujajo izdelki, ki jih – ali pa jih ne potrebujemo, pozabljamo, kako cenjene in za družbo pomembne so bile določene obrti. Predvsem mlajši težko razumejo, da stvari, brez katerih ne gre, še ne dolgo nazaj niso bile povsem samoumevne. Lesene sklede, stroji za mletje koruze in podobno pa so stvari, ki jih otroci skorajda ne poznajo,« je zbrane nagovoril župan Občine Piran Peter Bossman. »Prav zato so dogodki, kot je ta sejem starih obrti, pomembni za ohranjanje naše kulturne dediščine. Prav je, da

generacije, ki prihajajo za nami, spoznajo življenje, ki so ga živeli njihovi stari starši.«

V večernem delu se je dogajanje nadaljevalo s tradicionalno prireditvijo Fjera pr' Špehov, v sklopu katere je nastopila skupina Roxie.

Projekt se sicer izvaja v okviru projekta REVITAS II – Nadgradnja revitalizacije istrskega podeželja in turizma na istrskem podeželju, ki je sofinanciran iz Operativnega programa Slovenija-Hrvaška 2007–2013.

Gostili svetovnega popotnika in etnološkega zbiratelja

Piše in foto · Eva Krže

Peru in 2.000 let stara mumija v Knjižnici Lucija

"Buenas noches, buenas tardes, que tal". Tako nas je v uvodu navedel svetovni popotnik in etnološki zbiratelj Andrej Stermecki, ki smo ga v novembru gostili v naši knjižnici.

Marsikomu je lahko žal, da se nam ni pridružil in doživel potopisno predavanje na svojevrsten način. Skupaj smo "potovali" po Peruju skozi pragozdove, čez Ande vse do skrivnostnega jezera Titicaca. Povzpeli smo se do izgubljenega mesta Inkov Machu Picchu, ki leži visoko nad kanjonom reke Urubamba. Spektakularna lega terasasto pozidanega mesta in spretnost inkovskih gradbenikov ter njihova neverjetna obdelava kamna nas je popolnoma presunila. Z zanimanjem

smo prisluhnili avtorjevemu doživnemu pripovedovanju o življenju, običajih, glasbi, hrani in oblačilni kulturi tamkajšnjih prebivalcev. Njegova potovanja niso turistično usmerjena, ampak etnološka, pravi. Domov se vedno vrne z bogato zbirko zanimivih predmetov (tradicionalna oblačila, orodja, avtohtona glasbila, obuvala, pokrivala, nakit...) in z veseljem demonstrira njihovo uporabo. Tako smo lahko prisluhnili originalni ljudski glasbi, ki nam jo je približal s petjem in igranjem in s tem prispeval k posebnemu vzdušju, ki ga je ta večer prinesel v prostore naše knjižnice.

Pet dni je hodil po Andih v avtohtonih sandalnih "ohota", ki jih tam izdelajo iz starih avtomobilskih

gum. Pravi, da je zaradi previsokega vzpona dvakrat prebolel višinsko bolezen. Podrobneje nam je predstavil tudi vsestransko tradicionalno oblačilo "pončo" ali "obleka vse v enem", kot ji sam pravi, saj služi kot plašč, podlaga za spanje, odeja, obleka ali ventilator ob hudi vročini.

Glavna atrakcija večera pa je

bila prava, 2.000 let stara mumija, ki jo je našel v perujski puščavi v Andih.

Večer se je, ob glasbeni spremljavi, zaključil z ogledom avtorjevih fotografskih posnetkov, ki so nas popeljali v lepote pokrajine in s katerimi smo začutili utrip življenja v Peruju.

Vabilo vsem damam

Piše in foto · Slobodan Simič Sime, Zavod Mediteranum

Muzej damskih torbic v Portorožu bo kmalu odprl vrata

Špela in Ksenja v Zavodu MEDITERANUM katalogizirata in pripravljata torbice, mošnjičke in druge eksponate za muzej.

Portorož je imel že na začetku svoje turistične zgodovine, proti izteku 19. stoletja (pred tem ne moremo govoriti o turizmu Portoroža kot gospodarski panogi), drzno razvojno vizijo, da postane vplivna in vidna popotniška in turistična destinacija na evropski ravni. Za razpoznavno identiteto in spremljajočo zgodbo je uporabil zdravilne in naravne danosti. »Razvijali bomo zdraviliški turizem, oplemeniten s kulturnimi vsebinami na najvišji ravni,« bi lahko strategijo začetkov portoroškega turizma strnili v nekaj besed. To je lahko dosegel predvsem zaradi izjemne lokacije ob morju, solin, blagodejne narave, ki je idealna za razne terapije in zdravljenja, in zaradi drznih piranskih podjetnikov tistega časa. Od tu do še danes ne nadkriljivega hotela Palace je zgodba znana. Že zgodnji načrtovalci so bili prepričani, da turizem, ki se bo zadovoljil s povprečjem ali ne bo imel jasne in prepoznavne »zgodbe«, nima perspektive, zato so se odločili za presežke na vseh področjih! Portorož je tako kmalu postal zdraviliški izbor petičnežev, oficirjev, trgovcev, plemičev, vplivnežev in mnogih ostalih aristokratov. Tu so se zdravili, hodili na terapije, se pomirjali na sprehodih, kopali v slani, se družili v moških klubih itd. Knjige in prospekti pišejo le o »moškem« Portorožu. Kaj pa so počele njihove dame? O tem ne vemo ničesar. Do sedaj se s tem ni ukvarjala še nobena resnejša raziskava. Se pa

ravno tu skriva ključni del portoroške »slave« in uspeha, ki je neopazno spolzel skozi sito zgodovine, a je še kako pomemben za dožemanje tega prostora.

Dame so namreč iz Portoroža naredile eno pomembnih modnih pist visoke evropske mode tistega časa. Tudi Portorož je, enako kot Dunaj, Gradež, Opatija ali Benetke in druga turistična in popotniška središča, kmalu postal kraj za razkazovanje in zganjanje zavisti, predvsem med ženskami. Dame, ki so spremljale svoje bogate partnerje in v bistvu niso imele kaj početi, so sem prihajale z mnogimi kovčki, polnimi garderobe, in, seveda, svojimi pomočnicami. Preoblačile so se nekajkrat dnevno ter hodile po čajankah in prireditvah. Tudi v Piran so nadvse rade zahajale. Ker pa je bilo treba s seboj nositi zdaj taka, zdaj drugačna ličila, ključke, robčke, fotografije družinskih članov, ogle dalca in kdo ve, kaj še, so imele s seboj tudi po dvajset kosov tistega, brez česar ženska ne sme in ne more biti in je že na daleč kazalo, kakšnemu stanu pripada, koliko ima pod palcem in koliko je moderna – torbico! Z njo so si popravljale samozavest, o njej so na široko razlagale (zlasti če je bila torbica iz »orienta«, kar je bilo tedaj nadvse imenitno), jo brez potrebe tisočkrat odpirale in zapirale, da bi jo ja vsi videli, jo vrtele okoli prsta in si z njo nasploh dale veličastno dela.

Torbica, ta modni dodatek je

Na ogled bodo tudi nadvse redke antične torbice in mošnjički zadnje kitajske dinastije Qing.

torej nadvse izpostavljen in neločljiv del ženske in s tem na nek način pomemben, a prezrt detajl portoroške turistične zgodovine. Prispevala je namreč viden delež v glamurju nekega časa. Zakaj pa ne bi dela tega glamurja in ženske, ki je že nekoč iz Portoroža naredila pomembno turistično destinacijo, znova postavili v središče Portoroža?

Zamisel je zahtevala veliko mo-drovanja, a ni bilo zaman. V našem okolju namreč obstaja izjemna zbirka damskih torbic, ki sega vse do 18. stoletja. Ne le to! V zbirki je tudi precej torbic naših izdelovalcev in torbic dam iz samega Portoroža. In pred dvema letoma se je rodila zamisel o postavitvi muzeja damskih torbic v Portorožu. Dela so tekla in kmalu, predvidoma marca naslednje leto, bo Portorož kot drugi v Evropi dobil neobičajen, »odštekan« muzej ženskih torbic, ki močno presega vsakdanje pojmovanje muzeja.

Dokončno je nastanek tega atraktivnega muzeja v Portorožu omogočila Splošna plovba, ki je odstopila pritličje svoje poslovne stavbe. A se muzej ne bo začel in končal v muzejskih prostorih! Pod njegovim dežnikom bo mnogo prireditev v portoroškem prostoru, parkih, izbranih restavracijah itd. Organizirane bodo delavnice kreativnega izdelovanja torbic, modne revije s torbicami, tematski pogovori o ženskah in še marsikaj drugega. Posebna pozornost bo posvečena slovenskim oblikovalcem/kam in

izdelovalcem/kam torbic.

A naj prišepnemo, da se tudi moški ne bodo dolgočasili. Med drugim bodo spoznali, da so bili ravno oni tisti, ki so začeli nositi torbice. Tu so tudi torbice gejš, kurtizan in drugih zanimivih žensk, ki vedno pritegnejo moško populacijo. A naj bo dovolj. Ogled muzeja vas bo zagotovo presenetil.

V muzeju bo torej veliko torbic in z njimi povezanih zgodb. Vendar jih nikoli ni dovolj. Zato vabimo vse, ki imate o torbicah kakšno zgodbo, fotografijo ali torbico samo in je več ne nosite, da stopite v stik z nami. Ne le torbice, muzej zbira tudi vse, kar sodi vanje! Ob tem pa še ženske klobuke, rokavice in druge modne dodatke.

Z muzejem je povezan tudi napor Zavoda MEDITERANUM, ki želi v portoroški prostor vpeljati še neke druge, predvsem z lokalno zgodovino in kulturo povezane vsebine in zgodbe. Odprti smo za zamsli in sodelovanja v tej smeri.

Še kakšno zanimivost o muzeju si lahko ogledate tudi na Facebook strani <https://www.facebook.com/MuzejTorbic>

Kontakti: zavod@mediteranum.si ali 040 729 555.

Zavod MEDITERANUM Piran razpisuje delovno mesto »Vodja muzeja torbic Portorož«. Vabljeni vsi, ki bi vas to delo zanimalo in izpolnjujete pogoje zanj. Podrobnosti si lahko ogledate na <http://www.mediteranum.si/>.

Vzpostavitev slovenskega pomorstva 1945–1958

Piše · Nadja Terčon

»Usidrali smo se na morje«

V četrtek, 12. 11. 2015, je v Pomorskem muzeju »Sergej Mašera« Piran pred številno publiko iz vseh krajev Slovenije in zamejstva potekala prva uradna predstavitev nove knjige Nadje Terčon »USIDRALI SMO SE NA MORJE«. Vzpostavitev slovenskega pomorstva 1945–1958. Knjiga, ki je izšla v založništvu Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran, govori o vznemirljivi in manj znani zgodovini slovenskega pomorstva po drugi svetovni vojni. Izšla je v nizki nakladi le 700 izvodov.

Knjigo so na prireditvi predstavile recenzentka prof. dr. Marta Verginella, oblikovalka Mateja Tomažinčič in avtorica knjige, muzejska svetnica dr. Nadja Terčon. Prireditve je povezoval direktor Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran Franco Juri, ki je za knjigo napisal tudi predgovor. Posebni glasbeni gost, pevec Nace Junkar, pa je zapel dve pesmi: Slovenski mornar in Plovi, plovi mirno, barka moja in tako simbolno zaokrožil predstavitevno slovesnost.

Za bogato ilustrirano knjigo (416 strani, več kot 150 črno-belih in barvnih fotografij, format 240 x 330 mm, trda vezava, barvni tisk) je avtorica, ki jo je posvetila celotni generaciji kreatorjev povojnega slovenskega pomorstva ter v spomin očetu, mami in bratu, izbrala zanimiv naslov. Naslov knjige je citat misli prvega direktorja Splošne plovbe Piran in kasnejšega diplomata Borisa Šnuderla, ki jo je izrekel v njunem medsebojnem pogovoru. Knjiga predstavlja dopolnjen dobojtnorsko disertacijo z naslovom Vzpostavitev slovenskega pomorstva 1945–1958, ki jo je avtorica zagovarjala na Univerzi na Primorskem – Fakulteti za humanistične študije Koper januarja 2014.

Vsebina knjige je zelo široka in temelji na izhodiščnem vprašanju o slovenski pomorski usmeritvi v državnem in nacionalnem smislu. V 12 poglavjih nam knjiga poda pogled v pomorsko preteklost obalnega področja, se povpraša o razvoju slovenske pomorske identitete ter v nadaljevanju obravnava nastanek in razvoj slovenskega pomorstva v obdobju 1945–1958 na področju današnje slovenske Istre. Poudarek je namenjen pomorski dediščini in vsem pomorskim subjektom, ki so nastali v obravnavanem času. Morje in pomorstvo sta njena rdeča nit. Obravnavane so pomorske dejavnosti, ki so zaznamovale ta prostor in na novo oblikovano družbo. Monografija prikazuje pomorstvo kot gospodarsko panogo, ki povezuje obmorsko področje s slovenskim zaledjem in širšim severnojadranskim prostorom. Posebna pozornost je namenjena povezavi človeka z morjem in

vlogi posameznika kot nosilca pomorskih dogodkov, razvoja in miselnosti ter pomorskim dejavnostim in pomorskim podjetjem. Prikazani so pomorstvo, pomorski promet, pomorska uprava, pristanišča, ladjedelstvo, ribja predelovalna industrija, ustanavljanje pomorskih podjetij, pomorsko šolstvo, oblikovalci pomorske identitete itd. Bralci lahko na enem mestu spoznajo nastajanje pomorskih subjektov (Luka Koper, Pomorska šola, Splošna plovba Piran, Pomorski muzej, ribištvo in ribja predelovalna industrija, maloobalni pomorski promet ...) v okviru širšega dogajanja in splošnih značilnosti obravnavanega časa. Razprava se začne s prihodom skupine partizanskih obveščevalcev v Istro jeseni leta 1945, zaključi pa s pristankom prve ladje v novem koprskem pristanišču Luki Koper.

Knjiga ne prinaša samo bogatega branja in številnih podatkov. Odpira zlasti zanimiva vsebinska vprašanja o slovenski pomorski preteklosti in nanje tudi ponuja odgovore. Skozi opise in členitve dogajanja in dogodkov se je izkristaliziralo spoznanje, da lahko vse opisano opredelimo kot proces vzpostavljanja slovenskega pomorstva, ki je bil odvisen zlasti od političnega, gospodarskega, socialnega in nacionalnega dogajanja tako v coni B STO kot v okviru mednarodnega reševanja tržškega vprašanja. Pri tem je zanimivo vlogo odigrala slovenska UDBA. Z reekspozitno trgovino na morju in ustanavljanjem podjetij v tujini je pomagala pri zagonu slovenskega gospodarstva, tudi pomorstva. Pomorstvo se je leta 1954 ločilo od nekdanjega enotnega ekonomskega prostora in njegovega središča v Trstu in se vključilo v socialistično Jugoslavijo.

Posebna pozornost avtorice je bila namenjena posameznikom. Poleg njihove omembe v glavnem besedilu so v številčno bogatih vsebinskih opombah navedene tudi kratke biografije posameznikov, ki so tako ali drugače, nekateri bolj, drugi manj – a oboji vendarle –, sodelovali v procesu nastajanja slovenskega pomorstva. V preteklosti so svoje življenjske zgodbe običajno pripovedovale, zapisovale in objavljale le pomembne in vidnejše osebnosti, ki so se tako ali drugače odlikovale v času, v katerem so živele. Zaradi svoje vidnejše vloge so se zapisale v zgodovino in v zgodovinski spomin. Danes je osebni spomin ali zgodba posameznika »z obrobja« prav tako, če ne še bolj, pomembna od zgodbe »velikih«. Zgodbe navadnih ljudi, ki so bili sestavni del neke družbe v nekem času in prostoru, so del zgodovine in oblika njene

subjektivnosti ter postajajo neizčrpen vir podatkov. Marsikdo bo zato v posameznih poglavjih našel sebe, svoje starše ali sorodnike.

Svojo zgodbo v knjigi pa sestavijo tudi črno-bele fotografije, ki zvesto sledijo vsebini in dopolnjujejo besedilo. Bralec jim s prelistavanjem knjige lahko tudi samostojno sledi. Z bogato opremljenimi podnapisi namreč fotografije prinašajo nove podatke in slikovito kažejo obravnavani čas prvega desetletja po drugi svetovni vojni. Avtorica je namenoma »potegnila iz predalov« različnih posameznikov še neznane in doslej neobjavljene fotografije, jih uvrstila v knjigo in s tem poudarila, da so bili ustvarjalci pomorskega dogajanja tudi posamezniki. Pravzaprav je bila to celotna generacija, ki so jo do sedaj zapisovalci in interpreti zgodovine puščali ob strani. Fotografije same po sebi pričajo o preteklosti, ki pa so jo akterji s fotografij živeli kot svojo sedanjost. Čeprav je objavljenih veliko fotografij, jih je bilo na razpolago še veliko več, a nekatere je bilo treba potegniti črto. Črno-bele fotografije so poleg Pomorskega muzeja prispevali še institucije in posamezniki: Narodna in študijska knjižnica iz Trsta – odsek za zgodovino in etnologijo, Pokrajinski arhiv Koper – enota Piran, Gimnazija, elektro in pomorska šola Piran, Državni arhiv Rijeka, Martin Spacal, Mitja Lamut, Janez Zabukovec, Egle Tomažinčič, Elica Boltin – Tome, Ada in Marko Goljuč, Mirko in Mladen Bogič, Josipina Kaluža, Franco Juri in Nadja Terčon. Rdeča nit oziroma oblikovno vodilo skozi knjigo pa so umetniške barvne fotografije Luke Kašeta. Oblikovalka knjige in celotnega projekta Mateja Tomažinčič je v skladu z vsebinskim konceptom in željami avtorice izbirala posebne motive in jih obdelala v skladu s sodobnimi oblikovalskimi smernicami.

Knjiga ima še italijanski in angleški povzetek, natisnjena pa je bila s pomočjo številnih podpornikov, ki so se prijazno odzvali prošnji za finančno pomoč. Prav zaradi njih je bilo mogoče natisniti še serijo 6 vizitk in knjižne kazalke.

Ocenjujemo, da je knjiga primerna tako za ljubitelje zgodovine in zgodovine pomorstva ter krajev ob morju kot za strokovnjake z različnih področij, kot so: pomorščaki, ribiči, pomorski upravni delavci, zgodovinarji, geografi, muzealci, raziskovalci, skrbniki kulturne dediščine, delavci v izobraževalnih procesih vseh stopenj in drugi. Vsem želimo veliko bralnih užitkov in zadoščenja pri izpolnjevanju bralnega namena.

VSE SLADKOSTI ŽIVUENJA

PROGRAM PRIREDITEV V DECEMBRU

Magičen božični čas prihaja v Portorož in Piran. Sprehodite se po čudovitem parku hotela Kempinski Palace Portorož in obiščite praznično tržnico. Prepustite se božičnemu vzdušju, posladkajte se s palačinkami in se pogrejte s čajem ali kuhanim vinom. Ne pozabite pa tudi na obvezen kozarček penine! Da bodo prazniki še prijetnejši, smo za vas pripravili pester izbor prireditev.

TUTTE LE DELIZIE DELLA VITA

PROGRAMMA DEGLI EVENTI DI DICEMBRE

Per circa un mese, l'atmosfera natalizia invade Portorose e Pirano ed il meraviglioso parco dell'Hotel Kempinski Palace Portorose, avvolto nella magia del chiarore di lumi romantici e candele luccicanti. Vivete con noi questo periodo magico!

več informacij / ulteriori informazioni
www.portoroz.si

FESTIVAL PENIN IN BOŽIČNO-NOVOLETNA TRŽNICA

4. 12. 2015 – 3. 1. 2016

Vsak petek, soboto in nedeljo

FESTIVAL DEGLI SPUMANTI E IL MERCATINO DI NATALE

4 Dicembre 2015 – 3 Gennaio 2016

Ogni venerdì, sabato e domenica

VSE SLADKOSTI ŽIVUENJA / TUTTE LE DELIZIE DELLA VITA
FESTIVAL PENIN / FESTIVAL DEGLI SPUMANTI

27. 12. 2015

KEMPINSKI PALACE PORTOROŽ
Kristalna dvorana / Sala di cristallo

KUPON za brezplačen cocktail s penino »Ščepec Mediterana«
BUONO per un cocktail con spumante gratuito
»Un pizzico di Mediterraneo«

PROGRAM PRIREDITEV V DECEMBRU

4. 12. 2015–3. 1. 2016

Park hotela Kempinski Palace Portorož

Božično-novoletna tržnica

Petek: 14.00–19.00; sobota, nedelja in prazniki: 10.00–19.00

Organizator: Turistično združenje Portorož

4. 12. ob 16.30

Park hotela Kempinski Palace Portorož

Odprtje božično-novoletne tržnice

Slavnostni prižig praznične osvetlitve

Nastop pevskega zbora Portorož

Pevski nastop Nevena Stipanova

Obisk Miklavža

Organizator: Turistično združenje Portorož / Prost vstop!

5.–7. 12. 2015, 25.–27. 12. 2015,

1.–3. 1. 2016, 8.–10. 1. 2016

Promenada pred hoteli LifeClass, Portorož

Praznična tržnica hotelov LifeClass

Organizator: LifeClass hotels & spa

6. 12. ob 18.00

Avditorij Portorož

Minioni v pravljicnem svetu

Flip, plesno-akrobatska gledališka predstava

in **obisk Dedka Mraza** / Vstopnina: 6 in 8 €

Organizator: Avditorij Portorož

6. 12. ob 19.00

Gledališče Tartini Piran

Letni koncert mešanega pevskega zbora Georgios

Organizatorji: MePZ Georgios in MPO Piran

10. 12. ob 20.00

Avditorij Portorož

Slovenska literatura od A do Ž, gledališka predstava

Vstopnina: 18 in 20 € / Organizator: Avditorij Portorož

12. 12. ob 10.00

TPC Lucija

Praznik Krajevne skupnosti Lucija

Predstava za otroke, predstavitev kulturnih društev, klubov, vrtcev

in OŠ občine Piran / Organizatorji: KS Lucija, TPC Lucija, Občina Piran,

DPM Piran, ZKD Piran in OI JSKD Piran

13. 12. ob 10.30

Zelena dvorana Avditorij Portorož

Lutkovna predstava: Pravljичni svet lutk

5 € odrasli, 1 € otroci / Organizator: Avditorij Portorož

13. 12. ob 18.30

Avditorij Portorož

Zimska produkcija in plesna predstava:

Božični večer gospe Osoren

ADSP Art dance studio Portorož / Vstopnina: 7 €

Organizator: Avditorij Portorož

17. 12. ob 17.30

Mediadom Pyrhani, Piran

Sonce in luna

Gledališka predstava za otroke po motivih Velika in Mala Luna

Borisa A. Novaka

Priredba in režija: Ksenija Murari / Igrajo: GD Cuker teater

Organizator: GD Cuker teater Portorož, ZKD Piran, OI JSKD Piran,

Občina Piran

18. 12. ob 18.00

Mediadom Pyrhani, Piran

Letna pregledna projekcija Foto kluba Portorož

Organizatorji: Foto klub Portorož, ZKD Piran, OI JSKD Piran

19. 12. ob 10.00

TPC Lucija

Božično-novoletno srečanje

Nastopi in predstavitev kulturnih društev, klubov, vrtcev

in OŠ občine Piran

Organizatorji: TPC Lucija, KS Lucija, Občina Piran, DPM Piran, ZKD Piran

in OI JSKD Piran

19. 12. ob 18.00

Avditorij Portorož

Novoletna plesna pravljica: Drevo življenja

Organizatorji: KD Plesna skupina Metulj, ZKD Piran

in OI JSKD Piran

Vstopnina: 5 €

20. 12. ob 15.00

Park Hotela Kempinski Palace Portorož

Žonglerska skupina Čupakabra

Organizator: Turistično združenje Portorož

Prost vstop!

20. 12.–6. 1. 2016

Piranske cerkve

Razstava jaslic v piranskih cerkvah

Organizatorji: Društvo Prijatelji zakladov sv. Jurija Piran

20. 12. ob 18.00

Gledališče Tartini Piran

Plesna predstava: Nočna mora pred Božičem

Plesni klub Swank / Vstopnina: 4 €

Organizator: Avditorij Portorož

23. 12. ob 19.30

Gledališče Tartini Piran

Kvartet 7 plus

Program: najlepše božične pesmi / Vstopnina: 7 €

Organizator: Avditorij Portorož

23.–25. 12. in 27. 12. 2015–6. 1. 2016

Tartinijev trg Piran

Tartinijeva božično-novoletna tržnica

Organizator: Društvo meščanov mesta Piran v sodelovanju

z Občino Piran

25. 12. do 27. 12. in 31. 12. do 3. 1. 2016

Laguna Bernardin

Božično-novoletna tržnica

26. 12. ob 18.00

Portorož

Božično-novoletni pohod z baklami

Organizator: ŠKID Jaz sem najboljši

26. 12.

Tartinijev trg Piran

Sejem starin in domače obrti

Organizator: Društvo Anbot

27. 12. od 15.00 do 22.00

Kristalna dvorana hotela Kempinski Palace Portorož

FESTIVAL PENIN

Izbor najboljše penine Portoroža 2015

Nastop skupine Eroika

Spust 1000 letečih lampijonov

Organizator: Turistično združenje Portorož, g.i.z.

Prost vstop!

27. 12. 2015-1. 1. 2016

LifeClass hotels & spa

Plesni večeri

27.-30. 12. ob 15.30

Tartinijev trg Piran

Novoletna predstava za otroke

Organizatorji: DPM Piran, ZKD Piran, OI JSKD Piran, Občina Piran

30. 12. ob 19.30

Avditorij Portorož

Gala novoletni koncert: V ritmu valčka

Nastopa orkester Slovenske filharmonije, dirigent: Alexander Drčar, solistka: Margareta Klobučar. Program: L. Bernstein, P. I. Čajkovski, J. Strauss ml., J. Offenbach, D. Šostakovič, G. Puccini ...

Vstopnina: 40, 32, 24 €

Organizator: Avditorij Portorož

31. 12. ob 15.30

Tartinijev trg Piran

Zimsko veselje (Studio Anima)

Zabava za otroke z obiskom DEDKA MRAZA

Organizator: DPM Piran, ZKD Piran, OI JSKD Piran, Občina Piran

V primeru slabega vremena bo prireditev v

Mediadomu Pyrhani.

31. 12. ob 22.30

Tartinijev trg Piran

Silvestrovanje na prostem

Skupina Teddy Bears, Best Company band in DJ Secret Disco.

Organizator: Avditorij Portorož

1. 1. 2016

Trg Prekomorskih brigad Portorož

Novoletno popoldne v Portorožu z ognjemetom

14.00 **Novoletni skok v morje**

(centralna plaža Portorož)

16.00 **Glasbeni program**

18.00 **Ognjemet**

Organizator: Avditorij Portorož in Športno društvo Slovenc

PROGRAMMA DEGLI EVENTI DI DICEMBRE

4 DICEMBRE 2015-3 GENNAIO 2016

Parco dell'albergo Kempinski Palace Portorož

Tutte le delizie della vita e Festival degli spumanti

Ogni venerdì dalle 14.00 alle 19.00;

sabato, domenica e giorni festivi: dalle 10.00 alle 19.00

Organizzatore: Ente per il turismo Portorose

4 DICEMBRE alle ore 16.30

Parco dell'albergo Kempinski Palace Portorose

Tutte le delizie della vita

Apertura del Mercatino di Natale

Accensione delle luci natalizie

Coro vocale di Portorose

Performance del cantante Neven Stipanov

Visita di San Nicolò

Organizzatore: Ente per il turismo Portorose / Ingresso libero!

5-7 DICEMBRE, 25-27 DICEMBRE 2015,

1-3 GENNAIO 2016, 8-10 GENNAIO 2016

Lungomare di fronte agli alberghi LifeClass

Mercatino di Natale e Capodanno degli alberghi LifeClass

6 DICEMBRE alle ore 18.00

Auditorium di Portorose

I Minions nel mondo delle fiabe - spettacolo di ballo e

acrobazie del gruppo Flip, **Visita di Babbo Natale**

Entrata: adulti 8 €, bambini 6 € / Organizzatore: Auditorio di Portorose

6 DICEMBRE alle ore 19.00

Teatro Giuseppe Tartini Pirano

Concerto annuale del Coro misto Georgios

Organizzatore: Coro misto Georgios

10 DICEMBRE alle ore 20.00

Auditorium di Portorose

Letteratura slovena dalla A alla Z, commedia

Entrata: 20 €, 18 € / Organizzatore: Auditorio di Portorose

12 DICEMBRE alle ore 10.00

Centro commerciale TPC Lucia

Festa della Comunità italiana di S. Lucia

Spettacoli e performance delle società culturali, scuole materne e le scuole elementari del Comune di Pirano

Organizzatori: la Comunità locale di S. Lucia, TPC Lucia, il Comune

di Pirano, l'associazione amici dei giovani di Pirano, Unione delle

associazioni culturali Karol Pahor di Pirano, Sezione regionale del Fondo Pubblico per le Attività Culturali di Pirano.

13 DICEMBRE alle ore 10.30

Sala Verde dell'Auditorium di Portorose

Spettacolo di burattini: Il mondo magico delle marionete

5 € adulti, 1 € bambini / Organizzatore: Auditorio di Portorose

13 DICEMBRE alle ore 18.30

Auditorium di Portorose

Evento di danza: Natale a casa della signora Osoren

Produzione di ballo: Art dance studio Portorož

Entrata: 7 € / Organizzatore: Auditorio di Portorose

17 DICEMBRE alle ore 17.30

Mediadom Pyrhani a Pirano

Spettacolo teatrale per bambini: Il sole e la luna

Su motivo della fiaba La piccola e la grande luna
di Boris A. Novak. / Arrangiamento e regia di Ksenija Murari.

Organizzatori: Associazione teatrale Cuker teater di Portorose,
UAC di Pirano, SR del FPAC di Pirano, Comune di Pirano

18 DICEMBRE alle ore 18.00

Mediadom Pyrhani a Pirano

Proiezione annuale del Club fotografico Portorose

Organizzatori: Foto club Portorose, UAC di Pirano, SR del FPAC di Pirano

19 DICEMBRE alle ore 10.00

Centro commerciale TPC Lucia

Incontro di Natale e Capodanno

Spettacoli e performance delle società culturali, scuole materne e
le SE del Comune di Pirano

Organizzatori: TPC Lucia, la CL di Lucia, il Comune di Pirano,
l'AAG di Pirano, UAC di Pirano, SR del FPAC di Pirano

19 DICEMBRE alle ore 18.00

Auditorium di Portorose

Fiaba danzante dell'Anno Nuovo: L' albero della vita

Organizzatori: Associazione culturale Gruppo di danza Metulj,
UAC Karol Pahor di Pirano, SR del FPAC di Pirano / Ingresso: 5 €

20 DICEMBRE alle ore 15.00

Parco dell'albergo Kempinski Palace Portorož

Tutte le delizie della vita

Gruppo di giocolieri Čupakabra

Organizzatore: Ente per il turismo Portorose / Ingresso libero!

20 DICEMBRE 2015-6 GENNAIO 2016

Le chiese di Pirano

Mostra dei presepi nelle chiese di Pirano

Organizzatore: Società "Prijetelji zakladov sv. Jurija" Pirano

20 DICEMBRE alle ore 18.00

Teatro Tartini, Pirano

Spettacolo di ballo: Incubo prima del Natale

Produzione di ballo Swank / Entrata: 7 €

Organizzatore: Auditorio di Portorose

23 DICEMBRE alle ore 19.30

Teatro Tartini, Pirano

Concerto natalizio: Quartetto "7 plus" / Entrata: 7 €

Organizzatore: Auditorio di Portorose

23 DICEMBRE-25 DICEMBRE 2015 e

27 DICEMBRE 2015-6 GENNAIO 2016

Piazza Tartini, Pirano

Mercatino di Natale Giuseppe Tartini

Organizzatore: Società Cittadini di Pirano con la partecipazione
del Comune di Pirano

25 DICEMBRE-27 DICEMBRE 2015 e

31 DICEMBRE 2015-3 GENNAIO 2016

Laguna di S. Bernardino

Mercatino di Natale e Capodanno

26 DICEMBRE alle ore 18.00

Centro di Portorose

Fiaccolata di Natale e Capodanno

Organizzatore: Associazione sportiva culturale formativa
Jaz sem najboljši

26 DICEMBRE

Piazza Tartini, Pirano

Fiera delle antichità e dell'artigianato

Organizzatore: Società Anbot

27-30 DICEMBRE 2015 alle ore 15.30

Piazza Tartini, Pirano

Spettacoli festivi per bambini

Organizzatori: l'AAG di Pirano, UAC di Pirano, SR del FPAC di Pirano,
Comune di Pirano

27 DICEMBRE 2015-1 GENNAIO 2016

LifeClass hotels & spa Portorose

Serate di ballo

27 DICEMBRE dalle ore 15.00 alle ore 22.00

Sala di Cristallo dell'albergo Kempinski Portorose

Festival degli spumanti

Selezione dello spumante Portorose 2015

Concerto del gruppo Trio Eroika

1000 lanterne in volo

Entrata libera!

30 DICEMBRE alle ore 19.30

Sala principale, Auditorium di Portorose

Concerto di gala di Capodanno: A ritmo di valzer

Accompagnamento dell'Orchestra della filarmonica

Slovena, direttore: Alexander Drčar, solista: Margareta Klobučar.

Organizzatore: Auditorio di Portorose

Vendita dei biglietti: Auditorium Portorose e punti vendita Eventim:

40 €, 32 €, 24 € (catering incluso).

31 DICEMBRE alle ore 15.30

Piazza Tartini, Pirano

Gioie invernali (Studio Anima)

Divertimento per bambini e arrivo di Babbo Natale

Organizzatori: l'AAG di Pirano, UAC di Pirano, SR del FPAC di Pirano,
Comune di Pirano

In caso di maltempo la manifestazione si terrà nel Mediadom Pyrhani.

31 DICEMBRE alle ore 22.30

Piazza Tartini, Pirano

Festa di Capodanno sulla piazza

Gruppi musicali: Teddy Bears, Best Company band e DJ Secret Disco

Organizzatore: Auditorio di Portorose

1 GENNAIO 2016

Piazzale centrale di Portorose

Pomeriggio dell'anno nuovo a Portorose

con fuochi d'artificio

ore 14.00: **Tuffi in mare di Capodanno (spiaggia
centrale di Portorose)**

ore 16.00: **Programma musicale**

ore 18.00: **Fuochi d'artificio**

Organizzatori: Auditorio di Portorose, Società sportiva Slovenec

Projekt Adrifort

Dediščina obzidanih mest kot razvojni izziv

Konec junija je v Hotelu Piran potekala delavnica na temo dediščine obzidanih mest. Uvodoma je Jasna Softić z Občine Piran predstavila projekt Adrifort ter prizadevanja občine po čim optimalnejšem vrednotenju dediščine.

Nato sta dediščino obzidane- ga mesta Piran strokovno predstavili Snježana Karinja in dr. Nadja Terčon. Prva je podrobno predstavila arheološko dediščino ter izpostavila njen pomen pri vrednotenju Pirana ne le kot srednjeveškega in beneškega, temveč tudi kot antičnega mesta, kar večini obiskovalcev ostaja manj znano. Dr. Nadja Terčon pa je opisala zlasti razvoj pristanišča in starega mestnega jedra Pirana, ob tem navedla nekaj nadvse zanimivih in manj znanih dejstev in podatkov iz bogate zgodovine mesta ter nakazala možnosti za

kakovostnejše vodenje po Piranu. Posebej je poudarila pomen varovanja dediščine in zaveze, ki jih nalaga Zakon o varstvu kulturne dediščine.

Sledila je razprava, pri kateri so sodelovali prof. dr. Anton Gosar, Andreja Humar, Slobodan Simić, Natalija Planinc in Maria Masau Dan. Izpostavili so pomen čezmejnega sodelovanja pri vrednotenju in popularizaciji dediščine, geografsko in kulturno komparativno prednost Istre kot prostora, v katerem se soočajo različni narodi, kulture in jeziki, ter nujnost boljšega strokovnega usposabljanja turističnih vodičev s pomočjo muzeja, Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije in univerze.

V nadaljevanju so problematiko vrednotenja dediščine v luči razvoja kulturnega turizma z uvodnimi prispevki predstavili

Luca Caburlotto, prof. dr. Mitja Guštin in dr. Flavio Bonin.

Prvi je v neposredni in kritični predstavitvi opisal skrb vzbujajoče stanje v Italiji, kjer je na pohodu pospešena deregulacija in z njo razvrednotenje dediščine v komercialne namene ter nevtraliziranje nadzora pristojnih ustanov. Mitja Guštin je predstavil še premalo izkoriščene potenciale Pirana in slovenske Istre ter primere smiselne uporabe kulturne in naravne dediščine pri promociji in razvoju turizma ter drugih ekonomskih panog, Flavio Bonin pa je podal temeljit pregled nad zgodovino in razvojem skladišč soli. Teh je bilo v preteklosti veliko, medtem ko jih je danes zelo malo (Monfort, Grando, Libertas v Kopru ...). Ob tem je prvič predstavil izvirne dokumente in načrte najstarejših skladišč.

V razpravi, ki je sledila, so sodelovali Romana Kačič Liden, Neva Zajc, Daniela Tomšič, Duška Žitko in Boris Cepuder. Predstavili so dobro prakso iz Amalfija, kjer je posebna terasa kulturna krajina zaščitena in je postala zanimiv magnet za trajnostni turizem. Dobra praksa iz naših logov, ki jo je treba nadgrajevati, je uporaba zgodovinskih objektov in prostorov za kulturne dogodke, kot so gledališke predstave Poletnega primorskega festivala. Izpostavili so še pomen vzgoje in izobraževanja oziroma razvijanja vrednot spoštovanja do dediščine že v šolah. Razprava je bila tudi kritična, saj zainteresirana javnost pristojnim ustanovam in državi očita preveč mlačno ravnanje v odnosu do uničevalcev dediščine.

Teden prometne varnost

Piše in foto · Lavra Bregar

Prometna policista obiskala otroke vrtca Mornarček

S prometno vzgojo vse leto otrokom razvijamo spretnosti in sposobnosti, ki omogočajo varno in samostojno vedenje v prometnem vsakdanu. V tednu prometne varnosti sta nas obiskala prometna policista in otrokom razkazala policijsko vozilo ter pripomočke, ki jih policisti uporabljajo pri vzdrževanju reda na cesti. Otroci so spoznali, da so v skrb za njihovo varnost vključeni tudi policisti, ki so vedno pripravljeni pomagati.

Policista vodnika službenega

psa sta nam pokazala, kako sta policijska psa reševala naloge pri iskanju prepovedanih substanc. Psa sta bila pri reševanju nalog hitra in spretna. Otroci so lahko psa tudi pobožali, saj sta bila zelo umirjena in prijazna.

V spomladanskem času bo otroke starejših oddelkov policist pospremil na sprehod po prometni poti. Pomagal bo pri reševanju nevarnih prometnih situacij in nas opozoril na varno hojo po cesti.

V šolski jedilnici tudi župan Občine Piran Peter Bossman in podžupanja Meira Hot

Ob dnevu slovenske hrane na mizah tradicionalni slovenski zajtrk

Vlada Republike Slovenije je leta 2012 sprejela sklep, s katerim vsak tretji petek v novembru obeležujemo dan slovenske hrane, z aktivnostmi na ta dan pa spodbujamo k razmišljanju in delovanju državljanov v smeri večjega poseganja po lokalno pridelani hrani ter zdravemu načinu prehranjevanja. Med aktivnosti, ki jih Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravlja skupaj z ministrstvi za zdravje ter za izobraževanje, znanost in šport s partnerji, ki sodelujejo pri projektu, spada tudi projekt Tradicionalni slovenski zajtrk, vrtci in šole pa ga uspešno izvajajo že štiri leta zapored.

V petek, 20. novembra, so s tradicionalnim zajtrkom otro-

kom postregli tudi v vrtcih in šolah v piranski občini, učenkam in učencem Osnovne šole Cirila Kosmača Piran in Osnovne šole Lucija pa sta se v šolski jedilnici pridružila župan Občine Piran Peter Bossman in podžupanja Meira Hot.

Tradicionalni slovenski zajtrk je sestavljen iz mleka, masla, kruha, medu in jabolka, ki morajo biti pridelani oziroma predelani v Sloveniji. Tri slovenska ministrstva v sodelovanju s partnerji projekt izvajajo z namenom, da bi izboljšali zavedanje o namenu in razlogih za lokalno samooskrbo, domačo pridelavo in predelavo ter v okviru sistema javnega naročanja spodbudili aktivnosti zagotavljanja hrane, pridelane v lokalnem

okolju. Javnosti predstavljajo tudi pomen kmetijstva in čebelarstva ter spodbujajo k pravilni in zdravi prehrani. Ozaveščajo o pomenu

živilsko-predelovalne industrije, posebno pozornost pa namenjajo pomenu gibanja in ohranjanja čistega okolja.

SURF
GROUP

OBČANKAM IN OBČANOM VOŠČIMO
VESELE PRAZNIKE IN VELIKO LEPEGA
V NOvem LETU

Scrive e foto - Irene Ciani

L'asilo entra a scuola

Il 14 ottobre il gruppo dei grandi dell'asilo "La coccinella" ci è venuto a far visita. Ci siamo presentati e abbiamo raccontato quali sono le cose che più ci piace fare, così abbiamo rotto il ghiaccio. Dopo un po' di timidezza, i bambini dell'asilo, si sono seduti al tavolo e hanno iniziato a svolgere

degli esercizi come fossero scolari e noi che ormai siamo già grandi li abbiamo aiutati. E' stata una bella esperienza perché per una volta abbiamo provato noi a fare gli insegnanti e anche perché abbiamo passato del tempo con i nostri amici dell'asilo.

Učenci gasilci

Piše - Irena Rupena

Državno tekmovanje Društvo mladi gasilec

Učenci Osnovne šole Sečovelje so bili zelo uspešni na regijskem tekmovanju DMG, ki je junija potekalo v Kuteževem. Ta odličen uspeh je omogočil, da so se štiri ekipe učencev udeležile državnega tekmovanja - DMG. Letošnje že 35. srečanje društev mladi gasilec je potekalo na Osnovni šoli Šentjernej na Dolenjskem, in sicer v petek in soboto, 9. in 10. oktobra 2015. Državnega tekmovanja sta se udeležili dve mlajši in dve starejši ekipe - to je 12 učencev, ki so se pomerili v različnih disciplinah. Tekmovali so v vaji z vedrovko, vezanju vozlov, izbiri gasilnika in gasilskega orodja, preventivnem

pisnem testu, splošnem testu o kraju in testu iz prve pomoči.

Naši učenci gasilci so se zelo dobro borili v praktičnem delu in pokazali veliko znanja pri testih. Obe mlajši ekipe sta dosegli pohvalno 7. mesto, ena starejša ekipa je osvojila 8., druga ekipa starejših gasilcev pa 13. mesto. To so državni uspehi, ki dajejo mentorjem in otrokom voljo ter ogromno poguma za naprej. Vse pohvale predvsem mentorjem PGD Nova vas, ki so ekipe pripravljali in pomagali pri udeležbi na tekmovanju, ter vsem tekmovalcem. Z gasilskim pozdravom - NA POMOČ.

Pišeta in foto - Slavica Bombek in Darinka Panger

Kaki uspeva tudi na igrišču vrtca v Strunjanu

Leta 2009 je bilo na igrišču vrtca v Strunjanu posajeno drevesce kakija. Vsako leto je kakijevo drevo obrodilo in razveselilo otroke, ki so lahko okušali sadeže.

Letos pa je drevo še posebej obilno obrodilo! Lepega sončnega dne so otroci iz vrtca Strunjan

skupaj z vzgojiteljicami imeli polne roke dela, saj so z zelo majhnega drevesa nabrali štiri velike zaboje kakijevih sadežev.

Sadeži kakija so spravljani v hiški na igrišču vrtca, kjer dozorevajo, da se bodo otroci lahko spet posladkali z zdravimi sadeži.

OŠ Sečovelje

Piše - Barbara Abram

Na poučni ekskurziji v Benetkah

V soboto, 3. oktobra, so se učenci od 6. do 9. razreda Osnovne šole Sečovelje odpravili na poučno ekskurzijo v Benetke. Že med plovbo s katamaranom so učenci spoznali zgodovino Benetk, ko so prispeli v пристanišče San Basilio, pa so se odpravili peš po beneških ulicah in si ogledali nekaj znamenitosti tega čudovitega mesta, od znamenitega mosta Rialto do Trga svetega Marka,

zvonika, bazilike in Doževe palače. Očarale so jih gondole, številni kanali in mostovi, prav posebna izkušnja pa je bila delavnica muranskega stekla. Vsem je zastal dih, ko je mojster v minutki iz žareče kroglice pričaral čudovitega steklenega konjička. Za konec so se učenci s čolni zapeljali še po privlačnem Velikem kanalu, nato pa so se vrnili na katamaran in odpluli nazaj proti Piranu.

Vrtec Mornarček Piran

Pišeta · Renata Novak in Lavra Bregar

Spremljanje kakovosti v vrtcu

Nove raziskave na področju dela s predšolskimi otroki potrjujejo, da ima vključevanje predšolskih otrok v institucionalne oblike vzgoje in varstva številne prednosti. Pri tem je treba posebno pozornost nameniti kakovosti, saj imajo kakovostne oblike dela s predšolskimi otroki dolgotrajen in koristen učinek na celosten otrokov razvoj. Za kakovostno delovanje vrtca je pomembno opredeliti različne vidike spremljanja kakovosti, zlasti s področij zagotavljanja kakovosti storitev, izvajanja programa, spremljanja otrokovega razvoja in njegovih dosežkov ter profesionalne usposobljenosti zaposlenih. Zaposleni v vrtcu se morajo zavedati standardov kakovosti, predvsem pa se zavzemati za usklajeno delovanje vseh udeležencev v procesu: otrok, staršev, zaposlenih

in lokalne skupnosti.

V Vrtcu Mornarček Piran že vrsto let izvajamo zahteve standardov Kakovost za prihodnost v vzgoji in izobraževanju 2008 in ISO 9001:2008, svoje delo ves čas spremljamo in preverjamo. Na tej podlagi uvajamo izboljšave, spremembe in razvojno načrtujemo.

Z našim spremljanjem kakovosti v vrtcu so se 20. 10. 2015 seznanile predstavnice OECD Ineke Litjens ter predstavnici Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS, Nada Požar Matijašič iz Urada za razvoj izobraževanja in Sabina Melavc iz Službe za mednarodno sodelovanje in evropske zadeve. Izrazile so navdušenost nad našim strokovnim delom in prepoznavnostjo našega vrtca na različnih področjih.

III Festival della Coccinella

Scrive · Mariela Batista, educatrice Scuola dell'infanzia La Coccinella Pirano, Unità di Sicciolo

Per concludere insieme il programma Piccolo Sole

Giovedì 4 giugno presso il campo sportivo di Sicciolo si è svolto l'incontro conclusivo del programma sportivo Piccolo Sole, che noi abbiamo denominato Festival della Coccinella. All'incontro hanno partecipato i bambini e i genitori di tutte le sezioni e unità della nostra scuola dell'infanzia per trascorrere insieme un pomeriggio in allegria all'insegna del movimento e del divertimento. Tutte le Coccinelle, grandi e piccine, hanno salutato in piedi l'arrivo solenne delle nostre mascotte - la Coccinella Lina e il Piccolo Sole - mentre ascoltavamo e cantavamo insieme l'inno della nostra scuola dell'infanzia.

Come di dovere l'incontro sportivo è inizio con gli esercizi di riscaldamento per tutti i partecipanti, eseguiti a ritmo di musica sotto la guida energica di mamma Dragana. Essendo il 5

giugno la giornata dell'ambiente, abbiamo voluto ricordare questo giorno eseguendo tutti insieme la corsa per la solidarietà ambientale con il motto "Mano nella mano per un domani migliore. Assieme ce la faremo!"

I giochi hanno visto il susse-

guirsi di tutti i bambini, dai piccolissimi, che si sono cimentati insieme ai loro genitori con il paracadute, ai prescolari che si sono avventurati nell'abilità di un percorso più complesso con il fine di stendere i panni. E non poteva mancare un gioco per i genitori,

messisi alla prova nel ruolo di prodigiosi cavalieri con l'arduo compito di costruire la torre. È stato bello vedere il loro entusiasmo, vederli ridiventare bambini per un attimo...

Tra un gioco e l'altro abbiamo eseguito tutti insieme, a sorpresa, il ballo della rassa e ci siamo divertiti moltissimo.

I bambini che a settembre andranno a scuola ed hanno concluso il percorso del programma Piccolo Sole hanno ricevuto la meritissima medaglia.

L'incontro si è concluso con un piccolo rinfresco e con un arrivederci al prossimo anno. Ringraziamo di cuore tutti i partecipanti per la loro presenza e la loro collaborazione. Insieme abbiamo trascorso un pomeriggio divertente e speciale. Grazie!

Scrive · Sebastijan Chiavalon, educatore, Scuola dell'infanzia La Coccinella Pirano

Il sentiero dell'amicizia

L'ultima uscita della "Coccinella alpinista" si è svolta su un percorso particolare, IL SENTIERO DELL'AMICIZIA, che parte dal quasi sperduto paese di Beka, sull'altopiano carsico a ridosso del confine italiano, fino alla Val Rosandra. Percorrendo il bosco, in discesa, siamo giunti al paesino di Botazzo dove negli anni passati era situato il casello di confine tra Slovenia e Italia, che tuttavia ha perso la sua funzione già prima dell'abolizione dei confini da parte dell'Unione Europea. Ed è proprio per tale

motivo che il sentiero ha preso il suddetto nome, grazie a un accordo tra il comune di San Dorligo della Valle e il comune di Sesana, quale espressione di convivenza, amicizia e collaborazione.

Dopo una pausa per rifocillarci con la merenda, sulla sponda del torrente Rosandra, abbiamo rimesso lo zaino in spalle e ci siamo incamminati per la faticosa e ripida salita, per concludere la nostra escursione tornando al punto di partenza, dove abbiamo immortalato l'evento con una bella foto di gruppo su di un prato fiorito.

Scrivono · Le maestre Mariela Batista e Karin Matijašič, Scuola dell'infanzia La Coccinella Pirano

Mašun: la nostra prima vacanza senza mamma e papà

Dal 15 al 19 giugno i bambini prescolari hanno partecipato alla colonia estiva a Mašun. È stata la loro prima »vacanza« senza mamma e papà, vissuta con la curiosità di fare un'esperienza nuova, ricca e gratificante. Tanti sono stati i momenti e gli eventi che hanno reso speciale questa settimana: abbiamo conosciuto il signor Matija che intaglia il legno e fa tanti bei utensili e lavoretti; lui ci ha raccontato tante storie divertenti ed è venuto con noi a vedere la casetta di rami che abbiamo costruito nel bosco. Il cacciatore ci ha insegnato a riconoscere le impronte dell'orso, del cervo, del cerbiatto e del cinghiale. Siamo diventati dei veri esperti ormai! In un giorno di pioggia abbiamo imparato a fare il pane con la signora Marija; ci abbiamo messo tanto impegno e credeteci, è davvero squisito. L'uscita con il carro e i cavalli è stata un vero evento e ci siamo divertiti così tanto che volevamo ripeterla, ma purtroppo la settimana è finita in fretta e venerdì ormai siamo ritornati a casa.

La colonia è stata un'esperienza gratificante per tutti noi e siamo certe che i bambini racconteranno con l'emozione negli occhi le esperienze vissute conservando nei ricordi più belli i giorni trascorsi insieme in colonia.

Občanom piranske občine želimo vesele praznike in srečno 2016!

BOŽIČ

AVTOKLEPARSTVO in LIČARSTVO
VULKANIZERSTVO • SERVIS IZPUŠNIH SISTEMOV

GSM: 041/ 860 761 • Tel. 05/ 677 31 25 • Fax: 05/ 677 76 67 • Šolska ulica 5, Lucija 6320 Portorož • e-mail: avto.bozic@t-2.net

Podružnična šola v Strunjanu

Piše · Ariana Opara, vodja podružnične šole Strunjan

Skok v novo šolsko leto

Tudi na podružnični šoli smo pogumno zakorakali v novo šolsko leto.

Da bi bil pristanek v šolske klopi po počitnicah mehkejši, smo za naših 21 učencev pripravili kar nekaj posebnih dni. Med

drugim smo raziskovali Krajinski park Strunjan, si ogledali Akvarij Piran in Pomorski muzej Sergej Mašera Piran ter preživeli nepozaben taborniški dan. Spoznavali smo taborniške veščine in si na ognju sami spekli kosilo.

Konec septembra smo se udeležili kitajskih delavnic v Piranu, oktobra pa smo se že tradicionalno družili z učenci podružnične šole Sv. Peter. V sodelovanju s Prostovoljnimi gasilskim društvom Nova vas smo se udeležili

predstavitve dela gasilcev in enote reševalnih psov. Učenci so se preizkusili v gašenju manjšega požara in se navduševali nad uspešno opravljenim delom.

Pišejo · učiteljice 1. razreda

Športni dan s starši, dedki, babicami

Prvi razred ... začetek nečesa novega. Velik korak za majhnega človeka. Vse je novo in veliko. Skozi naša šolska vrata je letos vstopilo kar 58 prvošolčkov.

Na naši šoli je tradicija, da vsako leto izpeljemo športni dan malo drugače. V družbi staršev, dedkov in babic z otroki preživimo športno dopoldne. Športni

pedagog postavi različne postaje, na katerih se žogamo, plazimo, lazimo, lovimo in tekmujemo. Vsako leto znova ugotavljamo, da nam je lepo. Veliko je smeha,

prijetnega spontanega klepetu, igre in veselja. Zato vztrajamo in gremo naprej ...

Skupaj in še bolj povezani.

Pišejo · učiteljice 1. razreda

Sodelovanje z galerijo

V torek, 6. oktobra 2015, smo se odzvali na povabilo Obalnih galerij Piran in se udeležili ustvarjalnih delavnic. Kraj ustvarjanja naj bi bil Park Sonce, ker pa nam je vreme ponagajalo, smo izvajalke povabili kar v naše razrede. In ker smo še majhni ustvarjalci, smo namesto dleta in kamna v roke vzeli balone. To pa niso navadni baloni. Ko jih s pomočjo tlačilke skupaj s sošolcem napihneš, se spremenijo v dolge klo-

base. Tu pa smo potrebovali pomoč krajinske arhitekta Marinke Krmac in gospe Ksenije Rakar iz obalnih galerij, da smo te klobase združili in ustvarili zanimive skulpture. Seveda je presenečenje še večje, ko ugotoviš, da si oblikoval iglujevo streho, hišo, lestev ... Najprej je bilo veliko radostnega smeha in veselja v igri z baloni, potem pa čudenja ob pogledu na končno stvaritev.

Center šolskih in občinskih dejavnosti Burja

Domisleči

Na Seči, v ČŠOD Burja, je od 2. do 4. oktobra 2015 potekala vikend delavnica za domisleče.

Učenci so bili vsestransko ustvarjalni. Oblikovali so družabne igre z matematičnimi nalogami, reševali naloge iz logike in razvedrilne matematike, se spoznavali in družili, sestavili in posneli več gledaliških iger, opazovali drevesa, jih risali, oblikovali ter slikali s čopiči iz naravnih materialov, poslušali netopirje in predavanje o njih ter jih kasneje izdelali iz papirja.

Mentorji: Neva Strel Pletikos, Andreja Klančar, Saša Sašić, Simona Zgaga, Tanja Vincelj, Jezerka Beškovnik, Nina Grabljevec, Suzana Prodan Rakar, Andrejka Ozebek, Mojca Lenardič.

Živahno morsko življenje

Pišeta · Ivo Vanja Bončina, Sabina Kravos Jugovac

V akvariju na ogled redka vrsta polža

Po uspešni turistični sezoni se za steklenimi okenci Akvarija Piran nadaljuje živahno morsko življenje. Pestra zbirka, v letošnjem letu kvalitetno dopolnjena tudi s pomočjo novega plovila, se tedensko bogati z novimi prebivalci, ki jim lahko sledite tudi na uradni facebook strani Aquarium Piran.

Pred kratkim je piranski ribič Robi Bassanese v mrežo zajel nenavadnega polža. Ker se mu je zdelo, da je najdba zanimiva, ga je odnesel Janu Simiču v Čarobni svet školjk, ta pa ga je prinesel v akvarij, saj je bil še živ.

Polž »veliki sodec« je svoje ime dobil po obliki hišice, ki spominja na sodček. Zraste

lahko do 30 centimetrov, največji primerki pa lahko dosežejo težo 1,5 kilograma. Piranski primerek je velik približno 20 centimetrov.

Sodec običajno živi na mehkem peščenem ali blatnem dnu na globini od 10 do 150

metrov. V severnem Jadranu je zelo redek. Je mesojedec in nočni ropar, najbolj pa mu gredo v slast morske kumare. V žlezah slinavkah hrani 2–5 % žveplove kisline, s katero lahko razjeda ogrodja in lupine drugih organizmov.

V preteklosti se je lupina velikega sodca uporabljala tudi kot posodica za shranjevanje in točenje olja, danes pa se prodaja kot »spominek« na tržnici, ponekod celo kot gastronomska poslastica, čeprav je vedno bolj redek in ogrožen.

Vabimo vas, da si redkega gosta ogledate v živo, najmlajši pa so vabljeni, da ob sredah in nedeljah ob 14.00 pomagajo pri hranjenju rib, kar je letošnja novost. Obiskovalci tako spoznajo, kako poteka hranjenje rib, kako se ribe ob tem obnašajo, s čim se hranijo in kako se pripravlja ribje kosilo. Morda pa ujamete tudi polža pri malici!

Pohod CKSG Portorož

Piše in foto · mag. Marko Strle, ravnatelj CKSG

7 km skupaj

7 km SKUPAJ so prehodili sedanji in nekdANJI učenci centra, zaposleni in prijatelji. Pohod, ki je potekal od portoroške ploščadi do Tartinijevega trga v Piranu in nazaj do CKSG Portorož z vmesnim postankom v Prostoru za sodobno umetnost Monfort, je združil vseh sto dvajset udeležencev, ki so bili, ali so še, na kakršen koli način povezani z življenjem centra, ki letos praznuje sedemdeset let. V sodelovanju z Občino Piran in Obalnimi galerijami Piran smo pripravili edinstveni

dogodek, v katerega so nas na sončno jesensko soboto pospremile povirske mažoretke in vse prisotne opogumile, da so odkorakali do Tartinijevega trga. Tam so morali poiskati Pirankote, kjer so dobili napotke za nadaljevanje pohoda, povabilo na ogled razstave 50. ex-tempora ali namig na kofetkanje v Piranu. Iz Pirana so se odpravili nazaj do Monforta, kjer jih je čakala ustvarjalna delavnica. Oblikovali so glinene ploščice, ki bodo sestavni del velike kompozicije in siceršnje krasitve centra.

Vrhunskost glasbenikov. Duh prijateljstva.

Želja pomoči. Drznost načrtov.

Piše in foto · mag. Marko Strle, ravnatelj CKSG

7 x 10

Štiri temeljne odločitve so privedle do tega, da se je portoroški Avditorij v petek, 23. oktobra, skoraj napolnil s prijatelji, ki dobro vedo, kaj pomenijo črke C, K, S in G.

Zmelkoow, Aleksander Novak, Klapa Semikanta`, Martina Feri, Žiga Rustja, Eskobars in Rudi Bučar so ustvarili sedemdeset minut

glasbene virtuoznosti in pomagali centru, da je zbral dobrih 2600 evrov, ki jih bo namenil novim programom CKSG Portorož, s katerimi razvija socialno odgovorno podjetništvo.

Tisti, ki mu je mar, ni iskal izgovorov, ampak je bil z nami, ker skupaj podiramo meje.

Vas zanima oglaševanje v Solnem cvetu?
Želite informacije o ugodnostih za lokalno gospodarstvo?

Pokličite 040 600 700

Učenje plavanja

Piše in foto · mag. Marko Strle, ravnatelj CKSG

Ta lahkotni občutek breztežnosti

»Ko bom velik, bom plaval.« Veliko otrok reče kaj podobnega, ko se prvič sreča z bazenom ali morjem. Mnogi si želijo, da bi nekega dne sami občutili svobodo lebdjenja in premikanja v mokrem prostoru nekje med zrakom in zemljo.

V današnjem času plavanje predstavlja mnogo več kot golo preživetje. Vedno bolj smo ozaveščeni, da voda s svojimi značilnostmi predstavlja primerno okolje za sprostitve, zabavo, druženje, rekreacijo in igro.

Vsako leto tradicionalno poskrbimo za učence, ki se šele spoznavajo

s plavanjem, naša skupna želja pa je, da vsak zares splava. Kako, morda niti ni tako pomembno, saj nekomu bolj ustreza oponašanje žab, drugemu delfina, tretji si dela družbo z morskimi špageti ali plavutkami, da je vse bolj podoben veliki ribi.

Učencem Centra za korekcijo sluha in govora Portorož je to letos še posebej dobro uspelo, saj smo k sodelovanju povabili nadobudne mlade (še) neplavalce, dva mlada plavalna inštruktorja, ob katerih se ne želiš utopiti, ampak zgolj poklicati na pomoč, mlade podjetnike družbe

Fining, d. o. o. in Tima Černaca, ki so nam pri projektu finančno pomagali.

Doživetje je bilo izjemno in učenci so okusili, da si breztežnost

lahko delijo z bolj ali manj velikimi ribami, tudi če jim ne bo uspelo v vesolje.

Mladinski EPI center Piran

Piše in foto · Patricija Lovišček, EPI Center Piran

Tudi jeseni in pozimi dejavni

Jesen je tu v vsej svoji barvitosti in poleg kostanja so prišle tudi počitnice. Takrat naša vrata odpremo zjutraj in sprejmemo otroke v Program počitniškega varstva.

Prvi dan smo se odzvali povabilu učiteljice Vike iz OŠ Cirila Kosmača Piran in obiskali piranski svetilnik. Ogledali smo si razstavo izdelkov na temo »Praznična miza«, ki so jih izdelali otroci. Prisluhnilo smo zgodbam o svetilniku, ladjah in svetilničarju. Sončni žarki pa so nas kmalu zvabili na bližnje skale, kjer smo se prepustili bujni domišljiji in igri ob morju.

Naslednji dan smo šli na pravi pohod. Pot nas je vodila po Belem križu do Pacuga in Fiese. Igrala in staro razvejano drevo, po katerem že desetletja plezajo otroci, so nas dodatno razigrala. Igra nas je spremljala vse do kosila, ki ga pripravijo odlične kuharice Vrtca Mornarček Piran.

Sreda je bil dan za obisk Mestne knjižnice Piran. Knjižničarka Nada nam je prebrala pravljico, mi pa smo jo zasanjano poslušali. Vmes nas je presenetila ekipa TV Koper, ki je posnela delček počitniškega vzdušja. Po pravljici pa smo postali mali likovni umetniki. Naši medvedki so razstavljeni ob oknih knjižnice, kjer jih mimoidoči lahko občudujejo.

Četrtek smo si popestrili z izletom. Odpeljali smo se v Lokev pri

Divači. Najprej smo se odpravili v jamo Vilenica. Pričakal nas je gospod Jordan, ki ve vse o jami. Pričeli smo se spuščati dol, dol, dol po stopnicah, bilo jih je 500. Po poti smo se navduševali nad očarljivostjo kapnikov, njihovimi barvami, sencami. Začuden pa smo bili tudi nad vsemi liki, ki so se skozi leta izoblikovali. Srečali smo medveda, krokodila, plesalko, king konga in še bi lahko naštevali. Prav tako je skoraj vsak od nas našel še vsaj enega ... In potem nazaj gor, gor, gor. Po kratki malici smo si ogledali še Vojaški muzej Tabor. Gospod Srečko nam je skupaj s svojo soprogo do potankosti razkazal muzej. Navdušeni nad enciklopedičnim znanjem našega gostitelja smo se sprehodili med uniformami, orožjem, posodami, bolnišničnimi rekviziti, knjigami in še veliko drugimi stvarmi, ki so jih uporabljali v času novejših zgodovine in jih lastnik muzeja zbira in razstavlja v Sloveniji in po svetu. Nato je sledilo dobro kosilo, palačinke pa so bile najboljše.

In zadnji dan smo postali peki. S pripravo orehovitih piškotov smo odšavili prostor. Bilo jih je dovolj za prigrizek, pa še za domov jih je ostalo.

Bilo nam je lepo. Teden je hitro minil. Novo šolsko leto, novi prijatelji in nove dogodivščine so nam dale dovolj energije za nov šolski semester. Do naslednjih počitnic.

Sicer pa vabljeni na ogled naše FB ali spletne strani www.simcpiran.si/epicenter, kjer lahko spremljate, kaj se dogaja pri nas. Otroci in mladostniki pridejo in se družijo na organiziranih dejavnostih, pri igri v prostem času, se učijo, delajo nalogo ... Pridi tudi ti. Kaj te čaka? Predvsem redna dejavnost, ki je v Mladinskem EPI centru Piran organizirana dnevno med 12. in 20. uro med tednom v Piranu in med 14. in 18. uro v Luciji (info točka, učna pomoč, svetovanje, prosti čas ...). Kot vsako jesen tudi letošnje mladim uporabnikom ponujamo organizirane dejavnosti. V izvedbi so že Gremo se gledališče (vsak ponedeljek od 17.30 do 19.00), Ustvarjaj s Puranom (vsak torek od

18.00 do 19.30) in Računalniško ustvarjanje (vsak petek od 14.00 do 15.00 in od 15.00 do 16.00). Lahko pa ponudimo še Živeti z naravo (vsako sredo od 18.00 do 19.00), Učimo se šivati z Ensi (vsak sredo od 18.00 do 19.30) in Joga za otroke + starše (vsak četrtek od 17.45 do 18.45), ki bodo organizirane ob zadostnem številu prijav. Prispevek za organizirane dejavnosti znaša 5 evrov mesečno za posamično dejavnost. Sicer pa čez vikend v naših prostorih lahko organizirate otroško rojstnodnevno zabavo. Več info na: epicenter@simcpiran.si in GSM 041/71 91 33.

Dobrodošli v ŠIMC, Mladinskem EPI centru Piran!

OŠ Cirila Kosmača Piran

Piše · Zorica Matovič, OŠ Cirila Kosmača Piran

Osnovnošolce obiskala soproga ameriškega veleposlanika

8. 10. 2015 je osmošolce OŠ Cirila Kosmača Piran obiskala žena ameriškega veleposlanika, ga. Elizabeth Dickinson Hartley. Ker je prišla ravno v času, ko je na šoli potekal mednarodni interteden z naslovom Pri praznični mizi, je poslušalcem predstavila ameriško zvezno državo Massachusetts, posebnosti tega dela sveta in tamkajšnji najpomembnejši praznik »zahvalni dan« (ali po angl. »Thanksgiving«).

S svojo dinamično predstavitev je osmošolce pritegnila v sproščen klepet. Učenci so se tako lahko povsem suvereno in samostojno pogovarjali z njo ter poizvedovali po različnih stvareh in načinu življenja, ki je nam povsem nov in tuj.

Zgodbe o življenju v izgnanstvu

Piše · Neli Romanello

Tončka Senčar med sečoveljskimi osnovnošolci

5. 11. 2015 bo učencem 4. in 5. razreda OŠ Sečovelje in njihovim razredničarkam ostal v neopozabnem spominu. Zakaj neki le, se boste spraševali. Saj je bil to čisto navaden jesenski četrtek, ki smo ga preživeli med šolskimi klopki.

Vendar ni tako. Obiskala nas je nasmejana, čila in energična vojna izgnanka, gospa Tončka

Senčar. Čeprav smo že predhodno spoznali njen življenjepi na spletu in brali njene zgodbe iz otroštva, ki ga je preživela kar v štirih delovnih taboriščih, sta nas njeno pripovedovanje in slikovni material, ki nam ga je prinesla, popolnoma prevzela.

Poslušali smo jo z zanimanjem, dve uri sta minili, kot bi trenil. Nismo čutili lakote, kljub

temu da je že zvonilo in naznanjalo čas malice. Učenci so jo obkrožili in želeli videti in slišati še in še.

Njena Svilenka oblekica je vsem segla do srca. Razmišljati, kaj se je dogajalo z deklico, ki je ni nikoli več potrebovala, saj so jo z družino kot Judinjo usmrtili, je postajalo moreče in boleče. Hkrati pa smo se zavedali sreče,

da živimo v svobodi, na svoji rodni zemlji, kjer smo obdani z ljubeznijo družine, sorodnikov, prijateljev. In vse, kar nas obdaja, nam šepetaje: Ti si otrok sreče, ker sonce nate tople žarke meče, ker si z ljubeznijo obdan, in upamo, da ne boš nikoli v življenju kam odgnan.

Turistični krožek OŠ Sečovelje

Pišejo · učenci TK OŠ Sečovelje

Rojstvo Solinarskih štorij

Knjižica Solinarske štorije, napisana v treh jezikih, je zagledala luč sveta. To se je zgodilo prav na 27. september, Svetovni dan turizma, ki smo ga s skupino učencev, članov turističnega

krožka OŠ Sečovelje, preživeli na nastopu v Avditoriju.

Na naš skupni izdelek, ki smo ga soustvarjali z učenci italijanščine in učiteljico Ingrid, s študenti Turistice in profesorico

angleščine, go. Šarolto Vičič Godnič, ter z g. Edijem Zadnikom, je resnično večni turistični spominek.

Hvala vsem, tudi g. Franku Fondi, da imamo odslej

domaćini zgodbe, ki jih lahko pripovedujemo otrokom. Le tako bomo poglobili svoje korenine in s ponosom povedali: TU SMO DOMA, KJER VSAKA ŠTORIJA SVOJO DUŠO IMA!

Priznanje za kakovost in uspešnost

Piše · Mariana Rodela; foto · arhiv GZS

UP FTŠ Turistiki priznanje GZS ob 20. obletnici

Na zaključni slovesnosti nedavno končanega 62. Gostinsko turističnega zbora Slovenije je Turistično gostinska zbornica podelila priznanja za kakovost in uspešnost. UP Fakulteta za turistične študije – Turistica je ob svoji 20. obletnici delovanja prejela priznanje za doprinos k ugledu turistične dejavnosti doma in v tujini.

»Portoroška Turistica je naša najstarejša visokošolska izobraževalna ustanova, ki izobražuje za turistične poklice. Šola se je hitro razširila in svoje izredne študijske programe začela izvajati tudi v Radencih, Ljubljani in Novi Gorici ter se danes lahko pohvali z že več kot 2000 diplomanti. Prej visoka šola je leta 2007 dobila status fakultete. Turistica ima bogato mednarodno dejavnost, omogoča študijsko izmenjavo in delovno prakso v tujini, njeni sodelavci pa so uveljavljeni v mednarodnem znanstvenem prostoru,« je obrazložila Majda Dekleva, direktorica Turistično gostinske zbornice Slovenije.

Prvi, a zelo odmeven

Piše · dr. Aleš Gačnik

UNESCO Forum na Fakulteti za turistične študije – Turistiki

Pod okriljem Univerze na Primorskem, Slovenske nacionalne komisije za UNESCO in Urada UNESCO je 23. oktobra 2015 potekal prvi UNESCO FORUM. Na zelo odmevnem dogodku so se na Fakulteti za turistične študije – Turistiki Univerze na Primorskem zbrali vsi ključni predstavniki glavnih programov in področij delovanja, ki delujejo pod okriljem UNESCO na Slovenskem. V prvem delu UNESCO foruma je na powercellu nastopil violončelist Igor Švarc, udeležence foruma pa so nagovorili dr. Stanislav Pejovnik, predsednik Slovenske nacionalne komisije za UNESCO, dr. Aleš Gačnik, predsednik UNESCO foruma, dr. Tadeja Jere Jakulin, prorektorica Univerze na Primorskem, in Peter Bossman, župan Ob-

čine Piran. Sledile so predstavitve štirih programskih sklopov: v prvem med njimi sta bili predstavljeni UNESCO dediščina na Slovenskem (Škocjanske jame, Kolišča na Barju, Dediščina živega srebra Idrija/Almaden) in nesnovna dediščina Slovenije. V drugem sklopu Naravne vrednote in geoparki so bila izpostavljena mednarodno pomembna mokrišča v okviru Ramsarske konference, biosferna območja in geoparki na Slovenskem. Tretji sklop je bil namenjen Mladim in UNESCO, s predstavitvijo programov, projektov in aktivnosti UNESCO šol, UNESCO vrtcev in UNESCO mladinske platforme. Zadnji sklop je bil namenjen izobraževanju, raziskovanju in mednarodnim projektom, med katerimi so bile izpostavljene

UNESCO katedre, UNESCO center II. kategorije ter nacionalni odbori medvladnih in mednarodnih programov. UNESCO forum je bil sklenjen z dvema predstavitvama: direktorica Urada za UNESCO mag. Marjutka Hafner je predstavila uporabo znaka UNESCO v komercialne in nekomercialne namene, dr. Aleš Gačnik, predstojnik Katedre za kulturni turizem in kulturno dediščino s Turistice, pa koncept UNESCO festivala kot povezovalnega, komunikacijskega in promocijskega medija. Poslanstvo UNESCO foruma je povezano z dvigovanjem prepoznavnosti UNESCO programov ter z generično promocijo in popularizacijo znamke UNESCO na Slovenskem.

Scrive · Aleksandra Rogić

70° anniversario del Ginnasio Antonio Sema Pirano

Il Ginnasio Antonio Sema di Pirano celebra quest'anno i 70 anni della fondazione. Alla fine della seconda guerra mondiale si realizzò il desiderio della popolazione di istituire a Pirano una scuola superiore.

Nell'agosto del 1945 ad un'assemblea popolare si decise di fondare a Pirano il Liceo Scientifico che aprì i battenti nell'anno scolastico 1945/1946. La prima sede del Ginnasio e Liceo Scientifico di Pirano fu il palazzo comunale. Gli inizi del ginnasio furono difficili, mancavano gli spazi adeguati, i libri di testo, i mezzi didattici. Il primo preside del ginnasio fu Paolo Sema, figlio del maestro Antonio Sema (1888-1945), insegnante e attivista politico che visse e lavorò a Pirano. A causa delle sue idee socialiste fu perseguitato e gli fu impedito di esercitare la professione. Per mantenere la famiglia continuò a dare lezioni private a domicilio. Fu un insegnante severo che pretendeva dagli allievi disciplina e molto impegno, istruì un gran numero di ragazzi che poterono così superare gli esami e anche continuare gli studi. La sua scuola era fondata sul dialogo

tra insegnante ed allievo e sullo sviluppo del pensiero critico dei ragazzi. Queste idee vennero riprese e concretizzate nel ginnasio, il preside e i docenti cercarono di dare agli allievi la miglior preparazione possibile con i mezzi di cui si disponeva. Nel 1948 il ginnasio si trasferì nel palazzo Bartole- Fonda, dove si trova oggi la scuola elementare "Vincenzo e Diego de Castro", migliorando così le condizioni di lavoro.

L'esodo della popolazione italiana da Pirano, avvenuto in diverse ondate fino alla metà degli anni Cinquanta, influi significativamente sulle condizioni di lavoro del ginnasio. Partirono molti insegnanti e una gran parte degli allievi. La scuola si svuotò e si faceva difficoltà a trovare docenti qualificati con una conoscenza adeguata dell'italiano. La crisi più profonda si ebbe negli anni Sessanta. Nell'anno scolastico 1963/64 il numero degli allievi si ridusse al minimo e si rischiò la chiusura o il trasferimento. Grazie all'impegno congiunto di alcuni connazionali e di personalità politiche il ginnasio rimase a Pirano e nei primi anni Settanta si ripopolò. Gli anni Ottan-

ta furono caratterizzati dall'introduzione dell'istruzione indirizzata. Il ginnasio mantenne l'indirizzo matematico-scientifico e le iscrizioni aumentarono sostanzialmente, tanto che si dovettero introdurre gli esami di ammissione. La sede diventò troppo angusta e si iniziò a cercare una soluzione. Si decise di costruire una nuova sede a Portorose che venne inaugurata il 10 giugno 1992. Il ginnasio operava finalmente in un edificio moderno, dotato di spazi e laboratori all'avanguardia, di una palestra e di un campo sportivo. Le condizioni di lavoro diventarono ottimali e incisero anche sulla qualità del lavoro pedagogico. La scuola si aprì alle collaborazioni internazionali quando queste erano ancora una novità. Dal settembre 1992 la Scuola media scientifico-matematica con lingua d'insegnamento

italiana venne rinominata in Ginnasio Antonio Sema Pirano.

Nel nuovo millennio il Ginnasio Antonio Sema dispone di una sede adeguata, di un corpo docenti qualificato e stabile e registra anche una stabilità nelle iscrizioni. Il programma che svolge è quello del ginnasio generale. Il nostro ginnasio prepara gli allievi a conseguire le conoscenze, le competenze e le abilità necessarie a superare con successo l'esame di maturità e a intraprendere gli studi universitari. La realizzazione delle strategie educative tiene conto della singolarità e delle potenzialità di ogni allievo nel suo percorso individuale. La scuola trasmette agli allievi una vasta cultura generale con particolare attenzione verso la lingua e la cultura italiana, li educa alla convivenza, al rispetto reciproco, alla responsabilità ed alla solidarietà. Condividiamo così le idee e lo spirito di Antonio Sema i cui insegnamenti sono stati per i suoi allievi un'importante lezione di vita.

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

SREČNO

VBS d.o.o. Portorož - Obala 125 - 6320 Portorož - tel: 05 6778 580 - fax: 05 6778 581 - GSM: 031 637 176

2016!

Kakovostno preživljanje prostega časa

Pišin foto · Renata Štefančič, CUEV Strunjan

Popoldnevi in večeri v CUEV Strunjan

Ker si želimo, da učenci kakovostno preživljajo prosti čas, smo v Centru za usposabljanje Elvire Vatovec Strunjan tudi v letošnjem letu pripravili bogat program domske vzgoje. Naš cilj je, da skladno z razvojem otrok in mladostnikov omogočimo razvijanje medosebnih odnosov, socialnih veščin in interesnih

dejavnosti, obenem pa optimalno skrbimo za njihovo varnost ter zdrav življenjski slog.

Ob ponedeljkih se sprostimo ob glasbi in rekreaciji, torki so dnevi za ustvarjanje, sprehode v naravi in prebiranje knjig. Ob sredah se kopamo v bazenu, četrtni pa so namenjeni kulinarčnim doživetjem. Na četrtekovih

delavnicah se nam pridruži tudi prostovoljka Špela, ki nam s svojo dobro voljo polepša dan.

V septembru in oktobru smo tako:

- spoznali osnove taborjenja (postavljanje šotora);
- ustvarjali iz naravnih materialov;
- sestavljali sestavljanke in se

sproščali ob družabnih igrah;

- skuhalo žitno kavo, pripravili limonado, pekli palačinke, kostanj, skuhalo bučno rižoto, pripravili čokoladne kroglice, samostojno pripravili ocvrta jajca, spekli pecivo;
- šli na sprehod v naravi in spoznavali Strunjan z okolico; praznovali rojstni dan ...

Centro Studi Podresca, SE Vincenzo e Diego de Castro, Scuola dell'infanzia La Coccinella

Scrive · Nadia Zigante, foto · Silvano Brunelli

Costruire relazioni un progetto innovativo per la Qualità dell'Educazione

Il terzo giovedì del mese, da ottobre a maggio dalle 18.00 alle 19.00, presso la sede di Lucia della Scuola Elementare Vincenzo e Diego De Castro si terranno le conferenze per genitori sul tema delle abilità personali. La relatrice Silvana Tiani Brunelli presenterà come ideare e realizzare nuove finalità nella relazione con i figli per prevenire i problemi, arricchire la crescita dei bambini e migliorare la vita in famiglia.

Gli incontri rappresentano le tappe del progetto "Costruire Relazioni" realizzato dal Centro Studi Podresca che includono anche le lezioni in classe, con gli alunni della prima e seconda e con i bambini dell'ultimo anno della scuola dell'infanzia La Coccinella di Lucia, e il corso di aggiornamento professionale per insegnanti.

La proposta formativa è dedicata allo sviluppo delle Abilità Personali, al miglioramento

delle relazioni, all'aumento della collaborazione e alla maturazione di un corretto rapporto con l'apprendimento.

Durante le Conferenze verrà inoltre presentato un breve resoconto delle lezioni in classe con gli alunni e il nuovo libro scolastico "Le abilità per imparare". L'approccio basato sullo sviluppo delle Abilità Personali si è dimostrato accessibile e pratico, ottimale per raggiungere risultati di valore. Il percor-

so formativo sarà arricchito da progetti personali e di gruppo e da approfondimenti.

La ricerca applicata nel progetto è stata apprezzata quale buona prassi e presentata a importanti meeting nazionali e internazionali a Bruxelles e presso la sede dell'ONU a New York.

Per informazioni: www.podresca.it, www.scuoladecastro.net

Scrive · Daniela Paliaga

Settant'anni dopo, la liberazione di Pirano (II parte)

Riprendo il discorso sui primi mesi dopo la fine del secondo conflitto mondiale facendomi guidare dai due testimoni di eccezione Paolo Sema con i libri *El mestro de Piran* e *Si amo rimasti soli*, i comunisti del PCI nell'Istria Occidentale dal 1943 al 1946, e soprattutto Mario Bonifacio con il libro ricco di altrettante preziose e puntuali informazioni *La seconda resistenza del Comitato di Liberazione Nazionale Italiano a Pirano d'Istria*, nel dopoguerra (1945-1946). Cercherò di riassumere e di presentare secondo un ordine cronologico qualche volta semplificando situazioni che invece erano estremamente complesse quanto confuse, in modo da dare un quadro quanto più completo dei mesi che precedettero la fine del 1945 a Pirano. Ho descritto nella prima parte come i GAP e il CLN piranesi presero il potere il 1 maggio e come organizzarono la vita in città facendo fronte a tutte le difficoltà dopo ben cinque terribili anni di guerra. I rapporti con il Potere Popolare (sloveno) insediato a Capodistria furono già dalla seconda metà di maggio difficili e controversi. In tutti i modi si cercò di neutralizzare il lavoro del CLN. Ufficialmente il motivo era che questo non era riconosciuto dall'autorità militare jugoslava, mentre il Comitato Esecutivo Antifascista che l'avrebbe sostituito invece sarebbe stato riconosciuto. Il Comitato venne eletto e durò un mese. I membri, che erano i medesimi del CLN, ritornarono al primo.

Ma veniamo ad agosto 1945. La popolazione di Pirano continuava a sperare in un arrivo degli alleati. Il passaggio, in questo periodo delle truppe inglesi dirette a Pola, aveva inutilmente rialimentato le speranze. Queste erano invece dirette nell'enclave della zona A, amministrata dagli inglesi.

Nel mese di agosto venne reso noto che Paolo Sema era stato già a luglio destituito dalla carica di segretario del PCI su "iniziativa dei dirigenti comunisti di Aidussina, allora capitale amministrativa del Litorale sloveno. La colpa di Sema era quella, pur riconoscendo le colpe del fascismo italiano e le sofferenze subite dai popoli slavi con i quali si sentiva fratello e per i cui diritti era pronto a combattere, di dichiarare apertamente "... nessuno pensi di poter venire in casa nostra a metterci il piede sul collo".

I "28 gatti"

Intanto venne fondato il 13 agosto a Trieste il Partito Comunista Regione Giulia, voluto dal PC sloveno. Il PCI aveva subito un

anno prima la perdita dei suoi vertici (Luigi Frausin, Vincenzo Gigante e Ermanno Solieri), torturati prima al Coroneo ed eliminati nella risiera di San Sabba. Il PCI a Trieste non si era più ripreso, ma erano sopravvissute ed erano forti e numerose le sezioni dello stesso a Muggia, a Capodistria, a Isola e a Pirano. Al congresso costitutivo non furono invitati i piranesi. Avrebbero indubbiamente espresso la loro contrarietà: erano la testimonianza concreta che il PCI esisteva ancora e non si poteva sopersedere ad una tale realtà. Inoltre questi comunisti avevano un passato di lotte, di carceri, di esperienza di clandestinità, di fedeltà agli ideali da fare invidia. Ma avevano anche un proprio preciso punto di vista sul destino di questo territorio a fine conflitto e non esitavano di esprimerlo. Naturalmente il nuovo PCRG già ad un mese dalla costituzione si schierò ufficialmente per l'annessione alla repubblica di Tito. I pochi comunisti piranesi che aderirono al PCRG, vennero subito definiti "i 28 gatti", per indicare il loro esiguo numero. Fra i membri del PCI e questi si creò una "frattura, calò il gelo, un clima di sospetti".

Ma veniamo ai fatti che resero ulteriormente difficile questo primo dopoguerra sotto amministrazione militare jugoslava.

Un nuovo "posto di blocco" a Pirano

Il 9 agosto la Capitaneria di Porto su precisa richiesta del comando di polizia "impose" al CLN di costruire "uno steccato di legno massiccio" alla base del molo, un vero posto di blocco per controllare il traffico marittimo con Trieste. "Inizialmente venivano controllati soltanto i documenti, poi anche il contenuto delle borse, infine la valuta personale. Di anno in anno i controlli divennero sempre più rigidi e stressanti. Poi questo blocco venne chiuso e i controlli si fecero a Capodistria e a Scoffie provocando code interminabili".

L'annessione alla Jugoslavia, uno scontro aperto

Naturalmente l'annessione alla Jugoslavia veniva spiegata con la necessità di far avanzare il socialismo, il comunismo. In Istria tutto quanto era italiano veniva omologato al fascismo, al capitalismo (etichetta che ci accompagnerà nei lunghi decenni del socialismo jugoslavo e che ancora non si è del tutto cancellata). La diffidenza verso l'Italia era sempre presente. Il ricordo dell'amministrazione fascista, dei "regnicoli", i piccoli burocrati, mediocri e spesso incompetenti, avevano fat-

to rimpiangere durante il ventennio fascista l'amministrazione austriaca precedente.

Intanto, per non perdere tempo, il 27 agosto iniziava la raccolta di firme per l'adesione alla Jugoslavia. Secondo alcune fonti se ne raccolsero 500, secondo altre 200, molte determinate dalla paura o dalla mancata comprensione del significato di quella scelta. La propaganda per l'annessione esaltava la diffidenza verso l'Italia e magnificava la funzione positiva della Jugoslavia che portava un ordine sociale più avanzato e migliore. Semplificando: i sostenitori dell'Italia erano tutti reazionari, e i sostenitori della Jugoslavia tutti democratici.

Difficile o impossibile per chi non condivideva queste idee esprimere in maniera libera e democratica le proprie opinioni. Venne soppressa la pubblicazione di fogli locali in italiano. Venne bloccata l'importazione di stampa italiana da Trieste. "Il grido dell'Istria" arrivava solo clandestinamente, rischiando processo e condanna. Un gruppo di giovani facente capo a Mario Martinuzzi presidente della GAI (Gioventù antifascista italiana) organizzò un'azione spettacolare: nella seconda metà di settembre la città di Pirano si svegliò piena di scritte come Viva l'Italia democratica, Pirano grida viva l'Italia, Viva Parri. La grande scritta Viva Pirano italiana, sul muro di sostegno di Villa Ferrari (oggi Vila Rog), sul Monte Mogoron, fu visibile per una decina di anni. Del resto anche nelle altre cittadine istriane erano avvenute iniziative simili e proteste contro le imposizioni e le forzature della Jugoslavia. Il droghiere Giorgio Corsi e Bruno Pitacco, fiduciario del CLN dell'Istria per la zona di Pirano, furono processati perché in possesso di stampa italiana "proibita" e condannati.

Mario Martinuzzi, Vittorio Ferrari, (milanese, proprietario della bella villa sul Mogoron e radiotelegrafista dell'"Ala littoria" la società aerea di bandiera dell'anteguerra) e don Bonifacio scomparvero nel 1946. Di Martinuzzi, sequestrato poco prima del passaggio della commissione alleata, si perdono le tracce a Maribor, don Bonifacio, sacerdote di Crassizza, probabilmente infoibato, a Vittorio Ferrari bisognava poter con una scusa sequestrare la villa.... Dei tre solo don Bonifacio è stato in tutti questi anni ricordato quale vittima del "terrore" jugoslavo.

Il primo censimento della popolazione

Il primo ottobre 1945 fu attuato un censimento della popolazione in tutta l'Istria, utilizzato poi dall'Istituto Adriatico di Sušak per

produrre la documentazione Cadastre national de l'Istrie che il governo jugoslavo presentò alla conferenza di pace di Parigi. Ai cittadini non veniva richiesto di riempire la casella relativa alla nazionalità, in quanto questa veniva attribuita successivamente da chi elaborava i dati. Molti anni dopo si constatò che in quel documento nomi come Radivo, Sain, Baciocchi, Bobicchio, Maricchio, Giurco, Codiglia, Chebat erano considerati slavi e che mancava completamente il gruppo di famiglie Potocco. Naturalmente netta dovunque la prevalenza di popolazione slava (per scelta arbitraria degli autori) a danno della popolazione italiana.

In ottobre iniziò pure l'attività scolastica. A Capodistria si costituì una "Commissione cultura". Il 10 ottobre ebbero inizio le lezioni nel neo istituito ginnasio - liceo. La scuola di avviamento ebbe come primo direttore Umberto Gabrielli e poi il prof. Rocco Pierobon (curatore della biblioteca civica, ritenuto una delle persone più colte dell'Istria), sostituito, causa morte, l'anno successivo dal dott. Bruno Millo. Mancava tutto dai libri, alle stufe ...altrettanto disastrosa la condizione degli allievi.

I preparativi per la commissione alleata

Ci si preparava freneticamente per l'arrivo della commissione alleata nel marzo 1946, che doveva toccare il polso "nazionale" della regione. Bisognava far prevalere ad ogni costo l'idea della Jugoslavia garante del socialismo. Tutti erano impegnati a difendere le proprie posizioni. A Pirano l'opposizione era forte in nome di una libera e democratica decisione che doveva essere presa dai suoi medesimi abitanti, opinione condivisa e dichiarata dai comunisti piranesi.

Per convincere la cittadinanza a metà ottobre era stato organizzato al Teatro Tartini un comizio sulla questione dell'annessione alla Jugoslavia. Oratore Nerino Gobbo, autorevole esponente politico del distretto di Capodistria.

"Quando si diffuse la voce che sarebbe stato presente anche il maestro Antonio Sema, molta gente che altrimenti non avrebbe partecipato, si recò dopo cena al Teatro, che risultò strapieno. Il maestro Sema e l'avvocato Francesco Venier presero posto nell'ultimo palco di sinistra, il più vicino al palcoscenico.

L'oratore Nerino Gobbo si presentò in divisa militare da ufficiale dell'Armata jugoslava, su un fianco la rivoltella e un portacarte sull'altro. Sostenne la tesi che l'annessione alla Jugoslavia non era determinata dagli interessi nazionali della Jugoslavia, ma da quelli delle forze progressiste d'Europa e del mondo contro quelli delle forze reazionarie; la scelta della Jugoslavia inoltre era una scelta di classe, in quanto in Jugoslavia il socialismo era in costruzione, mentre il Partito Comunista Italiano era in coda alla propria borghesia nazionale; l'Italia sconfitta significava reazione, miseria, oppressione, rinascita del fascismo, mentre la Jugoslavia vittoriosa significava potere popolare, socialismo,

benessere, fratellanza, pace....

"Subito chiese la parola il maestro Antonio Sema, indebolito e stremato, scusandosi per la debole voce: ricordò gli enormi sacrifici costati ai popoli la liberazione dal nazifascismo, citò l'Unione Sovietica, principale artefice della sconfitta della Wehrmacht, gli Alleati e il grande valore della lotta di liberazione jugoslava, ma anche la lunga lotta antifascista del popolo italiano culminata nella guerra di liberazione. Disse che non si potevano confondere gli italiani con i fascisti, che il fascismo non era stato solo quello in camicia nera, ma aveva coinvolto molti paesi europei, ricordò la dittatura di Franco e il feroce fascismo croato degli ustaša di Ante Pavelić. Infine sostenne che l'appartenenza territoriale di queste terre doveva essere definita con metodo democratico, tenendo conto della volontà delle popolazioni.

Il teatro sembrò crollare sotto un uragano di applausi. Antonio Sema con Francesco Venier si avviò fuori dal palco per uscire, abbastanza affaticato. Con lui uscì tutta la gente. Ormai non c'era niente altro da dire e da sentire per i piranesi, era l'ultima volta che avevano ascoltato la voce del maestro".

Le nuove elezioni amministrative

Previste nel novembre del 1945 le nuove elezioni amministrative. Fra agosto e novembre si sciolse la GAI "per non dover inglobarsi nell'UAIS", cessò le pubblicazioni il quindicinale "Il Risveglio", si sciolsero il 27 ottobre le sezioni del PCI di Pirano, Isola e Capodistria. A Isola si sciolse la sezione unica della zona della Democrazia Cristiana, si sciolse la Camera del Lavoro. Gli "adesionisti" si impegnarono a fondare nuove organizzazioni. Si costituì il comitato cittadino del PCRG con Mario Mancini, Italo Carini e Janko Velikonja, nessuno proveniva dalla zona. I primi due erano ex-partigiani italiani rifugiatisi in Jugoslavia per colpe commesse dopo la fine del conflitto in Italia e condannati in contumacia; spariranno molto velocemente. L'impegno dell'UAIS a Pirano non dette i risultati sperati. Le votazioni per l'Assemblea regionale e per i Comitati popolari cittadini indette per il 25 novembre in tutta l'Istria, a Capodistria e a Pirano non si tennero perché "secondo le autorità distrettuali e regionali non vi erano condizioni sufficienti per elezioni democratiche". A Isola furono annullate in considerazione anche della bassa partecipazione. In quegli ultimi mesi l'UAIS si impegnò in una disonesta e brutale campagna contro la GAI e contro qualsiasi altra organizzazione. Suo scopo squalificare, calunniare, rendere difficile qualsiasi iniziativa di altre organizzazioni politiche.

Venne il tempo delle epurazioni, dalle quali il CLN si distanziò immediatamente sia per i metodi che per gli scopi. Intanto le difficoltà economiche si facevano sempre più forti e insistenti. L'inverno era particolarmente rigido e mancava quasi tutto.

La jugolira

Il 18 ottobre venne introdotta la jugolira, una valuta circolante solo nella zona B. Le jugolire venivano chiamate anche "le vele" perché erano particolarmente grandi e portavano impresse delle imbarcazioni con vele. La nuova moneta voleva chiaramente separare le due economie, quella della zona B da quella della zona A. Le autorità jugoslave imposero prima il cambio 1 a 1, poi addirittura 2 lire per 1 vela. Il cambio della jugolira a Trieste era il 50% di una lira. Basta questo per immaginare cosa potesse significare per la popolazione, che ancora comunicava economicamente con il capoluogo giuliano, un tale provvedimento. Ci fu la protesta, ci fu la rabbia. Diversi commercianti vennero anche condannati per essersi rifiutati di usare le jugolire. Nel medesimo periodo vennero introdotte le cooperative, anche per far meglio fronte alle difficoltà di approvvigionamento. Ma la resistenza forte e arrabbiata dei contadini, dei pescatori e degli altri artigiani che da sempre avevano provveduto a vendere i propri prodotti singolarmente, in città e nel capoluogo triestino si manifestò in molte occasioni. La parola slovena che subito entrò nell'uso quotidiano fu "zadruga".

La nuova moneta e la costituzione forzata delle cooperative aggravarono in quell'inverno le condizioni della popolazione e inasprirono ulteriormente i rapporti con l'amministrazione jugoslava.

La morte del maestro Sema

Mentre comunque in città fervevano i preparativi al teatro Tartini per il veglione di Capodanno giunse la notizia della morte di Antonio Sema. Malato e debole da molti mesi si era spento nella sua casa alle fornase all'età di soli 57 anni. Sospese le festività, venne dichiarato lutto cittadino. Il 2 gennaio si tenne il funerale.

Il corteo funebre partito dalle case gialle era interminabile. Il Duomo era stracolmo e anche fuori, intorno al Battistero e sulla grisa. Erano venuti tantissimi compagni, antifascisti da tutta la regione. Mancavano soltanto i capi dell'UAIS e del PCRG e alcuni "facinorosi adesionisti". Davanti al cimitero la salma "venne salutata dai socialisti Viezzoli di Pirano, Vascotto di Isola e dal dott. Pietro Nobile sindaco di Capodistria nel 1922. Con Antonio Sema forse scendeva nella fossa il sogno di una vera fratellanza fra i popoli, di un mondo senza frontiere...di un socialismo umanitario teso all'emancipazione dei più deboli nel rispetto della dignità di tutti. Sogni che in alcuni momenti della storia di quegli anni erano stati patrimonio comune di molti, se non della maggioranza dei piranesi" (Mario Bonifacio pag 67). Giustamente, 50 anni dopo il ginnasio italiano di Pirano ne ha assunto il nome per continuare attraverso i giovani quell'idea di una libera scuola di umanità e di conoscenze, di nobili idee nel rispetto e nella valorizzazione delle proprie radici, nell'impegno tenace per un futuro di dignità e orgoglio.

Ločevanje odpadkov

Pišeta · Sandra Martinčič Loboda in Milica Maslo Bezer

Okolje Piran že 10 let omogoča zbiranje biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov

Javno podjetje Okolje je že leta 2006 začelo z ločenim zbiranjem biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov (BRKO) iz gospodinjstev, s čimer smo bili med prvimi v Sloveniji, in sicer na podlagi zahtev iz Pravilnika o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki iz gospodinjstva.

Leta 2006 smo v več kot 2000 gospodinjstev v starem mestnem jedru Pirana razdelili 10-litrsko rjavo posodo in biorazgradljive vrečke, v katere uporabniki zbirajo BRKO, nato jih med 18. in 20. uro postavijo pred svoja vrata. OKOLJE Piran jih poleti pobira vsak večer po 20. uri, pozimi pa vsak dan, razen ob nedeljah.

Uporabniki iz starega mestnega jedra Pirana, ki trenutno nimajo 10-litrsko rjavo posodo, jo lahko prevzamejo v poslovnem prostoru OKO-LJA na Savudrijski ulici 13.

V starem mestnem jedru sta še dva ekološka otoka, eden pri stari avtobusni postaji na Dantejevi, drugi pri obzidju na ulici IX. Korpusa, na Rozmanovi ulici in Oljčni poti pa za uporabnike, ki živijo na teh robnih območjih starega mestnega jedra.

V letu 2007 smo v vaseh Sv. Peter, Padna in Nova vas vsem gospodinjstvom, v katerih ne kompostirajo, zagotovili 80-litrsko rjavo posodo, ki jo odvažamo enkrat tedensko.

Leta 2009 je Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki določila rok 31. 12. 2009 za uvedbo obveznega zbiranja teh odpadkov.

V letu 2009 smo še v vseh ostalih naseljih, kjer še nismo zbirali biorazgradljivih kuhinjskih odpadkov, na skupne zbiralnice oziroma ekološke otoke namestili 80-, 120- in 240-litrsko rjavo posodo za biološko razgradljive kuhinjske odpadke. Z ekoloških otokov v poletni sezoni rjavo posodo praznimo 2-krat tedensko, sicer pa 1-krat tedensko.

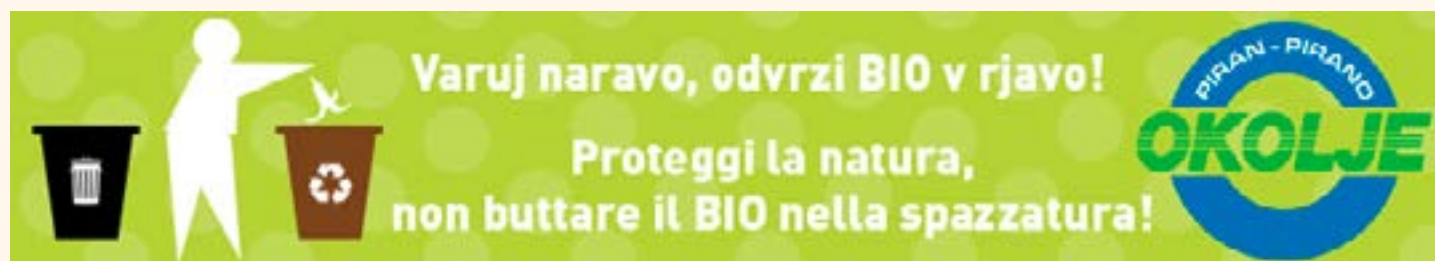
V letu 2013 smo na območju, kjer zbiramo embalažo v rumene in papirno ter kartonsko embalažo v rdeče vreče od vrat do vrat, še 650 gospodinjstvom zagotovili 80-litrsko rjavo posodo, ki jo odvažamo enkrat tedensko.

Vladimir Knez iz Strunjana je bil navdušen, ko mu je JP Okolje Piran v začetku novembra pripeljalo rjavo 80-litrsko posodo. "Tako je moj hišni ekološki otok popoln," ni skrival veselja.

V novembru 2015 ločeno zbiranje biorazgradljivih kuhinjskih odpadkov od vrat do vrat uvajamo tudi v ostala gospodinjstva na območju rumene in rdeče vreče, in sicer v 350 gospodinjstvih v Strunjanu, Kampolinu, Lucanu in delu Belokriške ceste. Kjer zbiranje od vrat do vrat ni možno, bo še naprej potekalo na skupnih zbiralnicah.

V strnjenem naselju z individualno poselitvijo v Portorožu bodo gospodinjstva biološko razgradljive kuhinjske odpadke še naprej oddajala na skupne zbiralnice, saj so tam transportne poti in pločniki preozki, prestrmi ali jih sploh ni za postavitev posode na prevzemno mesto.

Podatki

Širjenje območja ločenega zbiranja BRKO od vrat do vrat vpliva na povečanje količin teh odpadkov, vendar še ne moremo biti zadovoljni, zlasti ne poleti, ko se količina teh odpadkov zelo poveča. Žal v črni posodi.

Kaj še lahko izboljšamo?

Biološko razgradljivi odpadki se morajo preseliti iz črne v rjavo posodo. Saj ni tako težko, praviloma sta ena poleg druge. Kdor pa ima vrt, si lahko uredi kompostiranje in s tem zmanjša strošek položnice za 2,06 evra z DDV-jem. Obrazec z izjavo o kompostiranju je dosegljiv na spletni strani www.okoljepiran.si. Resničnost izjave o kompostiranju na terenu preverja kontrolor ravnanja z odpadki.

S prihodom poletja se rezultati ločevanja običajno poslabšajo, in sicer zaradi vpliva velikega števila ljudi, ki nimajo navade ločevati na izvoru ali pa se na dopustu s tem ne želijo obremenjevati. V starem mestnem jedru Pirana je to razvidno po velikem številu vreč "na črno", čeprav imajo vsi uporabniki možnost prevzeti vrečke za ločevanje v poslovalnici OKOLJA z mesečnim bonom, ki ga prejmejo z mesečno položnico. Poleti nas preplavijo trgovske vrečke, iz katerih kar padajo vsakovrstni odpadki, na ekoloških otokih pa okoli posod najdemo tudi odpadke, ki tja ne sodijo.

V maju in juniju 2015 smo opravili terensko raziskavo. Na devetih lokacijah ekoloških otokov smo analizirali vsebino posode za mešane komunalne odpadke (črno posodo), in sicer v Luciji na naslovih Ukmarjeva 3, XXX. divizije 12, Šolska 13, Šolska 11, Obala 93, Obala 120 in Obala 128, v Piranu na Dantejevi 2 ter v zbirnem centru Dragonja. Ugotovili smo, da delež BRKO v mešanih komunalnih odpadkih glede na volumen znaša med 10 in 20 %. Če bi analizirali opravili glede na maso odpadkov, bi bil ta delež bistveno višji, saj so BRKO najtežji odpadki. Predvidevamo, da bi delež glede na maso v analiziranih posodah znašal od 40 do 50 %, kar je preprosto preveč.

Kako si olajšamo zbiranje brko?

BRKO so za zbiranje najbolj zahtevna frakcija odpadkov, saj povzročajo smrad, izcejanje in nastajanje mrčesa, če jih pred oddajo predolgo zbiramo. Zato vsem uporabnikom mesečno zagotovimo 12 kosov biološko razgradljivih 10-litrskih vreč, ki ta problem omilijo. Vsake štiri mesece jih delimo od vrat do vrat, v starem mestnem jedru pa jih uporabniki prevzemajo mesečno z bonom za vrečke. Vrečko namestimo v 7- do 10-litrski košek, ki ga postavimo na

Kaj imata skupnega bananin olupek in ozonska luknja?

Pri razpadanju bananinega olupka, jabolka, solate in vseh drugih biološko razgradljivih odpadkov (tudi papirja), odloženih na odlagališča odpadkov, nastajata metan in ogljikov dioksid. Oba povzročata spremembe ozračja, ki vpliva na povečevanje ozonske luknje. Čeprav na odlagališčih zajemamo metan, ki izgoreva na bakli, ga nekaj še vedno lahko uide v ozračje.

Tem posledicam se vsaj delno lahko izognemo s pravilnim ravnanjem z biološko razgradljivimi odpadki, še posebej kuhinjskimi. To je ločevanje na izvoru, zato imamo v Sloveniji in Evropi stroge predpise, po katerih moramo izvajalci javne službe zbiranja odpadkov uporabnikom zagotoviti možnost ustreznega ločevanja.

vrsta odpadka	volumen v litrih	Delež %
Papir in lepenka, embalaža iz papirja lepenke, tekstil	100	17
Naravni les, lubje, slama in druga zelena biomasa	0	0
Kuhinjski odpadki	120	20
Obdelan les, vključno z embalažo iz lesa	0	0
Plastika in sestavljeni materiali iz plastike, tetrapak	240	41
Steklo, kovine in druge negorljive snovi	5	1
Kosovni odpadki	2	0
Mešani komunalni odpadki	120	20
Odpadna EE oprema, nevarni odpadki	0	0
SKUPAJ	587	100

ali pod kuhinjski pult in si tako olajšamo zbiranje BRKO. Lahko uporabljamo tudi papirnate vreče, najslabše pa je BRKO brez ovoja odvreči v rjavo posodo.

Ko enkrat osvojimo rutino, postane zelo nenavadno na obisku pri prijateljih, ki tega na počnejo. Takrat smo primorani prijateljem »zatežiti« ali pa bananin olupke odvreči v mešane odpadke. Nekateri tega preprosto ne moremo storiti, zato bananin olupke odnesemo domov v svojo rjavo košarico.

Leto delovanja okulističnega centra prof. Hawlina

Foto - arhiv okulističnega centra prof. Hawlina

Mednarodno priznana očesna zdravnika operirata v Portorožu

Prof. dr. Marko Hawlina je s kolegico in partnerico asist. dr. Petro Schollmayer v septembru lani odprl moderni medicinski center v atriju Hotela Metropol, ki ga je slovesno odprl piranski župan Peter Bossman. V centru delujeta tudi mag. Franc Platinšek, znani plastični in estetski kirurg, in njegov kolega dr. Nevio Medved. Center uspešno deluje že eno leto.

Prof. Hawlina, kaj vas je pridelalo na Obalo?

Vedno me je privlačilo morje, kjer koli že. Slovenska obala mi je pri srcu zaradi prav posebne atmosfere. Razlogi so torej osebni, a tudi strokovni. V času uveljavljanja nove metode operacij sive mrene z ultrazvokom sem na povabilo takratnega predstojnika oddelka dr. Bogomirja Oblaka in kasneje dr. Stanke Godina več let opravljal zahtevnejše operacije in nudil edukacijo zdravnikom oddelka. Povod za odprtje centra pa je prišel s povabilom družine Tavčar za najem prostorov za operativno oftalmologijo v atriju Hotela Metropol, ki so bili zgrajeni za njihovega sina, tudi oftalmologa, ki pa deluje v tujini in se še ne namerava vrniti

v Slovenijo. Prostore smo opremili z najmodernejšimi aparati in začeli z delom. Ker nismo želeli direktnega oglaševanja, marsikdo še ne ve, da smo tam, a v zadnjem letu prihaja vse več pacientov, ki so z našim delom zadovoljni in za nas povedo znancem. Tako se informacija širi od ust do ust – počasi, a zanesljivo.

Kje ste se specializirali za oftalmologijo?

Specializacijo sem začel v Ljubljani in jo nadaljeval na St. Thomas Hospital v Londonu, kjer sem tudi doktoriral. Kasneje sem se poleg operacij posvečal tudi raziskovanju na področju prirojenih bolezni mrežnice in nevro-oftalmologije ter ohranil dobro sodelovanje z britanskimi oftalmologi. Bil sem mentor več kot desetim kolegom pri doktoratih in magisterijih, večina ima tudi akademske nazive in so dobri raziskovalci. Junija letos je bilo naše delo na teh področjih zaokroženo z uspešno organizacijo dveh mednarodnih kongresov v Ljubljani, evropskega nevrooftalmološkega kongresa in mednarodnega simpozija za klinično elektrofiziologijo vida.

Kako združujete delo na Očesni kliniki Univerzitetnega kliničnega centra in v vašem centru v Portorožu?

Ko sem bil v Londonu, sem spoznaval njihov zdravstveni sistem, ki je zelo racionalen. Tam vodilni zdravniki (konzultanti), ki so priznani in iskani, en do dva dneva v tednu delajo v svojem zasebnem centru ali pa jim zasebno dejavnost organizirajo bolnišnice, v katerih delajo. Ta model je združljiv tudi s slovensko delovnopravno zakonodajo, ki ob pridobitvi ustreznih soglasij omogoča zaposlitev pri več delodajalcih. Menim, da je tak sistem, ki je običajen tudi v številnih drugih evropskih državah, smiselno, saj omogoča, da zdravniki razvijajo vrhunsko medicino in izobraževalno dejavnost v okviru univerzitetnih institucij, hkrati pa imajo legalno in transparentno zasebno prakso. Tako je vse pregledno in ni prelivanja ali kakršne koli sive ekonomije, zahteva pa, seveda, veliko večjo investicijo v opremo in prostore. Ta model pri nas na žalost ni tako razširjen kot v tujini. Tako en dan v tednu (in tudi marsikateri vikend) operiram v Portorožu, ostale dni pa sem zaposlen na

Očesni kliniki in medicinski fakulteti.

Koliko operacij opravite na leto?

Približno 500 do 600, od tega kako tretjino težjih. V Portorožu smo jih uspešno opravili že čez 400. Zadnje čase smo specializirani predvsem za vstavljanje najbolj izpopolnjenih intraokularnih leč, ki omogočajo neodvisnost od očal tako na daleč kot blizu.

Kakšne operacije opravljate na koncesijo v Portorožu?

V centru v Portorožu na koncesijo ZZZS opravljamo le operacije sive mrene z običajnimi, monofokalnimi lečami. Čakalna doba, ki je za operacijo sive mrene ravno na Obali najdaljša v Sloveniji, tudi pri nas postopoma narašča, zato bi si želeli več programa ZZZS, a smo do slej na vse vloge in prošnje dobili negativni odgovor.

Tehnologija je zelo napredovala. Katere so bistvene pridobitve na vašem področju?

Vsekakor smo danes dobro opremljeni in večino posegov naredimo skozi zelo majhne vstopne rane, tako se po opera-

ciji praktično ne vidi, da je bilo oko operirano, pacientom na oko tudi ne dajemo več obveze. Imamo odlične diagnostične aparate, ki nam natančno izračunajo predvideno dioptrijo očesa. Zato so danes rezultati operacij tako dobri, da je možno operirati tudi nekoga, ki ima sicer z očali dober vid. Včasih ni bilo tako, zato smo pri sivi mreni čakali, da se je vid precej poslabšal, preden smo se lotili posega. Ljudje zato še danes zmotno mislijo, da je potreben čas, da siva mrena pred posegom "dozori".

Dr. Petra Schollmayer je odlična operaterka sive mreže, ukvarja pa se še z boleznimi in operacijami na roženici, kjer je tudi veliko strokovnih novosti.

Opravlja tudi operacije dioptrije z laserjem?

Da, tudi. Te posege opravljam v sodelovanju z dr. Marjanom Irmanom, ki ima v Sloveniji na tem področju največ izkušenj. Uporabljamo najmodernejši laser in uspehi so res dobri. Kandidati za to operacijo so navadno mlajši kratkovidni. Pacienti imajo najprej brezplačni posvet, če so za poseg načelno primerni in pripravljani, napravimo natančne meritve v Portorožu ali Ljubljani. Področje laserske refraktivne kirurgije spremljam že od samega začetka, vendar sem z uspehi teh posegov resnično zadovoljen šele v zadnjih letih. Pri laserskih posegih je bilo nekoč kar nekaj komplikacij, ki jih danes z izbiro prave tehnike praktično ni več. Najnovejša generacija laserjev omogočajo poseg, kjer se očesa praktično ne dotaknemo več. Tudi komplikacij in suhega očesa je s to tehniko bistveno manj kot pri tehniki LASIK, ki jo množično opravljajo v Zagrebu. Neprijetno oglaševanje, ki slovenskim zdravnikom ni dovoljeno, je naredilo svoje. Več bolnikov, ki so bili operirani na Hrvaškem, zdaj posledice zdravi pri slovenskih zdravnikih. Danes ni niti enega strokovnega razloga, da bi naši bolniki hodili na operacije oči na Hrvaško, pa tudi cena je, če všteto vse stroške in možne komplikacije, nižja v Sloveniji.

Kakšna anestezija je potrebna pri operacijah sive mreže?

Pri operacijah sive mreže so potrebne le anestetične kapljice. Le občasno si pacienti želijo kako tableto pomirjevala. Ko bolnik dobi odgovore na vsa vprašanja in je seznanjen z vsem, kar ga čaka, navadno strah in tesnoba izgineta. Pogovor deluje bolje kot pomirjevalo.

Kaj je še treba vedeti ob očesnih operacijah, kar lahko vpliva na operativni in pooperativni potek?

Zelo velikokrat imajo pacienti kronično vnetje maščobnih žlezic, ki imajo izvodila ob trepalnicah. Strjen izloček tvori čepke, ki zamašijo izvodila teh žlezic in ob trepalničnem robu se razvije kronično vnetje vek, imenujemo ga blefaritis. Gre za dokaj težko ozdravljivo bolezensko stanje, ki ga je treba ozdraviti še pred operacijo sive mreže, saj sicer lahko pride do težav s celjenjem ter celo znotraj očesne okužbe, endoftalmitisa. Pri tej bolezni značilno tudi to, da se oči solzijo, kljub temu da imajo bolniki simptome in znake suhega očesa. S suhim očesom in boleznimi očesne površine, ki so lahko zelo

kompleksne, se poleg operacij sive mreže in bolezni roženice poglobljeno ukvarja dr. Petra Schollmayer.

Pogosto se težave z vidom začnejo počasi in neopazno. Je pri tem pomembno, da gremo čim prej k zdravniku, oftalmologu, saj najbrž zgolj obisk optika ne zadostuje?

Res je, veliko ljudi k nam pride prepozno, in sicer zato, ker izguba vida lahko pride brez bolečin in počasi, česar se bolniki pogosto ne zavedajo, dokler ni prepozno. Tak primer je glavkom ali zelena mrena. Zaradi zvišanega očesnega pritiska prihaja do postopnega in nebolečega propadanja vlaken vidnega živca in posledično do izpadov v vidnem polju. Ljudje največkrat mislijo, da potrebujejo le nova očala, zato gredo k optiku, kjer dobijo nova očala. Ker z njimi vidijo malo bolje, mislijo, da je problem rešen – dokler se vid nepovratno ne poslabša. Zato ljudje pravijo, da je sivo mreno lahko operirati, zelene pa ne. Druga taka zelo pogosta bolezen pa je vlažna oblika starostne degeneracije rumene pege ali makule, ki je bolezen starejših od 60 let. Pri tej bolezni se pod

rumeno pego začno razraščati nove žilice, kar privede do postopne izgube centralnega vida. Bolniki pogosto vidijo najprej izkrivljene črte, nato pa temno liso na mestu pogleda. Ker bolečin ob tem ni, bolniki velikokrat čakajo, da bi se vid popravil, v resnici pa se v roku nekaj tednov ali mesecev tako poslabša, da včasih tudi sicer učinkovito zdravljenje z injekcijami v oko ne pomaga več.

Skratka, ob simptomih slabšega vida, rdečem očesu, dvojnih slikah ali bolečinah v očeh je treba takoj obiskati očesnega zdravnika, ne le optika. Čeprav ni nujno, da je že vsaka solzica ali bolečina znak bolezni, smo vsakega bolnika veseli, ker le preventivni pregled lahko odkrije začetne znake mnogih očesnih bolezni, še preden ima bolnik težave in v fazah, ko je zdravljenje teh bolezni uspešnejše. "Oči so pa le oči!" nam velikokrat rečejo naši bolniki.

Kontaktne podatki:

Prof. dr. Marko Hawlina, dr. med.
Specialist oftalmolog
www.mc-portoroz.eu
e-mail: info@hawlina.eu
Tel: 031 394 224

Center za promocijo zdravja

Piše: Tadeja Bizjak, koordinatorica zdravstveno vzgojnih programov

Tradicionalna prireditev Skupaj delamo za zdravje

Jesen prinaša tradicionalno akcijo promocije zdravja Skupaj delamo za zdravje, ki jo s sodelovanjem strokovnih delavcev celotnega javnega zavoda ZD Piran organizira Center za promocijo zdravja. Tokrat smo že tretjič napolnili Park Sonce s stojnicami kar 44 sodelujočih posameznikov, družinskih kmetij, društev, podjetij in javnih zavodov. Rdeča nit vseh, ki so se predstavili, je bila skrb za ohranjanje zdravja, in sicer z zdravo prehrano, prehranskimi dopolnili, zadostnim gibanjem in preventivnimi programi za ugotavljanje zgodnjih znakov nekaterih kroničnih nenalezljivih obolenj.

Tako smo že zjutraj na tešče začeli z laboratorijskimi odvzemi krvi za ugotavljanje vrednosti maščob v krvi in krvnega sladkorja. Povišane vrednosti holesterola, trigliceridov in krvnega sladkorja so pomembni dejavniki tveganja za nastanek srčno-žilnih obolenj. Povišane vrednosti holesterola ima skoraj dve tretjini Slovencev, vendar če svojih vrednosti ne merimo, ne moremo niti vedeti, ali smo ogroženi ali ne. Ogromno pa za zniževanje vrednosti lahko naredimo sami, seveda z uravnoteženjem pravilne prehrane in redno telesno dejavnostjo.

Zato smo že ob 8.30 telovadili s ŠOLO ZDRAVJA, ki je izvajala vadbo „1000 GIBOV“ po metodi ruskega zdravnika Nikolajja Grishina. Skupine redno telovadijo v Luciji, Portorožu in Piranu. Prijetno ogreti po telovadbi smo z lahkoto začeli s testom hoje na dva kilometra, ki je enostaven, natančen, varen in za vse odrasle osebe nad 20 let ponovljiv na šest mesecev. Svetovala je zdravnica specialistka, zdravstveno osebje je izmerilo krvni pritisk, srčni utrip, čas hoje, indeks telesne mase in fitnes indeks. Nato je vsak posameznik prejel priporočila za nadaljnjo vadbo. Ves dopoldan je inštruktorica nordijske hoje Koronarnega društva Slovenske Istre izvajala prikaz nordijske hoje, priljubljene rekreacije, primerne za vse starostne skupine. Seveda je pravilna izvedba pogoj za vse pozitivne učinke nordijske hoje. Obiskovalci se tudi med letom lahko vključite v 5-urni tečaj nordijske hoje v ZD Piran.

V ZDRAVSTVENEM KOTIČKU so strokovni delavci merili krvni pritisk, obseg trebuha in poučevali o preventivnih programih, ki jih vse leto izvajajo v Centru za promocijo zdravja ZD Piran. Predstavila se je diplomirana

medicinska sestra iz referenčne ambulante, nova pridobitev za paciente dveh zdravnikov splošne medicine v ZD Piran. Njena naloga bo izvajanje preventivnih pregledov odraslih nad 30. letom starosti ter vodenje pacientov z urejenimi kroničnimi nenalezljivimi obolenji, kot so arterijska hipertenzija, sladkorna bolezen, srčno popuščanje, KOPB in astma, depresija in osteoporozo.

Otroški kotiček smo pripravili v sodelovanju z Vzajemno zdravstveno zavarovalnico, d. v. z., otroci so lahko uživali v družbi prijetno navihanega kengurujčka in ustvarjali v otroških delavnicah. Odbojarska sekcija ŠD Piran pa je prikazala svoje veščine in obiskovalce pritegnila v igranje odbojke.

Informativna ekipa programa SVIT, državnega programa presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki, je vodila obiskovalce po modelu debelega črevesja in jih poskušala prepričati, naj se odzovejo povabilu. Program je namenjen odraslim moškim in ženskam v starosti od 50 do 74 let. V piranski občini se vabljeni v program odzivajo nekoliko slabše, kot je povprečna odzivnost v Sloveniji. Zato je promocija programa nujna, tako kot bi bilo nujno, da se vsi vabljeni odzovemo in vključimo v program, ki je popolnoma brezplačen, ni zamuden, saj vse poteka s pošiljanjem po pošti, dokazano pa rešuje življenje.

Ves čas je delovala TRŽNICA z doma pridelanim sadjem, zelenjavo in izdelki, lahko ste se pogovorili o uporabi zelišč in aromaterapiji

ter vseh dodatnih pomožnih zdravilnih sredstvih, ki nam jih nudi narava. Pa ne samo prehrana, predstavljeni so bili tudi drugi izdelki, ki pomagajo v skrbi za lastno zdravje. Ekipa delovne terapije iz Centra za starejše občane Lucija je predstavila svojo dejavnost in obiskovalcem ponudila številne terapije, ki so jih deležni varovanci njihovega centra.

Na svidenje spomladi, ob svetovnem dnevu zdravja aprila 2016!

Sodelovali so: NIJZ – SVIT program, Hartis, d. o. o. Lucija, Casa del sal Sečovlje, TEUS Izola, Agracos, d. o. o. Lucija, Automatic servis, Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d. v. z., Odbojarska sekcija ŠD Piran, Društvo Šola zdravja, Ribja kantina Santa Lucia, Lucija, Naša Pekarna, Portorož, MILUPA, Bojan Kožuh, s. p., Kmetija ZUDICH, CSD Piran – Dnevni center ŠKOLJKA, Vrtnarija MOŠKON, Farmedica, d. o. o., Bam Guitar Koper, Center za starejše občane Lucija, DROGA KOLINSKA, d. d., Osebno svetovanje za prehrano in zdravo življenje Tatjana Cajhen, Emilija Pavlič, Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenske Istre, Kmetija BAŽEC, DTRI – Jana Žiber, JP Okolje Piran, TD Taperin Sečovlje, TOSAMA Bela štacunca, KNEZ Strunjan, d. o. o., Trgovina lokalnih dobrot BATEGA, Nika Podgornik, s. p. Lucija, Plesni klub SWANK, Zelišča Jerina, Janitra, d. o. o., Vrtnarija Ruzzier – Černe, Ljubljanske mlekarnice, d. d., Hartman Ljubljana, Koronarno društvo Slovenske Istre.

Morda je AA rešitev

Piše · Milan, alkoholik

Ne štejejo leta, temveč dnevi

Ko sem pred več kot 12 leti, le dan po končanem zdravljenju, prišel na ustanovno srečanje skupine Anonimnih alkoholikov, ki je takrat potekalo v Portorožu, nisem niti slutil, da se bo moje življenje tako temeljito spremenilo.

Že na prvem srečanju sem začutil, da sem prišel na pravi kraj. Toplo so me sprejeli in mi vlili upanje. Začutil sem neko čudno moč, ki je takrat nisem mogel opisati. Po drugi strani pa sem se zavedel, da je moje nepoštenosti in laganja konec. Začutil sem, da tem ljudem ne morem lagati, ker bi me takoj spregledali. Takrat nisem vedel, zakaj. Danes vem. Oni so po tej poti treznosti, na katero sem se jaz takrat šele podal, že hodili in so se že znebili ali vsaj poskušali znebiti svojih hib. Vse to, kar se je takrat dogajalo meni, so oni že doživeli. Dvomi, predsodki, nezaupanje, strah, to je le delček tistega, kar je vrelo v meni. A tudi upanje. Na mizi je bilo neko čudno besedilo, na prvem mestu pa je bil Bog. Jaz, veren ateist, kot se zdaj včasih pošalim, bi najraje ušel. To so neki verski blazneži, sem si govoril. A sem ostal, saj so bili ti ljudje veseli in notranje mirni. Jaz pa sem bil sinonim nemira. In to, kar so imeli oni, sem si podzavestno želel tudi jaz.

Naslednji dan sem imel nesrečo. Več

kot mesec dni nisem mogel voziti avta, a ne takrat ne danes nisem pil alkohola. Ko sem spet lahko vozil, sem se takoj vrnil. Ponudili so mi mentorstvo, jaz pa sem začel delati dvanajst korakov AA. Na začetku nisem dobro vedel, za kaj gre, a sem čutil, da gre na bolje, da se spremenjam na bolje. Da je mojih hib manj, vedno več pa je bilo veselja, zanimanja za druge ljudi in predvsem notranjega miru.

Potem sem kmalu začel služiti, najprej v moji domači skupini, to je v Portorožu, kasneje v Luciji, nato pa tudi v okviru AA Slovenije. Besede služenje, kot marsikaj drugega, sploh nisem razumel. Zdaj bom pa služabnik, jaz, ki sem bil tako ponosen nase in moje materialne uspehe. A ti mi zadovoljstva niso prinašali. Danes vem, zakaj. Srečo sem iskal tam, kjer je ni mogoče najti. To, da sem v skupno dobro naredil določene drobne stvari, da sem pomagal in še pomagam ljudem, ki šele prestopijo prag AA, vse to je služenje. A ne samemu sebi in mojim sebičnim potrebam, ampak pomagati drugim, ki iskreno želijo nehati piti in se spremeniti in so za to tudi pripravljeni tudi nekaj narediti.

Kmalu se je pojavil moj prvi varovanec, s katerim sem prehodil pot

ANONIMNI ALKOHOLIKI SLOVENIJE

*Imate težave z alkoholom?
Morda je AA rešitev!*

KONTAKTNE OSEBE za osebna vprašanja in podrobne informacije:

- Bruno: 031 358 869
- Mihael: 031 844 552
- Milan: 040 802 282

SPLETNA STRAN <http://www.aa-slovenia.si>, kjer najdete tudi urnik srečanj.

DOBRODOŠLI!

Kje smo: Krajevna skupnost Lucija, Obala 107/I – desno, Lucija (nad pošto)

Kdaj so srečanja: vsak torek od 19.00 do 20.30

dvanajstih korakov AA, kot so jo drugi prehodili z mano. In varovanec je bilo še kar nekaj. Danes sem že AA dedek, pravijo, saj imajo moji varovanci že svoje varovance in nanje prenašajo svoje izkušnje, moč in upanje.

Na koncu moram vendarle napisati, zakaj takšen naslov, kot ste ga prebrali. Meni tista štiri leta, ko sicer nisem pil, a sem bil točno tak kot prej, kot sem še pil, ne pomenijo kaj dosti. Bil sem nezadovoljen s sabo in celim svetom. Je potem sploh čudno, da sem se znova zatekel k pijači?

Danes se trudim, da vsak dan preživim kar najbolj kvalitetno, to pa

pomeni, da sem kar najbolj koristen drugim. Ne le alkoholikom, ampak vsem ljudem okoli mene. Ko se pojavijo moje sebične želje in željice, se hitro pojavi nemir. Toda danes imam na razpolago orodja, s katerimi se spet utirim. Trudim se živeti le za danes. Včerajšnji dan je nepreklicno minil, jutrišnji pa še ni napočil. Torej je vse, kar imam, današnji dan.

In samo še eno stvar moram pojasniti, da se ne bi spraševali, zakaj takšen podpis. Enkrat alkoholik, vedno alkoholik. Vse, kar obvladam, je prvi kozarec. Da ga ne spijem, seveda. Drugega ne bi mogel več. Tako pač je. In tega ne obžalujem.

Piše in foto · Nataša Kocjan

Kako pripraviti dopolnilno hrano za dojenčka?

Zaradi velikega zanimanja po delavnici Priprava in degustacija dopolnilne prehrane za dojenčka, ki smo jo prvič izvedli decembra lani, smo se v okviru patronažne službe Zdravstvenega doma Piran odločili, da delavnico junija ponovimo. Potekala je v prostorih preventive v Zdravstvenem domu Lucija, gostili pa smo avtorico knjige Dojenčki za mizo Rebeko Mahorič.

Avtorica je knjigo napisala z namenom, da bi idejno podprla uvajanje dopolnilne prehrane v prvem letu življenja zdravega dojenčka. Vsak dojenček je osebek s svojimi potrebami, sposobnostmi in željami, zato so navedeni jedilniki samo v pomoč

pri uvajanju živil, ki jih dojenček počasi spoznava ob pitju materinega mleka ali mlečne formule. Pri tem pa so upoštevane zadnje smernice EU združenja za otroško prehrano (ESPGHAN) in svetovne zdravstvene organizacije (WHO).

Predavalnica je bila zapolnjena do zadnjega kotička. Na srečanju smo pripravili tri jedi, in sicer sadno-žitno kaša, kosilo in mlečno-žitno kašico. Postopek jedi smo jasno predstavili, mame pa so dogodek izkoristile za spraševanje, pridobivanje informacij ali le osvežitev svojega znanja. Odzivi mamc so bili zelo pozitivni, dojenčki so okušali nove okuse, odzivi so bili različni, večina pa jih je po obedu

zaspala.

Poudariti moramo, da smo se na tej delavnici zbrali še z enim razlogom; knjiga Dojenčki za mizo je namreč

praznovala 1. rojstni dan. Vse skupaj je popestrila torta, narejena po receptu iz knjige, vsi skupaj pa smo upihili prvo svečko.

Sredozemski vranjek – ambasador slovenskega morja

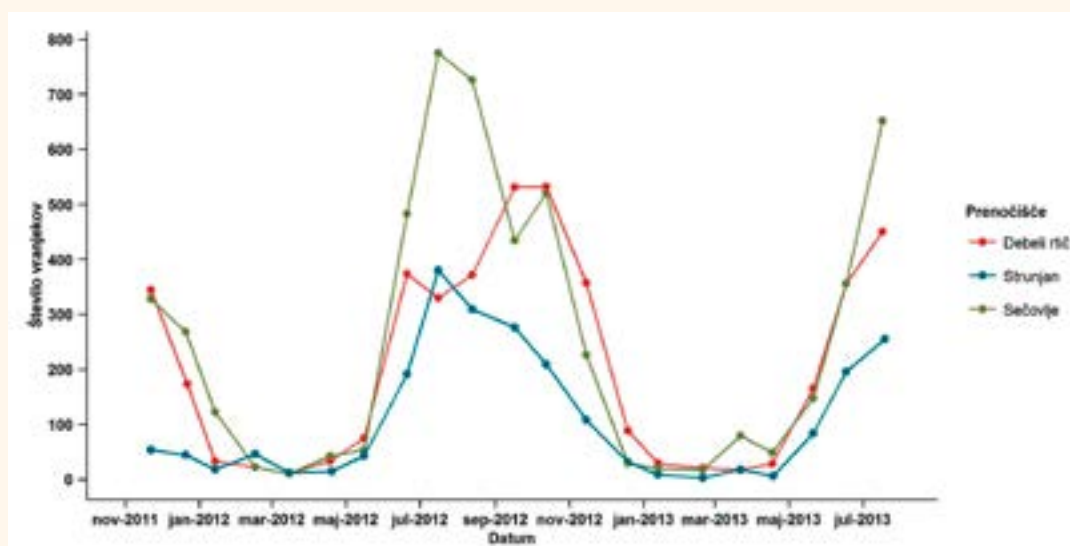
Piše in foto · Iztok Škornik, KPSS

Novoopredeljena mednarodno pomembna območja za ptice

Sredozemski vranjeki (foto: I. Škornik).

Zaključuje se projekt »Vzpostavitev morskih območij Natura 2000 za sredozemskega vranjeka, *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, v Sloveniji« (LIFE10NAT/SI/141), katerega glavni cilji so bili zbrati podatke o populacijski dinamiki, razširjenosti in ekoloških zahtevah sredozemskega vranjeka v slovenskem morju, opredeliti in razglasiti morska območja IBA (Mednarodno pomembna območja za ptice) in SPA (Posebna varstvena območja – območja Natura 2000) za sredozemskega vranjeka v Sloveniji, izdelati smernice za upravljanje novih morskih območij SPA v skladu z načeli trajnostnega razvoja, izdelati načrt ravnanja v prime-

Število sredozemskih vranjekov na prenočiščih (vir: U. Koce).

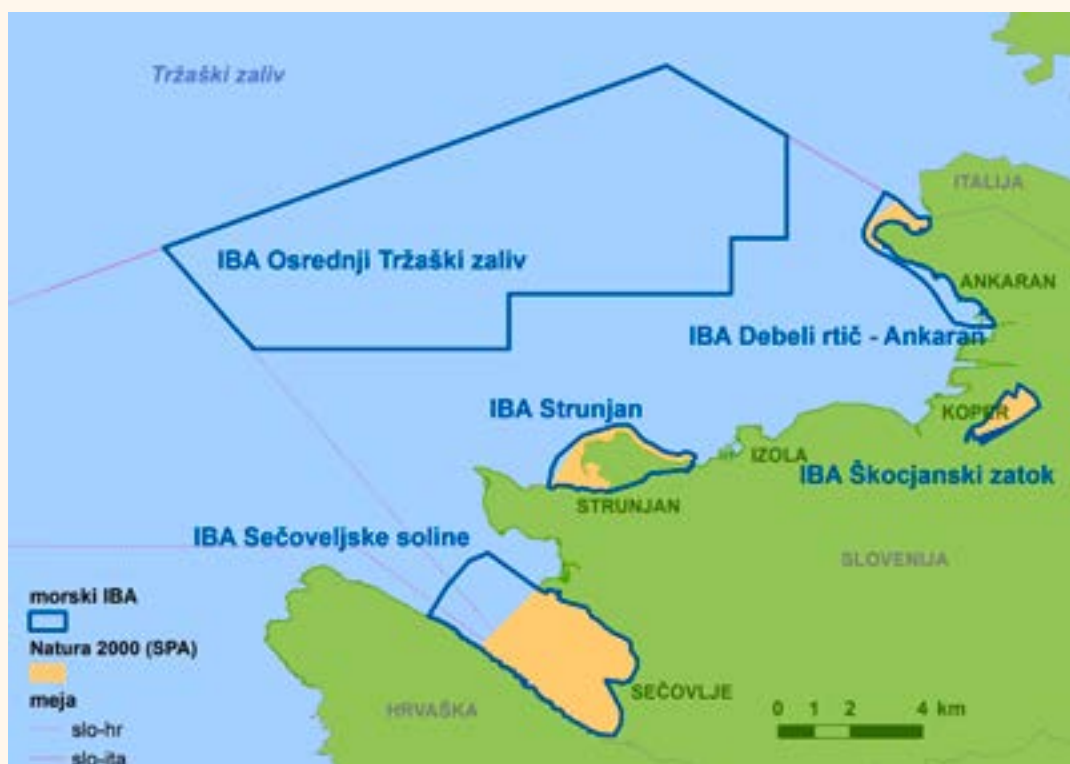
ru izlitja nafte v morsko okolje, seznaniti javnost in izobraziti mlade o naravovarstveni problematiki sredozemskega vranjeka in pomenu slovenskega

morja za njegovo varstvo ter okrepiti komunikacijo med lokalnimi deležniki.

Od septembra 2011 je Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije

(DOPPS) s pripravljalnimi in konkretnimi naravovarstvenimi akcijami ter osveščanjem javnosti uspešno izpeljalo večino projektnih aktivnosti.

Sredozemski vranjek, *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, je endemična podvrsta vranjeka, *Phalacrocorax aristotelis*, razširjena v Sredozemlju in ob Črnem morju. Njegova gnezditvena populacija je ocenjena na vsega 8.700–11.130 gnezdečih parov, ki gnezdi v več kot 400 kolonijah. Gnezdišča pri nas opazovanih sredozemskih vranjekov so v Dalmaciji, zunajgnezditvena prenočišča pa v severnem Jadranu, saj se večji del jadranske populacije sredozemskih vranjekov spomladi, po končani gnezditvi, preseli v severni Jadran. Prvo množično selitev v ta del Jadranskega morja so ornitologi opazili že proti koncu 90. let prejšnjega stoletja, od leta 2008 pa se samo v Tržaškem zalivu poleti in jeseni zadržuje okoli 6.000 osebkov, izjemoma pa celo do 10.000, kar predstavlja 20–33 % celotne populacije podvrste. Strokovnjaki ugotavljajo, da so prve selitve v severni Jadran v 80. letih prejšnjega stoletja povezane z ribiškim prelovom v okolici hrvaških gnezdišč in posledično z drastičnim upadom ribjih populacij. Italijanski raziskovalci so s študijo prehranjevalne ekologije sredozemskega vranjeka dokazali, da je učinkovitost prehranjevanja v plitvem in s pridnenimi ribami bogatem Tržaškem zalivu večja kot v globljih vodah ob hrvaških gnezdiščih. S prehranjevalno študijo, ki je bila opravljena v okviru projekta SIMARINE, so raziskovalci prišli do podobnih rezultatov kot nji-

Mednarodno pomembna morska območja za ptice (IBA) (vir: U. Koce).

hovi italijanski kolegi. Iz 500 izbljuvkov sredozemskega vranjeka, nabranih v letih 2011–2013 na treh lokalitetah v slovenskem obrežnem pasu, je bilo izoliranih 20.430 primerkov plena. Veliko glavnino plena so sestavljale ribe (več kot 99 %), ostalo so bili raki in glavonožci, prisotni v zanemarljivem deležu. Po ugotovitvah raziskovalcev se sredozemski vranjeki prehranjujejo večinoma z gospodarsko nepomembnimi vrstami, med katerimi je najpogostejši plen v Tržaškem zalivu črni glavoč, *Gobius niger* (49,4 %).

S pomočjo barvnega obročkanja sredozemskih vranjekov na njihovih gnezdiščih, so ornitologi že v preteklosti ugotovili, od kod so ptice, ki k nam prihajajo v pognezditvenem obdobju in tu prenočujejo na bližnjih školjčičih. S telemetrijo (GPS-oddajni-

ki), štetjem sredozemskih vranjekov na prenočiščih, opazovanjem vranjekov z obrežja ter popisom morskih ptic s čolnom po vnaprej določenem transektu pa so v okviru projekta SIMARINE-NATURA bolj natančno spremljali tudi njihovo gibanje in premike (prehranjevanje, prenočevanje, počivanje ...) s ciljem identifikacije novih morskih IBA-območij v slovenskem morju. Ob izpolnitvi kriterijev za priključitev območij omrežju IBA in potrditvi organizacije BirdLife International smo Slovenci pridobili eno povsem novo območje (IBA Osrednji Tržaški zaliv), eno obstoječe območje (IBA Debeli rtič) pa je bilo razširjeno in preimenovano v IBA Debeli rtič-Ankaran. V BirdLifeovem uradnem inventarju IBA imamo od letošnjega marca skupno pet obmo-

čij za morske ptice, poleg zgoraj omenjenih še IBA Strunjan, IBA Sečoveljske soline in IBA Škocjanski zatok. Strokovno poročilo o novih IBA je DOPPS že posredoval Zavodu RS za varstvo narave, ki je pristojen za izdelavo predloga SPA, ki naj bi bil vključen v omrežje Natura 2000 do konca avgusta letošnjega leta.

O vidnejših dosežkih in dogodkih projekta lahko več preberete na spletni strani projekta <http://simarine-natura.ptice.si>.

Na naslovu <https://vimeo.com/84434321> pa si lahko ogledate tudi krajši film o sredozemskem vranjeku.

Projekt SIMARINE-NATURA je sofinanciran iz sredstev LIFE, finančnega instrumenta Evropske unije za okolje.

Piše · KPSS

Soline so žive!

Projekt »LIFE MANSALT – Človek in narava v Sečoveljskih solinah« se je v Sečoveljskih solinah izvajal med oktobrom 2010 in septembrom 2015. Projektne aktivnosti so bile usmerjene v ohranjanje biotske raznovrstnosti, hkrati pa so prispevale tudi k varstvu kulturne dediščine solin in zaledja. S projektnimi aktivnostmi je bila odpravljena največja grožnja solinam, to je nenadzorovano poplavljanje območja v času visokega plimovanja prek več desetletij slabo vzdrževanih nasipov, ki soline varujejo pred vdori morske in zaledne vode.

7-milijonski projekt »LIFE MANSALT – Človek in narava v Sečoveljskih solinah« so sofinancirali: Evropska unija, Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije, družba Telekom, d. d., ter podjetje SOLINE, d. o. o. Ministrstvo za okolje in prostor je obveznosti sofinanciranja projekta LIFE izvajalo prek Sanacijskega programa Vlade Republike Slovenije za odpravo posledic škode na solinah po visokem plimovanju leta 2008.

Glavni cilj projekta, ki dopolnjuje cilje sanacijskega programa, je bil ohranitev biotske raznovrstnosti v Krajinskem parku Sečoveljske soline, kar je mogoče doseči z nadzorom nad vodnim režimom, ukrepi za varstvo ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, obnovo v preteklosti degradiranih območij, z dvigovanjem zavesti o pomenu tradicionalnega solinarstva, ki ohranja naravo in omogoča trajnostni razvoj lokalne skupnosti, ter prek razvoja modela dobre prakse uporabe tradicionalnih metod pri obnovi solinskih ekosistemov. V sklopu projekta je bilo obnovljenih več kot 4 kilometre nasipov ob vodotokih in ob morju, izkopanih je bilo prek 8 kilometrov jarkov, ki omogočajo boljše kroženje vode v solnih bazenih in s tem preprečujejo bohotenje alg na površini ter omejujejo dostop plenilcem do gnezditvenih kolonij solinskih ptic, urejeno je bilo sladkovodno mokrišče na robu solin ob Rudniku na površini 8 ha, izvedenih je bilo več kot 80 tematskih delavnic, izdelane so bile strokovne usmeritve kot podlaga za okoljsko sprejemljivo urejanje privezov ob desni brežini Jernejevega kanala ...

V Evropski uniji se najbolj ogrožene rastlinske in živalske vrste in njihova življenjska okolja varuje v sklopu omrežja NATURA 2000. Tiste človekove aktivnosti, ki bi ogrozile obstoj ciljnih vrst in njihovih življenjskih okolij znotraj območij NATURA, praviloma

»Projektne sredstva zagotavljata LIFE finančni instrument Evropske skupnosti in Vlada Republike Slovenije.«

LIFE+ je finančni instrument EU, ki je namenjen izključno varstvu okolja. Podpira izvajanje okoljske politike EU, vzpodbuja projekte, ki prispevajo k trajnostnemu razvoju in tiste, ki predstavljajo dodano vrednost v smislu ohranjanja okolja in narave v državah EU. Je tudi glavni finančni mehanizem za izvajanje projektov v območjih Natura 2000, kamor so uvrščene tudi Sečoveljske soline.

Natura 2000 je evropsko omrežje posebnih varstvenih območij, razglašeni v državah članicah Evropske unije z osnovnim ciljem ohraniti biotsko raznovrstnost za bodoče rodove.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

niso dopustne. V Sečoveljskih solinah, območju NATURA 2000, tradicionalno solinarstvo ne ogroža živega sveta; nasprotno: nadaljevanje te dejavnosti na Leri, severnem delu Krajinskega parka Sečoveljske soline, je nujno za zagotavljanje ustreznih vodnih režimov za solinske rastline in živali. Hkrati pa tradicionalno solinarstvo ponuja delo in zaposlitve ter prispeva k razvoju lokalne skupnosti, saj spoznavanje postopkov tradicionalne pridelave soli, možnost doživljanja in opazovanja narave in bogata kulturna dediščina privabljajo številne obiskovalce. Varstvo narave, posebej če je povezano s tradicionalnimi človekovimi dejavnostmi, je torej v območjih NATURA 2000 tudi razvojna priložnost!

Župan g. Peter Bossman je v pozdravnem govoru na predstavitvi rezultatov projekta med drugim dejal: »Tudi posredni učinki projekta LIFE MANSALT so veliki; učinkovito upravljano in za živa bitja – skupaj z ljudmi – prijazno območje pomembno prispeva k večjemu obisku parka. Sečoveljske soline so v nekaj letih postale ena najbolj prepoznavnih turističnih lokacij v piranski občini in širše. Ta prepoznavnost bo v prihodnje še bolj pomembna, saj bodo v prednosti tiste destinacije, ki poleg tradicionalnega turizma »sonce-morje-plaža« ponujajo gostom tudi lokalne posebnosti, ohranjeno naravo, kulturno dediščino, kulinariko ...«

147 kamnitim umetninam so se pridružile tri nove v lucijskem parku Sonce

Piše in foto · Janez Mužič

Forma viva na Seči ima že 54-letno tradicijo

Park Forma viva Portorož, ki se razteza po rtu polotoka Seča, je edinstvena rastoča zbirka sodobnega ustvarjanja monumentalne plastike v kamnu na svetu. Tam se že od leta 1961 biennialno odvija kiparski dogodek snovanja in raziskovanja na prostem v krogu umetnikov z vseh koncev sveta. Na delovišču Forme vive je bilo ponovno živahno od sredine septembra, ko se je začel letošnji simpozij, s katerim so Obalne galerije Piran po predlanskem premoru obudile to prireditev. Istrski kamen so mesec dni klesali mladi kiparji Renzo Durante iz Italije in Miha Pečar ter Marko Zelenko iz Slovenije. Izbrani so bili med 11 kandidati, ki so se prijavili na spomladanski razpis. Z njimi je bil še Jadran Rusjan, ki je prizadevno fotodokumentiral njihovo delo.

Kot je povedala kustosinja Obalnih galerij Piran Majda Božeglav Japelj, je imel letošnji, že 54 let stari mednarodni kiparski simpozij kar nekaj posebnosti. Do sedaj je namreč za portoroško Formo vivo kakih 140 kiparjev ustvarilo kar 150 kipov. Večina jih je na Seči, tako da je območje že sila natrpano z njimi. Tudi zato so pred omenjene kiparje postavili izziv, da z ustvarjenimi skulpturami posežejo v sooblikovanje urbanega okolja novega lucijskega mestnega parka Sonce, ki je v bližini Forme vive. Skulpture so tako nastajale za ta javni prostor, kamor so jih slovesno namestili 17. oktobra ob zaključku simpozija.

Poleg tega je bila značilnost letošnje delavnice, da so izbrali mlade kiparje, zaradi česar so simpozij tokrat naslovili Forma viva Portorož 2015 stARTup. S tem so želeli poudariti njegov pomen za zagon ustvarjalnosti mladih kiparjev. Zanimljivo ni niti dejstvo, da so zaradi pomanjkanja denarja umetniki letos prvič klesali kamnite bloke, ki so vrsto let neobdelani ležali na delovišču na Seči in si jih torej niso izbrali

sami v Kanfanarju ali katerem drugem kamnolomu, kot je veljalo prej. Kot so povedali kiparji sta jim to dejstvo in vnaprej določen kraj postavitve kipov, glede na njihove predhodne zamisli, predstavljala samo še dodaten izziv.

Privlačnost letošnjega živahnega dogajanja okoli kiparjev na delovišču na Seči in v parku v Luciji, ki ga kipi bogatijo, so bile še različne likovne in arhitekturne delavnice, srečanja s kiparji ter vodstva za otroke vseh starostnih skupin. Simpozij so namreč zastavili tako, da se je med tremi kiparji, šolarji, ljubitelji umetnosti in tudi naključnimi sprehajalci spletalo čim več pogovorov.

Po besedah v. d. ravnateljice Obalnih galerij Jelke Pečar je levji delež pri finančni podpori letošnjega simpozija v višini 14.000 evrov priskrbel Občina Piran, pomemben pa je tudi prispevek vrste sponzorjev. Izdali bodo še katalog in fotodokumentacijo kiparske delavnice s spremljajočimi dogodki, ki jo pripravlja Jadran Rusjan.

V ponedeljek, 5. oktobra 2015, smo imeli poseben dan. Šli smo na Sečo na Formo vivo. Šlo je 10 učencev od 7. do 9. razreda naše šole, 6 učencev OŠ Mate Balota iz Buj, 6 učencev italijanske šole Edmondo de Amicis Buje ter 5 učencev iz italijanske šole v Sečovljah. Srečali smo se s tremi kiparji. Najprej smo si pod vodstvom kustosinje, ge. Nives Marvin, ogledali kipe, da bi dobili kako zamisel. Potem smo se spravili na delo, delali pa smo ločeno ali v skupinah. S seboj smo prinesli bele majice, da smo nanje odtisnili spominek. Preden smo se poslovili, smo naredili še skupinsko sliko.

Dogovorili smo se, da bodo kiparska dela razstavljena na vseh štirih šolah, zato smo pripravili razstavo najprej na OŠ Sečovlje.

Matej Gorela, 8. razred OŠ Sečovlje

Razstave v piranskih galerijah

Piše · Nives Marvin, kustosinja Obalnih galerij; foto · Arhiv OG Piran

Skupinska razstava DESET OČI v Galeriji Herman Pečarič Piran

Miriam Elettra Vaccari: Confini/Meje, 2015, kamen, les, vrstica

Otvoritev razstave Deset oči in štirje prisotni avtorji

Simbolno poimenovana razstava Deset oči je dala možnost vpogleda v pet avtorskih govoric ustvarjalcev mlajše in najmlajše generacije iz našega ožjega lokalnega in širšega okolja, pripadnikov manjšine in večine. Kustosinji sta bili Fulvia Zudič in Nives Marvin, razstava pa je rezultat tradicionalnega sodelovanja Obalnih galerij Piran s Skupnostjo Italijanov Giuseppe Tartini Piran/Comunità degli Italiani Pirano in s Samoupravno skupnostjo italijanske narodnosti Piran/Comunità autogestita della nazionalità italiana Pirano/.

Izbrani avtorji vsak v svoji likovni maniri interpretirajo in izpovedujejo lastna intimna videnja in doživljanja. Slike v nadrealistični maniri Nika Anikisa Skuška iz Sevnice (diplomiral na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje, sedaj se izpopolnjuje na Angel Academy of Art v Firencah) nas popeljejo v duhovne sfere človekovega bivanja, Rok Kleva Ivančič iz Strunjana (diplomiral je na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost

in oblikovanje, kjer končuje magisterij) pa z upodobitvijo motivov iz risank na svoj način podoživlja asociacije na mladost. Rihard Lobenwein iz Strunjana (diplomiral na Fakulteti za humanistične študije v Kopru in magistriral na ljubljanski Arthouse) vedno znova preseneti z izvrstnim obvladovanjem slikarskih veščin velikih mojstrov baroka, tako da v tej maniri interpretira lastno dožemanje vsakdana. Risbe najmlajše razstavljalke Zarje Ražman iz Isole (diplomirala na likovni akademiji v Benetkah, sedaj nadaljuje študij grafike v Urbinu) presenetijo s senzibilno likovno govorico, pogojeno z avtoričino nravjo. Kiparka Miriam Elettra Vaccari iz Portoroža (diplomirala na akademiji za likovno umetnost v Carrari, kjer končuje magisterij, izpopolnjevala se je na specialki na Akademiji za likovno umetnost v Varšavi) s svojo prostorsko skulpturalno formo in deli na papirju na inovativen način interpretira globalno dogajanje v svetu in v prostoru, kamor se je pred kratim priselila.

Skupinska razstava Rdeča nit v Mestni galeriji Piran

Trajanje: do 24. januarja 2016

Razstava Rdeča nit je avtorska postavitev tekstilij v Mestni galeriji (predstavljena oktobra 2014 v zagrebški Galeriji Karas) in združuje ustvarjalce iz dveh sosednjih držav, Slovenije in Hrvaške. Avtorji različnih generacij delujejo na različnih področjih likovnega ustvarjanja in na pričujoči razstavi jih družijo skupni izrazni medij – tekstilna nit. Ta je uporabljena in interpretirana na različne načine: kot linija, ki ustvarja risbo, kot vez, ki spaja dve ločeni enoti, ter še z mnogimi drugimi simbolnimi pomeni. S to simbolnostjo pa istočasno namiguje na mejo, ki na eni strani razmejuje dve deželi, na drugi pa ju povezuje in zbližuje. Pred desetletji je prav Mestna galerija Piran gostila uveljavljeni Mednarodni bienale tapisserie, s to razstavo pa bo ponovno dan vpogled v smernice aktualnega dogajanja na področju tekstilne umetnosti. Na razstavi s svojimi tekstilijami sodelujejo avtorji iz Hrvaške: Matija Čop, Duje Kodžoman, Jadranka Hlupić Dujmušić in Petra Krpan, Ivan Midžić, Vesna Pleše, Valentina Stepan, Sanja Šebalj, Josipa Štefanec, Marijana Tkalec ter iz Slovenije:

Anda Klančič, Eta Sadar Breznik, Jana Mršnik in Vesna Štih, Urh Sobočan, skupina OLOOP, Marjeta Godler, Elena Fajt, Saba Skaberne in Ksenija Baraga.

3. december – Ta veseli dan kulture bomo obeležili z vodstvom po razstavi Rdeča nit: ob 16.30 bosta razstavljalca Anda Klančič in kustosinja Nives Marvin obiskovalce popeljali v ta drugačen, a gotovo zelo privlačen ustvarjalni medij.

Tekstilija METULJI Ete Sadar Breznik v Mestni galeriji.

Razstava FORTUNA VITREA, steklene skulpture in slike Mire Ličen Krmpotić v Muzeju antičnega stekla v Zadru

Trajanje: do januarja 2016

Muzej antičnega stekla v Zadru s sodelovanjem Obalnih galerij Piran, Občino Piran in Mestno občino Koper ter sponzorjem Komunalo Koper je organiziral samostojno razstavo steklenih skulptur piranske vsestranske ustvarjalke Mire Ličen Krmpotić, ki bo na ogled do 10. decembra. Na razstavi s pomenljivim poimenovanjem Fortuna Vitrea (Cicero: »Fortuna vitrea: tum cum splendet, frangitur./Sreča je steklena, tedaj, ko se blešči, se že lomi.«) avtorica predstavlja steklene skulpture in slike, ustvarjene v letošnjem letu prav za konkretno razstavišče. Razstavo spremlja trijezični katalog z zapisoma Miljenka Domijana in Nives Marvin, ki sta na otvoritvi – poleg dr. Iva Fadića, ravnatelja muzeja – avtorico tudi predstavila.

Razstavljeni stekleni objekti večjih formatov odsevajo avtoričino več kot dvajsetletno relativno intenzivno ustvarjanje steklenih skulptur in objektov v prevladujoči tehniki fuzije različnih zvrsti in tehnologij. Ob že preizkušeni stari tehniki

vitraža (Portorož, Ptuj, Rovinj, Piran ...) jo izziva individualno raziskovalni tehnološki proces ustvarjanja steklo-skulptur ali steklo-slik kot nosilk intimnega likovnega izraza in sporočilnosti, ki je enakovreden njenim drugim likovnim medijem. Prav ta tehnika ji omogoča individualen eksperimentalen in mnogokrat tudi inovativen tehnološki proces ter hkrati nove izzive v udejanjanju intimne likovne kode. Sooča se z materijo – človeku sicer znano že od antike dalje –, ki je trajna in hkrati v trenutku uničljiva, konkretno fizično otipljiva in hkrati v svoji izvorni strukturi in osvetlitvi spreminjajoča se in neulovljiva. Barvitost, presevanje svetlobe, luminoznosti in hkratni efekti prozornosti te specifične tvarine, oblikovane v različne skulpturalne forme s slikarsko-risarskimi in drugimi aplikacijami, doživljanje učinkov vedno novih in neponovljivih, a vzburljivih vzdusij so značilnosti, ki še poudarijo njeno avtorsko individualno izraznost.

Mladi kiparji so v osmih letih izklesali že nekaj deset skulptur in reliefov

Piše in foto · Janez Mužič

Umetniške podobe v skalah Punte

Na skalovju valobrana na Punt, ki je kar nekakšen prepoznavni znak vedute mesta in ga varuje pred včasih divjim morjem, je bilo konec avgusta tudi letos živahno. Kar sedmih skal so se namreč z dleti, kladivi in še kakšnim kamnosekim orodjem tradicionalno lotili mladi kiparji KUD Korenika.

Društvo iz Strunjana, ki združuje najrazličnejše umetnike, je v teh skalah že pred sedmimi leti domiselno našlo izziv za svojo kiparsko ustvarjalnost. Z njo želijo obogatiti podobo Punte, zato tam vsako leto izpeljejo mednarodno kiparsko delavnico, ki traja en teden. Kot je povedal njen vodja Aljoša Golubič, so delavnice v sodelovanju z Obalnimi galerijami Piran začeli leta 2008 v okviru piranskega ex-tempora. Do sedaj je v sedmih letih na njih sodelovalo dobrih 30 predvsem mladih kiparjev, ki prihajajo tudi iz Avstrije, Italije, Hrvaške, Velike Britanije in letos prvič iz Češke. Za udeležbo imajo vsako leto razpis, prihajajo pa tako akademski kiparji kot študenti akademij in ljubiteljski ustvarjalci v kamnu. Tako je na Punt na ogled že nekaj deset skulptur in reliefov.

Občina Piran, ki jim izda dovo-

ljenje za ustvarjanje na javni površini, umetniško oživljanje skal rada tudi finančno podpira. Njihovo klesanje je ne nazadnje svojevrstna atrakcija, ki prijetno popestri piransko turistično in kulturno podobo. Ljudje se namreč radi ustavljajo ob kamnosekih, opazujejo njihovo delo, sprašujejo to in ono in so skratka navdušeni. Letos so tam ustvarjali Vojtech Trocha iz Prage, Uroš Preželj iz Portoroža, Maša Gostinčar iz Pirana, Jernej Flajs iz Lucije, Milan Marušič in Aleksandra Graziola iz Sežane ter Miriam Elettra Vaccari iz Italije.

Kamen je klesal tudi akademski kipar Miha Pečar iz Portoroža, ki je bil letos že drugič mentor mladim ustvarjalcem. A ni samo mentor, saj se je odločil, da bo deklici, ki jo je izklesal pred leti in je najbolj opazna skulptura v tej nenavadni galeriji, za družbo naredil delfina. »Veseli smo, da nas ljudje vse bolj poznajo in da cenijo naše delo, katerega rezultati niso za v muzeji ali v galerijo, ampak za vse, ki hodijo mimo,« je o tem neobičajnem projektu povedal Pečar. Skal na Punt je še precej, tako da ustvarjalnih izzivov kamnosekom gotovo ne bo zmanjkalo.

GGG
GGG d.o.o., Koper, Vojkovo nabrežje 23
GEODETSKE STORITVE

- ureditev meje
- parcelacija
- izdelava geodetskega načrta
- izdelava etažnega načrta z vknjižbo
- izravnavna meje
- zakoličenje objektov
- evidentiranje stavbe
- vpis stavbe v kataster stavb
- legalizacija črnih gradenj
- pridobivanje gradbenih in uporabnih dovoljenj
- pridobitev hišne številke
- komparacija
- pravno svetovanje
- izdelava energetskih izkaznic

tel.: 50 627 83
GSM: 041 638 364
e-mail: info@ggs.si
www.ggs.si

1. Mednarodni koncert pevskih zborov

Piše in foto · Nataša Fajon

Nad piranskim Triglavom zadonele pesmi petih zborov

Društvo Georgios Piran je v sodelovanju z Občino Piran v soboto, 26. septembra 2015, organiziralo 1. mednarodni koncert pevskih zborov, ki so ga poimenovali Pesem nad podvodnim Triglavom. Pevke in pevci zborov iz Italije, Hrvaške in Slovenije so s svojim petjem počastili avtorje postavitve »Podvodnega Triglava« in počastili rojstni dan glasbenika in dirigenta Berta Radojkoviča.

Da je Piran posebno mesto, slišimo skoraj na vsakem koraku. Med posebnosti, ki jih nikoli ne zmanjka, sodi tudi to, da ima čisto svoj Triglav – ki je prav tako poseben.

Na tistem Triglavu, ki ga vsi dobro poznamo, je že velikokrat zadonela slovenska pesem, zato so se v društvu Georgios odločili, da bi se spodobilo zapeti tudi na piranskem. Ker je šlo za prvi tovrstni podvig, so za pomoč zaprosili še dva domača in dva tuja zbora. Povabilu na 1. mednarodni koncert pevskih zborov nad piranskim Triglavom so se z veseljem odzvali CoMi Giuseppe Tartini Pirano, MePZ Slovenec Slavec Boršt-Ricmanje-Dolina-Trst, CoMi Comunita degli Italiani Momiano, MoPZ Pergula Sveti Peter in MePZ Georgios Piran.

Dogodek je potekal v skladu z mediteransko tradicijo, saj so se vsi pevci najprej zbrali pri Adiju v Caffè Galeriji, kjer so v miru posrkali kapučin in malo »počakulali«. Šele potem so se strumno in veselo podali proti Triglavu... z barko. Da, do piranskega Triglava se namreč pripelje. Razlaga je preprosta, nahaja se namreč pod vodo. Še ena piranska posebnost pač.

Podvodni Triglav je v resnici protitankovska piramida, ime pa je dobila zaradi svoje lege. Leži namreč v obsežnejši kotanji, kakih tristo metrov pred piransko Punto, na globini 38 metrov, kar velja za najglobljo točko severnega Jadrana. Leta 2000 jo je ob 90. obletnici rojstva slavnega potapljaškega guruja, izumitelja, biologa, popotnika in filmarja Jacquesa Yvesa Cousteauja potopila ekipa potapljačev, ideja zanjo pa je plod sodelovanja Uga in

Leana Fonde, Franja Želeta, Maurizio Ruzziera in Alija Žerdina. Slednji je namreč želel 10. junija 2000 obeležiti obletnico rojstva svetovno priznanega potapljača, Ugova želja pa je bila označitev najgloblje točke slovenskega morja. Ob potopitvi je bila piramida opremljena z aluminijasto ploščico, na kateri je bil vgraviran narobe obrnjen slovenski grb, torej Triglav, zraven pa napis, da gre za globinski rekord.

Celotno zgodbo o potopitvi piramide, iz katere je nastal tudi kakšen še danes uveljavljen mit, je na barki opisal Lean Fonda, ki se dogodka spominja, kot bi se zgodil včeraj. Fantje so namreč že na začetku uresničevanja svoje ideje nleteli na težave, saj protitankovske piramide skoraj deset let po vojni ni bilo lahko najti. Ko so jo naposled le našli in prepričali lastnika (ministrstvo za obrambo), da jim jo odstopi, so se znašli pred novim izzivom. Kako prepeljati v Piran in potopiti na dno morja skoraj meter in pol visoko in več ton težko gmoto betona? S skupnimi močmi, iznajdljivostjo in dobro voljo je piramida le pristala na dnu morja. Po uspešnem potopu so bili zadovoljni vsi razen Alija Žerdina, ki je zgrožen ugotovil, da je pri oblikovanju napisa na aluminijasto ploščico zagrešil slovnično napako. Napisal je namreč "najgloblja točka".

Jezikovni prekršek ni dolgo ostal na prestolu mitov in legend, ki se prenašajo iz roda v rod, saj je že isti dan nastal nov, privlačnejši mit. Piramida je namreč vzbudila zanimanje številnih potapljačev, ki so si jo želeli ogledati, a je prav nihče od njih ni več našel. Mit o tem, da piramide sploh ni, se je razširil daleč naokrog in se menda ohranil vse do danes.

Mit so idejni očetje podvodnega Triglava leta 2007 razveljavili, ko so se v spremstvu z isto ekipo potapljačev ponovno spustili na dno in potrdili, da je piramida še vedno tam, kjer bi morala biti. Takratnega potopa se je razveselil tudi Ali Žerdin, saj je galvanski tok aluminijasto ploščico razžrl, z njo pa je v pozabo

odšla tudi njegova slovnična napaka.

Potapljače pa je poleg najdbe izgubljene piramide osrečilo še eno odkritje.

»Piramida v tej peščeno-blatni kotanji je bila čista eksplozija življenja, poraščena z različnimi morskimi organizmi. Na njej so bile ostrige, školjke, morski konjički, bila je kot oaza sredi puščave. To odkritje nas je utrdilo v prepričanju, da bi bilo treba v našem morju postaviti umetne grebene, s katerimi bi dobilo življenje svoj prostor, blatno dno namreč zanj ni primerno,« je pomorsko zgodbo o nastanku podvodnega Triglava sklenil Lean Fonda.

Srečen konec zgodbe je pospremlilo petje vseh petih zborov, ki so nad najglobljo točko in slavno piramido zapeli po dve pesmi, prestali pa so tudi tekmovanje oktetov, v katerem je prvo mesto zasedel oktet domačega zbora Georgios in si za nagrado prislužil ponovno organizacijo dogodka prihodnje leto. Posebno nagrado je prejela še zborovodkinja zbora italijanske skupnosti Piran, Milly Monica, ki je žal ni bilo, zato je plaketo o posvojitvi delfinke Emanuele iz rok Ane Hace iz društva Morigenos prevzela predsednica Rita Lisjak.

Ker po koncertu nihče ni bil kaj prida utrujen, so ga pevci in pevke razširili na enodnevno mini piransko turnejo in nastopili še na Tartinijevem trgu, kjer je njihovo spontano petje po tamkajšnjih lokalnih hitro navdušilo obiskovalce, ki

so jim pridno sledili tudi na zadnji pevski postanek na Trgu 1. maja.

Uspešno izpeljana premiera je navdušila vse sodelujoče in prav vsi se veselijo ponovitve.

»Fantastična ideja, vsi pevci so navdušeni, takega preprostega dneva s spontanim petjem v dobri družbi še nismo doživeli. Obvezno bo to treba ponoviti,« je povedal Danijel Grbec, zborovodja MoPZ Pergula in MePZ Slovenec Slavec.

»Zame je bila prijetna izkušnja spoznati druge zборе, izmenjati ideje, nove pesmi in nasvete. Posebno doživetje, ki nas je napolnilo s prijetnimi vtisi, je bil izlet z barko, saj z zborom še nikoli nismo nastopili na morju,« navdušenja ni skrival Davide Circotta, zborovodja MePZ Skupnosti Italijanov iz Momiana.

»Zelo dober občutek je, ko vidiš nasmejane in zadovoljne obraze pevk, pevcev in gostov, ki so se odzvali našemu povabilu. Vse je potekalo gladko in tekoče, zato bi se ob tej priložnosti rad zahvalil vsem, ki so nam pomagali pri izvedbi prireditve. Še enkrat se je potrdilo, da je medsebojno sodelovanje lokalnih akterjev edina prava pot,« pa je vti-se po uspešno izpeljanem dogodku opisal Marko Jezernik iz društva Georgios.

Glasbeno popotovanje se je sklenilo tam, kjer se je vse skupaj začelo, z zaključnim srečanjem pevk in pevcev v Caffè Galeriji, kjer je večer popestril domači trio Time Machine.

Nova zgoščenka, posvečena slavnemu Pirančanu

Pišejo · ZKD Karol Pahor Piran, JSKD Piran, Glasbeno društvo Viola

Tartini včeraj in danes

Pred kratkim se je v Piranu odvil dogodek, ki je slavnega Pirančana Giuseppeja Tartinija javnosti predstavil v popolnoma novi luči. Zdravko Pleše je predstavil svojo novo zgoščenko, posvečeno prav omenjenemu skladatelju.

Zdravko Pleše je violinist, ki je že v najstniških letih na spored svojih koncertov uvrščal Tartinijeve skladbe. Čeprav so Tartinijeva dela ustvarjena za večje in zrele umetnike, je Zdravko že od srednješolskih dni v stiku z njimi. Glasbeno akademijo je zaključil v Ljubljani pod mentorstvom prof. Roka Klopčiča, magistriral pa na dunajski univerzi za glasbo in upodablja joče umetnosti v razredu prof. Rainerja Kuchla in prof. Jele Spitzkove. Akademija za glasbo v Ljubljani mu je podelila študentsko Prešernovo nagrado za izjemno izvedbo Paganinijevega in Mozartovega violinskega koncerta. Sodeloval je na številnih odmevnih mednarodnih violinskih tekmovanjih (Čile, Nemčija, Italija, Srbija, Hrvaška). V sezonah od leta 2001 do 2005 je bil stalni član Simfoničnega orkestra RTV Slovenija. Kot solist je nastopal s simfoničnimi in komornimi orkestri pod vodstvom dirigentov: Davida de Villersa, Antona Nanuta, Nade Matošević, Patrika Grebla, Matjaža Brežnika in Simona Perčiča. Sodeloval je pri snemanju dokumentarno-igranega filma Vražji Tartini v produkciji RTV Slovenija, v katerem je upodobil mladega violinista in skladatelja Giuseppeja Tartinija. Izvaja številne koncerte, posvečene njegovi glasbi, in večkrat koncertira na njegovi Amatijevi violini iz 17. stoletja. Komponira, piše priredbe in aranžira glasbo za različne skupine. Izdal je dve pesniški zbirki: Novi dan (Nov dan) in Ljubav (Ljubez). S pianistom Denysom Masliukom je posnel zgoščenko s celotnim opusom skladb za violino in klavir slovenskega skladatelja Alojza Srebotnjaka. Vodi tudi komorno skupino Ensemble Contemporanea 21, s katero izvaja repertoar vseh glasbenih obdobj in žanrov. Ustanovil je in vodi dva festivala – Festival komorne glasbe Grobnik na Gradu Grobnik nad Reko (Hrvaška) in Festival Tartinijevi dnevi Piran. Slednji je bienalen in bo v letu 2016 v Piranu izveden tretjič. Festival združuje godalce vseh generacij in popularizira glasbo piranskega skladatelja Giuseppeja Tartinija, predvsem med mladimi. Osrednji dogodek festivala je vedno nastop Godalnega orkestra Tartinijada, ki je na zadnjem koncertu leta 2014 s Tartinijevo glasbo združil 170 glasbenikov vseh generacij iz različnih držav.

Nova glasbena poslastica, ki jo je ustvaril Zdravko Pleše, je zgoščenka z naslovom Tartini včeraj in danes. Tako je nastal prvi zvočni posnetek nasploh, ki bo Tartinija predstavil v dveh, lahko pa bi rekli kar treh glasbenih zvrsteh: klasiki, jazzu in v električnem zvoku. S sestro Snježano Pleše Žagar, ki je tudi pianistka, je Zdravko posnel njegove tri najbolj znamenite sonate za violino in klavir (Vražji trilček, Didone abandonata in Pastorale). Ker je Tartinijeva glasba napisana z veliko znanja, domišljije in fantazije, je zanimiva in hitro razpoznavna. Po Zdravkovem mnenju dopušča veliko svobode, ustvarjalnosti, lastne interpretacije in muziciranja, vendar pa istočasno zahteva precej izvajalske spretnosti, znanja in sposobnosti improvizacije. To ga je spodbudilo, da je o njej začel razmišljati na sodobnejši način, nekoliko bolj prilagojen mislim modernega glasbenega izraza. Tako se je domislil, da bi lahko Tartinijeva dela, ki formalno dopuščajo precej svobodnega glasbenega izražanja (saj so nastala v času baroka, ko je bilo improviziranje na instrumentu nujno), lahko zazvenela tudi v bolj sodobnem aranžmaju in zvoku. Ugotovil je, da je današnja jazzovska glasba tista zvrst, ki dopušča tem delom glasbeno preobrazbo in sodobno nadgradnjo. Zato je izbral tri zelo všečne teme iz Tartinijevih skladb (iz Koncerta za trobento in orkester, Sonate za dve violini in kontinuo ter iz Sonate za violino solo) in jih s člani Ante Jeličić Tria (klavir, kontrabas in bobni) iz Zadra »preoblekel« v jazzovske viže. Pri ustvarjanju glasbenega materiala so bili zelo kreativni,

saj sta nastali dve skladbi, Tartini Jazz Intro in Tartini Jazz. Sedaj skupaj s posnetki klasičnih sonat oblikujeta vsebino zgoščenke, ki nosi naslov Tartini včeraj in danes. Na njen najdete tudi Zdravkovo avtorsko skladbo Infected by Devil's Trill – Tartini Electric, ki se navdihuje pri Vražjem trilčku in je napisana za violino solo. Predstavlja violino v njenem elektronskem zvoku.

Prvi predstavitveni koncert je bil v Piranu. Premierno je zazvenel v odlično zasnovanem novoodprtem objektu, ki ga je Občina Piran s pomočjo sredstev EU prenovila v kulturno središče in multimedijški muzej Mediadom Pyrhani, s katerim upravlja Zveza kulturnih društev Piran. Tako so 12. 10. ob 19. uri v Mediadomu zaigrali Zdravko Pleše, Snježana Pleše Žagar in Ante Jeličić Trio ter se poslušalcem predstavili s programom z zgoščenke. Navdušeno poslušalstvo je izvedbe pospremlilo z burnim aplavzom in obilo pozitivne energije. Tako bo v bodoče Giuseppeja Tartinija in mesto Piran v svetu med drugim predstavljala tudi izjemno izvirna glasbena zgoščenka, ki bo glasbene sladokusce v enournem program popeljala v popolnoma nov Tartinijev svet. Piranski koncert so organizirali Občina Piran, Zveza kulturnih društev Piran, Javni sklad za družbene dejavnosti Piran in Glasbeno društvo Viola.

Izid zgoščenke ne bil mogoč brez finančne podpore Občine Piran, Delamarisa, Občine Pivka in Hotela Tartini, za kar se jim založnik Glasbeno društvo Viola prisrčno zahvaljuje.

Kosovski umetniki v Mestni galeriji Piran

Piše in foto · Janez Mužič

A bi kaj sladkega?

Mestna galerija Piran je poleti gostila pregledno razstavo kosovske sodobne likovne umetnosti. Pomenljivo so jo naslovili "A bi kaj sladkega?", saj vzbuja asociacije na slaščičarstvo. S 40 deli se je predstavilo 20 mlajših umetnikov, ki so bili že deležni večjih mednarodnih priznanj in jih večina živi ter ustvarja v tujini. Pobudnik razstave in njen kustos, umetnik Gani Llallosi, ki se je rodil na Kosovu, a že vrsto let živi in ustvarja v Portorožu, je v spremni publikaciji k razstavi o avtorjih zapisal: »Kljub težavam pri komunikaciji z ostalim svetom so iskali možnosti za predstavitev svojih misli in so s svojimi deli prodirali na mednarodne trge, začeli so sodelovati na pomembnih razstavah, vzbudili so pozornost mednarodnih likovnih kritikov, pa tudi ljubiteljev sodobne vizualne umetnosti.»

Razstavljeni dela v tehnikah od

videa, fotografije, instalacije do risbe in slike razkrivajo različne osebne zgodbe in pripovedi umetnikov, ki so odraščali v družbi in v času za umetnost neurejenih razmer, brez finančne podpore in z majhno možnostjo pridobivanja informacij o mednarodnih dogajanjih v umetnosti.

Razstavo so Obalne galerije Piran pripravile v sodelovanju s kulturnim društvom Leos iz Prizrena, podprli pa so jo Ministrstvo za kulturo RS, Občina Piran, Veleposlaništvo Republike Slovenije v Prištini in Veleposlaništvo Republike Kosovo v Ljubljani. Otvoritev je bila deležna precejšnje pozornosti, saj so se je udeležili tudi veleposlanik Republike Kosovo v Ljubljani Nexhmi Rexhepi in Leutrim Fisheku, ki je predsednik umetniške organizacije Leos iz Prizrena. Piranski župan Peter Bossman je o razstavi, s katero je umetnost povezala narode,

med drugim dejal: »V časih, ko je bila medkulturnost le neotipljiv pojem, je Piran odprl vrata ljudem z različnimi pogledi in prepričanji in poskrbel, da so se različne kulture povezale in stalile med seboj. Medkulturni dialog je v tem majhnem kraju postal način življenja. Različni narodi v naši občini živijo

v sožitju in ponosni smo na strpnost pri izmenjavi in razumevanju pogledov na svet, ki so včasih drugačni od lastnih. Vesel sem, da naše občanke in občani znajo prepoznati razlike in podobnosti med kulturami ter njihovimi običaji, jih obeležiti in se veseliti na način, kot se veseli naš sosed.«

Steps – po premieri na Tartinijevem trgu svojevrstno doživetje še v Avditoriju

Piše · Janez Mužič, foto · Siniša Rančov

Veličasten piranski muzikal

Med glasbenimi, plesnimi in drugimi prireditvami, ki so v okviru letošnjega Poletnega festivala napolnile Tartinijev trg, je prijetno presenetila premierna uprizoritev glasbeno-plesne predstave Steps. To je dokaj nekonvencionalen muzikal, v katerem je združila moči vrsta prizadevnih glasbenikov, baletnih plesalcev in drugih, ki jim je skupno, da so z izjemo nekaj gostov v glavnem člani kulturnih društev iz občine Piran. Priložnost za obisk muzikala s še več nastopajočimi se je ponovila 6. novembra v glavni dvorani Avditorija Portorož. Glede na uspeh obeh uprizoritev in zlasti še vzdušje v Avditoriju se bo avtorjem projekta, ki je v našem prostoru zvrstna redkost, gotovo kmalu ponudila priložnost za še kako uprizoritev, posneli pa so tudi zgoščenko.

Tako spektakularnega in atraktivnega glasbeno-plesnega dogodka v mestu še ni bilo, pa naj

gre za glasbo, ples, koreografijo, impozantno sceno s svetlobnimi in drugimi efekti ter množico sodelujočih. Vznemirljiva je tudi sporočilnost predstave z desetiimi metaforičnimi domišljjskimi zgodbami. V vsaki nastopa po en junak s svojo življenjsko izkušnjo in sporočilom. Zgodbe govorijo o usodah ljudi, ki se odpravijo po simboličnih »stopnicah« preobrazbe in tudi gledalca izzovejo, da se v svojem življenju odpravi po skrivnostnem stopnišču na pot, ki napoveduje spremembe.

Avtor zgodb, ki so v tiskani obliki priložene CD-ju, je piranski glasbenik Gianni Collori. Bil je tudi pobudnik ideje za muzikal in k njeni realizaciji je najprej pritegnil glasbenega kolega Vilija Domjana. V tem izvajalskem tandemu Duo WiGi je nastala avtorska glasba, v kateri ne manjka prvin etna in jaza. V projekt sta nato pritegnila režiserja, koreografa, kostumografa in plesalca Sinišo Bukinca, pevko Lili Žigo Radoslav, koreografa Dana Petretiča, scenografa in violinista Bojana Sumraka, trobentača Ser-

geja Sumraka, flavtistko Margaretto Ano Bole, tolkalca Aljošo Boljeta, kitarista Tea Collorija, klaviaturista Sašo Fajona, oblikovalca svetlobe Jaka Varmuža, plesalke in plesalce Art dance Studia Portorož ter članice Cukr Teatra, društva Mro Dada in sekcijo tolkalcev. Pridružila sta se jim tudi piranska zbor MePZ Georgios in CM Giuseppe Tartini, ki pod vodstvom Saše Fajona v zadnjem prizoru predstavi dodata še veličastnejši pridih.

Predstavitel zgoščenke s skladbami Alojza Srebotnjaka

Piše · Zdravko Pleše

Koncert »Ljudsko v umetnostnem«

Alojz Srebotnjak (1931–2010) sodi med najvidnejše skladatelje sodobne slovenske glasbe. Rodil se je v Postojni, kjer je tudi začel svojo glasbeno pot. Njegov opus obsega številna orkestrska, komorna, solistična, zborovska, baletna, vokalno-instrumentalna in scenska dela ter filmsko glasbo. Od leta 1970 je predaval kompozicijo na Akademiji za glasbo Univerze v Ljubljani, najprej kot docent, kasneje kot redni profesor, od leta 2001 pa kot zaslužni profesor. Njegove skladbe se izvajajo na številnih svetovnih festivalih in mednarodnih koncertnih odrih po Evropi in ZDA. Njegove partiture so izšle pri znanih svetovnih založbah, kot sta Schott in Schirmer. Njegove skladbe so poleg drugih založb posnete tudi pri ameriški založbi Stradivarius in nemški založbi Metropolitan. Srebotnjakov glasbeni slog je ekspresionističen. V vseh obdobjih svojega ustvarjanja se je naslanjal na slovensko in makedonsko ljudsko motiviko. V začetnem skladateljskem obdobju je uporabljal tradicionalna glasbena sredstva, v šestdesetih letih se je resno posvetil dvanajststonski tehniki, po letu 1970 pa je začel počasi rahljati in končno tudi zapuščati ta strogi, racionalni način komponiranja.

Februarja letos je izšla zgoščenka, na kateri sta violinist Zdravko Pleše in pianist Denys Masliuk posnela celoten opus njegovih skladb za violino in klavir. Srebotnjak je zasedbi violine

in klavirja namenil tri sonatine, makedonsko ljubezensko pesem ter priredbe sedmih ljudskih plesov iz različnih slovenskih pokrajin. Ljudske pleske iz Koroške, Štajerske, Primorske, Bele krajine, Rezije, Gorenjske in Prekmurja je glasbeno obarval in oblikoval s svojim značilnim harmonskim glasbenim jezikom in izrazom. Prav pri ljudskih plesih se je pokazala zanimiva možnost sožitja, ki je Srebotnjakove pleske postavilo ob bok izvirnim ljudskim plesom, ki se v folklornih nošah dejansko plešejo po pokrajinah. Tako je v sodelovanju s člani folklorne skupine Folklornega društva Val Piran nastal koncertni program, ki je ob predstavitvi zgoščenke zazvenel pod naslovom »Ljudsko v umetnostnem«. »Ljudsko v umetnostnem« je interaktivna zgodba dveh glasbenih svetov, ki se skozi čas spreminjata. Umetnostna glasba išče vir navdiha v ljudski, ljudska pa se ob nenehnih spremembah in vplivih različnih plesov in glasbenih vrsti razvija in bogati. Koncert je bil zamišljen kot ideja povezovanja in predstavljanja ljudske glasbe in njene pojavnosti v umetnostni glasbi. Odvil se je v Gledališču Tartini v Piranu 21. 10. ob 19.30.

Ob Zdravku Plešetju in Denysu Masliuku je nastopila zasedba treh plesnih parov folklorne skupine »Val Piran«, in sicer Nataša Stojkovič, Alenka Mitterdorfer, Borut Luša, Fabrizio Bok, Davor Jerman ter vodja skupine Nina Luša. Dodatna posebnost

izvedenih plesov je bila v tem, da so folkloristi plesali na glasbo, ki jo je izvajala za folklorno glasbo neobičajna zasedba, in sicer violina in klavir. V interaktivnem prepletanju Srebotnjakove in folklorne glasbe sta bili občinstvu predstavljeni folklorna glasba v svoji izvirni preobleki in umetnostna glasba z elementi ljudske. Nastop je povezovalo skrbno pripravljeno besedilo, ki je poslušalce popeljalo skozi zgodovino plesov v različnih pokrajinah.

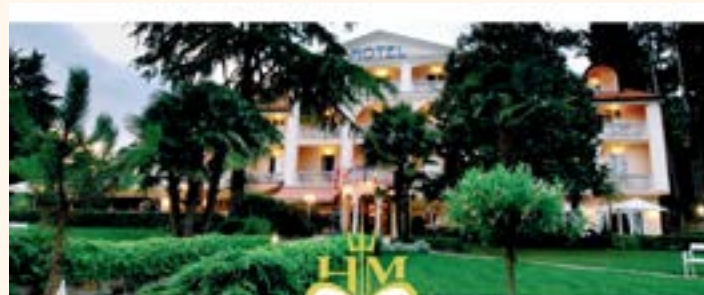
Na koncertu je bila izvedena tudi Srebotnjakova skladba za solo violino »Improvizacija na Tartinijo«, ki jo je posvetil piranskemu skladatelju Giuseppeju Tartiniju. V njej je ponazoril svojo ekspresionistično glasbeno idejo, ki jo je navdihnil Tartinjev Vražji trilček. Srebotnjak je

skladbo napisal leta 1991, na koncertu pa je bila izvedena krstno. Vključena je tudi na zgoščenko.

Izvedba koncerta v Piranu je bila na najvišji umetnostni in izvajalski ravni. Med domačim občinstvom so se ga udeležili tudi gostje iz Nemčije in Avstrije, ki niso skoparili z besedami navdušenja nad dogodkom. Koncert je organiziralo Folklorno društvo Val Piran v sodelovanju z Zvezo kulturnih društev Piran, Javnim skladom za kulturne dejavnosti Piran ter Občino Piran.

Organizatorji koncerta: ZKD Karol Pahor Piran, Folklorno društvo »Val Piran«, JSKD Piran

Javni sklad za kulturne dejavnosti in Občina Piran pa sta omogočila finančno podporo pri izvedbi dogodka, za kar se jim organizatorji zahvaljujemo.

HOTEL MARKO

Portorož · Portorose

★★★★

BRALCEM SOLNEGA CVETA ŽELIMO
LEPE PRAZNIKE IN SREČNO V NOvem LETU
2016.

V VESELEM DECEMBRU VAS VABIMO
NA KULINARIČNA DOŽIVETJA V NAŠO
RESTAVRACIJO.

Obala 28 | 6320 Portorož · Slovenija (EU)
tel.: +386 (0)5 617 40 00 | fax: +386 (0)5 617 41 11
info@hotel-marko.si | www.hotel-marko.si

Pesniška zbirka Erike Vouk

Piše in foto · Nataša Fajon

Pesniška zbirka Lasa pur dir, posvečena Piranu

V torek, 2. junija 2015, je bila v čudovitem parku Kosmačeve hiše v Portorožu predstavitev pesniške zbirke Erike Vouk Lasa pur dir. S pesnico, dobitnico letošnje Glazerjeve nagrade za življenjsko delo, se je pogovarjala Jasna Čebren, dogajanje pa je popestril kantavtor Peter Andrej, ki je pesnično poezijo uglasbil. Pesniški večer je organizirala Mestna knjižnica Piran v sodelovanju s Kulturnim klubom iz Kopra in z Založbo Pivec.

Erika Vouk je s svojim prepoznavnim pesniškim stilom v literarnem prostoru prisotna že dobrih trideset let. Njena prva pesniška zbirka Bela Evridika je izšla leta 1984, sledile so ji Alma, Belo drevo, Opis slike, Valovanje, pesniška zbirka za otroke Nespančki, Album, Z zamahom ptice neka roka slika in Rubin. Prostora med priznanimi literati pa si ni prislužila le zaradi svojih pesmi, temveč tudi kot prevajalka, njen prevod drugega dela Goethejevega Fausta namreč velja za enega boljših prevodov te svetovno znane dramske pesnitve. Za literarno in prevajalsko delo je prejela več nagrad, med njimi Jenkovo nagrado za Opis slike leta 2002 in leta 2004 še od-

mevno Veronikino nagrado za Valovanje.

Pesnica živi in ustvarja v Mariboru, a večino metaforike in prispodob črpa iz obmorske krajine in posebno mesta Piran. Tudi večina pesmi je nastala prav tu, na Belem Križu nad Piranom, kjer so si podali roko okruški spomina in velike, usodne teme ter se prelili v besede. Besede, ki jih avtorica z vso tenkočutnostjo, nastalo ob zlitju z ljubljeno pokrajino, kot koščke mozaika sestavlja v prave lirske miniature.

Tudi v miniaturah zbirke Lasa pur dir se prepletata ljubezen do življenja na eni in samosti na dru-

gi strani, prevladujoči tematiki pa sta večni pesniški snovi: minevanje in pesnjenje. Ti skozi utrinke iz narave, iz katerih pesnica slika podobe, govorijo bralcu o njeni melanholiji, strahovih, dvomih, hkrati pa o neizmerni vitalnosti, trdnosti in veselju.

Tako kot v njeni prejšnji zbirki, tudi v Lasa pur dir pesnica postavi na piedestal kamen v najrazličnejših oblikah, se nežno pogloblja vanj, odkriva njegove zgodbe in z njim gradi poseben, intimen odnos.

»Kamen je moja ljubezen, je nekaj, kar kljubuje s silno močjo vsemu, se pa rahlo zdrobi, ko pri-

de čas za to. Kamen je zelo lep na dotik, najlepši je kamen v vodi in mi predstavlja zvestobo. Kamen, ki je klesan, je še močnejši od črke na papirju,« je o odnosu do kamna na predstavitvi povedala Voukova.

Slednji je tudi na naslovnici knjige, vanj so vklesane besede, kot besede na papirju. In kot vse pesmi nosi tudi naslovnica pečat Pirana, saj je na njej vsem dobro znana kamnita plošča z beneške hiše z napisom Lasa pur dir, ki ga je pesnica uporabila za naslov zbirke.

»Vse moje pesmi imajo pridih Pirana, ne zato, ker bi bil Piran tisti, ampak jaz v Piranu, jaz prinašam tisto, kar ima Piran, s seboj. Včasih se mi zdi, da vem o Piranu več kot vi, ki tukaj živite, ker ga doživljam na drugačen način, moje doživljanje Pirana je ekstatično, je težko pričakovano. V Piran pridem in sem tukaj drugačna, kot sem sicer,« je misli o našem mestu in njegovem pomeni za nastanek pesmi strnila pred obiskovalci, ki so z navdušenjem prisluhnili tako pogovoru kot prefinjeni interpretaciji pesmi ter glasbi, v katero je njene verze ujel kantavtor Peter Andrej.

Še ena uspešna izvedba Zlatega bobna

Kreativna rešitev za promocijo destinacije Portorož & Piran

V sklopu letošnjega 22. mednarodnega oglaševalskega festivala Golden Drum (Zlati boben) je potekalo že tradicionalno tekmovanje Piran Portorož Poster Award Off Drum Competition, letos na temo Ščepec Mediterana oziroma Piranska sol kot edinstvena prednost in povezovalni element destinacije.

Strokovna komisija je na glavni podelitvi nagrad ob zaključku Zlatega bobna v petek, 16. oktobra, razglasila najboljšo kreativno rešitev za promocijo destinacije Portorož & Piran.

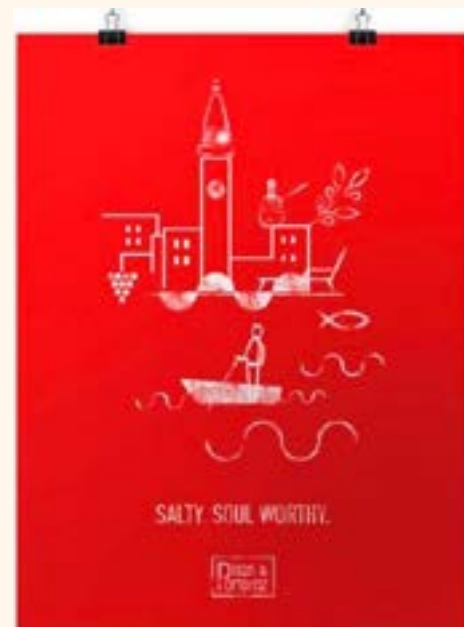
Zmagovalci Piran Portorož Poster Award so:

1. mesto: *Salty. Soul worthy*
(Nino Ilievski, Makedonija)

2. mesto: *Be the sea never stop moving*
(Andrea Kostovska, Makedonija)

3. mesto: *Just come once*
(Elena Gratiela Dinescu, Romunija).

Nagrado je podelilo Turistično združenje Portorož.

Koncert Bojana Glavine v Novi Gorici

Piše · Aleksandra Pavlovič, pianistka in profesorica iz Nove Gorice

Jesensko prebujanje

»Jesensko prebujanje« na Glasbeni šoli Nova Gorica se je začelo v sredo, 30. oktobra, s celovečernim koncertom in predavanjem primorskega skladatelja Bojana Glavine, ki je nastal na pobudo in povabilo klavirskih pedagogov GŠ Nova Gorica. Skladatelj je predstavil del svojega obširnega klavirskega opusa.

Dan se ni pokazal v najboljši luči. Sončno dopoldne se je nenadoma prelevilo v vetrovno, oblačno in nepredvidljivo popoldne. Takšno vreme, ko se, čeprav si nedvomno želiš obiskati koncert, raje odločiš za toplo posteljo, ker te že ob misli, da bi pomolil nos v burjo, neznansko zaboli glava ... A greš vseeno. Nekaj ur prej se z Obale pelje skladatelj. Piha burja, znanilka svežine in novosti, in to ga navdihuje.

Koncert, ki ga je primorski skladatelj Bojan Glavina pripravil novogoriškemu poslušalcem, je potekal na ta vetrovni dan, v sredo, 30. oktobra, in sicer v Koncertni dvorani, na čudovitem novem klavirju, ki je pod prsti Bojana Glavine spregovoril z navdušenimi mladimi in malo manj mladimi poslušalci na najrazličnejših skladateljevih glasbenih jezikih. Pedagogi, učenci in ostali poslušalci smo iz prve roke lahko okusili skoraj uro in pol odlične glasbe. V različnih obdobjih skladateljevega ustvarjanja so se

skozi miniature izmenjavali najrazličnejši glasbeni slogi od preteklosti do sedanjosti ali mogoče prihodnosti? Vsaka izmed njih je bila po skladateljevih besedah vselej nekomu posvečena, s čimer je odražala tudi delček njegove osebnosti. Po začetnem Preludiju in Scherzu sta se v spomin vtisnili podobi Zvezdnega neba in Čudežnega ptiča iz cikla Krajših skladb iz let 1993–1994. Sledile so štiri skladbe iz Male cvetlične suite, ki so pozornemu poslušalcu na trenutke kar zadišale. Trepetanje sončnih žarkov in skrivnostnost dežnih kapljic smo lahko začutili v tako posebnih, a jasnih in zgotovo prepričljivih Zen preludijih. Niti za trenutek nas ob poslušanju ni prešinila misel, da je to pravzaprav sodobna glasba, ki uporablja sodoben glasbeni jezik. Podobe so bile tako jasne, da so nam razblinile kakršen koli pomislek.

Slišali smo tudi Nokturno, Dve arabeski, Spomin v modrem in še mnogo drugih glasbenih utrinkov, ki niso predstavljali le nerazumljivih zvočnih efektov enega od mnogih sodobnih slovenskih skladateljev, temveč zvočni svet Bojana Glavine, ki ga je tako prijazno delil z vsemi nami. Na trenutke se je zdelo, da kratke in še krajše utrinke prinaša in odnaša burja. Kontrastne podobe so se nezadržno izmenjavale in skozi njih nas je glasba za seboj vlekla v različne svetove. Podobe so se zlile v celoto in sprožile plaz misli in zgodb. Skladbe Bojana Glavine vedno znova dokazujejo, da je glasba zrcalo življenja, da glasba potrebuje poslušalca, ki reagira in doživlja, da glasba preprosto pripoveduje zgodbo. In če ji prisluhnemo, bomo mogoče lahko slišali, kako se za čudovitimi zvoki, melodijami, harmonijami, zveni in

odmevi skrivajo zvoki iz narave, pripovedi in podobe iz življenja, predvsem pa nosi pečat ljudi, ki jim je bila posvečena.

Z vsako novo skladbo nas je Bojan Glavina prepričal, kako zelo je njegova glasba preprosto to, kar je, ker v njem živi in enostavno ne more molčati, zato sili na površje. Ta glasba nam pripoveduje o življenju, je trenutni vtis, na trenutke otroško razposajena in radovedna, na trenutke resnobna ali romantična, a nikoli ne pametuje. Njegova glasba nam pripoveduje zgodbo o večnem in radoživem otroku, ki neutrudno raziskuje, otroku, ki izraža, kar čuti, otroku, ki ne manipulira in ne skuša biti originalen. On preprosto je in v tem je njegova izjemnost. Glasba Bojana Glavine živi tukaj in zdaj, ta hip. Skladatelj Bojan Glavina in pianist Bojan Glavina se skozi glasbo s poslušalcem pogovarjata, z njim komunicirata, se z njim poigravata, ga vsekakor pritegneta in pričakujeta odgovor, pričakujeta poslušalčevo reakcijo. Zato ne pustita prostora brezosebne kritiku, kajti pomembna je vsebina. In ko jo poslušalec in pianist skupaj zares začutita, vse odvečno odpade. Glasba postane to, kar je od vekomaj bila, duhovni jezik, ki nas povezuje v celoto. Spomni nas na to, da glasbo potrebujemo ravno toliko, kolikor potrebujemo kruh in vodo.

Vrtnica iz Portoroža

Piše in foto · Marina Benčič

Likovniki ustvarjali z otroki

Društvo likovnih ustvarjalcev Vrtnica iz Portoroža je 13. novembra v prostorih Epicentra Piran izvedla delavnico, ki se je udeležilo 16 otrok. Na platna so lepili kamenčke in pesek ter še mokra prelivali z barvami, nato pa dodali sol, ki je naredila svoje-

vrsten efekt. Otroci so uživali ob delu, navdušenje pa je bilo pričakovano.

21. novembra so svoja dela pokazali na razstavi, ki jo je gostila KS Portorož. Razstava se seli v galerijo Solin, kjer bo na ogled širšemu občinstvu.

Banka Koper 3. Istrski maraton v Piranu in Portorožu

Piše · Organizacijski odbor 3. Istrskega maratona; foto · Biljana Krumov

Priprave na največji tekaški dogodek v Istri so v polnem teku

Drage občanke in občani Pirana, Portoroža, Lucije, Strunjana!

Organizacijski odbor Banka Koper 3. Istrskega maratona (BK3IM) vam sporoča, da so priprave na ta največji tekaški dogodek v Istri v polnem teku. Prihodnje leto nas gostite vi. BK3IM bo na sporedu 9. in 10. aprila 2016, razpis za teke (in s tem začetek zbiranja prijav) pa bo izšel 1. decembra 2015.

Piransko občino bo drugi aprilski konec tedna preplavilo 4.000 tekačev z vsaj 8.000 spremljevalci. Osrednje prizorišče bo v Portorožu, med Krajevno skupnostjo in glavno avtobusno postajo. Dogajalo se bo tudi na osrednji plaži, na parkirišču pred KS, v Avditoriju in še kje.

Predvsem pa bodo vaši kraji polni pozitivne energije, ki jo bodo prinesli s seboj tekači in njihovi spremljevalci z vseh koncev Slovenije in tudi iz tujine. Občane vabi-

mo v Portorož in ob progo po vsej trasi. Ta bo v vaši občini speljana nekoliko drugače kot doslej, predvsem v drugi smeri, kot se je teklo na minulih dveh Istrskih maratonih. Start 10-km teka in maratona bo v Portorožu, potekala pa bosta v smeri proti Luciji in nato Strunjanu. Rekreativni tekači se bodo tam obrnili proti Piranu in iz piranske smeri pritekli nazaj v Portorož. Maratonci pa bodo tekli proti Izoli in Kopru, se tam obrnili in šli spet skozi Izolo do Strunjana, kjer bodo zavili desno proti Piranu in prav tako iz piranske smeri pritekli na cilj v Portorožu. Tekachi na 21 kilometrov pa bodo začeli v Kopru in tako kot maratonci tekli mimo Izole, Strunjana in Pirana do Portoroža. Vse podrobnosti in zemljevidi prog bodo prikazani ob objavi razpisov tekov 1. decembra.

Organizatorji si prizadevamo, da bi bil to eden najlepših športnih

praznikov v piranski občini. Zagotovili bomo varno, zabavno in zanimivo dogajanje, s kar najmanj cestnimi zaporami in kar največ prijetnimi utrinki. Od vas pričakujemo predvsem veliko razumevanja in dobre volje. Prepričani pa smo, da se ne boste izneverili svoji go-

stoljubnosti in nam boste ponudili tudi roko – kot tekači, prostovoljci, navijači, udeleženci, gostje na prireditvah. Naj bo Banka Koper 3. Istrski maraton največji športni praznik Občine Piran.

Na svidenje 9. in 10. aprila 2016 v Portorožu.

Mednarodna mini olimpijada

Piše in foto · Center za starejše občane Lucija

V Centru za starejše občane Lucija zavel olimpijski duh

Povezovanje služb delovne terapije domov za starejše občane daje odlične rezultate tudi na športnem področju. Olimpijske kolajne, zmagovalni pokal in povzpetje na zmagovalni oder so zgolj sklepno dejanje tretje mini olimpijade, ki jo je letos organiziral Center za starejše občane Lucija.

Štirje obalni domovi in dom Atilio Gamboc iz sosednjega Umaga smo stopili skupaj in pripravili odmevno športno prireditev, na kateri so se stanovalci pomerili v petih športnih disciplinah. Discipline, kot so metanje na koš, odbojka z balonom, zadevanje točkovnih polj in kegljanje, so od tekmovalcev zahtevale dobro kondicijsko pripravljenost, medtem ko je peta disciplina, ki so jo pripravili študentje aplikativne kineziologije, zahtevala aktivacijo spomina. V eni

minuti so si morali zapomniti seznam desetih izdelkov, ki so jih nato »kupili« v improvizirani trgovini, ki je ponujala številne raznovrstne artikle. Med nakupovanjem jih je zmotil še ples »Il ballo del qua qua«.

Delovna terapija Centra za starejše občane Lucija je povabila k sodelovanju 40 študentov Univerze na Primorskem, smeri aplikativna kineziologija, ki so z energijo, povezovanjem in pravičnim sojenjem zagotovili, da je tekmovanje potekalo po pravilih.

Stanovalci so v večtedenskih pripravah skrbno načrtovali strategijo, kako poseči po najboljših uvrstitvah in s čim več zmagami aktivno prispevati k športnemu ugledu svojega doma. Njihova vzhičenost in borbena sta bili tako nalezljivi, da smo gledalci z glasnim navijanjem in

spodbujanjem še dodatno prispevali k zagrizeni tekmovalnosti.

Naši tekmovalci so skupno osvojili tretje mesto, pokal za ekipno zmago je šel v Koper, drugo mesto pa so osvojili tekmovalci iz Umaga, ki so bili z žrebom določeni za organizatorje mini olimpijade v letu 2016.

Kot se za športne šampione spodobijo, jim je za uspeh čestitala tudi

podžupanja občine Piran Meira Hot.

S prireditvijo smo stanovalcem omogočili drugačen, pester in zabaven dan, študentom pa preizkus prenosa znanja v neposredno delovno okolje in soočenje s ciljno populacijo. Skratka, prenos znanja, izkušenj in nepozabno medgeneracijsko povezovanje ter druženje za vse nas.

Zmaga dijakov GEPŠ Piran in študentk Turistice

Piše · Janez Mužič; foto · Sandi Bančič

17. mednarodno veslaško tekmovanje v kuterjih

Letošnje tradicionalne mednarodne portoroške veslaške regate učencev in študentov srednjih pomorskih šol ter fakultet se je 7. novembra udeležilo okoli 250 veslačev. Njena privlačnost je tudi v tem, da veslajo v za današnje čase že skoraj pozabljenih plovilih kuterjih. Tekmovanje sta organizirali Gimnazija, elektro in pomorska šola Piran – enota Elektro in pomorska šola Portorož ter Fakulteta za pomorstvo in promet Portorož Univerze v Ljubljani. Kot je povedal kapetan dolge plovbe Rok Sorta, ki je gonilna sila portoroške prireditve, je res, da bodoči pomorščaki iz različnih držav na dogodku tekmujejo, a se tudi spoznavajo in predvsem veselo družijo. To poznanstvo iz šolskih časov jim bo gotovo čez nekaj let, ko se bodo

morda srečevali na ladjah ali v lukah sveta, samo koristilo.

Na tekmovanje so povabili moške in ženske ekipe pomorskih šol iz Benetk, Gradeža, Trsta, Bakra, Beograda, Kotorja, z Malega Lošinja in iz Portoroža, pa tudi s fakultet z Reke in iz Portoroža ter ekipe slovenske vojne mornarice, društva starih bark Piran, Kraške mornarice, Špunje, veteransko dijaško in študentsko ekipo, veteransko dijaško ekipo z Malega Lošinja, veteransko dijaško ekipo iz Trsta, ekipo profesorjev Fakultete za pomorstvo in promet ter ekipo profesorjev pomorskih šol.

Prišlo je 12 moških in 8 ženskih ekip, ki so jim ob veslanju pripravili obilo priložnosti za spoznavanje in druženje. Čeprav tekmovanje ni bilo na prvem me-

stu, povejmo, da so med dekleti zmagale študentke Turistice iz Portoroža pred študentkami Fakultete za pomorstvo in promet Portorož in dijakinjami GEPŠ Piran – enote Elektro in pomorske šole Portorož. Pri fantih je

suvereno slavila pomlajena ekipa dijakov GEPŠ Piran – enote Elektro in pomorske šole Portorož, drugi so bili študenti Fakultete za pomorstvo in promet Portorož, tretji pa veterani srednje pomorske šole Portorož.

Poletna šola jadranja

Piše in foto · Janez Mužič

Morgan in Čopi za mlade jadralske

Čari jadranskega športa so tudi letošnje poletje v času počitnic pritegnili kar nekaj najmlajših. V obeh piranskih šolah jadranja Jadranskega kluba Pirat in Športnega društva Piran so se ob tem v začetku julija razveselili novih rešilnih jopičev, ki so nepogrešljiv del opreme vsakega jadralskega. Z namenom, da prispevata nekaj za naše najmlajše bodoče jadralske, sta jih vsakemu klubu po deset darovala domačina in dvakratna udeleženca olimpijskih iger Mitja Margon in Tomaž Čopi.

»Tudi midva s Tomažem sva nekoč prav tu začela svojo jadralsko pot. Zdelo se nama je prav, da si tisti, ki se v tem okolju aktivno ukvarjamo z jadranjem, pomagamo med seboj, zato sva se tudi odločila nekaj prispevati. Vesel sem, da lahko pomagava, in upam, da bomo vsi skupaj pripomogli, da bo udeležencev šole jadranja vsako leto več,« je ob tej priložnosti povedal Mitja Margon, ki je skupaj s Tomažem Čopijem lastnik trgovine Sailing Point.

ARCHITECTA NEPREMIČNINE	izdelava cenitvenih poročil izdelava izvedeniških mnenj izvajanje strokovnih, finančnih in gradbenih nadzorov izdelava načrtov etažne lastnine elaborati za vpis stavb v kataster stavb elaborati za spremembo podatkov v kataster stavb projektiranje stavb vodenje postopkov za pridobitev gradbenega dovoljenja oblikovanje opreme in prostorov	 anidea arhitekturno projektiranje in oblikovanje 041 528 783 info@anidea.si
O b a l a 1 2 0 6 3 2 0 P o r t o r o ž archnep@iol.net tel: 05 6710 200 gsm: 031 615 402		

JK Pirat

Piše in foto · Jakica Jesih

Lepa jesen v Piranski zaliv privabila številne jadralce in deskarje z veslom

Lepo jesensko vreme in tradicionalno gostoljubni prireditelji so v Piranski zaliv tudi letošnjo jesen privabili številne jadralce, jadralce na deski (windsurf) ter deskarje z veslom (SUP). Portorož je gostil evropsko prvenstvo razreda UFO22, jadralci so se pomerili na Barcolani za dinghyje, najmlajši optimisti na zdaj že tradicionalni »čarovniški« regati Halloween, septembrska Piranja pa utrjuje svoj sloves največjega dogodka za jadralce na deski in deskarje z veslom v Sloveniji.

V Piranskem zalivu okronali evropske prvake razreda UFO22

V organizaciji ŠD GoSailing se je oktobra odvijal pravi jadralski praznik – evropsko prvenstvo za razred UFO22, državni prvenstvi za razreda fireball in flying junior, trofej Lea Molinari za optimiste ter že drugič zapored regata GoSailing Cup – Everybody GoSailing, tako imenovana Barcolana za dinghyje, ki je na regati družabnega značaja združila jadralce različnih razredov s pomikno kobilico. Regatno polje je bilo vse tri dni zahtevno in je tako omogočilo prave razmere, da se izkažejo najboljši, še posebej na polju razreda UFO22, kjer se je 20 posadk (17 italijanskih, dve

nemški in ena avstrijska) merilo za naslov evropskega prvaka. Nič manj zanimivo ni bilo na polju obeh državnih prvenstev, pa tudi na polju optimistov ter GoSailing Cupa. Na odprtem državnem prvenstvu razreda fireball so absolutno slavili češki jadralci, ki so zasedli prva štiri mesta, slovenske državne naslove pa so si razdelili Eva Peternelj in Valentina Baruca (JK Jadro), srebro Miha Kavčič in Damjan Bertok (JK Olimpik) bron pa Jaka Kralj in Andrej Markota (JK Olimpik, BD Sidro). Državna prvaka v razredu flying junior sta postala Matej in Željko Planinšič (JK Pirat, ŠD Piran), srebro je šlo v roke Roku in Marku Volkmu (JK FJ Slovenija), bron pa Igorju Jerkiču in Gregorju Perhavcu (ŠKD Wada). Zdaj že tradicionalni GoSailing Cup – Everybody GoSailing ali Barcolana za dinghyje je 24 udeležencem ponudila nekaj privlačnega jadrnanja. Jadralci so se pomerili v razredih fireball in flying junior, pa na jadrnicah razreda evropa, laser 4.7 in dinghy. Kot smo že navajeni, je ekipa ŠD GoSailing tudi tokrat poskrbela za odlično obregatno dogajanje, ki je doživelo vrhunec na sobotni dobrodelni večerji s podelitvijo priznanj za GoSailing Cup. Ob njej so potekali srečelov, za katerega

so bogate nagrade prispevali številni pokrovitelji (srečni dobitnik z nemške jadrnice UFO22 je odnesel domov Elanove smuči z vezmi), ter družabne igre, v katerih so se v duhu promocije obalnih turističnih znamenitosti jadralci pomerili tudi v čim natančnejšem tehtanju soli iz Sečoveljskih solin. Denar, zbran s prodajo majic prvenstva, bodo člani ŠD GoSailing podarili humanitarni ustanovi Cirius iz Vipave, namenjen pa bo otrokom, ki bodo tako lahko preživeli nekaj sproščenih dni na jadrnanju.

Regata Halloween za prijeten zaključek regatne sezone

Sončen in topel Portorož je pozdravil 193 mladih jadralcev iz sedmih držav na zdaj že tradicionalni, četrti regati Halloween za optimiste v organizaciji portoroškega JK Pirat. Konkurenca je bila močna, regate se je udeležilo tudi nekaj najboljših slovenskih jadralcev. Miro Čarman, predsednik regatnega odbora: "Posebno na drugi regatni dan je bilo odlično poznavanje domačega terena, saj smo kljub šibkemu vetru, ki je sicer zaznamoval oba dneva, uspešno izpeljali dve kratki regati. Sicer pa sem zelo zadovoljen, iz razmer – v mislih imam pred-

vsem šibek veter – smo potegnili največ, kar se je dalo." Organizatorji regate Halloween, ki za številne mlade jadralce in njihove starše predstavlja zaključek vsakokratne regatne sezone, so tudi letos pripravili zabaven spremljalni program, od pogostitve do žrebanja lepih nagrad, ki jih že tradicionalno izžreba Piratova hišna čarovnica. Na podelitvi je najboljšo pozdravil tudi župan občine Piran dr. Peter Bossman in jim zaželel še veliko jadralskih uspehov, predvsem pa veselja ob tem lepem športu.

Piranja in državno prvenstvo v deskanju z veslom ter finale slovenskega pokala

Ne samo jadralci, tudi jadralci na deski in deskarji z veslom so septembra in oktobra z zadnjimi tekmami zaključevali letošnjo sezono. Na prvi septembrski konec tedna so se zbrali na za ti dve disciplini največjem dogodku leta – tradicionalni, že osmi Piranji v organizaciji JK Pirat. Sledilo je državno prvenstvo SUP (ŠD Keka), le teden kasneje pa se je sezona deskarjev z veslom uradno zaključila z zadnjo tekmo za slovenski pokal, tokrat v Marini Portorož pod okriljem organizatorja Jesenskega navtičnega vikenda.

Piranja

Letošnja Piranja je privabila 30 jadrancev na deski in 48 deskarjev z veslom. Oboji so se pomerili na standardnem Piranjinem regatnem polju v Piranskem zalivu, ki že vsa leta, ne glede na vremenske razmere, ostaja enako. Za jadrance na deski se začne pred JK Pirat oziroma Pomorsko fakulteto, jih vodi skoraj do vhoda v Marino Portorož, do piranske punte in nazaj do cilja pred klubom. Za nekoliko dodatnega adrenalina je tokrat poskrbel veter, ki ga je bilo najprej (pre)malo, kmalu zatem pa za nekatere že skoraj preveč, vmes pa je še nekajkrat obrnil smer. Odlični pogoji torej, da so se lahko izkazali najboljši – in kar je bilo še posebej razveseljivo, ti niso jadrani zgolj z najsodobnejšo opremo. Z namenom ohranjanja naše dediščine jadrnanja na deski organizatorji Piranje namreč že več let medse vabijo tudi tiste, ki še vedno (ali pa – tudi) jadrajo na starih deskah s trikotnimi jadri, ki smo jih nekoliko bolj množično začeli pri nas videti v začetku 80. let prejšnjega stoletja. Jutranji regati za jadrance na deski je sledila tekma deskarjev z veslom. Gre za tudi pri nas vse bolj priljubljeno športno-rekreativno aktivnost, morda bolj znano pod mednarodno kratico SUP (Stand Up Paddling), kjer se, stoje na deski, poganjamo z veslom in lastno močjo. Tako kot na jutranji regati jadrancev na deski je bilo tudi med deskarji z veslom čutiti de Coubertinovo sporočilo, da je predvsem pomembno sodelovati. Na startu pred Piratom se je zato poleg najboljših zbrala še raznolika množica rekreativnih ljubiteljev tega vse bolj priljubljenega športa, ki so zavzeto veslali mimo boje pred osrednjim portoroškim pomolom, obrnili pred portoroško marino ter se vrnili pred JK Pirat, kjer so na veliko veselje glasne množice navijačev morali pokazati še nekaj slalomsko-akrobatskih veščin. Med fanti se je najbolje odrezal Bojan Bernard (SUP klub), le nekaj trenutkov za njim je v cilj privesljal Rok Puvar (ŠD Keka), tretji pa je bil Tomaž Jensterle (Ujemi ravnotežje). Z obema tekmovalnjema je bil zadovoljen tudi vodja organizacije Matej Pegan: "Piranja je z leti postala največje

srečanje jadrancev na deski in deskarjev z veslom v tem prostoru, namen dogodka pa je predvsem popularizacija teh dveh športov v širši javnosti. Čeprav je rekreativna prireditev, jo marsikdo vzame precej resno. Tako imamo ob ugodnih vetrovnih razmerah do 70 tekmovalcev, nikoli pa jih ni bilo manj kot 30. Ljudje se vračajo in so zadovoljni. Lepa popestritev je tekma za deskarje z veslom, vse večje število udeležencev pa potrjuje popularnost tega športa tudi pri nas." Podelitev pokalov, ki so jih nekateri najboljši prejeli iz rok piranskega župana Petra Bossmanna, in tombola z lepimi dobitki, sta se zavlekli v zgodnji večer in tudi nekaj kapljic dežja ni moglo pregnati dobrega razpoloženja. Temu sta se pridružili še aktualni evropski prvakinji in olimpijki v jadrnem razredu 470 Tina Mrak in Veronika Macarol, prav tako jadralki JK Pirat. Premierno sta predstavili svoj novi videospot, s katerim sta začeli dva meseca trajajočo kampanjo množičnega financiranja preko portala Make-

AChamp. Zbrana sredstva bosta namenili delnemu pokritju stroškov priprav na svoj olimpijski nastop prihodnje leto v Riu de Janeiru, za vsak evro donacije pa se dekleti že vnaprej zahvalujeta tudi vsem nam.

Državno prvenstvo v deskanju z veslom (SUP)

Slovenski deskarji z veslom, ki se jim je pridružil en hrvaški, so vrhunec tekmovalne sezone doživeli z drugim odprtim državnim prvenstvom v začetku oktobra na isti lokaciji pred Bernardinom, le da na nekoliko drugačnem tekmovalnem polju in v organizaciji ŠD Keka. Prvenstva se je zaradi zelo slabe vremenske napovedi (ki se sicer ni uresničila) udeležilo nekoliko manj tekmovalcev kot lani, prišlo jih je 24, a so bili ti nagrajeni z napeto tekmo na zahtevnem polju. V konkurenci naših najboljših deskarjev z veslom sta naslov državnih prvakov ubranila Rok Puvar iz ŠD Keka ter Manca Notar iz ŠD Ujemi ravnotežje. Med mladinci je bil najhitrejši 14-letni

Vid Oštrbenk, med mladinkami pa 11-letna Zala Vidmar. Škofjelčanka Manca Notar, naša najboljša deskarka z veslom, ki tekmuje v ekipi legendarnega Robbyja Naisha, pod svoje okrilje pa jo je vzel tudi Red Bull, je po tekmi povedala: "Veseli me, da se tudi pri nas tekem udeležuje vedno več žensk, lepo je videti tudi zagreta mlada dekleta. Na rekreativni ravni se z deskanjem z veslom lahko ukvarja tako rekoč vsak, za tekmovalca pa je potrebnega zelo veliko treninga." Naš najboljši deskar je že nekaj let Mariborčan Rok Puvar, ki tekmuje za ŠD Keka, in ga je v svojo "dream team" zasedbo najboljših 38 deskarjev z veslom na svetu uvrstilo podjetje Starboard. "Današnja tekma je bila tehnično najzahtevnejša v sezoni, saj je vsebovala kar 50 obratov, na katerih se je lahko dodobra premešal vrstni red. Cilj za naslednjo sezono je preboj med najboljšimi tekmovalci v Evropi in nastop na svetovnem prvenstvu," je povedal Puvar.

Zaključek Pokala Slovenije

Jesenski navtični vikend, nekoliko prirejena jesenska Internautica, ki se je sredi oktobra odvijal v portoroški marini, je tokrat pod svoje okrilje vzel tudi izpeljavo zadnje pokalne tekme deskarjev z veslom. Po sedmih tekmah za Pokal Slovenije sta bila tako v ženski kot moški konkurenci v očitni prednosti Neža Jarc in Rok Puvar, ki tekmuje za ŠD Keka, zato pa se je toliko ostrejši boj bil med ostalimi. Start je bil pred Marino Portorož, proga pa je deskarje vodila vzdolž glavne portoroške plaže do skladišča solin, kjer je bila postavljena obratna boja, ter nazaj po isti trasi do cilja. Na zahtevni tekmi v zmerni do močni burji je bil tudi tokrat najhitrejši Rok Puvar, za njim je v cilj privesljal Marko Milenkovič, tretji pa je bil Tomaž Jensterle. Končna razvrstitev Pokala Slovenije za leto 2015 je le nekoliko drugačna: skupni zmagovalec je aktualni državni prvak Rok Puvar, drugi Tomaž Jensterle in tretji Marko Milenkovič. Med dekleti je v skupnem seštevku Pokala Slovenije slavila Neža Jarc pred Manco Notar in Natalijo Fon Boštjančič. V moški konkurenci je letos nastopilo 79 deskarjev z veslom, v ženski pa 30.

Bilanca jadralne sezone Lin Pletikos

Piše in foto: Jana Pines

Sijajen zaključek s kapljo pelina

Lin Pletikos, najmlajša članica jadralne družine Pletikos, je letošnjo tekmovalno sezono zaključila z nastopom na svetovnem prvenstvu razreda laser 4.7. Portorožanka je na morju pred Medemblikom v konkurenci 127 tekmic osvojila četrto mesto, kar je po lanskem naslovu evropske podprvakinja njen drugi najboljši rezultat kariere. "Vetrovni pogoji so mi ustrezali, tamkajšnji val pa je popolnoma drugačen od našega in to je bila moja šibka točka," je na sprejemu v Jahtnem klubu Por-

torož povedala Lin. Čeprav je z uvrstitvijo med najboljšo peterico presegla svoja pričakovanja, se z grenko-sladkim okusom četrtega mesta ob vrnitvi v domovino še ni povsem spriznala. "Imela sem priložnost za medaljo, a je nisem izkoristila. Misel na zadnji plov, ko bi lahko pokazala več, me zato še vedno jezi," razplet tekmovanja obžaluje mladinka, ki se name-rava prihodnje leto pridružiti starejši sestri Kim v olimpijski disciplini laser radial.

Atletsko društvo Piran

Piše: Tomaž Mikeln

Redna atletska vadba za otroke in mladostnike

Z atletskim mitingom so v Atletskem društvu Piran (AD Piran) 8. oktobra zaključili prejšnjo tekmovalno sezono in hkrati odprli vrata novi. Na medklubskem mitingu (v sodelovanju z Atletskim društvom Nova Aurora Koper in Atletskim klubom Koper) se je v tekih in skoku v daljino predstavilo 34 mladih atletov, kar je približno polovica vseh otrok in mladih, ki v klubu trenirajo pod vodstvom štirih trenerjev. Mladi športniki so prikazali dovolj visoko stopnjo atletske in splošne telesne pripravljenosti ter samostojnosti, odgovornosti, borbenosti in truda, s čimer so pokazali, da so v prejšnjem letu dobro delali.

AD Piran v tem prostoru deluje šesto leto. Z osnovnim ciljem spodbujati občanke in občane k aktivnemu športnemu življenju organizira redno atletska vadbo za otroke in mladostnike. Večino treningov izvedejo v športnem parku pri OŠ Sečovlje, posamezne treninge po dogovoru tudi na drugih lokacijah. Število vadečih se vsako leto povečuje; začeli so z 10 otroki, sedaj jih redno trenirajo približno 70. Vadba je odprta za vse, ne glede na telesno pripravljenost, a so zaradi števila kadra trenutno omejeni na otroke od šestega leta starosti na-

prej. Osnovni pogoj za vključitev v vadbene skupine je želja po gibanju na prostem in pripravljenost sprejemanja vodenega dela v skupini.

Poleg rednih treningov, ki potekajo dvakrat do štirikrat na teden, se lahko mladi atleti med letom udeležijo tudi atletskih priprav; največkrat v obmorskih mestih hrvaške Istre, včasih gredo tudi v notranjost. V dnevih priprav trenirajo večkrat na dan, velik del treningov pa opravijo na atletskih stadionih. Atletski

stadion običajnih dimenzij je prav gotovo »dobrina«, ki jo v klubu najbolj pogrešajo in si je želijo. Tisti, ki si tega želijo, se med letom udeležujejo tudi različnih tekmovanj na stadionih in izven. Tekmovanja so na področnem ali državnem nivoju, norme za evropsko ali svetovno prvenstvo pa njihovi atleti še niso dosegli.

In kako uspešen je klub? Na to vprašanje se odpira veliko odgovorov. Uspešnost merijo s povečeva-

njem števila vpisanih in z medaljami na raznih prvenstvih. Športno treniranje spodbuja odgovornost, požrtvovalnost, uči, kako si postaviti cilje in usmerjati svoje delo v to, da jih dosežemo. Zaradi športa rastemo, se razvijamo, ob tem pa trpimo in se veselimo. Vse to nas oblikuje in izboljšuje.

Kako uspešno je pri tem Atletsko društvo Piran, najbolje vedo starši, vsem ostalim pa bo odgovore ponudila prihodnost.

Veslaški klub Piran

Piše in foto · Lea Sorgo, Veslaški klub Piran

Pozitivno v novo veslaško sezono

Veslaška sezona se začne z zimskim pripravljalnimi obdobjem in se zgoda spomladi nadaljuje s prvimi regatami. Tekmovalna vnema je na višku v poletnem času, ko so na programu tudi evropska in svetovna prvenstva za mladince in člane. Sezona se zaključuje z državnim prvenstvom v septembru, ko najboljšim ekipam v vseh starostnih kategorijah in disciplinah podelijo nazive državnih prvakov.

Za naše veslače in veslačice se je minula tekmovalna sezona zaključila uspešno, saj smo imeli predstavnika v reprezentanci za mlajše kategorije, Leon Mikuletič je osvojil 1. mesto na mladinskem šesteroboju v dvojnem četvercu za mlajše mladince. Sledili sta dve medalji na državnem prvenstvu; Thomas Mahnič je osvojil 3. mesto za pionirje v enojcu, Sara Stankovič in Nicole Poljanšek pa 3. mesto za članice v dvojnem dvojcu. Poleg uspešnih nastopov na domačih in mednarodnih tekmovanjih smo se tudi letos udeležili Veslaškega

tabora in se v juliju odpravili na enotedenski trening na Bohinjsko jezero. Kot že pretekla leta smo skupaj z ljubljanskimi kolegi mladim veslačem in veslačicam prikazali veslanje kot zabaven in zdrav šport. Seveda niso manjkali večerni taborni ogenj, zanimive igre in novosti, ki so mladim športnikom preprečevale, da bi se dolgočasili.

Veslaška zveza Slovenije je za promocijo veslanja med mladimi letos prvič organizirala tudi 1. državno prvenstvo na veslaških simulatorjih za osnovne šole. Vabilu k sodelovanju so se pozitivno odzvale OŠ Lucija, OŠ Cirila Kosmača Piran in OŠ Sečovelje. Po začetnih poizkusnih treningih smo v posameznih šolah izbrali po štiri učenke in štiri učence iz različnih razredov (od 6. do 9. razreda) ter sestavili ekipe, ki so se odpravile na tekmovanje v Maribor. Ker je bil cilj tekmovanja predvsem promocija veslanja med mladimi, je bil poudarek na tem, da so bili udeleženci otroci, ki se z veslanjem ne ukvarjajo.

V začetku šolskega leta 2015/2016 smo z uspešno predstavitev veslanja med učenkami in učenci osnovnih šol v piranski občini ter s predstavitev v sklopu septembrskega Praznika športa 2015 pridobili tudi lepo število novih veslaških navdušenk in navdušencev, ki se že redno udeležujejo treningov ter nabirajo moči za prihajajoča tekmovanja. V času našega obiska uršportne vzgoje se otroci lahko preizkusijo na veslaških simulatorjih ter se med seboj pomerijo v moči in vzdržljivosti pri veslanju. Hkrati spoznajo, kako potekajo veslaški

treningi, izvejo vse o veslaški opremi in mnogo drugega. V sodelovanju z OŠ Cirila Kosmača Piran smo v sklopu mednarodnega projekta Dobimo se pri svetilniku/Ob praznični mizi letos prvič pri nas gostili tudi otroke in mentorje iz Turčije, Nemčije in Črne Gore. Otroci so se dobri dve uri spoznavali z veslaško opremo, se preizkusili na veslaških simulatorjih in spoznali ogromno vaj, ki so osnova veslaških treningov. Žal se zaradi slabega vremena niso mogli preizkusiti v čolnu, a so kljub temu odšli nasmejani in srečni, da so lahko spoznali nov šport.

VABILO K VPISU

Nova veslaška sezona se je za nas začela pozitivno, z motiviranimi športniki, novimi veslaškimi upi in željo po doseganju še boljših uvrstitev. Vsekakor pa smo veseli vsakega, ki nas želi obiskati in v živo spoznati veslanje ter se preizkusiti v čolnu. Zato vabimo vse otroke od 10. leta dalje, da nas obiščejo v Krajinskem parku Sečoveljske soline, kjer je sedež Veslaškega kluba Piran. Vpis je možen vse leto. Informacije, članke o dogajanju v klubu, slike, kontakte in mnogo drugega lahko najdete na naši spletni strani www.vk-piran.si, Facebook skupini Veslaški klub Piran ali nam pišete na elektronski naslov vesl-klub-piran@siol.net.

Veseli december je čas praznovanj in lepih doživetij, zato smo v Ribji Kantini pripravili prav posebne ugodnosti za skupine.

Pogostimo vas vsak dan, ob vikendih pa tudi ob glasbi v živo!

Bralcem Solnega cveta voščimo lep praznični december in veliko lepega v novem letu.

BK Antena Portorož

Piše in foto · Zdravko Taškar

37. mednarodni prijateljski balinarski turnir

Člani in članice BK Antena Portorož so v soboto, 17. oktobra, ob počastitvi praznika Občine Piran, organizirali že 37. Mednarodni prijateljski balinarski turnir. Udeležilo se ga je vseh 12 povabljenih ekip iz Italije (BK Transporti), Hrvaške (Roč, Cerovlje in Krušvari) in Slovenije (PGD Sečovlje, Mlinar Padna, Korte, Jagodje Dobrava, Jadran Izola, Marezige in BK Antena 1 in 2), ki so nastopali v igri trojke.

Tekmovanje je potekalo v prijetnem prijateljskem vzdušju, na katerem ni manjkalo dobrih iger in vrhunskih potez nastopajočih balinarjev. V finale sta se uvrstili Antena-1 in Antena-2, z rezultatom 13 : 1 je zmagala prva. V malem finalu je ekipa Transporti Trst premagala ekipo Krušvari (RH) z rezultatom 9 : 4. Za zmagovalno ekipo BK Antena-1 so igrali Tadej in Robi Kontič, Marino Carpenetti in Sandi Črne, za drugouvrščeno ekipo BK Antena pa Marko Škerjanc, Dario Milič in Matjaž Zakrajšek.

Tudi vreme se ni izneverilo

in je s svojimi žarki poskrbelo, da je bilo vzdušje prijateljsko, nalezljivo s tekmovalnim nabojem med tekmovalci in gledalci turnirja. Za prijetno vzdušje so poskrbele članice in člani društva s postreženo dobro hrano in pijačo.

Prvim štirim uvrščenim ekipam so pokale in medalje podelili v. d. predsednika BK Antena Portorož Matjaž Zakrajšek, sodnik tekmovalca Roman Kontič in vodja tekmovalca Zdravko Taškar.

Prehodni pokal je mojstrovina Fabia Sorgia, izdelan iz korenin lesa. Ta unikatni izdelek bo eno leto krasil vitrino v klubskem prostoru BK Antena.

Ob odprtju so se člani in članice BK Antena spomnili predsednika kluba g. Slavka Ivančiča in mu zaželeli hitro okrevanje ter vrnitev v njihovo sredino.

Člani BK Antena Portorož se zahvaljujejo sponzorjem in donatorjem, ki so omogočili izpeljavo 37. mednarodnega prijateljskega balinarskega turnirja: Občina Pi-

Fotografija prvih 4 ekip – zmagovalna ekipa BK Antena in drugouvrščena ekipa BK Antena, unikatni pokal in avtor Fabio Sorgo.

ran, Aikea, d. o. o, ŠIMC Piran, Evro spin, d. o. o Lucija, SURF, d. o. o. Lucija, Tuš, d. o. o. Lucija, Gostilna Tomi, avtokamp Strunjan, Gostilna Marička Parecag,

g. Toniju Milharčiču, g. Edu Debenjaku, bifeju Mediteran Lucija in drugim ter vsem članom in članicam BK Antena, ki so zelo lepo izpeljali turnir.

Promocija domačega kraja

Piše in foto · KK Portorož

Portoroški košarkarji gostovali v Italiji

Članska ekipa Košarkarskega kluba Splošna plovba Portorož je bila konec avgusta na mini pripravah v italijanskem Allegheju, kjer se je pomerila s polfinalistom italijanskega državnega prvenstva iz pretekle sezone. Tekma s klubom Reyer Venezia je potekala v športnem duhu v polni dvorani, končala pa se je z rezultatom 102:61 za domače. Za igralce in strokovni štab KK Splošna plovba Portorož je bila to zelo pozitivna izkušnja v pripravah na sezono.

Pred samim začetkom tekme je potekala predstavitev obeh ekip ter izročitev daril obeh strani, tekme

pa so se udeležili tudi župan mesta Alleghe gospod Siro De Biasio in vrh mestne občine Alleghe. Na neuradnem obisku tekme pa je bil prisoten tudi sedanji župan Benetk gospod Luigi Brugnaro, ki je bil do nastopa funkcije župana predsednik kluba Reyer Venezia.

»Za nas je bila to lepa izkušnja, s takimi dogodki pa se povezujemo in promoviramo naš domači kraj. V prihodnje nekaj podobnega želimo organizirati tudi pri nas in na prijateljsko tekmo ter obisk naše občine povabiti tako velik klub kot je Reyer,« so sporočili iz Košarkarskega kluba Splošna plovba Portorož.

KK Portorož

Piše · KK Portorož; foto · Jani Turk

Portoroški košarkarji so zapluli v tretjo zaporedno sezono med prvoligaši

Članska ekipa Košarkarskega kluba Portorož po treh odigranih krogih v 1. slovenski košarkarski ligi zaseda sredino prvenstvene lestvice. Po zelo zahtevnem razporedu so z zmago in dvema porazoma lahko zadovoljni z izkupičkom, tiste »ta prave« tekme proti neposrednim tekmecem za vnovičen preboj med osem najboljših ekip v državi pa jih še čakajo. Cilji so v primerjavi z zadnjima sezonama nespremenjeni – obstati v ligi, želja je nastop v četrtfinalu državnega prvenstva. Ekipa s trenerjem Konstantinom Subotičem na čelu je v zadnjih dveh sezonah presegla pričakovanja, novo poglavje med slovensko košarkarsko elito pa začela s pomlajeno zasedbo. Vse več priložnosti za dokazovanje dobivajo mladi, domači košarkarji. V okolje, kjer je košarkarsko »zrasel«, se je vrnil Nejc Zupan, ki bo v Portorožu igral kot posojeni igralec Krke. Sodelovanje je podaljšal Jan Barbarič, novinec pa je še en mladi reprezentant Sedin Karavdić. Vsi trije so bili del reprezentance Slovenije na zadnjem Evropskem prvenstvu za igralce do 20. leta starosti, ki je julija potekalo v italijanskem Lignano Sabbiadoru. Zupan na prvenstvo zaradi poškodbe ni potoval, sta pa velik del k obstanku v diviziji A prispevala prav Barbarič in Karavdić. Prvoligaške minute je v uvodu v sezono upravičil tudi Sebastijan Borse, medtem ko ekipi poveljujeta izkušena Jure Močnik in Vjekoslav Petrović. Nepogrešljivi so še »ostrostrelec« Alen Hodžić, pod obročema pa Jure Besedič in Nejc

Buda ter povratnik Tomaž Podboj. Prvo uradno tekmo v portoroškem dresu nestrpnost pričakuje še en novinec, Matija Trampuš, ki zaradi poškodbe ne more pomagati soigralcem. Predvidoma bo za vse napore nared januarja prihodnje leto.

Lanskoletni kapetan in najbolj prepoznavna »znamka« v zgodovini portoroškega kluba, Sašo Ožbolt, je zaključil igalsko kariero na najvišji ravni, a ostaja v portoroškem klubu. Prestopil je med trenerje in okrepil strokovni štab edinega primorskega prvoligaša. V prihodnje bo vodil ekipo kadetov in mladincev, v kateri svoje bogate in dragocene izkušnje že prenaša na podmladek kluba.

Vse ekipe mlajših selekcij nastopajo v 1. slovenski košarkarski ligi. Po novem sistemu tekmovalja s strani Košarkarske zveze Slovenije je najmlajša tekmovalna selekcija igralcev do 9. leta starosti (letnik 2007 in 2008). Košarkarski klub Portorož ob tej priložnosti vabi vse, ki se želijo pridružiti in od temeljev spoznati »igrivi košarkarski svet«, da to tudi storijo. Brezplačna vadba poteka na OŠ v Piranu, Portorožu, Luciji in Sečoveljah. Za tiste, ki želijo še več košarke, pa v Luciji potekajo tudi treningi selekcij vseh starostnih kategorij.

Korak naprej so v klubu naredili tudi z organizacijskega vidika, za to področje je zadolžen Davor

Jerkič, tehnično-organizacijski vodja: »V letošnji sezoni smo se povezali s Fakulteto za turistične študije, s čimer želimo v delo vključiti študente. Omogočili jim bomo opravljanje prakse pri predmetu Management prireditve. Verjamem, da bomo tudi z njihovo pomočjo realizirali kakšen projekt več kot v preteklosti.«

Članska ekipa je prvoligaški ples nadaljevala že v soboto, 14. 11., ko je v Luciji gostoval lanski finalist državnega prvenstva, ekipa Rogaške. Zadnja domača tekma v koledarskem letu 2015 pa je bila v soboto, 28. 11., ob 19.30, ko je nasproti stala ekipa Hopsov iz Polzele.

Želimo Vam vesele božične
in novoletne praznike,
v novem letu pa zdravja in sreče.

Obala
nepremičnine
www.obala-nepremicnine.si

Vsako leto več tekmovalcev

Piše in foto · PK Biser Piran

6. Biserov plavalni maraton

V nedeljo, 13. septembra, je ob čudovitem vremenu ter mirnem in toplém morju v Piranu potekal 6. Biserov plavalni maraton.

Udeležilo se ga je 93 plavalk in plavalcev iz Slovenije, Hrvaške in Italije. Proga je potekala od pomola pri Hotelu Piran do Punte in v trikotniku nazaj do pomola pred hotelom. 63 tekmovalk in tekmovalcev je preplavalo krajšo razdaljo (1300 m), 30 tekmovalk in tekmovalcev pa daljšo (2600 m).

Po tekmovanju so se udeleženci okrepčali na terasi gostoljubnega Hotela Piran ter nadaljevali z veselimi druženjem in izmenjavo vtisov.

Biserov plavalni maraton

postaja vedno bolj prepoznaven ter privablja vsako leto več tekmovalcev, navijačev ter naključnih obiskovalcev in turistov.

Za izvedbo maratona se iskreno zahvaljujemo sponzorjem: Občina Piran, Hotel Piran, LifeClass, Ladja Lahor, Droga Kolinska, Valter Lapajne, Casinos Portorož, Fritolin, d. o. o., Ribišstvo Marikultura Robi Lelas, s. p., Zavarovalnica Adriatic Slovenica, Pekarna Kljun, Hartis, Surf, Geaprodukt Ankarana, Monsum, d. o. o. Izola, Uroš Koncilja

Vsem udeležencem maratona čestitamo in vas ponovno vabimo naslednje leto!

REZULTATI:

Moški 1300 m absolutno

Fakin Miha	Borovnica	1987	00:00:17:37
Koncilja Patrik	PK Biser	1996	00:00:17:48
Bergantin Denis	Trieste Ponterosso	1974	00:00:19:11

Ženske 1300 m absolutno

Grobelšek Lora	PK Terme Ptuj	1997	00:00:17:44
Babnik Astra	PK Biser	2002	00:00:17:57
Kos Nina	PK Lafarge Trbovlje	1999	00:00:18:36

Moški 2600 m absolutno:

Toman Jan	PK Radovljica	1999	00:00:28:10
Kos Nejc	PK Lafarge Trbovlje	1997	00:00:28:36
Primožič Marcel	PK Biser	2000	00:00:30:06

Ženske 2600 m absolutno

Bajramović Sonia	PK Biser	1999	00:00:33:36
Kveder Urša	PK Biser	1999	00:00:35:13
Rabič Rafaela	PK Triglav	2001	00:00:36:49

**PRILožNOST IMATE, DA
BO RESNIČNO DOBRO.**

NAJ BO

2017

VESEL BOžIČ & SREČNO NOVO LETO

LETO PRILOžNOSTI

BANK OF INTESA SANPAOLO GROUP
INTESA SANPAOLO

 BANKA KOPER
www.banka-koper.si

Državni prvenstvi v plavanju

Piše: PK Biser Piran

Plavalke in plavalci PK Biser Piran še naprej uspešni

Od 31. julija do 2. avgusta je v Trbovljah potekalo Državno prvenstvo za deklice in dečke. Plavalni klub Biser Piran so zastopali Dina Vernot, Taša Vižman, Eli Filipčič, Teo Zabukovec, Jaša Benčič, Roy Krumpak in Enei Krumpak. Prvenstva se je udeležilo 223 plavalk in plavalcev iz 25 slovenskih klubov. Plavalke in plavalci PK Biser Piran so si v treh dneh priplavali 12 finalnih nastopov, in sicer je Eli Filipčič nastopila v finalih disciplin 50 m delfin, 200 m prosto, 50 m prosto, 100 m prosto in 100 m prsno, v disciplini 50 m prosto je s časom 0:29,50 zasedla 3. mesto v kategoriji deklic. Jaša Benčič je nastopil v finalih disciplin 200 m prsno, 200 m mešano, 50 m prsno in 100 m prsno. Taša Vižman je nastopila v finalih disciplin 200 m prosto in 50 m delfin, Dina Vernot pa v finalu discipline 50 m prosto. Štafeta dečkov v postavi Teo Zabukovec, Jaša Benčič, Enei Krumpak in Roy Krumpak je zasedla 11. mesto v disciplini 4x100 m prosto in 4x100 m mešano. Prav tako je večina odplavala osebne rekorde, kar pomeni, da je treba še naprej pridno trenirati.

Za kadete, mladince in članke pa je državno prvenstvo potekalo od 6. do 9. avgusta v Kranju. PK Biser Piran so zastopali Mateja Švonja, Kim Zabukovec, Urša Kveder, Sonja Bajramović, Nika Tominc, Astra Babnik, Enya Kvarantan, Martin Leščičen, Patrick Koncilja, Matic Benčič, Marcel Primožič, Anže Ajlec in Matteo Kersikla.

Prvenstva se je udeležilo 347 plavalk in plavalcev iz 26 slo-

venskih klubov. Plavalke in plavalci PK Biser Piran so si v štirih dneh priplavali 24 finalnih nastopov, in sicer Mateja Švonja v disciplini 100 m hrbtno, Matteo Kersikla v disciplini 50 m prsno, Matic Benčič v disciplinah 100 m prsno, 50 m prsno in 200 m prsno, Astra Babnik v disciplinah 100 m prsno, 50 m prsno in 200 m prsno, Nika Tominc pa v disciplinah 100 m prsno, 100 m prosto, 50 m prsno, 200 m prosto, 50 m prosto in 200 m prsno.

Patrick Koncilja je nastopil v finalih disciplin 200 m mešano, 400 m mešano in 200 m prsno in v vseh treh disciplinah osvojil 3. mesto v članski konkurenci z naslednjimi časi: 200 m mešano 2:12,98, 400 m mešano 4:47,71 ter 200 m prsno 2:27,08.

Marcel Primožič je nastopil v finalih disciplin 400 m prosto, 200 m delfin, 100 m prosto, 50 m delfin, 200 m prosto, 50 m prosto in 100 m delfin, plaval pa je tudi 800 m prosto. V disciplinah 50 m prosto, 200 m prosto in 800 m prosto je v kadetski konkurenci zasedel 3. mesto z naslednjimi časi: 50 m prosto 0:25,15, 200 m prosto 1:57,33 in 800 m prosto s časom 8:38,96. Štafeta kadetov v postavi Marcel Primožič, Anže Ajlec, Matteo Kersikla in Matic Benčič je v štafeti 4x100 m prosto zasedla 5. mesto, v disciplini 4x200 m prosto 4. mesto in v disciplini 4x100 m mešano 8. mesto.

Zelo uspešne so bile mladinke v štafetah. V postavi Mateja Švonja, Sonja Bajramović, Urša Kveder in Kim Zabukovec so v štafetah 4x100 m pro-

sto, 4x200 m prosto in 4x100 m mešano v svoji kategoriji zasedle 3. mesto.

Tudi kadeti, kadetinke, mladinke in člani so večinoma odplavali nove osebne rekorde.

Trenerja Tadej Bačelić in Dušan Danilović plavalno sezono 2014/2015 ocenjujeta kot zelo uspešno, kar je lepa popotnica za naslednjo plavalno sezono, ki se je začela septembra 2015.

Po tej sezoni zaradi študija v Ljubljani plavalni klub Biser Piran zapušča zelo uspešen plavalec Patrick Koncilja in bo postal član enega od ljubljanskih plavalnih klubov. Člani PK Biser Piran Patricku želimo uspešno nadaljevanje športne poti in veliko uspehov pri študiju.

Piše in foto · Bogdan Pajek

Odbojkarice ŠD Piran v novi sezoni

Potem ko so najmlajše igralkice v mini odbojki spomladi zasedle odlično 9. mesto v državnem prvenstvu, z jesenjo vadbo nadaljuje nova generacija, ki se je s prvimi tekmovanji srečala na 4. Memorialu Plinio Tomasini, v spomin na dolgoletnega predsednika ŠD in pobudnika ustanovitve društva. Turnir je v začetku oktobra organizirala odbojcarska sekcija ŠD Piran v dvorani v Luciji. Na turnirju so sodelovale še starejše deklince in kadetinke. Sproščenemu in športnemu vzdušju se je priključilo tudi mnogo staršev.

Članska ekipa je dobro začela tekmovalno v 3. DOL ter premagala ekipo Krma s 3:0. Pričenja ga tudi ekipa kadetinj v kvalifikacijah za ligo A, starejše deklince pa bodo začele v januarju 2016. Obe ekipi se bosta pred novim letom udeležili Mednarodnega turnirja v Novem sadu v Srbiji, kjer tradicionalno sodeluje 140 ekip iz Srbije, BiH, Makedonije, Bolgarije, Romunije in Grčije.

Vadba odbojke, ki jo vodijo usposobljene osebe, trenerji odbojke (Goran Jovičič, Sebastjan Mežnar, Lavinia Hočevar, Bogdan Pajek, Ljudmila Stefčeva Breulj, prof. športa, Milovan Bulič, prof. športa, in Albis Petretič, prof. športa), je namenjena vsem in poteka tako po osnovnih šolah kot v športni dvorani Lucija.

Urniki vadbe:

ZA STAROST OD 13 DO 14 LET

V TELOVADNICI LUCIJA OB TORKIH OD 17.00 DO 18.30

V TELOVADNICI PIRAN (na stadionu) OB SREDAH OD 16.30 DO 18.30

ZA STAROST OD 9 DO 12 LET

V TELOVADNICI LUCIJA OB ČETRTRKIH OD 15.30 DO 17.00

ZA STAROST OD 6 DO 8 LET

V TELOVADNICI LUCIJA OB TORKIH IN ČETRTRKIH OD 15.30 DO 17.00

ZA STAROST OD 4 DO 6 LET

V TELOVADNICI LUCIJA OB TORKIH IN SREDAH OD 15.30 DO 16.30

PONUJAMO TUDI MOŽNOST DOGOVORA O PREVZEMU OTROKA V VRTCU ALI ŠOLI.

Informacije na www.odbojkapiran.si. Kontakt je mogoče vzpostaviti na bogdan.pajek@gmail.com ali bogdan@odbojkapiran.si in na telefon 041 357 123 Bogdan Pajek – vodja sekcije.

ŠD Piran, Odbojcarska sekcija, Kajuhova 12, Piran

Rokometni klub Piran

Piše · Silvana Nižetič, sekretarka RK Piran

Po obeležitvi 60-letnice kluba

Ljubitelji športa v naši občini, zlasti rokometi, so aprila z velikim obžalovanjem sprejeli vest o razpustitvi članske ekipe piranskega rokometnega kluba. To se je zgodilo le tri kroge oziroma 180 minut pred zaključkom državnega prvoligaškega prvenstva, ki bi ga dekleta normalno zaključila v zgornjem delu lestvice.

Zgodba v zadnjih letih najuspešnejšega članskega piranskega športnega kolektiva, prejemnika dolgoletnega laskavega naziva najboljše športne ekipe v občini Piran, ki se je med drugim povzpela do drugega mesta v državi, redno nastopala v evropskih pokalih in večkrat osvojila vse možne medalje v mlajših kategorijah, se je tako za klub, ki je lani praznoval častljivo 60. obletnico obstoja in imel dolgoletno tradicijo, žalostno končala. Na »srečo« samo za člansko ekipo. Brodolom so uspešno preživele klubske mlajše selekcije in tako se bo rokomet še naprej igral z več ekipami deklic v mlajših starostnih kategorijah. Nekaj zanese-njakov v klubu je skupaj s predsednico kluba Beti Vivoda zavihalo rokave in

se s trmasto odločnostjo zavzelo za to, da klub nadaljuje svojo športno pot z zdravim jedrom, z doma vzgojenimi igralkami. Naša nadaljnja vizija je imeti lastno rokometno šolo, vzgojiti lastne igralkice, ki bodo lahko uspešno tekmovali v državnem prvenstvu in tujini. Vsi skupaj želimo dokazati, da se rokomet igra iz želje in ljubezni do te igre. Znova želimo zgraditi klub, ki bo v ponos Piranu, Portorožu, Luciji, Strunjanu, Sečoveljam, Padni, Sv. Petru, Novi vasi in Sloveniji, ki bo zgrajen na zdravih temeljih, z zdravim strokovnim in finančnim poslovanjem. Klub želimo vrniti tja, kjer je v preteklosti že bil, in se obenem izogniti napakam, ki so skoraj pripeljale do zloma.

V namen promocije rokometne igre smo septembra v Športni dvorani Lucija uspešno organizirali turnir »Zavarovalnica Triglav Piran cup«, na katerem so sodelovale štiri ekipe deklic letnika 2004 in mlajše, in sicer RK Piran, RK Šempeter-Vrtojba, ŽRK Antrum Sežana in ŽRK Zelene doline Žalec. Vsaka ekipa je odigrala tri tekme. Mlade nadobudne Pirančanke so

osvojile odlično 2. mesto, pokal Zavarovalnice Triglav pa je šel v Žalec.

Končni vrstni red: 1. mesto ŽRK Zelene doline Žalec, 2. mesto RK Piran, 3. mesto ŽRK Antrum Sežana, 4. mesto ŽRK Šempeter-Vrtojba. Za Rokometni klub Piran so igrale Ajda Bajc, Iris Bažec, Lana Bole, Sara Frankovič, Urša Gantar, Kristina Gortan, Eneja Kantar Božič, Tamara Lukič, Lana Pečar, Mateja Plejnjšek, Aurora Simovič in Nika Vuk.

Vse ljubitelje rokometi in ostale

vabimo, da se nam pridružite pri delu v klubiški upravi. Vsaka pomoč in sodelovanje bosta dobrodošla. Prav tako vabimo dekleta, ki jim je všeč ta šport, da se v čim večjem številu včlanijo v naš klub. Želimo si tudi, da prihajate na naše tekme in dekletom s športnim navijanjem pomagajte uresničiti zastavljene cilje.

Na naši spletni strani www.rkpiran.si in klubiškem e-mailu rkpiran1954@gmail.com lahko dobite še več informacij.

Japonska gimnastična zveza izbrala piranski Flip

Piše in foto · Stasja Mehora, Flip Piran

Flip na nastopu v Tokiu

Štirideset članov plesno-akrobatske skupine Flip Piran se je vrnilo z desetdnevnega gostovanja na Japonskem. Na povabilo Japonske gimnastične zveze so v Tokiu sodelovali na Japonskem gimnastičnem festivalu, na katerega organizatorji vsako leto povabijo le en izbrani klub z vsega sveta. Seveda so se flipovci vabilu radi odzvali, ponosni, da so bili za letos v hudi konkurenci izbrani prav oni.

Na festivalu se je v dveh dneh 10.000 gledalcem predstavilo 6.000 nastopajočih iz 130 japonskih klubov. Njihove točke, ki izhajajo predvsem iz ritmične gimnastike in plesa, so se povsem razlikovale od Flipovih koreografij, ki so z dvigi, meti in težko akrobatiko navdušile tako gledalce kot nastopajoče. Številčno so bile koreografije domačih klubov neprimerljive s Flipovimi, saj je v nekaterih nastopilo več kot 200 plesalcev hkrati. Veliko je bilo skupin, v katerih so nastopili starši skupaj z otroki, in takih, v katerih so bili

telovadci, stari čez 70 let. Zanimiva je bila točka, v kateri je več kot 150 mamic nastopilo s svojimi malčki z vozičkkih. Tudi kostumsko so bile vse skupine izredno ubrane in barvite. Nastop flipovcev si je ogledala tudi slovenska veleposlanica v Tokiju Simona Leskovar.

Flipovci so seveda, tako kot na svojih prejšnjih potovanjih, izkoristili čas med nastopi in si ogledali znamenitosti Tokia in njegove okolice. Zapeljali so se do jezer pod goro Fudži, ki jo Japonci častijo kot sveto goro, z ladjo Vasa, kopijo švedske kraljeve ladje iz muzeja Vasa, so se zapeljali po jezeru Hakone. Seveda so si ogledali nekaj najlepših templjev in svetišč, spoznavali japonsko kulturo in kulinariko, poskusili ribje jedi na znameniti tokijski ribji tržnici, si ogledali predstavo tradicionalnega japonskega gledališča kabuki in se zapeljali do Jokohame z najhitrejšim vlakom Shinkansen, katerega trenutni rekord je 603 km/uro. Prav tako ni manjkal tradicional-

Flip pred templjem Asakusa v Tokiu.

ni obisk tematskega parka, saj na vsakem gostovanju obiščejo enega. Tokrat so se naužili adrenalina v parku Fuji Q, v katerem so nekatere svetovno najbolj znane adrenalinske atrakcije.

Veseli, da so s svojim kakovostnim nastopom opravičili pova-

bilo Japoncev, so se polni vtisov o nenavadni japonski kulturi, njihovi prijaznosti in poštenosti, izrednim smislom za red in ustaljene navade, vrnili na domačo Obalo z obljubo organizatorjem, da se bodo radi še kdaj odzvali njihove-
mu povabilu.

Foto: Manuel Kalman

AVTOR MARKO BOKALIČ	NENA- GLAŠENA BESEDA	MITIČNI GR. KRALJ, KI SE JE VROGL V MORJE	UMET- NISKI PROGRAM RADJA SLOVENIJA	KROGLICA ALI PALČIČICA IZ STISNJ. MATERIALA	BODEČA RASTLINA	TV VODI- TELJICA HREN	NEKDANJI SRBSKI ŠAHIST (BORISLAV)	SKUPEK POVEZANIH BILK	 » Več kot čistilnica «		
ANTIČNO IME MESTA SIMFE- ROPOL NA KRIMU									FIZIKALNA NAPRAVA ZA USTVAR- JANJE NIHANJA	SPOD- BUDILO	2. OSEBA EDNINE
NAPADAL- NOST											
PEVKA IZ KOŠTABO- NE (ELDA)											
GRAFIČNO OBLIKO- VANJE MATEVŽ BOKALIČ	PLOSKA KITAJSKA JADRNIKA	SREDNJE- VEŠKI LITOVSKI KNEZ	MAKE- DONSKI PRED- SEDNIK (GJORGE)	REDKA OBLIKA IMENA TILEN			ETIOPSKA LJUDSTVA				ULTRA- ZVOČNI GLOBL- NOMER
				GOJMIK LEŠNJAK	PEVKA KATAYA (KATJA)		KRAJ NAD VANGANEL DOLINO				
NAPRAVA ZA PREVOZ MED NAD- STROPJI STAVBE						MOUNT ČEŠKI SMUČARSKI SKAKALEC (JAKUB)			JURU VEGA		NAZIV
								PUŠČAVSKA LISICA			ZAČETEK HITROSTNE TEKME
Konec gesla							DO, RE, MI, ? LATINSKO- AMERIŠKI PLES			ČUT ZA ZAZNA- VANJE ZVOKA	VEZNIK
LEŠENA HIŠICA NA VRTU				SREBANJE					ITAL. PISATELJA CALVINO IN SVEVO		
				DRUGA SLIKA PRI ČETVORKI							
SESTAV DEVETIH PEVCEV					TV VODITELJ (BOŠTJAN) NARODNA BANKA				POKRAJINA V JUŽNI AFRIKI KRAJEVNA SKUPNOST		
ZURIŠKO LETALIŠČE V ŠVICI										NEKDANJI KENIJSKI TEKAC (HENRY)	
PRISLOV										IT. PRIS- TANIŠČE, KI KON- KURIRA KOPRU	

Zapeljimo se v zdravo novo leto 2016.

Z Agrario že 70 let.

AVDITORIJ

December 2015
Januar 2016

avditorij.kupikarto.si, www.avditorij.si, T: 05/ 676 67 77

23. 12. ob 19.30
Božično-novoletni koncert
KVARTET 7 PLUS

30. 12.
ob/alle 19.30
Margareta Klobučar
Alexander Drčar
Orkester Slovenske filharmonije

8. 1. 2016 ob 20.00
romantična komedija
iLutka

16. 1. 2016 ob 19.30, komedija
Izток Mlakar: PAŠJON

